BİLİMKURGU KLASİKLERİ

ROBERT A. HEINLEIN

YILDIZ GEMİSİ ASKERLERİ

İthaki

"*Yaşlı Adamın Savaşı* açıkça *Yıldız Gemisi Askerleri*'nden etkilendi."

–John Scalzi

HUGO
EN İYİ ROMAN
ÖDÜLÜ

"SİLAHLAR TEHLİKELİ DEĞİLDİR; İNSANLAR TEHLİKELİDİR."

Robert A. Heinlein, Clarke ve Asimov'la birlikte Altın Çağ bilimkurgusuna damga vuran üç büyük ustadan biri. Duruşu ve dünya görüşüyle çağdaşları arasından sıyrılan yazarın, yayımlandığı andan itibaren tartışmalar yaratan kitabı *Yıldız Gemisi Askerleri* ise vatanseverliğe, oy hakkına, militarizme ve savaşa dair benzersiz bir anlatı.

İnsanlığın başka gezegenlerde koloniler kurduğu ve karşılarına çıkan sıradışı rakip türlerle savaştığı bir gelecek zaman. Ordu'da iki yıl gönüllü askerlik yapanların "gerçek" vatandaş olup oy kullanabildiği Terra Federasyonu. Sivillerin, ciddiyetinin farkında olmadığı bir savaş.

On sekiz yaşındaki Juan Rico, vatandaşlık hakkını kazanmak ve bir de çok sevdiği uzayda seyahat etmek için iki yıl süren askerlik hizmetine yazıldığında ne Rasczak'ın Bıçkınları'ndan biri olacağını ne de 'Böcek Savaşı'nda müfreze liderliği yapmak zorunda kalacağını biliyordu.

Peki, savaş günlük hayatımızın böylesine derinlerine işlemiş bir gerçeklik mi? Yoksa insanlığın savaş tutkusu, geçmişimizi ele geçirip geleceğimizi de gölgeleyen bir lanet mi?

Yıldız Gemisi Askerleri, askerlik ve savaş arasındaki köprülere atılan bir H bombası.

Bilimkurgu Klasikleri - 10
Çeviren: Öznur Özkaya
Kapak İllüstrasyonu: Nicolas Beaujouan

ithaki
/ithakiyayinlari
/ithakiyayinlari
/ithakiyayinlari

www.ithaki.com.tr
İnternet satış:
www.iknokta.com

Robert A. Heinlein

1907'de ABD'de doğdu. 1988'deki ölümüne kadar doğduğu topraklarda yaşadı. Gençliğinde, donanmada görev aldı ve hayatının bu dönemi yazdıklarını çok etkiledi. Romanlarıyla dört Hugo Ödülü kazanarak bu dalda rekoru elinde bulunduran yazar; Arthur C. Clarke ve Isaac Asimov'la birlikte klasik bilimkurgunun "üç büyük ustası"ndan biri olarak görüldü. Çağdaşları tarafından "bilimkurgunun dekanı" olarak da tanınan Heinlein, 1975'te verilmeye başlanan Bilimkurgunun Büyük Üstatları ödülünün de ilk kazananı oldu. Muhafazakâr dünya görüşüyle tanınsa da eserleri liberalist hatta feminist altyapılara sahip olduğu için deneysel yazınıyla da dikkat çekti. *Yıldız Gemisi Askerleri* askeri bilimkurgunun en önemli eserlerinden biri olmasına rağmen yayımlandığı tarihte pek çok tartışmayı da beraberinde getirdi. Joe Haldeman'ın *Bitmeyen Savaş* ve John Scalzi'nin *Yaşlı Adamın Savaşı* isimli romanları, büyük ölçüde bu kitaptan etkilendi.

Yıldız Gemisi Askerleri
Robert A. Heinlein

Özgün Adı
Starship Troopers

İthaki Yayınları - 1104

Bilimkurgu Klasikleri - 10

Dizi Editörü: Alican Saygı Ortanca
Yayına Hazırlayan: Burcu Uluçay
Düzelti: Alican Saygı Ortanca
Kapak İllüstrasyonu: Nicolas Beaujouan
Kapak Tasarımı: Şükrü Karakoç
Grafik Uygulama: İthaki Yayınları
4. Baskı: Ocak 2023, İstanbul
ISBN: 978-605-375-554-8
Sertifika No: 63989

Türkçe Çeviri © Öznur Özkaya, 2016
Robert A. Heinlein © 1959
Türkçe Telif Hakkı © İthaki, 2016

Bu eserin tüm hakları Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla satın alınmıştır.
The Lotts Agency, Ltd. ile yapılan anlaşma sonucu yayımlanmıştır.

Yayıncının yazılı izni olmaksızın alıntı yapılamaz.

İthaki™ İthaki Yayıncılık Basın Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin tescilli markasıdır.
Caferağa Mah. Neşe Sok. 1907 Apt. No: 31 Moda, Kadıköy-İstanbul
Tel: (0216) 348 36 97 - Faks: (0216) 449 98 34
editor@ithaki.com.tr - www.ithakiyayingrubu.com

Kapak, İç Baskı: Deniz Ofset Matbaacılık
Maltepe Mah. Haslane Yolu Sok. No: 1/6 Zeytinburnu-İstanbul
Tel: (0212) 613 30 06 denizmatbaamucellit@gmail.com
Sertifika No: 48625

BİLİMKURGU KLASİKLERİ

ROBERT A. HEINLEIN

YILDIZ GEMİSİ ASKERLERİ

Çeviren

Öznur Özkaya

İthaki

"Özgürlük vazgeçilmez değildir; yurtseverlerin kanıyla muntazaman kazanılmalıdır yoksa yitip gider. İcat edilen, sözüm ona tabii insan hakları arasında özgürlük, ucuza getirilme ihtimali en düşük olanıdır ve asla zahmet çekmeden gelmez."

Asker, yurttaş ve biliminsanı olan
Çavuş Arthur George Smith'e.
Acemileri yetiştirip adam eden tüm çavuşlara...
R. A. H.

Teşekkür

Yedinci bölümün başına Rudyard Kipling'in 'The 'Eathen' adlı şiirinden aldığım dörtlük Bay Kipling'in varisinin izniyle; 'Rodger Young' baladının sözlerinde yer alan alıntılar da yazar Frank Loesser'in izniyle kullanılmıştır.

1

Davranın sizi maymunlar! Sonsuza kadar yaşamaya mı niyetlisiniz?

–Adsız müfreze çavuşu, 1918

Her atlayıştan önce tir tir titriyorum. Enjeksiyonlarım, tabii ki, tam. Hipnotik hazırlığım da öyle. Aslında sırf bunlar yüzünden korkmamam gerek. Geminin psikiyatrı beyin dalgalarımı kontrol ettikten sonra, ben uyurken saçma sapan sorular sordu. Bir de diyor ki bu korku değilmiş, öyle önemli bir şey de değilmiş, başlama noktasında koşmak için sabırsızlanan bir yarış atının titremesiymiş sadece.

Buna diyecek bir şey bulamadım; ben hiç yarış atı olmadım ki. Ama ortada bir gerçek varsa, o da şu: Her seferinde sersem gibi korkuyorum.

Atlamaya otuz dakika kala, tam da hepimiz *Rodger Young*'ın atlama odasında yoklama için toplanmışken, müfreze komutanı denetime geldi. Bu her zamanki müfreze komutanımız değildi çünkü Teğmen Rasczak son atlamamızda can vermişti. Denetime gelen kişi aslında müfreze çavuşuydu; Askeri Kıdem Gemisi'nden Çavuş Celal. Celi, Proxima civarındaki Iskander'den gelen bir Finlandiya Türkü'ydü: kâtibe benzeyen küçük, esmerce bir adam olsa da ancak uzanarak yakalarına yapışabildiği kocaman vücutlu, kana susamış iki askeri yerle bir ettiğini, kafalarını Hindistan cevizi gibi birbirleriyle tokuşturduğunu ve onlar yere düşerken yürüyüp kendi yoluna gittiğini gözlerimle görmüştüm.

Kızağa alındığında durum o kadar da kötü değildi, en azından bir çavuş için. Hatta adama bariz 'Celi' diye seslenebiliyordunuz. Erler için geçerli değildi bu tabii ama en az bir muharebe atlayışına katılmış olmanız yeterdi.

Oysa kızak görevi bitmiş, Çavuş için vazife zamanı gelmişti. Önce her birimiz muharebe teçhizatımızı kontrol etmiştik (bak, neredeymiş boynun, gördün mü?), sonra müfreze çavuş vekili de bizi bir araya toplayıp dikkatle incelemişti. Şimdiyse Celi, kızgın yüzü ve hiçbir şeyi kaçırmayan gözleriyle her şeyi tekrar kontrol ediyordu. Hemen önümdeki askeri durdurdu ve fiziksel durumunu gösteren kemer düğmesine bastı. "Çık sıradan!"

"Ama Çavuş'um, grip oldum sadece. Doktor dedi ki..."

Celi araya girdi. "'Ama Çavuş'um, demek ha!" Bir anda patladı. "Doktor atlayışa gelmeyecek. Sen de öyle. Ateşin çıkmış, hummaya ramak kalmış. Atlayıştan önce durup bir de seninle sohbet edeyim, öyle mi? *Çık çabuk sıradan!*"

Jenkins hem üzgün hem de kızgın bir ifadeyle sıradan çıkarken, beni de sıkıntı bastı. Teğmen son atlamamızda öldüğü ve bu yüzden herkes bir kademe yükseldiği için, bu atlayışta ikinci manga komutanının yardımcısı olmuştum. Şimdiyse, mangamda açılan gediği tamir etmemin hiçbir yolu yoktu. Bu hiç iyi olmamıştı; bir zorlukla karşılaşacaksın ve yardım isteyeceksin ama kimse yardımına gelmeyecek. İş miydi bu?

Celi başka kimseyi sıradan çıkarmadı. O anda adımını bize doğru attı ve şöyle bir baktıktan sonra üzüntüyle başını salladı. "Tam bir maymun sürüsü, ha!" diye homurdandı. "Bu atlamada geberip gitseniz de her şeyi baştan alıp teğmenin umduğu mangayı kursalar. Ama o da olmaz belki, bugünlerde bize gönderdikleri erlere baksana." Birden doğruldu ve bağırmaya başladı: "Siz maymunlara hatırlatmak isterim; her biriniz devlete yüksünüz. Silahlarınız, zırhınız, mühim-

matınız, alet edevatınız ve eğitiminiz, bir de üstüne durmadan tıkınmanız en basit tahminle yarım milyona mal oluyor. Buna kelle başına otuz kuruşluk değerinizi de kattık mı ortaya oldukça büyük bir meblağ çıkıyor." Ters ters bize baktı. "Ne yapıp edip orada kalmamaya bakın! Sizden vazgeçeriz ama giydiğiniz lüks takımdan vazgeçemeyiz. Bu ekipte kimse kahraman olmaya kalkışmasın; bu teğmenin de hoşuna gitmezdi. Sizden beklenen belli. Oraya gidin, işinizi yapın, kulaklarınızı dört açın ki göreve çağrı anonsunu duyabilesiniz. Oradan da düzeninizi bozmadan ve kurallara uyarak kurtarma noktasına geri geleceksiniz. Anladınız mı?"

Yine ters ters baktı. "Planı biliyor olmalısınız. Ama bazılarınızda hipnotize edecek akıl bulunmadığından, kısaca anlatacağım. Yaklaşık iki kilometrelik aralıklarla iki avcı zinciri içine inmiş olacaksınız. Yere temas ettiğiniz anda bana yerinizi bildirin. Siper aldığınızda da her iki yanınızdaki ekip arkadaşlarınıza yerinizi ve mesafenizi bildirin. Şimdiden on saniyeyi yediniz. O yüzden, sağ ve sol kanatlarınız yere inene kadar önünüze geleni dağıtıp yok edeceksiniz." (Tam burada benden bahsediyordu; manga komutanının yardımcısı olarak, soldaki kanadı alacaktım. Dirsek mesafemde hiç kimse olmayacaktı. Titremeye başladım.)

"İki kanat da yere iner inmez -hatlarınızı düzeltin!- mesafelerinizi eşitleyin! Elinizde ne varsa bırakın ve bu işi bitirin! On iki saniye var. Sonrasında biriniz düşmanı oyalarken diğeriniz ilerleyecek, tekli ve çiftli olarak gideceksiniz. Manga komutanı yardımcıları sayıyı gözetecek ve kuşatmayı yönlendirecek."

Bana baktı. "Bunu başarırsanız -ki hiç sanmıyorum- kanatlar, çağırma anonsuyla birlikte irtibata geçecek... O anda kışlaya döneceksiniz. Sorusu olan?"

Sorusu olan yoktu. Hiç olmamıştı. Sözlerine devam etti. "Bir şey daha var. Bu yalnızca bir baskın, savaş değil. Ateş gü-

cümüzü ve ne kadar korkutucu olabileceğimizi göstereceğiz. Görevimiz, düşmana şehirlerini aslında yok edebileceğimizi -ama bunu yapmadığımızı- ve bombalamadan çekilsek dahi, güvende olmadıklarını göstermek. Kimseyi esir almak yok. Ancak başka yol kalmadığında öldürmeye yöneleceksiniz. Ama hedefimizdeki alan tamamen imha edilmeli. Siz aylaklardan hiç kimse buraya patlamamış bombayla geri dönmeye kalkmasın. Anladınız mı?" Saate baktı. "Rasczak'ın Bıçkınları'nın itibarına gölge düşürmeyin. Teğmen bana ölmeden önce bir görev verdi ve sizi her dakika izliyor olacağını... ve isimlerinizin *parıldamasını* beklediğini söylememi istedi."

Celi kısa bir an ilk manganın lideri olan Çavuş Migliaccio'ya baktı. "Papazla görüşme için beş dakika," dedi. Askerlerden bazıları sıradan çıktı, Migliaccio'ya yaklaştı ve önünde eğildi. Bu askerlerin hepsi Migliaccio'nun cemaatinden olmak zorunda da değildi: Müslümanlar, Hıristiyanlar, Gnostikler, Yahudiler... Atlamadan önce onunla konuşmak isteyen kim varsa oradaydı. Duyduğuma göre, eskiden papazların diğerleriyle birlikte çarpışmaya katılmadığı askeri birlikler varmış. Ama bunun hangi dünyada işe yarayabileceğini hâlâ anlamış değilim. Sonuçta, bir papaz kendisinin yapmak istemeyeceği bir şeyi kutsayabilir mi? Ne olursa olsun, Çevik Piyade'de papazıyla, aşçısıyla ve sekreteriyle *herkes* atlar ve *herkes* çarpışır. Tünelden geçtikten sonra, gemide Bıçkınlar'dan bir kişi bile kalmayacak; Jenkins dışında tabii, ama bu da onun kusuru değil.

Ben oraya gitmedim. Gidersem biri titrediğimi görür diye korkuyordum hep. Hem papaz beni olduğu yerden de rahatlıkla kutsayabilirdi. Ama son döküntüler de ayağa kalktığında, bana doğru geldi ve özel konuşmak için miğferini benimkine yasladı. Yavaşça, "Johnnie," dedi. "Bu senin onbaşı olarak ilk atlaman."

"Evet." Celi gerçekten ne kadar subaysa, ben de o kadar onbaşıydım.

"Tek bir sözüm var, Johnnie. Kahramanlık yapma. Ne yapacağını biliyorsun; işini yap. Sadece işini yap. Madalya almaya kalkışma."

"Ah, teşekkürler, Papaz. Kalkışmayacağım."

Sözlerine bilmediğim dilde bir şeyler ekledi, omzuma yavaşça vurup hızla kendi mangasına ilerledi.

Celi bağırdı. "Dikkat!" Ve biz de tüm gayretimizle:

"Müfreze!" diye bağırdık.

Migliaccio ve Johnson, *"Manga!"* diye ekledi.

"Sol ve sağ mangalar, atlamaya hazırlanın!"

"*Manga!* Kapsüllerinize! *Şimdi!*"

"Ekip!" Kapsülüm liman rayına gelip de ben içine girene kadar, dördüncü ve beşinci ekiplerin kapsüllerine geçmesini ve atış tünelinden aşağıya ilerlemesini beklemek zorunda kaldım. Merak ettiğim bir şey vardı: Truva Atı'na tırmanırken eskileri de bir titreme alıyor muydu? Yoksa bu sadece bana mı oluyordu? Celi kapsülü kapatılırken her adamı tek tek kontrol etti. Benim kapsülümü de kendisi kapattı. Bunu yaparken öne doğru eğilip, "Saçmalama, Johnnie. Bunun tatbikattan farkı yok," dedi.

Kapsülüm üstten tamamen kapandı. Yalnızdım. "Tatbikattan farkı yok, diyor bir de!" Artık titrememe hiç engel olamıyordum.

Sonra, kulaklığımdan Celi'nin orta hattaki tünelden gelen sesini duydum:

"Köprüüstü! Rasczak'ın Bıçkınları... atlamaya hazır olun!

"On yedi saniye, Teğmen!" Gemi Kumandanı'nın neşeli, kontralto sesiyle yanıt verdiğini duydum ve Celi'ye 'Teğmen' diye seslenmesine içerledim. Teğmenimiz ölmüştü evet; ve belki de Celi onun görevini devralacaktı... ama biz hâlâ 'Rasczak'ın Bıçkınları'ydık.

"İyi şanslar, asker!" diye ekledi.

"Teşekkürler, Kumandan."

"Sıkı durun! Beş saniye."

Göbeğimin üstünde, alnımda, dizlerimde, her yerimde kayışlar vardı. Ama ben her zamankinden çok titriyordum.

Atlamadan sonrası daha iyi. Atlayana kadarsa tam bir karanlık içinde, ivmelere karşı koruma sağlayan kayışlara bir mumya gibi sarılmış halde güçlükle nefes alarak ve miğferinizi açabilseniz bile -ki açamazsınız- kapsülde sizi çevreleyen tek şeyin nitrojen olduğunu, kapsülün etrafında atış tünelinin bulunduğunu ve geminin siz atlamadan önce vurulması halinde duanızı bile edemeden orada öylece öleceğinizi, hareketsiz ve biçare yatıyor olacağınızı bilerek bekliyorsunuz. Bu titremelerin sebebi karanlıktaki bitmek bilmeyen bekleyişler; sizi unuttuklarını düşünmek... geminin kontrolünü içten kaybederek ölü bedeniyle yörüngede kaldığını ve kısa süre sonra sizin de hareketsiz kalıp boğularak nalları dikeceğinizi düşünmek. Ya da bir kırılma yörüngesiyle karşılaşır ve öyle ölürsünüz, tabii düşerken tavuk gibi kızarmazsanız.

Tam o anda, geminin fren programı bizi yere indirdi ve titremem geçti. Sekiz gee* derdim, belki de on. Gemiyi kadın bir pilot kullanıyorsa, konforu unutun gitsin; kayışlarla bağlandığınız her yerde çürükler oluşacak. Evet, evet pilotlukları erkeklerden daha iyidir, tepkileri daha atiktir ve hızlanmanın etkilerine daha alışıktırlar. Daha hızlı iner veya kalkar; hem kendilerinin hem de sizin şansınızı arttırırlar. Fakat gerçek ağırlığınızın on katı kadarını omurganızda hissetmeniz pek de eğlenceli değildir.

Yine de Kumandan Deladrier'in işinin erbabı olduğunu kabul etmeliyim. *Rodger Young* freni bıraktığında oyalanılmadı. Çarpma sesiyle, "Merkez hattı... *Ateş!*" anonsunu duy-

* Sarf edilen yerçekimine eşit ivme birimi. -çn

duğumda geri tepen iki patlama oldu, Celi ve vekil müfreze çavuşu namluyu tahliye edememişti. "Sol ve sağ mangalar - *otomatik ateş*!" dendiği an hepimiz bir bir fırlatıldık.

Bom! Ve kapsülünüz sarsılır - *bom!* Derken tekrar sarsılır, eski usul otomatik bir silahın haznesine doldurulan fişekler gibi kusursuzdur. Yaptığımız şey bu işte... Silahın namluları, uzay gemisi birliği taşıyıcısının içine yerleştirilmiş ikiz fırlatma tüpleridir ve her fişek bir piyade erinin sefer donanımıyla birlikte (kıtı kıtına) tutunabileceği büyüklükte bir kapsülden ibarettir.

Bom! Üç numaralı mevkide olmaya alışkındım; şimdi kuyruğun sonundaydım, diğer üç mangadan sonra çıkacaktım. Her saniye ateşlenen bir kapsül olsa bile bekleyişim sıkıcı bir hal alıyordu; patlama seslerini saymaya başladım. *Bom!* (on iki) *bom!* (on üç) *bom!* (on dört - tuhaf bir sesti, Jenkins'in içinde olması gerektiği boş kapsüldü bu) *bom!*

Ve *çınnn!* Ateşleme çemberine girecek olan benim kapsülümdü, sıram gelmişti. *Küt!* Patlama, öyle bir kuvvetle vuruyor ki, kumandanın fren manevrası bir anda şefkatli bir okşama gibi geliyor.

Sonrasındaysa tam bir hiçlik.

Hiçbir şey kalmıyor. Ses, basınç, ağırlık yok. Karanlıkta yüzer gibi... Serbest düşüş, ortalama elli kilometre yüksekten etkin atmosfere, daha önce hiç görmediğin bir gezegenin yüzeyine hafif bir düşüş. Artık titremiyorum; sizi zorlayan asıl şey beklemek. Bir kez fırlatıldın mı artık incinemezsin çünkü herhangi bir şey yanlış giderse, işler çok hızlı gelişir ve ölmek üzere olduğunu bile fark edemezsin.

Yukarı çıktıkça incelen atmosfere son hız vardığımda, bu gezegen için gereken ve kapasitesine ulaşana dek biriken sırtımdaki ağırlık (bize söylenene göre 0,87 gee) sabitlenebilsin diye kapsülün önce bükülüp kaydığını sonra sallanmayı kestiğini hissettim. Pilotunuz gerçek bir sanatçıysa (ve bizimki

öyleydi), yaklaşıp hızını azaltacak ki tünellerden ateşlendiğinizde fırlatılma hızınız, bu enlemde gezegenin dönüş hızıyla göreceli olarak uzayda ölmenize neden olmasın. Dolu kapsüller ağır; yukarı atmosferin ince esintisini kesip pozisyonunu değiştirmeden kirişini kırar, aynı müfrezenin tahliye edilirken ister istemez kusursuz oluşumunu yitirdiği gibi. Dikkatsiz bir pilot işleri daha da kötüleştirebilir, grubu geniş bir alana dağıtabilir ki bu durum, görevi tamamlamak şöyle dursun yeniden düzene girilecek buluşma noktasının kaybolmasına neden olur. Bir piyade er ancak biri onu kendi bölgesine götürürse dövüşebilir, bu yüzden pilotların da bizler kadar önemli olduklarını düşünüyorum.

Kapsülümün atmosfere kayar gibi girdiğine bakılırsa, pilot bizi sıfır yanal vektöre bundan daha yakın indiremezdi. Mutluydum ama mutluluğum, çarptığımızda zamanımızı hiç boşa harcamadan kendimizi eski sıkı düzende bulmaktan kaynaklanmıyordu sadece, bilirdiniz ki sizi düzgünce karaya bırakan bir pilot, geri alırken de zekice ve titiz hamlelerde bulunur.

Dış kabuk yanıp kül olduktan sonra sıyrıldı, gerçi yuvarlandığım için pek de eşit ayrılmamıştı. Kalan kısımdan da kurtulduktan sonra doğruldum. İkinci kabuğun türbülans frenleri acıtıyor ve gitgide pütürlü bir hal alıyordu... Artık iyice sertleşmişlerdi ve birer birer yandılar. İkinci kabuk da parçalanmaya başladı. Emeklilik maaşını harcayacağı günleri görebilmesi için kapsül askerine yardım eden şeylerden biri kapsülünden soyulan tabakalardı. Askerin iniş hızını azalttıkları gibi bir taraftan da hedef bölgenin üstündeki göğü o kadar çok parçayla doldururlardı ki radar her askerin karşısında bulunan onlarca hedefi -insan, bomba ya da her ne olursa artık- yansımalarından yakalardı. Balistik bir bilgisayara sinirsel yıkımlar yükle... ve işte bu kadar.

Geminiz ortamı daha da şenlendirmek için atlayışınızı takip eden saniyelerde bir dizi model torpido bırakır, bunlar

daha hızlı düşeceklerdir çünkü kabuk değiştirmezler. Sizin altınızda kalır, patlar, 'füze aldatıcısı' fırlatır, uydu alıcıları ve roket fırlatıcıları gibi çalışır ve yerdeki karşılama komitenizin keşmekeşini artırmak için başka başka şeyler yapar.

Bu sırada müfreze komutanınızın işaret ettiği yönde geminiz sıkıca kilitlenir, yarattığı radar 'sesini' önemsemeksizin sizi takip ederek gelecek kullanım için etkinizi tahmin eder.

İkinci kabuktan sıyrıldığımda, üçüncü kabuk otomatik olarak ilk kubbe paraşütümü açtı. Beklenildiği gibi uzun sürmedi; birkaç gee'de esaslı tek bir sert sarsıntı o kadar, sonra herkes kendi yoluna gitti. İkinci paraşütün açılışı biraz daha uzun sürdü, üçüncününki oldukça fazla; kapsülün içi gittikçe ısınıyordu ve ben de artık iniş zamanının gelip gelmediğini düşünmeye başladım.

Son paraşüt de kaybolduğunda üçüncü kabuk tamamen soyuldu ve zırh takımım ile plastik torpido dışında etrafımda hiçbir şey kalmadı. Hâlâ içeride sımsıkı bağlıydım, kımıldayamıyordum; artık nereye nasıl konuşlanacağımı düşünmemin vakti gelmişti. Yakın çevre okuması için kollarımı kıpırdatmadan (çünkü kıpırdatamıyordum) düğmeyi başparmağımla çevirdim ve alnıma düşen miğferdeki bilgi yansıtıcısı parladığında okumaya geçtim.

Hemen hemen üç kilometre... istediğimden biraz daha yakın, özellikle bölük olmadan. İçteki torpido sabit bir hıza ulaşmıştı, daha fazla içinde kalmanın bir faydası olmayacaktı ve yüzey sıcaklığına bakılırsa kendiliğinden açılmasına henüz zaman vardı; ben de diğer parmağımla düğmeye bir fiske atıp ondan kurtuldum.

İlk enerji yükü tüm kayışları kopardı, ikincisi plastik torpili benden uzaklaştırıp sekiz parçaya böldü; ve dışarıdaydım, açık havada oturuyordum, nihayet *görebiliyordum*! Daha da iyisi, dağılan sekiz parça metal kaplıydı (yakın çevre okuması

sırasında aldığım küçük bir parça hariç) ve zırhlı bir adamın saçtığı kadar yansıma yayıyordu. İster canlı ister sibernetik olsun herhangi bir radar görüntüleyici, beni yakınımdaki parçalardan ayırmak için epey sıkıntılı bir zaman geçirecekti; yukarıya ve aşağıya, her yana dağılan binlerce parçadan söz etmiyorum bile. Çevik Piyade eğitiminin bir yönü, yapılan bir atlayışın hem gözle hem radarla bakıldığında aşağıda konumlanmış kuvvetlerin kafasını ne denli karıştırdığını piyadelerin anlamasını sağlamaktır çünkü savunmasız kaldığınızda kendinizi berbat hissedersiniz. Panikleyip paraşütlerinizden birini çok önce açmanız ve oturan bir ördek olmanız (ördekler gerçekten oturur mu? Otururlarsa acaba neden?) ya da paraşütü açmayı beceremeyip bileklerinizi, omurganızı veya kafatasınızı kırmanız pek kolaydır.

Bu yüzden gerinip halatları saldım ve etrafıma bakındım... sonra eğilip yüzükoyun kuğu dalışıyla kendimi doğrulttum ve etrafıma iyice bir baktım. Planlandığı gibi gece vaktiydi ama bir kez alıştınız mı gece görüş cihazlarıyla araziyi gayet iyi taraya-

biliyordunuz. Şehri çaprazlama kesen nehir, hızla yükselirken karadan daha yüksek olan ısısıyla parıldıyordu. Nehrin hangi tarafına iniş yapacağımı umursamamış, sadece doğrudan içine inmek istememiştim çünkü bu hızımı azaltırdı.

İrtifama yakın bir ışıltının parlayıp söndüğünü fark ettim; muhtemelen yerlilerden nahoş bir tip torpidolarımdan kopan bir parçayı yakmıştı. O yakın mesafesindeki hedeflerini takip ederken, ben de onun görüş alanından mümkün olduğu kadar ivedilikle uzaklaşmak için ilk paraşütümü ateşledim. Sarsıntıyı güçlendirdim, paraşütü açtım ve çevremdeki diğer zımbırtıların hızına düşüp bu şekilde dikkati üzerime çekmeyi istemediğimden inişe geçmeden önce yaklaşık yirmi saniye havada süzüldüm.

İşe yaramış olmalı, yanmadım.

Yaklaşık iki yüz metre daha yükseldikten sonra ikinci paraşütü ateşledim... Hızla nehre doğru çekildiğimi gördüm,

kendimi düz çatılı bir ambarın yahut nehir kenarındaki bu tip bir şeyin yaklaşık otuz metre kadar üzerinden geçerken buldum... paraşütü serbest bıraktım ve takımın atlayış jetleriyle çatıya epey sallantılı da olsa yerinde bir iniş gerçekleştirdim. Çarpma anında Çavuş Celal'in uyarı ışığını taramakla meşguldüm.

Nihayet nehrin yanlış tarafında olduğumu gördüm; Celi'nin hareketi, miğferimdeki pusulada olması gereken yerden daha güneyde görünüyordu; ben fazla kuzeyde kalmıştım. Çatının nehir kenarı boyunca koştum, sıraya girerken yanımdaki ekip liderinden hiza alınca onun pozisyonunun neredeyse iki kilometre ötesinde olduğunu anladım. "Ace! Kendi hattına çekil!" deyip elimdeki bombayı rastgele fırlatırken çoktan binadan atlayıp nehrin diğer tarafına geçmiştim. Beklediğim gibi Ace hemen yanıt verdi. Ace benim bulunduğum noktada olmalıydı ama ekibini bırakmak, hele benden emir almak hiç istememişti.

Ambar ardımda yükseldi ve o anda bulunmam gereken öte uçta, binaların koruması olmadan tam da nehrin üzerinde olduğum anda patlama beni de vurdu. Cayrolarımı düşürmek ve yere yuvarlanmak üzereydim. Bombayı on beş saniyeye ayarlamıştım... değil mi? Birden heyecanlandığımı fark ettim ki yere indiğinizde başınıza gelebilecek en kötü şey budur. Celi'nin uyarısını anımsayıp, "Bu bir tatbikattan farksız olacak," diye tekrarladım. Yarım saniye daha fazla sürecek bile olsa acele etme ve işini doğru yap.

Patlama sırasında Ace'in konumunu bir kez daha okudum ve ona ekibini yeniden hizaya sokmasını söyledim. Yanıt vermedi ama o sırada zaten bunu yapıyordu. Geçmesine izin verdim. Ace işini yaptığı sürece somurtkanlığını çekebilirdim; şimdilik ama. Gemiye geri döndüğümüzde (eğer Celi beni manga liderinin yardımcısı olarak tutmaya devam ederse) er ya da geç sessiz bir yer bulacak ve patronun kim

olduğunu öğrenecektik. O bir profesyonel onbaşıydı ve ben de onbaşı gibi hareket eden bir alt rütbeliydim fakat yine de onun üstüydüm ve bu gibi koşullarda tek bir söz söylemeye bile gücünüz yetmez. En azından bir noktada patlak verir.

Fakat şimdi buna kafa yoracak vaktim yoktu; nehre atlarken ballı bir hedefi gözüme kestirmiştim ve başkaları fark etmeden işlerini bitirmeliydim. Sevimli, büyük bir gruptu, bir tepenin üzerindeki kamu binalarına benziyorlardı. Tapınak da olabilir... Saray da. İstila ettiğimiz alanın kilometrelerce uzağındaydılar ama dağıt-kaç olayının bir kuralı da en azından mühimmatınızın yarısını taradığınız alanın dışına yaymaktan geçer; böylelikle düşmanın yerinizi belirlemesi güçleşir. Bir de şu var: İlerlemeye devam etmeli ve hızlı olmalısınız. Düşman her zaman sayıca çok üstündür; baskın ve hız, kurtarıcınız olur.

Ace'i kontrol edip ikinci kez ekibini sıraya dizmesini söylerken roketatarımı yüklemiştim. Ekip çemberinin üzerinden Celi'nin sesi ulaştı. "*Müfreze!* Sırayla! İleri!"

Şefim Çavuş Johnson'ın sesi yankılandı. "Sırayla! Önce tek numaralar! *İlerleyin!*"

Böylece yirmi saniye kadar için endişelenecek bir şeyim kalmamıştı ve ben de en yakınımdaki binaya zıpladım, fırlatıcıyı omuz hizama yükselttim, hedefi bulup tetiği çekerek roketin hedefine doğru yol almasına izin verdim. İkinci kez tetiği çekip gönderdikten sonra tekrar yere atladım. "İkinci manga, çift sayılar!" diye bağırıp içimden sayarak bir süre bekledim ve *"İlerleyin!"* diye emrettim.

Ben de aynısını yaptım; yan yana dizilmiş binaların üzerinden atlayarak geçmeye başladım ve tam havadayken nehrin kenarındaki ilk bina sırasını elimdeki ateşleyiciyle alevlere gömdüm. Ahşap yapılara benziyorlardı ve ateşlemek için iyi bir zamandı; bu ambarlar yağ veya patlayıcı depolarıysa daha da şanslıydım. Ben binaları vururken, omuzlarımdaki

Y ateşleyicisi iki yüz metre kadar uzağa infilak gücü yüksek olan iki küçük bomba yolladı; sağ ve sol tarafımdaki araziyi hedef alan bu bombaların marifetini göremedim çünkü attığım ilk roket o sırada bir atom patlamasının (belki daha önce görmüşsünüzdür) kendine has ihtişamıyla patlamıştı. Bu elbette oldukça küçüktü, nominal getirisi iki kilotondan daha hafifti ve sıkıştırıcı ve iç patlamayla kritik kütlenin daha azından sonuç alabilmek için baskı uyguladı. Zaten kozmik bir felaketle ahbap olmayı kim ister ki? Tepenin doruğunu temizlemek ve bombaların serpintilerine karşı insanların evlerine sığınmalarını sağlamak yeterliydi. Daha da iyisi, civardaki kırolardan dışarıda olanlar varsa, hiçbiri birkaç saat boyunca -benden başka- bir şey göremezdi. Işık, gözlerimi hatta bizden hiç kimsenin gözlerini kamaştıramazdı; kasklarımız önemli ölçüde kurşundandır, gözlerimizin üzerine casus kameralar takarız ve işlerin ters gittiği bir durumda, aldığımız eğitim gereği bir an önce ortadan sıvışırız.

Bu sayede neredeyse gözümü kırpıştırmadım bile ve dikkatli bakışlarımı önümdeki binadan hızla dışarı çıkan bir bölge sakininin üzerine diktim. Öylece birbirimize baktık, sonra bir şeyi bana doğrulttu -bir silahtı sanırım- ve tam o sırada Celi, "Tek sayılar! *İlerle!*" diye bağırdı.

Onunla oyalanacak zamanım yoktu; olmam gereken yerden beş yüz metre kadar uzaktaydım. Sol elimde hâlâ ateşleyiciyi tutuyordum; adamı kızarttım ve içinden çıktığı binanın üzerine sıçrarken, bir taraftan da geri saymaya başladım. Bu el ateşleyicileri öncelikli olarak yangın çıkarmak içindir ama kritik durumlarda insan öldürmeye de yarar, nişan almanıza bile gerek yoktur.

Birbiriyle yarışan heyecan ve kaygı hisleri arasında fazla yükseğe ve fazla geniş atladım. İçinizde her zaman atlayış elbisenizden sonuna kadar yararlanma isteği vardır ama *bu hataya düşmeyin*. Havada birkaç saniye asılı kalırsınız; bal

gibi koca bir hedef olarak. İlerlemenin yolu, yaklaştığınız her binaya sıçramadan önce şöyle bir göz atmak ve aşağıdayken tüm avantajın sizde olmasını sağlamaktır, ayrıca aynı noktada asla bir iki saniyeden uzun kalmayın, karşınızdakilere sizi hedef almalarını sağlayacak zamanı asla vermeyin. Başka başka yerlerde olun, herhangi bir yerde. Sürekli hareket edin.

Bu kez hata yapmıştım; bu bina sırasında gereğinden fazla kalmış, ilerideki sıraya geçmek için yavaş davranmıştım ve kendimi bir çatıdan aşağı inerken bulmuştum. Fakat küçük bir A roketi fırlatmak için üç saniye kadar bile vakit kaybedebileceğim bir yer değildi; bu çatı resmen baca, sütun ve çeşitli hırdavatları içeren bir balta girmemiş ormandı. Belki de bir fabrikaydı ya da kimyasal bir iş merkezi. İniş yapabileceğim yer yoktu. Daha da kötüsü, yerlilerden altı kişi oradaydı. Bu ihtiyarlar insana benziyordu, boyları iki buçuk metre veya biraz daha fazlaydı, bizlerden daha zayıflardı ve vücut sıcaklıkları bizimkinden yüksekti; üzerlerinde hiçbir şey yoktu ve gece görüş cihazlarımızdan bakıldığında bir çeşit ışıklı tabelaya benziyorlardı. Çıplak gözle gün ışığında baktığınızda daha komik olabilirler ama yine de onlarla kapışmayı eklem bacaklılarla, benim tüm keyfimi alıp götüren şu Böceklerle kapışmaya tercih ederim.

Eğer bu delikanlılar roketim çarpmadan otuz saniye kadar önce yukarı çıktılarsa, ne beni ne de başka bir şeyi görmüş olabilirlerdi. Fakat bundan emin değildim ve onlarla kapışmak uğruna işleri arapsaçına döndürmek istemiyordum; nitekim bu o tarz bir baskın değildi. Tekrar atladım ve havadayken etrafa saçtığım bir avuç dolusu on saniyelik ateş topuyla meşgul olmalarını sağladım, yere indim ve sonra bir kez daha sıçrayıp, "İkinci mangal Çift sayılar!... İlerleyin!" diye bağırdım ve zıpladığım her seferde roket fırlatabileceğim bir nokta, buna değecek bir şey bakınarak ve aradaki mesafeyi kapamaya çalışarak ilerledim. Üç tane daha küçük

A roketini vardı ve hiçbirini geri götürmeye niyetli değildim. Fakat nükleer silahlara harcanan paranın karşılığını almak *zorunda* olduğumuz fikriyle aşılanmıştık ve aslına bakılırsa onları taşımama bundan önce sadece bir kez izin verilmişti.

Şimdi tam olarak bölgenin su dağıtım deposunun yerini belirlemeye çalışıyordum; su deposuna yapılacak doğrudan bir vuruş tüm şehri yaşanmaz kılabilir, kimseyi doğrudan öldürmeden şehrin tahliyesine yol açabilirdi. Ne de olsa bu tip bir sıkıntıyı başlarına sarmak için gönderilmiştik. Hipnoz altındayken çalıştığımız haritaya göre olduğum yerden yaklaşık beş kilometre ileride kaynak yeri bulunuyordu.

Ama bir türlü göremedim; atlayışlarım beni yeterince yükseğe taşımadı belki de. Gözüm daha yükseğe çıkmaktaydı ama Migliaccio'nun kahramanlık yapmak konusunda söylediklerini anımsayınca verilen emre itaat ettim. Y paletli fırlatıcıyı otomatik ayara getirip her ateş açtığımda küçük bombaları havaya fırlatmasına izin verdim. Aralıklarla rastgele ateş açtım, su dağıtım deposunu bulmaya ya da kayda değer bir başka hedef bulmaya çalıştım.

Aslında ileride, makul bir uzaklıkta *bir şey* vardı, dağıtım deposu veya ona benzer bir şeydi ve oldukça büyüktü. Yakınımdaki en yüksek binaya atladım, nişan aldım ama ıskaladım. Sıçradığımda Celi'nin sesini duydum. "Johnnie! Red! Kanatlara yönelin!"

Kendi anlaşıldı cevabımı verdim, Red'in de aynısı yaptığını duydum ve beni iyice görebilsin diye işaret fişeğimin düğmesine bastım, sonra sıraya girip onun sinyal ışığıyla bağlantı kurarak, "İkinci manga! Kıvrıl ve kuşat! Ekip liderleri bildiriyor!" dedim.

Dördüncü ve Beşinci ekipler de bildirdi. Ace, "Anlaşıldı," diye seslendi. "Biz bunu zaten yapıyoruz; sen mesafeni koru."

Red'in işaret ışığı sağ kanatın önüme geçmek üzere olduğunu gösteriyordu, yirmi dört kilometre kadar uzaktaydılar.

Hay aksi! Ace haklıydı; toparlanmak durumundaydım yoksa arayı vaktinde kapatamayacaktım, bir şekilde kullanmak zorunda olduğum üzerimdeki yüz kiloluk cephane ve diğer ıvır zıvırlar da benimle kalacaktı tabii. V biçiminde yere konuşlanmıştık, V'nin alt kısmında Celi vardı, Red ve ben de iki kolun ucundaydık; şimdi buluşma noktasının etrafında bir çember olmalıydık... ki bu da Red ile benim diğerlerine göre daha fazla yer kaplamamız ve üzerimize düşen tüm zarar ziyanı da fire vermeden yapmamız demekti.

En azından biz çemberi oluşturmaya başladığımızda teker teker ilerleme hali sona ermişti; saymayı bırakıp hıza yoğunlaşabilirdim. Hızlı hareket etsem bile herhangi bir yerde olmak akla yatkınlığını gittikçe kaybetmeye başlamıştı. Yaptığımız baskının muazzam avantajıyla başlamış, çarpmadan yere inmiş (en azından kimsenin iniş sırasında yere çarpmadığını umuyordum), etrafa saldırmış ve birbirimizi vurma korkusu duymadan onlara istediğimiz gibi ateş açmıştık. Hâlbuki onların bizim yerimize kendi insanlarını vurma ihtimali çok yüksekti; ateş açmak için bizi bulabilecekleri bile şüpheliydi aslında. (Oyun kuramı uzmanı değilim ama herhangi bir bilgisayarın bir sonraki an nerede olacağımızı tahmin etmek için analiz yapabileceğinden kuşkuluyum.)

Yine de yurt savunması, kendi içinde düzenli olsun ya da olmasın, direnişe başlıyordu. Kıl payı kurtulduğum iki patlayıcıdan yine de nasibimi aldım, zırhımın içinde olsam da dişlerimi takırdatmaya yetecek kadar yakından geçmişlerdi. Bir defasında da saçımın dimdik olmasına yol açan bir tür ışık, yanımdan hızla geçerken beni bir anlığına felç etti. Sanki dirseğimi bir yere çarpmışım da karıncalanmış gibi, ama hepsi bu. Eğer ekibe atlaması çoktan söylenmiş olmasaydı, sanırım oradan çıkamayacaktım.

Bu tip şeylerle karşılaşınca, neden askerliği seçtiğinizi düşünmek için bir süre duraklarsınız ama ben o an ne olursa

olsun durup düşünemeyecek kadar meşguldüm. Binaların üzerinden iki kez körlemesine atlayınca, bir grup yerlinin tam orta yerine iniş yaptım ve elimdeki ateşleyiciyi çılgınca üzerlerine doğrulttuğumda çoktan yeniden atlamıştım.

Bu şekilde ilerleyerek kendi payıma düşen mesafenin yarısını, altı kilometreden biraz fazladır muhtemelen, az bir sürede kapattım ama verdiğim hasar beklenenden fazla değildi. Sırtımdaki Y ateşleyicisi iki atıştan sonra boşaldı; kendimi avlu gibi bir yerde tek başıma bulunca, yedeklediğim H. E. bombalarını ateşleyicinin içine koymak için durdum ve Ace'e bakıp yön tayini yaptım. Kanat ekibinden son iki A roketimi kullanmayı düşünecek kadar uzaktaydım. Yakınımdaki en yüksek binaya zıpladım.

Artık görmeme yetecek kadar ışık vardı; gece görüş cihazımı alnıma kaldırıp çıplak gözle hızlı bir tarama yaparak vurmaya değecek herhangi bir şey aradım, kılı kırk yaracak vaktim yoktu.

Uzay Üssü'ne doğru ufukta görünen bir şey vardı, yönetim ve kontrol merkezi ya da bir uzay gemisi bile olabilirdi. Ufukta, tam olarak tanımlayamadığım muazzam bir yapıydı. Uzay Üssü'ne olan mesafe uç noktadaydı ama, "Git ve bul onu, bebeğim," diyerek kuyruğunu büktüğüm roketi yollayıverdim ve sonuncuyu da en yakın hedefe doğru savurup atladım.

Terk ettiğim anda bina doğrudan bir atışa hedef oldu. Ya bir Kemik-Torbası kendi binalarını aramızdan biri için feda etmeye değeceğine karar vermişti (ve bu çok doğru bir karar olurdu) ya da kendi ekip arkadaşlarımdan biri fişekleriyle ilgili büyük bir dikkatsizlik yaşamıştı. Her halükârda kevgire dönmüş olsa bile o noktadan ayrılmak istemedim; üzerlerinden atlamaktansa yandaki birkaç binanın içinden ilerlemeye karar verdim. Sırtımdaki ağır ateşleyiciyi kapıp gece görüş cihazımı gözlerime indirdikten sonra tam güç bir ışın bıçağıyla önümdeki duvarla mücadele ettim. Duvarın bir kısmı çöktü ve hücuma geçtim.

Ama daha hızlı bir şekilde geri çekildim.

Neyi yarıp açtığımı bilmiyordum. Bir kilise cemaati –sıskaların düşkünler evi– ya da belki savunma karargâhlarıydı. Tek bildiğim hayatım boyunca görmek istemeyeceğim kadar çok sayıda Kemik-Torbası'nın büyük bir odada toplanmış olduğuydu.

Muhtemelen bir kilise değildi çünkü dışarı çıkarken biri bana ateş etti; zırhıma çarpıp biraz kulaklarımı çınlatan bir kurşundu o kadar; canımı yakmadı sadece biraz sendeletti. Fakat bu bana ziyaretimden bir yadigâr bırakmam gerektiğini anımsattı. Kemerimdeki ilk şeyi alıp havaya fırlattım, çıkardığı tiz sesi duydum. Acemi Birliği'nde her zaman söyledikleri gibi, fayda getirecek bir işi hemen gerçekleştirmek saatler sonra yapabileceğiniz en iyi şeyi hesaplamaktan çok daha iyidir.

Tamamen şans eseri doğru şeyi yapmıştım. Bu özel bir bombaydı, görevimiz sırasında etkili olacakları bir yer bulursak kullanalım diye hepimize kullanım yönergeleriyle birlikte verilmişti. Duyduğum tiz ses, bombanın cılız bağırtısıydı (serbest çeviri): "Otuz saniyelik bir bombayım! Otuz saniyelik bir bombayım! Yirmi dokuz! Yirmi sekiz! Yirmi yedi!"

Bombanın etkisi, insanların sinirlerini harap etmesiydi. Belki işe yaramıştır; benim sinirlerimi kesinlikle bozdu. Onları vurmak daha nazik bir davranış olurdu. Geriye sayımın bitmesini beklemedim; zamanında akın edebilecekleri kapı ve pencerelerin olup olmadığını merak ederek atladım.

Red'in işaret ışığıyla yönümü bulup yere inerken Ace'inkine yöneldim. Yine arkalarında kalmaya başlamıştım, acele etme vaktiydi.

Ama üç dakika sonra arayı kapattık; sol kanatta, bir kilometreden az ötemde Red vardı. Bunu Celi'ye rapor etti. Celi'nin tüm müfrezeye yönelttiği homurtulu ama rahatlamış sesini duyduk: "Çember kapandı ama uyarı ışığı henüz

kapanmadı. Yavaşça ilerleyerek etrafta dolanın ve biraz daha sorun çıkarın ama her iki yanınızdaki arkadaşınızı düşünün; *onlann* başına bela açmayın. Şimdiye kadar iyi iş çıkardınız, bunu mahvetmeyin. *Müfreze!* Mangalar halinde... *İçtima!*"

Bana da iyi bir iş çıkarmışız gibi geliyordu; şehrin çoğu alevler içindeydi ve hava tamamen aydınlanmış olsa da çıplak gözle çalışmanın gece görüş cihazlarımızla dolaşmaya göre daha iyi olacağını düşünmek fazlasıyla zordu çünkü etrafta hayli yoğun bir duman vardı.

Manga liderimiz Johnson'ın sesi duyuldu: "İkinci manga, sağ baştan say!"

"Ekip dört, beş, altı... say ve raporla!" diye bağırdım. İletişim birimlerimize yeni bir model olarak eklenen güvenlik devrelerinin çeşitliliği her şeyi hızlandırıyordu; Celi herhangi biriyle, manga liderleriyle veya onbaşılarla konuşabiliyor; saniyeler bile sorun oluşturabilecekken müfreze iki kat daha hızla toplanabiliyordu. Dördüncü manganın yoklamasını dinlerken kalan ateş gücümün envanterini yapıp köşeden başını çıkaran Kemik-Torbası'na doğru bir bomba fırlattım. Kemik-Torbası kaçtı; şef, "Oyalan!" diye bağırdı; ben de oradan ayrıldım.

Manga lideri, Jenkins'in numarasını hatırlayana kadar dördüncü manga kem küm ederek yoklamayı bitirdi, beşinci manga bir abaküs gibi tak tak saydı ve ben de kendimi iyi hissetmeye başladım... Ace'in ekibindeki dördüncü adamdan sonra içtima bittiğinde, "Ace, Dizzy nerede?" diye bağırdım.

"Kapa çeneni," dedi. "Altı numara! Say!"

"Altı!" Smith yanıtladı.

"Yedi!"

Ace, "Altıncı manga, Flores kayıp," diye ekledi. "Manga lideri aramaya koyuluyor."

"Bir adam kayıp," diye rapor ettim Johnson'a. "Altıncı mangadan Flores."

"Kayıp mı ölü mü?"

"Bilmiyorum. Manga lideri ile yardımcısı aramaya çıkıyor."

"Johnnie, bırak da Ace gitsin."

Fakat onu duymadım, bu yüzden yanıt vermedim. Durumu Celi'ye bildirdiğini ve Celi'nin de küfrettiğini işittim. Kahramanlık yapmaya çalışmıyordum. Adamları toparlama işi manga liderinin yardımcısının yapacağı *işti*; takipçi olan oydu, içerideki son adam, harcanabilir olan. Manga liderlerinin yapacak başka işleri vardı. Şimdiye kadar çoktan anlamışsınızdır; manga lideri hayatta olduğu sürece manga yardımcısı çok da gerekli değildir.

İşte tam o anda kendimi hiç olmadığı kadar gözden çıkarılabilecek biri gibi gördüm, neredeyse gözden çıkarılmış gibi çünkü evrenin en tatlı sesini duyuyordum, kurtarma gemisi karaya inip bizi anons edecekti. İşaret verici kurtarma gemisi gelmeden hemen önce ateşlenen bir robot-rokettir: kendini toprağa gömen ve karşılama müziği yayınlayan sivri uçlu bir demir. Kurtarma gemisi otomatik olarak üç dakika sonra ortaya çıkar, bu yüzden gitmeye hazır olmalısınız çünkü 'araba' beklemez ve uzun bir süre yenisi gelmez.

Yaşıyor ihtimali olsa da bir başka askerin peşine takılıp gitme, Rasczak'ın Bıçkınları'ndan biri olsa bile. Çevik Piyade ekibinden herhangi birisi için bile. İlerlemeyi dene.

Celi'nin emrini duydum: "İlerleyin çaylaklar! Kurtarma çemberine yaklaşıp çemberi daraltın! Art arda!"

Derken işaret vericinin tatlı sesini işittim: "... *piyadenin ebedi görkemine, adı parlar, Rodger Young'ın adı parlar!*" Ona doğru yönelmek istedim, bunun için resmen can atıyordum.

Ama diğer tarafa yöneldim, Ace'in işaret ışığına yaklaşırken bir taraftan da üstümde ağırlık yapan tüm bombaları ve fişekleri tükettim. "Ace! Flores'in işaret vericisini buldun mu?"

"Evet! Git buradan! İşe yaramaz!"

"Şimdi seni görebildim. Nerede o?"

"Tam önümde, yaklaşık beş yüz metre uzaklıkta. Bas git buradan! O *benim* adamım!"

Yanıt vermedim; soluma yönelerek Ace'in yanına, onun Dizzy'yi bulduğu noktaya ulaştım.

Ve Ace'i onun önünde dikilirken buldum, iki Kemik-Torbası küle dönmüştü ve diğerleri kaçıyordu. Dizzy'nin yan tarafına ışık tuttum. "Onu zırhından çıkaralım, gemi her an gelebilir."

"Çok kötü yaralanmış."

Ona baktım ve bunun doğru olduğunu gördüm. Zırhında koca bir *delik* vardı ve oradan kan fışkırıyordu. Kafam allak bullak oldu. Bir yaralıyla ilerlemeniz için zırhını çıkarmanız gerekir ki onu kollarınıza alabilesiniz -güçlendirilmiş takımla bu hiç sorun olmaz- ve oradan sıçrayıverirsiniz. Çıplak bir adamın ağırlığı kullandığınız mühimmattan ve diğer malzemelerden daha hafiftir. "Ne *yapacağız*?"

"Taşırız," dedi Ace sertçe. "Kemerinin sol tarafından tut." O da kemerin sağ tarafını kavradı, Flores'i ayaklarına doğru itekledik. "Hedefe kilitlen! Şimdi... talimatları hatırla, atlayışa hazırlan. Bir... *iki!*"

Atladık. Uzağa sayılmaz, pek iyi bir atlayış olduğu da söylenemez. Tek adam onu yerden kaldıramazdı, zırhlı elbise çok ağırdır. Ama bu işi iki adama paylaştırırsanız olabilir.

Atladık, bir daha, tekrar ve tekrar atladık. Ace'in her bağırışıyla ikimiz birden Dizzy'yi sabitleyip yakalıyorduk. Cayrolan düşmüş gibi görünüyordu.

İşaret vericinin kapandığını ve kurtarma gemisinin yere indiğini fark ettik; geminin yere inişini gördüm... çok uzağımızdaydı. Geçici müfreze çavuşunun sesi de duyuldu: "Sırayla gemiye binmeye hazırlanın!"

Ve Celi emretti: "Emre uyun!"

Sonunda açıklığa doğru yöneldiğimizde kuyruğu üzerinde duran gemiyi gördük, kalkış ikazının feryadını duyduk,

hâlâ gemiye binmemiş olan müfrezeyi gördük; tecrit çemberi içinde, oluşturdukları siperin ardına sinmişlerdi.

Derken Celi bağırdı: "Sırayla gemiye binin, *hareketlenin!*"

Ama biz *hâlâ* çok uzaktaydık! Tecrit çemberi daralırken ilk ekibin diğerlerinden ayrıldığını, gemiye kümelendiğini görebiliyordum.

Biri çemberi kırdı ve yalnızca kumandan kıyafetiyle mümkün olabilecek bir hızla yanımıza geldi.

Celi bizi havadayken yakaladı, Y ateşleyicisiyle Flores'i tutup kaldırmamıza yardım etti.

Üç atlayışla gemiye vardık. Herkes içeride olsa da kapı hâlâ açıktı. Biz içeri girip kapıyı kapatırken, geminin pilotu bizim yüzümüzden buluşma noktasını kaçırdığını ve artık *hepimizin* mevta olduğunu söyleyip bas bas bağırıyordu. Celi kadını umursamamıştı; Flores'i yere yatırıp yanına uzandık. Güçlü hava akımı çarptığında Celi, "Hepsi burada, Teğmen. Üç adamımız yaralı ama hepsi burada!" diyordu.

Bu sözlerim Kumandan Deladrier içindir: Bir pilot bundan daha iyi yetiştirilemez. Yörüngedeki gemi için kusursuz bir buluşma noktası hesaplanır. Bunun nasıl yapıldığını bilmiyorum ama hata payı olmayan bir hesaplamadır ve siz bunu değiştirmezsiniz. *Değiştiremezsiniz.*

Ama o kadın değiştirdi. Görüş mesafesi içinde geminin zamanında havalanamayacağını gördü, gerileyip hızını artırdı ve tek bir bakışla, tek bir dokunuşla hizasını ayarlayıp bizi rotamıza soktu; hesaplama yapmadı, buna vakit yoktu. Eğer Tanrı yıldızları yörüngelerinde tutmak için yardımcıya ihtiyaç duyarsa, nereye bakacağını biliyorum.

Flores yolda öldü.

2

Beni çok korkuttu, saldım onu gitsin diye,
Anımsarken ne durdum,
Ne de eve varana dek ardıma baktım,
Annemin odasında kilitli kaldım.
Yankee Doodle, devam et,*
Yankee Doodle pek züppe,
Müziğine ve adımına dikkat et,
Kızları boşlama öyle.

Orduya katılmaya niyetli değildim.

Ve kesinlikle piyade olmaya da! Kent meydanında on kırbaç yiyip babamdan ailenin yüz karası olduğunu duymayı buna tercih ederdim.

Ah evet, liseyi bitirmek üzereyken babama bahsetmiştim, Federal Askerlik Hizmeti için gönüllü olmayı düşünüyordum. On sekizinci yaşı ufukta görünen her delikanlının bunu yaptığını sanıyordum ve benim on sekizinci yaşım da mezuniyet haftama denk gelmişti. Elbette birçok delikanlı gönüllü olmayı düşünür, bu fikirle biraz oyalanır ve sonunda gidip başka bir şey yapar; üniversiteye gider, işe girer, bu tür şeyler işte. Sanırım benim yolum da bu olurdu... en iyi arkadaşım büyük bir ciddiyetle orduya katılmayı planlamasaydı.

Carl ile ben lisede her şeyi birlikte yaptık: Kızlara bera-

* Ünlü bir Anglo-Amerikan şarkısının adı. 'Yankee Doodle', gösteriş düşkünü Yanki anlamına gelmektedir. –çn

ber baktık, çiftler halinde buluştuk, münazara takımında da birlikteydik, evindeki laboratuvarda elektronları iterken de. Elektronik teorisini pek bilmem ama lehim tabancasını düzgün kullanırım; Carl kafa patlattı, ben de onun talimatlarını uyguladım. Eğlenceliydi; birlikte yaptığımız her şey eğlenceliydi. Carl'ın ailesinin babamınki gibi çok parası yoktu ama bu bizim aramızda asla sorun teşkil etmedi. On dördüncü yaş günümde babam bana bir *Roller Copter* aldığında o benim olduğu kadar Carl'a da aitti; Carl'ın bodrumdaki laboratuvarı da bana.

Carl'ın okula devam etmeden önce bir dönem askerlik yapacağını söylemesi durup düşünmeme neden oldu. Gerçekten ciddiydi, bu isteğinin gayet doğal ve yerinde olduğunu düşünüyor ve daha fazla açıklamaya gerek görmüyordu.

Ben de orduya katılacağımı söyledim.

Yüzüme tuhaf bir bakış fırlattı. "Senin peder izin vermez."

"Ne? Beni nasıl durdurabilir?" Elbette durduramazdı, en azından yasal olarak. Bir kişinin tamamen özgür ilk (ve belki de son) tercihi budur; bir kız veya bir oğlan on sekizine ulaştığında gönüllü asker olabilir ve hiç kimsenin bu hususta söyleyecek sözü olmaz.

Carl, "Yakında anlarsın," deyip konuyu değiştirdi.

Babamla bu meseleyi dolambaçlı yollardan, çekinerek konuştum.

Gazetesiyle sigarasını bırakıp dosdoğru yüzüme baktı. "Oğlum, aklın başında mı?" diye sordu.

Aklımın başında olduğunu öylece mırıldandım.

"Ah, buradan hiç öyle gözükmüyor da." Derin bir nefes aldı. "Yine de... Bunu beklemeliydim; büyüyen bir erkek çocuğunun önünde belirmesi olası bir basamak. Bebeklikten çıkıp yürümeyi öğrendiğin günleri hatırlıyorum; işin doğrusu uzunca bir süre haylaz bir çocuktun. Annenin Ming vazolarından birini kasten -bundan kesinlikle eminim- kır-

mıştın... ama vazonun değerli olduğunu bilemeyecek kadar küçüktün, karşılığında gördüğün tek şey eline küçük bir şaplaktı. Sigaralarımdan birini aşırdığın gün ne denli hasta olduğunu da anımsıyorum. Annenle birlikte o gece yemek yiyemediğini görmekten özenle kaçınmıştık ve bundan sana şimdiye dek hiç söz etmedim. Oğlanlar bu tip şeyleri denemek ve yetişkin erkeklere ait kusurların kendilerine göre olmadığını keşfetmek zorundadır. Ergenliğe girişini, kızların farklı ve mükemmel olduğunu fark edişini izledik."

Tekrar derin bir nefes aldı. "Hepsi doğal basamaklar. Ve işte sonuncusu. Ergenliğin tam da sonunda oğlan orduya katılmaya ve şık bir üniforma giymeye karar verir. Ya da daha önce hiçbir erkeğin tecrübe etmediği şekilde âşık olduğunu ve hemen evlenmesi gerektiğini anlar. Veya her ikisi birden." Yüzüne zalimane bir gülümseme yayıldı. "Bende her ikisi de olmuştu. Ama neyse ki hepsinin üstesinden zamanında gelmeyi ve hayatımı mahvetmemeyi başardım."

"Ama, baba, ben hayatımı mahvetmiyorum. Bir dönemlik hizmet bu, bir kariyer planı değil."

"Gel, bu işi masaya yatıralım. Bırak da sana neler yapacağını *ben* anlatayım, ne yapmak *istediğini* söyleyeyim. Öncelikle bu aile şimdiye kadar politikadan uzak durmuştur ve yüzyıldan fazla bir zamandır kendi ektiğini biçmiştir. Bu güzel geleneği bozman için bir sebebin olduğundan emin değilim. Sanırım lisedeki öğretmenin etkiledi seni, neydi adı? Kimi kastettiğimi biliyorsun."

Tarih ve Ahlâk, Felsefesi dersimize giren öğretmenimizden bahsediyordu. Kendisi emekli bir askerdi tabii ki. "Bay Dubois."

"Hımm, ne saçma isim; gerçi ona yakışmış. Kuşkusuz yabancıdır. Yasalar, okulları gizlice askere alma merkezi olarak kullanmayı yasaklamalı. Sanırım bu hususta oldukça sert bir mektup yazacağım; vergi mükelleflerinin *bazı* hakları vardır!"

"Fakat baba, o hiçbir şey yapmadı! O..." Durdum, nasıl anlatacağımı bilemedim. Bay Dubois kibirli, kendini beğenmiş bir adamdı; ordu için hiçbirimiz yeterince *iyi* değilmişiz gibi bir tavır sergilerdi. Ondan hoşlanmıyordum. "Ah, bilakis bizim cesaretimizi kırdı."

"Yapma ya! Bir pislikle nasıl baş edilir biliyor musun? Neyse, boş ver. Mezun olduğunda, Harvard'da işletme okuyacaksın, bunu biliyorsun. Daha sonra Sorbonne'a gidecek, bir süre seyahat edip bayilerimizle tanışacak ve başka yerlerde işlerin nasıl görüldüğünü öğreneceksin. Önce âdet yerini bulsun diye stok takibi gibi basit işlerle başlarsın ama daha ne olduğunu anlayamadan kendini yönetici olarak bulacaksın; artık yaşım ilerliyor ve sen sırtımdaki yükü ne kadar çabuk üstlenirsen, o kadar iyi olur. İşlerle baş edecek kıvama gelir gelmez, patron koltuğuna sen oturacaksın. İstekli de olman lazım tabii. İşte! Bu plan sana nasıl hissettirdi? Özellikle de hayatının iki yılını harcamakla kıyaslandığında?"

Hiçbir şey söylemedim. Bunların hiçbiri yeni bir haber değildi, bunları daha önce de düşünmüştüm. Babam ayağa kalkıp elini omzuma koydu. "Oğlum, seni anlamadığımı düşünme, anlıyorum. Ama gerçekleri gör. Şu an bir savaşta olsaydık seni yüreklendirir, kendi ellerimle gönderirdim. Fakat ortada savaş falan yok ve dua edelim ki Tanrı bize bir daha savaşın yüzünü göstermesin. Bizler çok savaş gördük. Bu gezegen şu an huzurlu, mutlu; diğer gezegenlerle de iyi ilişkilerimiz var. O zaman şu 'Federal Hizmet' denen şeye ne gerek var? Bu kesinlikle asalaklık. Fonksiyonsuz bir organ, tamamen köhne; vergi mükellefleri sayesinde yaşıyor. Normalde işsiz olarak dolaşacak bayağı insanların hayatlarının bir döneminde kamu gelirlerinden beslenmesi, geri kalan yıllarında da caka satması için düşünülmüş pahalı bir yol. Senin istediğin şey de bu yola girmek mi?"

"Carl bayağı değil!"

"Affedersin. Haklısın, o iyi bir çocuk... ama kafası yanlış fikirlerle dolu." Kaşlarını çatsa da gülümsemeye çalıştı. "Oğlum, senin için bir sürprizim vardı, mezuniyetin için. Ama bunu şimdi sana söyleyeyim ki bu saçmalığı kafandan daha kolay çıkarıp at. Yapabileceğin şeyden korktuğum için değil; en körpe yılların bile olsa sağduyuna güveniyorum. Bir derde düşmüşsün. Ve bunu neyin alıp götüreceğini biliyorum. Ne olduğunu tahmin edebiliyor musun?"

"Ah, hayır."

Sırıttı. "Mars'ta tatil."

Epeyce afallamış olmalıyım. "Ne diyorsun baba! Hiç aklıma..."

"Amacım seni şaşırtmaktı ve görüyorum ki başardım. Siz çocukların seyahat etmekle ilgili hislerinizi biliyorum ama insanların bir kez gezegen dışına çıktıktan sonra bunda hâlâ ne bulabildiğini anlamış değilim. Yine de senin için doğru zaman; bahsetmiştim değil mi kendi başına seyahat edeceksin. Git ve hevesini al. Çünkü sorumluluklarınla ilgilenmeye başladığında Ay'da bir hafta bile geçirmek istesen, işten başını kaldıramıyor olacaksın. Hayır, bana teşekkür etme. Hadi, git de gazetemi okuyayım. Bu akşam gelecek konuklarım var. İş dünyası."

Yanından ayrıldım. Tahminimce meseleyi çözdüğünü düşünüyordu ve... sanırım ben de öyle düşünüyordum. Mars! Ve tek başıma! Carl'a bu konuda tek kelime etmedim; bunun rüşvet olduğunu düşüneceği şüphesi beynimde sinsice dolanıyordu. Şey, belki de bir tür rüşvetti bu. Ona tatilden bahsetmek yerine askerlik konusunda babamla aynı şeyleri düşünmediğimizi söyledim.

"Evet," diye karşılık verdi. "Bizde de durum böyle. Ama bu *benim* hayatım."

Tarih ve Ahlâk Felsefesi dersinin son saatinde sürekli bu konuyu düşündüm. T. A. F.'yi diğer derslerin aksine herkes

almak zorundaydı ama kimsenin bu dersten geçme gibi bir sorumluluğu yoktu ve Bay Dubois için bizimle iletişim kurup kuramaması hiç fark etmiyor gibiydi. Sol eliyle birini işaret edip anında soruyu patlatırdı (asla isimlerle uğraşmazdı). Ve böylece tartışma başlardı.

Fakat son gün neler öğrendiğimizi anlamaya çalışıyordu sanki. Bir kız ona dobra dobra, "Annem şiddetin hiçbir şeyi çözmeyeceğini söylüyor," dedi.

"Öyle mi?" Bay Dubois kıza sevimsiz bir ifadeyle baktı. "Eminim Kartaca şehrinin kurucuları bunu duymaktan memnun olurlardı. Annen düşüncelerini neden onlara da açmıyor? Ya da sen?"

Daha önce de tartışmışlardı. Dersten kalma gibi bir durumunuz olmadığı için Bay Dubois'ya yağ çekmek zorunda değildiniz. Kız cırtlak bir ses tonuyla, "Benimle dalga geçiyorsunuz! Herkes Kartaca'nın yerle bir edildiğini bilir," dedi.

Bay Dubois, "Ama bundan bihaber gibi konuşuyordun," diyerek zalimce sırıttı. "Bunu bildiğine göre onların kaderlerini baştan sona belirleyen şeyin şiddet olduğunu söyleyemez misin? Ayrıca şahsınla dalga falan da geçmiyordum; gerekçesiz, saçma bir düşünceyi küçümsüyordum o kadar; her zaman yaptığım şey. Tarihsel bir yalan -ve tamamen etikdışı- olan 'şiddet hiçbir şeyi çözmez' ilkesine yapışıp kalanlara, Napolyon Bonapart ile Wellington Dükü'nün hayaletlerini uyandırmalarını ve bu konuyu ikisinin ele almasına izin vermelerini öneririm. Hitler'in hayaleti hakem olsun; Dodo Kuşu, Büyük Kuş, Göçmen Güvercini* de jüri. Yalın bir kuvvet olan şiddet, tarih boyunca başka hiçbir unsurun yapamadığı kadar çok meseleyi çözmüştür ve bunun tersini iddia edenler olabilecek en saf iyimserlerdir. Bu temel gerçe-

* Bu üç kuşun ortak özelliği 19. yüzyılda nesillerinin tükenmiş olmasıdır. *-yhn*

ği unutan nesiller, bedelini her zaman hayatlarıyla veya özgürlükleriyle ödemişlerdir."

İçini çekti. "Bir başka yıl, bir başka sınıf ve benim için yine bir başarısızlık. Sizlere bilgiyi verebiliyoruz ama düşünmeyi öğretemiyoruz." Birden beni işaret etti. "Sen. Bir asker ile bir sivil arasında ahlâki farklılık varsa eğer, nedir? Söyle."

"Fark, sivil erdemde yatar," diye dikkatle yanıt verdim. "Bir asker, üyesi olduğu ve savunduğu siyasal yapının güvenliği için kişisel sorumluluğunu kabul eder ve onu korumak için gerekirse hayatını ortaya koyar ama bir sivil bunu yapmaz."

Küçümser bir tavırla, "Kitaptaki cümlenin aynısı," dedi. "Peki, bunu anlıyor musun? Buna *inanıyor musun*?"

"Ah, bilmiyorum, efendim."

"Elbette bilmezsin! Şuraya gelse ve yüzünüze şamar gibi inse bile, 'sivil erdem'i tanıyacağınızdan kuşkuluyum." Kolundaki saate baktı. "Son kez hepsi bu kadar. Belki daha güzel koşullarda tekrar karşılaşırız. Ders bitti."

Mezuniyetten üç gün sonra doğum günüm vardı, birkaç gün sonra da Carl'ınki ama ben hâlâ ona orduya katılmayacağımı söylememiştim. Askere yazılmayacağımı tahmin ettiğinden eminim ama bunu dile getirmedik; utanç verici bir durumdu. Doğum gününden bir gün sonra onunla bir buluşma ayarladım, askerlik şubesine birlikte gittik.

Federal Binası'nın basamaklarında sınıf arkadaşımız Carmencita Ibañez'e rastladık. İki cinsiyetli bir ırka mensup olmanın güzelliklerinden biri karşımızdaydı işte. Carmen benim kız arkadaşım değildi, hiç kimsenin değildi; aynı oğlanla iki defadan fazla çıkmaz ve hepimize aynı sevimlilikle ama gayet mesafeli bir şekilde yaklaşırdı. Gerçi ben onu iyi tanıyordum; sık sık bize gelip yüzme havuzumuzu -olimpik

olduğu için- kullanırdı, yanında bazen bir oğlan, bazen bir başkası olurdu. Ya da annemin onu zorlaması üzerine yalnız gelirdi. Annem onu 'iyi örnek' olarak görürdü. Bu defaya mahsus haklıydı.

Bizi görüp bekledi. Gamzelerini belirginleştirerek, "Selam, arkadaşlar," dedi.

"Merhaba, *Ochee Chyornya!** Seni buraya hangi rüzgâr getirdi?" dedim.

"Hadi, tahmin et. Bugün benim doğum günüm."

"Aha! Nice mutlu senelere!"

"İşte ben de orduya katılıyorum."

"Ah..." Carl'ın da benim kadar şaşırdığını sanıyorum. Ama Carmencita böyle biriydi. Asla gevezelik etmez, meselelerini kendine saklardı. "Bizimle eğleniyorsun," dedim canlı bir sesle.

"Niye eğleneyim? Uzay gemisi pilotu olacağım, en azından deneyeceğim."

"Bunu yapmaman için bir neden yok," dedi Carl hızla. Haklıydı; şimdi bakınca onun ne kadar haklı olduğunu daha iyi görüyorum. Carmen, ufak tefekti, becerikliydi; üstelik kusursuz bir sağlığı ve refleksleri vardı, zorlu bir dalış rutinin bile daha kolay görülmesini sağlayabilirdi ve matematikte de oldukça hızlıydı. Ben cebirde C'ye, işletme matematiğinde de B'ye gerilemiştim; Carmen okuldan sonraki matematik derslerine kaldığı yetmiyormuş gibi özel ders de almıştı. Nedenini bir an olsun merak etmemiştim. İşin aslı, küçük Carmen o kadar süslüydü ki onun bir şeye faydalı olabileceğini düşünemiyordunuz.

Carl, "Biz de... yani ben," diye tereddüt ederek, "orduya yazılmak için buradayım," dedi.

"Ben de," dedim hemen. "İkimiz de." Hayır, bir karar verdiğim filan yoktu; kelimeler ağzımdan dökülüvermişti.

---

* Kara Gözler. Bir Rus halk şarkısının adı. -çn

"Ah, harika!"

"Ben de uzay pilotu olmak için uğraşacağım. Umarım başarabilirim," diye kararlı bir tonda ekledim.

Carmen gülmedi. Büyük bir ciddiyetle karşılık verdi. "Ah, şahane! Belki eğitimde birbirimize rastlarız. Umarım."

"Çarpışma rotalarında mı?" diye sordu Carl. "Bu pek de iyi bir fikir olmasa gerek."

"Saçmalama, Carl. Yerdeyken demek istedim, tabii ki. Sen de mi pilot olacaksın?"

"*Ben* mi?" diye sordu Carl. "Ben kamyon şoförü değilim. Beni bilirsin; eğer kabul ederlerse, Starside AR&GE'ye girerim. Elektronik."

"'Kamyon şoförü', demek ha! Umarım seni Plüton'a yapıştırıp donana kadar orada bırakırlar. Neyse, sana bol şans! Hadi, içeri girmeyecek miyiz?"

Askerlik şubesi kubbenin içindeki korkuluklardan birinin iç kısmındaydı. Bir masada şatafatlı mı şatafatlı üniforması içinde bir donanma askeri oturuyordu. Göğsünde anlamlarını bilmediğim bir yığın rozet takılıydı. Sağ kolu o kadar kısaydı ki ceketi kolsuz dikilmiş gibi görünüyordu... Ve korkuluğun oraya geldiğinizde, bacaklarının olmadığını görüyordunuz.

Bundan rahatsız değilmiş gibi görünüyordu. Carl, "Günaydın. Orduya yazılmak istiyorum," dedi.

"Ben de," diye ekledim.

Bizi umursamadı. Otururken başını eğerek selam vermeyi başardı ve, "Günaydın, genç bayan. Sizin için ne yapabilirim?" diye sordu.

"Ben de orduya yazılmak istiyorum."

Adam gülümsedi. "Aferin sana! Eğer fırlayıp 201 numaralı odaya gider ve Binbaşı Rojas'ı sorarsan o seninle ilgilenecektir." Kızı baştan ayağa süzüp, "Pilotluk için mi?" diye sordu.

"Eğer mümkünse."

"Onlardan biri gibisin zaten. Git de Binbaşı Rojas'ı gör."

Carmen askere teşekkür ettikten ve bizimle vedalaştıktan sonra yanımızdan ayrıldı; adam nihayet dikkatini ikimize yönelttiğinde küçük Carmen'e gösterdiği ilginin belki binde biriyle bizi şöyle bir tarttı. "Evet?" dedi. "Ne için? Hizmet taburu mu?"

"Ah, hayır!" dedim. "Ben pilot olacağım."

Önce bana dikkatle baktı, sonra kafasını öylece çevirdi. "Sen de mi?"

Carl ağırbaşlılıkla, "Ben Araştırma ve Geliştirme Kıtası'yla ilgileniyorum," diye konuştu. "Özellikle elektronikle. Anladığım kadarıyla gayet iyi fırsatlar var."

Adam gaddarca, "Öyledir, eğer yakalayabilirsen," dedi. "Eğitimdeyken ve yeteneklerini sergilerken senden beklenen vermeyi başaramazsan, fırsatlar geri teper. Çocuklar baksanıza, beni neden buraya oturttukları hakkında bir fikriniz var mı?"

Ne demek istediğini anlamamıştım. Carl, "Neden?" diye sordu.

"Çünkü devlet bulaşık sularını önemsemez. Çünkü devlet, bir dönem askerlik yaparak ayrıcalık kazanan ve yakasına gazilik rozeti takan bazı -pek çok- insan yüzünden havalı bir şey olup çıktı. Savaş görüp görmemeniz de hiç önemli değil artık. Yine de hizmet vermek *istiyorsanız* ve kararınızı değiştiremiyorsam, sizi almak zorundayız çünkü bu sizin yasal hakkınız. Yasa, kadın veya erkek herkesin askerlik yaparak tam vatandaşlığa geçmesinin temel bir hak olduğunu söyler ancak işin doğrusu şu ki tüm gönüllülere göklere çıkarılan mutfak işleri dışında bir şeyler bulmakta epey zorlanıyoruz. Hepiniz gerçek askerler olamazsınız; bu kadar çok askere ihtiyacımız yok ve gönüllülerin çoğu da bir numaralı askerler değil zaten. Asker olmanın ne anlama geldiği hakkında fikriniz var mı?"

"Hayır," diyerek itiraf ettim.

"Çoğu insan bu iş için iki el, iki ayak ve salak bir kafa yeter sanır. Belki öyledir, göz göre göre ölmeye giden harp askerleri için. Muhtemelen Jül Sezar'ın tüm ihtiyacı bunlardı. Ama bugünün erleri başka işlerde 'usta' sayılabilecek donanımlı uzmanlardır; aptallara ayıracak paramız yok. Biz de orduya katılmakta ısrarcı olan ama isteklerimizi ve ihtiyacımızı karşılayamayanlar için pis, iğrenç, tehlikeli işlerden oluşan bir liste hazırlamak zorunda kaldık. Böylece ya hizmet süreleri bitmeden kuyruklarını bacaklarının arasına kıstırıp kaçarlar... ya da ödedikleri bu ağır bedel yüzünden en azından yaşamlarının geri kalanında vatandaşlıklarının ne kadar değerli olduğunu akıllarından çıkarmazlar. Az önceki genç bayanı düşünün, pilot olmak istiyor. Umarım başarır; her zaman iyi pilotlara ihtiyacımız var, yeterli sayıda yoklar. Belki başarır. Ama eğer beceremezse Antarktika'yı boylayabilir, güzel gözleri suni ışıktan başka bir şey görmemekten kızarır, eklem yerleri sert, pis işler yapmaktan nasır tutar."

Ona Carmencita'nın hiç değilse gözlemevinde bilgisayar programcısı olabileceğini söylemek istedim; matematikte gerçekten çok iyiydi. Ama adam konuşmaya devam etti.

"İşte beni buraya sizin cesaretinizi kırmam için oturttular. Şuna bakın." Bacaklarının olmadığını görebilelim diye sandalyesini kımıldattı. "Yeteneksizliğinizden dolayı Ay'da geçit kazmaktan ya da yeni hastalıklar için kobay olmaktan kurtulduğunuzu, sizden savaşan bir adam yarattığımızı varsayın. *Bana* bir bakın, başınıza gelecek şey bu işte... Tabii nalları dikip ailelerinizin 'derin bir üzüntüyle' diye başlayan telgraflar almasına neden olmazsanız. Gerçi bu daha olası; bugünlerde eğitimde veya muharebede pek fazla yaralı olmuyor. Nalları dikerseniz, büyük olasılıkla tabutunuzu da ordu verir. Bense bir istisnayım; şanslıydım... Tabii buna şans derseniz."

Duraksadı, sonra ekledi. "Çocuklar neden evinize gitmiyorsunuz şimdi? Üniversiteye girip neden bir kimyacı veya sigorta simsan falan olmak için uğraşmıyorsunuz? Asker kışlası çocuk kampına benzemez; gerçek askeri hizmet barış zamanında -ya da bunun çok absürt bir suretinde- bile sert ve tehlikelidir. Tatil değil. Romantik bir macera değil. Ne diyorsunuz?"

Carl, "Ben orduya yazılmak için buradayım," dedi.

"Ben de."

"Vereceğiniz hizmetin sizin seçiminize bırakılmadığının farkındasınız değil mi?"

"Tercihlerimizi belirtebileceğimizi düşünmüştüm," dedi Carl.

"Elbette. Dönem sonuna kadar yapabileceğiniz son tercih. Atama subayı, tercihlerinize dikkat edecektir. Öncelikle solak cam üfleyicileri için bu hafta talep olup olmadığına bakar. Kafanızdaki iş buysa bundan mutlu olursunuz. Tercih ettiğiniz hizmete -muhtemelen Pasifik'in dibinde- gereksinim olduğunu canı sıkılarak kabullenen subay, kalıtsal yeteneklerinizi ve hazırlığınızı görmek için sizi sınar. Yaklaşık yirmi testin birinde her şeyin uyuştuğunu kabul etmek zorunda kalır ve siz işi alırsınız, ta ki muzibin teki çıkıp farklı işler yaptırmak için sizi başka bir yere sevk ettirene kadar. Diğer on dokuz seferdeyse subay sizi reddeder ve tam da Titan'daki hayatta kalma ekipmanını arazi testine sokacak kişi olduğunuza karar verir." Süratle ekledi. "Titan'da hava çok soğuktur. Deney ekipmanı o kadar sık bozulur ki, şaşıp kalıyor insan. Gerçi gerçek arazi testleri yapılmak zorunda; laboratuvarlar asla tüm yanıtları bulamıyor."

"Eğer boş kadro varsa elektroniğin şartlarını karşılayabilirim," dedi Carl kararlılıkla.

"Peki ya sen evlat?"

Tereddüt ettim. Bir an sonra biliyordum ki eğer şimdi

vazgeçersem, tüm hayatımı patronun oğlundan başka bir şey olup olmadığımı merak ederek geçirecektim. "Riske girmek istiyorum."

"Pekâlâ, denemediğimi söyleyemezsiniz. Nüfus kâğıtlarınız yanınızda mı? Hadi, kimliklerinizi göreyim."

On dakika sonra, hâlâ göreve başlama yeminimizi etmemişken, her tarafımıza bir şeyler batırılıp çıkarılmış, oradan buradan dürtülmüş ve röntgen makinesine girip çıkmış olarak en üst katta bekliyorduk. Fiziki muayene fikri üzerine düşündüm; eğer hasta değilseniz sizi hasta etmek için ellerinden geleni yapıyorlar. Şayet teşebbüsleri başarısızlıkla sonuçlanırsa, içeri girebildiniz demektir.

Doktorlardan birine kurbanların yüzde kaçının fiziki muayenede elendiğini sordum. İrkilerek bana baktı. "Ne? *Asla* kimseyi çürük diye ayırmayız. Yasa bunu yapmamıza izin vermez."

"Öyle mi? Ben, demek istediğim... Doktor, affedersiniz ama, o zaman bu tüyler ürpertici gösterinin amacı nedir?"

Doktor biraz uzaklaşıp dizime çekiçle vururken (ki pek sert olmasa da onu resmen tekmeledim), "Amacı fiziksel olarak hangi görevi üstlenebileceğinizi tespit etmek. Buraya tekerlekli sandalyede ve görmeyen gözlerle gelip askere yazılmak için ısrar ediyor olsaydın, sana uygun ahmakça bir iş bulurlardı. Tırtılın üstündeki tüyleri saymak gibi bir şey. Çürüğe çıkmanın tek yolu psikiyatrların yemini anlayamayacağına karar vermesi olur," diye yanıtladı.

"Ya... Doktor, şey, orduya katıldığınızda doktor muydunuz? Yoksa doktor olmanız gerektiğini düşünüp sizi okula mı yolladılar?"

"*Ben* mi?" Afalladı. "Genç adam, o kadar ahmak birine mi benziyorum? Ben sivil personelim."

"Ah, affedersiniz, efendim."

"Özre gerek yok. Ama askerlik karıncalar içindir. İnan

bana. Bir bakıyorum gidiyorlar, bir bakıyorum geri geliyorlar, geri gelmeyi başarmışlarsa tabii. Onlara ne yapıldığını görüyorum. Ne uğruna? Bir gıdım getirisi olmayan, olsa bile çoğu askerin heder edeceği tümüyle göstermelik siyasi bir ayrıcalıktan başka nesi var? Hâlbuki tıp uzmanlarının işleri idare etmesine izin verseler... neyse boş ver bunu. Vatana ihanetten bahsettiğimi düşünebilirsin; ifade özgürlüğü olsun olmasın fark etmez. Ona kadar sayabilecek zekân varsa, yol hâlâ yakınken geri dönersin, delikanlı. Bu kâğıtları asker kayıt çavuşuna geri götür ve sana söylediklerimi anımsa."

Kubbeye geri gittim. Carl çoktan gelmişti. Donanma çavuşu kâğıtlarına bakıp somurtkan bir ifade takınarak, "Anlaşılan ikiniz de oldukça sağlıklısınız, kafanızdaki çatlaklar dışında. Bir dakika bekleyin, tanıkları çağırmam lazım," dedi. Sertçe bir düğmeye bastı, iki kadın memur içeri girdi; biri huysuz bir kocakarı, diğeri zarif biri.

Çavuş fiziksel muayene formlarımızı, doğum belgelerimizi ve kimlik belgelerimizi işaret edip resmi bir biçimde, "İbraz edilen bu belgeleri her biri için ayrı ayrı incelemenizi, niteliklerine karar vermenizi ve her bir belgenin huzurunuzdaki bu iki adamla, varsa, ilişkisini tespit etmenizi emrediyorum," dedi.

Kadınlar kendilerine söyleneni olağan bir iş gibi karşıladılar, ki eminim öyleydi; yine de her belgeyi dikkatle inceleyip parmak izlerimizi tekrar aldılar ve zarif memur gözüne kuyumcu merceği takarak doğum belgesindeki izle şimdikini karşılaştırdı. İmzaları da aynı şekilde kontrol etti. Benim ben olduğumdan şüphe duymaya başladım.

Donanma çavuşu, "Askerlik yemini edebileceklerine dair mevcut yeterlilikleriyle ilgili bir gösterge buldunuz mu? Bulduysanız nedir?"

Yaşlı olan kadın, "Yetkilendirilmiş psikiyatr kurulunun vardığı ve fiziksel muayenenin her kaydına eklenen tümüyle

usule uygun belgelenmiş bir yargıda, ikisinin de akli yeterlilikleri açısından yemin etmeye uygun olduğunun ve ikisinin de alkol, uyuşturucu veya pasifleştirici herhangi bir ilaç veya hipnoz altında olmadığının ifade edildiğini gördük."

"Çok iyi." Çavuş bize döndü. "Benden sonra tekrarlayın..."

"Ben, reşit olarak, tamamen kendi irademdâhilinde..."

"Ben, reşit olarak, tamamen kendi irademdâhilinde..." diye aynı anda tekrarladık.

"...hiçbir baskı, vaat ya da yönlendirme olmaksızın, usulüne uygun biçimde sunulan bu yeminin sonuçları ve anlamı tarafıma bildirildikten sonra..."

"...iki yıldan daha az olmamak kaydıyla, gerekirse ordunun talep ettiği süre boyunca, bir dönemliğine Terra Federasyonu'nun ordu hizmetine katılıyorum..."

(Bu son bölümde yutkundum. 'Dönem' deyince, bunu hep iki yıl olarak düşünmüştüm çünkü herkes böyle anlatmıştı. Ama şimdi tüm *hayatımızı* masaya yatırıp imza atıyorduk.)

"Federasyon Anayasası'nı ülke içinde ve dışında tüm düşmanlarına karşı kollayacağıma, bağlı devletler ile topraklar da dâhil olmak üzere Federasyon sınırları içindeki tüm vatandaşların ve meşru sakinlerin anayasal özgürlüklerini ve imtiyazlarını koruyup savunacağıma, doğrudan yetkili merci tarafından veya onun temsilcisi konumundaki kurumlarca verilen yasal nitelikteki her türlü görevi, Terra sınırlarında veya dışında, yerine getireceğime...

"...ve Terra Hizmet Birliği Başkomutanı'nın, subayların ve üstüm olan tüm yetkili personelin meşru emirlerine uyacağıma...

"...ve yasal olarak emrim altına verilmiş tüm Hizmet Birliği üyelerinin veya diğer insanların veya insan olmayan varlıkların sadakatini sağlayacağıma...

"...ve tam dönem verdiğim aktif hizmetin sonunda şerefimle terhis olduğum ya da emekliye ayrıldığım vakit tüm

görev ve yükümlülüklerimi sivil hayatta da tatbik edeceğime, mahkeme kararıyla şerefime halel gelmedikçe veya suç işlediğim doğrulanmadıkça ömrümün kalanı üzerindeki tartışılamaz hakkımı kullanmamı sağlayacak görev, yükümlülük ve imtiyazlarla sınırlı olmaksızın Federasyon vatandaşlığımın tüm ayrıcalıklarından yararlanacağıma yemin ederim."

(Vay canına!) Bay Dubois, Tarih ve Ahlâk Felsefesi dersinde hizmet yeminini bizim için incelemiş, satır satır üzerinde çalışmamızı söylemişti ama başınıza gelene kadar ne denli uzun olduğunu anlamıyorsunuz; bir askeri tır kasası gibi başı sonu belli olmayan, ağır ve hantal tek bir parça.

Bu yeminle en azından gömleğinin ucu pantolonundan dışarı sarkmış, dertsiz tasasız bir sivil olmaktan çıktığımı anladım. Henüz ne olduğumu bilmiyordum, sadece artık ne olmadığımın farkındaydım.

"Tanrı şahidim olsun!" diyerek yemini tamamladık ve Carl istavroz çıkarınca zarif bayan da ona katıldı.

Beşimizden de daha fazla imza ve parmak izi alındıktan sonra Carl ile benim renkli şipşak fotoğraflarımız evraklarımıza eklendi. Donanma çavuşu nihayet başını kaldırıp, "Öğle vakti geldi. Yemek zamanı, delikanlılar," dedi.

Güçlükle yutkundum. "Şey... Çavuş?"

"Ne var? Çekinme, söyle."

"Buradan aileme haber yollayabilir miyim? Onlara benim... yani neler olduğunu anlatabilir miyim?"

"Bundan daha iyisini yapabiliriz."

"Efendim?"

"Kırk sekiz saatliğine izin alabilirsin." Soğuk bir ifadeyle sırıttı. "Geri gelmezsen neler olabileceğini biliyor musun?"

"Ah... Askeri mahkemede mi yargılanırım?"

"Hiçbir şey. Dişe dokunur bir şey olmaz. Sadece evraklarına *'Hizmet layığıyla tamamlanmadı'* ibaresi işlenir ve asla ikinci bir şans verilmez. Aslında askerliği amaçlamayan ve

yemin etmemesi gereken koca bebeklerin sinirlerini yıprattığımız bir bekleme süresindeyiz. Bu hem hükümetin parasını koruyor hem de çocukları ve ailelerini acı çekmekten kurtarıyor, komşuların aklına gelmez bile. Ailene de söylemek zorunda değilsin." Sandalyesini masasından uzaklaştırdı. "İki gün sonra öğlen seni burada bekleyeceğim. Gelirsen. Kişisel eşyalarını da getir."

Çok kötü ayrıldık. Babam gürledi, sonra benimle konuşmaktan vazgeçti; annem fenalaşıp yatağa düştü. Çıkmam gereken zamandan bir saat önce evi terk ettiğimde beni aşçıdan ve uşaklardan başka kimse uğurlamadı.

Askerlik şubesindeki çavuşun masasının önünde durdum, selam vermem gerektiğini düşündüm ama nasıl yapacağımı bilmediğime kanaat getirdim. Başını kaldırdı. "Ah. İşte evrakların. 201 numaralı odaya götür; canına okumaya başlasınlar. Kapıyı çal ve içeri gir."

İki gün sonra pilot olmayacağımı anlamıştım. Denetmenlerin benim için yazdıkları arasında şöyle şeyler vardı: *mekânsal ilişkilerde yetersiz sezgisel idrak... yetersiz matematik becerisi... yetersiz sayısal hazırlık... tepki süresi elverişli... görme duyusu iyi.* Son ikiye bunları koymalarına sevindim; hızımın parmak hesabı yapmaktan ibaret olduğunu düşünmeye başlamıştım.

Atama subayı daha gerilerdeki tercihlerimi sıralamama izin verdi bu yüzden dört gün daha, olabilecek en ölçüsüz testlere maruz kaldım. Bir kâtip sandalyeye çıkıp 'Yılan!' diye bağırdığında neyi ölçmüş oluyorlar, anlamıyorum. Ortada yılan falan yoktu, zararsız bir hortum parçası o kadar.

Yazılı ve sözel testler çoğunlukla saçmaydı fakat sınav alanındakilerin bir şikâyeti yok gibiydi, bu yüzden ben de testlere girdim. En dikkatli yaptığım şey tercihlerimi sıralamak oldu. Doğal olarak başa Uzay Donanması görevlerinin tama-

mını sıraladım (pilotluktan başka); güç odası teknikeri veya aşçı olarak gidecek olsam da herhangi bir Donanma görevini Ordu vazifesine tercih edeceğimin farkındaydım, ne de olsa seyahat etmek istiyordum.

Sonra İstihbarat'ı yazdım. Sonuçta casuslar da gezer dururdu, bunun sıkıcı bir iş olmayacağını düşündüm. (Yanılmıştım ama mühim değil.) Sonra listeyi epeyce uzattım: psikolojik harp, kimyasal harp, biyolojik harp, savaş ekolojisi (bunun ne olduğunu bilmiyordum ama kulağa ilginç bir şeymiş gibi geliyordu), lojistik birliği (basit bir hata; münazara takımı için modern lojik çalışmıştım ama 'lojistik' kelimesi iki farklı anlamla karşıma çıkmıştı) ve düzinelerce tercih. En alttakileri tereddüt ederek sildim, yerine K-9 Müfrezesi ve Piyade Sınıfı'nı yazdım.

Savaş dışı yardımcı birlikleri eklemekle uğraşmak istemedim çünkü herhangi bir muharebe birliğine alınmadığım müddetçe, beni bir deney hayvanı gibi kullanmaları veya Venüs topraklarına işçi olarak göndermeleri fark etmezdi; ikisi de en kötü oyuncuya verilen ödül olurdu.

Atama subayı Bay Weiss yeminimden bir hafta sonra beni çağırttı. Aslında emekli bir psikolojik harp binbaşısıydı, istihsal için aktif görevdeydi ancak sivil kıyafet giyiniyor ve kendisine 'Beyefendi'* diye hitap edilmesinde ısrar ediyordu, bu yüzden kendinizi daha rahat hissediyordunuz. Elinde tercihlerimin yazılı olduğu liste ile girdiğim testlerin raporları vardı ve lise not dökümümü de elinde tuttuğunu görünce buna sevindim çünkü okuldaki durumum her açıdan iyiydi; parlak bir öğrenciydim ama kimsenin gözünde inek öğrenci olmadım, hiçbir dersten kalmamış sadece programımdaki derslerden birini almayı bırakmıştım. Ayrıca okul çevresinde popüler biriydim: Yüzme, münazara, atletizm takımla-

* (İng.) *Mister.* Ataması henüz Savunma Bakanlığı'nca yapılmamış ve sözleşmeli asker statüsündeki ABD ordu mensuplarına hitap şekli. - *yhn*

rındaydım, sınıf saymanıydım, her sene düzenlenen edebiyat yarışmasında gümüş madalya kazanmıştım, mezunlar toplantısı komitesinin genel başkanıydım ve böyle bir yığın görev. Çok yönlü bir okul hayatı ve işte bunların hepsi not dökümümde yazıyordu.

Subay başını kaldırıp, "Otur, Johnnie," dedi ve tekrar baktıktan sonra not dökümümü masanın üzerine bıraktı. "Köpekleri sever misin?"

"Nasıl? Evet, efendim."

"Ne kadar seversin? Mesela köpeğin yatağında uyur muydu? Yeri gelmişken köpeğin şimdi nerede?"

"Şu anda köpeğim yok. Fakat olduğu zamanda da, ah hayır, yatağımda uyumazdı. Annem köpeklerin eve girmesine müsaade etmez."

"Köpeğini hiç mi gizlice içeri almadın?"

"Hıı..." Kendisine itaat edilmediğinde annemin 'kızgın değilim ama çok çok incindim tavrı'nı nasıl açıklayabileceğimi düşündüm. Vazgeçtim. "Hayır, efendim."

"Hımm. Hiç neo-köpek gördün mü?"

"Ah, bir kere gördüm, efendim. İki sene önce Macarthur Amfisi'nde bir tane sergilenmişti. Ama S. P. C. A.* sorun çıkarmıştı."

"Sana K-9 ekibindeki işleyişten bahsedeyim. Neo-köpek sadece konuşan bir köpek demek değildir."

"Macarthur'daki köpeğin ne yaptığını pek anlamamıştım. Gerçekten konuşabiliyorlar mı?"

"Konuşabiliyorlar. Sadece kulağını onların aksanına göre eğitmek zorundasın. Ağızları 'b', 'm', 'p', 'v' seslerini çıkaracak biçimi alamıyor, bu yüzden onlara karşılık gelen seslere alışmak zorundasın; bir tür yarık damak özrü gibi düşün ama burada harfler farklı. Her şeye rağmen konuşmaları herhangi bir insanınki kadar anlaşılır. Fakat neo-köpek sadece konu-

* Society for the Prevention of Cruelty to Animals (Hayvanlara Zulmü Engelleme Derneği). -*yhn*

şan bir köpek değildir; köpek soyundan türetilmiş, yapay olarak mutasyona uğratılmış bir simbiyottur. Neo, eğitimli bir Caleb'dir,* bir köpekten altı kat daha zekidir ve zekâ geriliği olan bir insan kadar akıllıdır denebilir. Aslında bu neo açısından pek adil bir kıyaslama olmadı; zekâ geriliği insan için bir kusurdur ama neo kendi işinde tartışmasız bir dâhidir."

Bay Weiss kaşlarını çattı. "Tabii simbiyotu onunla birlikteyse. İşte sorun burada. Hımm... Evlilik için çok gençsin ama evlilik denen şeyi en azından ailende gördün. Bir Caleb'le evli olduğunu hayal edebilir misin?"

"Ha? Hayır. Hayır, edemem."

"Bir K-9 ekibinde köpek-insan ve insan-köpek arasında görülen duygusal ilişki, birçok evli çiftin birbiriyle olan duygusal ilişkisinden çok daha yakın, daha önemlidir. Eğer sahip ölürse neo-köpeği öldürürüz, derhal! Zavallıcık için yapabileceğimiz tek şey bu. Daha fazla acıya karşı ölüm. Ölen neo-köpek olursa... şey, en basit çözüm olmasına rağmen insanı öldüremeyiz. Onu kontrolümüz altında hastaneye yatırıyoruz." Bir kalem alıp kâğıtlarıma işaret koydu. "Köpeğiyle birlikte uyumak için annesine karşı gelmemiş bir oğlanı K-9'da görevlendirerek risk alabileceğimizi sanmıyorum. Başka bir şeyler düşünelim."

Listemde K-9 Birliği'nin üst kısmına sıraladığım bütün tercihlerimden tek tek çakmıştım ve şimdi bunda da dikiş tutturamamıştım. O kadar kendimden geçmiştim ki, Binbaşı Weiss'ın son söylediğini neredeyse duymuyordum. Sanki ölüp gitmiş veya uzaktaki birinden bahsediyormuş gibi yüzü ifadesizdi, aklı başka yerde gibiydi. "Bir süreliğine K-9 ekibindeydim. Caleb'im öldüğünde beni altı hafta boyunca ilaçlarla yatıştırdılar, sonra başka bir göreve hazırladılar. Johnnie, bu aldığın dersler... neden işine yarayacak bir şeyler okumadın?"

---

* İbranice İncil'de İsrailllilerin vaat edilmiş topraklara doğru yaptıkları yolculuk boyunca Yahuda kabilesinin temsilcisi olarak görülen bir figür. *-yhn*

"Efendim?"

"Artık çok geç. Unut gitsin. Hımm... Görünüşe göre Tarih ve Ahlâk Felsefesi öğretmenin senin için iyi şeyler düşünüyormuş."

"Öyle mi?" Şaşırmıştım. "Ne söylemiş?"

Weiss gülümsedi. "Senin aptal olmadığını sadece cahil olduğunu, çevrenin etkisi altında kaldığını söylüyor. Bu ondan duyulabilecek mühim bir övgüdür... kendisini tanırım."

Bence beni övdüğü falan yoktu! Kendini beğenmiş, kibirli, ihtiyar...

"Ve," Weiss devam etti. "Televizyon Değerlendirmesi dersinden C eksi almış bir çocuk çok da kötü olamaz. Piyade er olmaya ne dersin?"

Federal Bina'dan durgun bir ruh haliyle çıktım ama mutsuz olduğum söylenemezdi. En azından artık bir askerdim; cebimde bunu kanıtlayabilecek evraklarım vardı. Hiç de angarya sayılmayacak işler için ne çok aptal ne de işe yaramaz diye sınıflandırılmıştım.

Mesai bitiminden yalnızca beş dakika sonra bina sıska bir gece bekçisi ve birkaç avare dışında boşalmıştı. Binadan çıkmak üzere olan bir adamla karşılaştım; yüzü tanıdık gelmişti ama anımsayamadım.

Ama ben de onun gözüne çarptım ve beni tanıdı. "İyi akşamlar!" dedi hararetle. "Daha yola çıkmadın mı?"

Onu birden hatırladım. Yeminimizi ettiren donanma çavuşuydu. Ağzım açık kalmıştı; sivil kıyafetler içindeki bu adam iki bacağıyla yürüyordu ve her iki kolu da sağlamdı. "Ah, iyi akşamlar, Çavuş," diye mırıldandım.

İfademden her şeyi anladı, bacaklarına doğru bakıp hafifçe gülümsedi. "Rahat ol, evlat. Korku gösterime mesaiden sonra devam etmek zorunda değilim ve etmiyorum da. Henüz bir göreve yerleştirilmedin mi?"

"Az evvel görevime atandım."

"Neymiş o?"

"Çevik Piyade."

Zevkten pis pis sırıtırken elini uzattı. "Benim birliğim! Titre, evlat. Senden bir erkek yaratacağız ya da bunu denerken seni öldüreceğiz. Belki her ikisini de yapabiliriz."

"Bu iyi bir tercih mi?" diye kuşkuyla sordum.

"İyi bir tercih mi? Evlat, bu *tek* şans. Çevik Piyade *bizzat* ordudur. Geri kalan herkes ya hazıra konan tiplerdir ya da bize akıl vermek için bekleyen profesörler; işi esas *biz* yaparız." Benimle yeniden el sıkışıp, "'Donanma Çavuşu Ho, Federal Binası' diye bir kart at, bana ulaşır. Bol şans!" diye ekledi. Ve başı dik, omuzları geride topuklarını yere vurarak gitti.

Elime baktım. Bana uzattığı el yerinde olmayan sağ eliydi. Yine de dokununca insan eli gibiydi ve elimi sertçe sıkmıştı. Elektronik kontrollü bu protezler hakkında bir şeyler okumuştum ama onlardan birine ilk defa dokunduğunuzda ürpermeden edemiyordunuz.

Yerleştirme süresince erlerin geçici olarak konakladıkları otele döndüm. Henüz üniformamız yoktu; gün boyu sade bir tulum, sonra da kendi kıyafetlerimizi giyiyorduk. Sabah erkenden yola çıkacağım için odama gittim ve eve göndereceğim eşyalarımı toplamaya başladım; Weiss yanıma aile fotoğraflarımdan ve çaldığım bir enstrüman varsa (ki yoktu) ondan başka bir şey almamamı söylemişti. Carl üç gün önce yola çıkmıştı, hem de istediği AR&GE görevine atanarak. Ben buna ne kadar sevindiysem, o da benim yerleştiğim birliği duyunca bir o kadar şaşırmıştı. Küçük Carmen de subay adayı rütbesiyle yola çıkmıştı (deneme süresindeydi) ve becerebilirse pilot olacaktı ki bunu başaracağından kuşkuluydum.

Eşyalarımı toplarken geçici oda arkadaşım geldi. "Yerin belli oldu mu?" diye sordu.

"Evet."

"Neresi?"

"Çevik Piyade."

"*Piyade* mi? Ah, zavallı budala! Senin adına üzüldüm, gerçekten."

Doğrulup öfkeyle bağırdım. "Kapa çeneni! Çevik Piyade ordudaki en iyi birliktir... *bizzat* ordudur! Geriye kalan siz ahmaklar hazıra konmaktan başka bir şey yapmazsınız... esas işi *biz* yaparız."

Kahkaha attı. "Göreceksin!"

"Ağzına yumruğumu geçirmemi mi istiyorsun?"

3

Onlara demirden bir sopayla hükmedecek.

-Vahiy 2: 25

Acemiliğimi iki bin kadar kurbanla birlikte kuzey bozkırlarındaki Arthur Currie Kampı'nda yaptım. 'Kamp' derken kelimenin gerçek anlamıyla konuşuyorum zira sabit binaların hepsi sadece teçhizatı muhafaza etmek içindi. Biz çadırlarda yemek yiyip uyuyor, açık alanda yaşıyorduk; tabii buna 'yaşam' derseniz ki o zamanlar ben diyemiyordum. Ilıman iklime alışıktım; Kuzey Kutbu yalnızca birkaç kilometre ötemizde gibiydi ve kutba gitgide yaklaşıyorduk sanki. Buz Devri geri geliyordu şüphesiz.

Ama egzersizler insanı ısıtıyor, bunu biliyor olmalılar ki bize bolca eğitim yaptırıyorlardı.

Oradaki ilk sabahımızda gün doğmadan bizi uyandırdılar. Saat farklılığına uyum sağlamakta zorlanmış, sanki daha yeni uyumuş gibiydim; gecenin bir yarısında birinin ciddi ciddi beni yatağımdan kaldırmaya niyeti olduğuna inanamıyordum.

Ama uyandırdılar. Bir yerden ölüyü bile uyandırabilecek kadar gürültülü askeri marş sesi yükseldi; bölüğün mıntıka yoluna dikilen kıllı bir musibet, "Herkes dışarı! Kalkın yataktan! Sırayla!" diye bağırarak ortalığı kırdı geçirdi, örtüyü başıma kadar çektiğim sırada üzerimden atlayıp yataktan düşmeme ve soğuk, sert zemine yapışmama neden oldu.

Şahsıma yönelik bir uyarı değildi; düştüğümü görecek kadar bile yanımda beklemedi.

On dakika sonra güneş doğu ufkunda yüzünü gösterirken, ben de fanilamı, pantolonumu, ayakkabılarımı giymiş ve eğitime katılmak için diğerlerinin yanında düzensiz bir sıraya katılmıştım. Geniş omuzlu, sert görünümlü bir adamla karşılaştık; üzerinde bizimkilerle aynı kıyafetler vardı ama ben işini bilmeyen birinin elinden çıkmış bir mumya gibi görünür ve kendimi öyle hissederken, onun çenesi tertemiz tıraşlı, pantolonu jilet gibi ütülüydü, ayakkabılarını ayna niyetine kullanabilirdiniz; halinden tavrından çok emin ve tetikte ama bir o kadar da rahat ve zinde olduğu anlaşılıyordu. Hiç uykuya ihtiyacı olmadığı izlenimine kapılırdınız. Sadece yirmi bin bakımları ve arada bir silkinip canlanması yeterdi.

"Kıt'a... Hazır ol!" diye kükredi. "Ben Askeri Kıdem Gemisi'nden Çavuş Zim, bölük komutanınızım. Benimle konuşurken selam verip 'Efendim' diye hitap edeceksiniz; elinde eğitmen copu olan herkese selam verip 'Efendim' diye hitap edeceksiniz çünkü..." Elinde bir subay kamçısı vardı, eğitmen copu derken neyi kast ettiğini kamçısını hızla ters sararak göstermişti; bir gece önce kampa vardığımızda elinde bunlardan alan adamlar görmüş, kendime de bir tane almak istemiştim; güzel görünüyorlardı. Artık fikrimi değiştirmiştim. "...burada pratik yapmanız için yeterince subay yok. Bizimle pratik yapacaksınız. Kim hapşırdı?"

Yanıt gelmedi.

"KİM HAPŞIRDI?"

"Ben," dedi zayıf bir ses.

"'Ben'... ne?"

"Ben hapşırdım."

"'Ben hapşırdım', EFENDİM!"

"Ben hapşırdım, efendim. Üşüdüm, efendim."

"Aha!" Zim büyük adımlarla hapşıran çocuğun yanına git-

ti, subay kamçısının başlığını oğlanın burnunun altına sürtüp, "Adın ne?" diye sordu.

"Jenkins... Efendim."

"Jenkins..." Zim, kelime nahoş hatta utanç vericiymiş gibi bir tavır takınıp bu ismi tekrar etti. "Sanırım devriyede hapşırıp duracaksın, çünkü burnun akıyor."

"Umarım hapşırmam, efendim."

"Umarım. Ama üşümüşsün. Hımm... Bunun çaresine bakmalıyız." Elindeki sopayla işaret etti. "Şuradaki cephaneliği görüyor musun?" Dönüp baktığımda bozkırdan ve ufuk çizgisinde beliren bir binadan başka bir şey göremedim.

"Çık sıradan! Etrafında koş! *Koş*, dedim. Hızlı! Bronski! Hızını ayarla şunun!"

"Emredersin, Çavuş." Elinde sopası olan diğer beş altı kişi de Jenkins'i takip edip ona yetişti, bacaklarının ardından elindekileri şaklattılar. Zim bize dönüp baktığında hâlâ esas duruşta titriyorduk. Bir aşağı bir yukarı yürüyüp dikkatle bize baktı, korkunç bir biçimde mutsuz görünüyordu. Sonunda önümüzde durup başını sallayarak kendi kendine konuşur gibi, "Bu *benim* de başıma gelebilir düşüncesi," dedi.

60

Bize baktı. "Siz insansı maymunlar...* Hayır, hayır 'insansı' diyemem; o kadar bile değilsiniz. Siz marazlı, acınası maymun sürüsü... çöküк göğüslü, sarkık göbekli, anasının dizinin dibinden buraya kaçan bebekler. Hayatım boyunca analarının şımarık sevgilileri olarak etrafta dolanan bu kadar kepaze tipi bir arada görmedim. Karın içeri! İleri bak! *Seninle* konuşuyorum!"

Bana bağırıp bağırmadığından bile emin değildim ama karnımı içime çektim. Hiç susmadan devam etti ve estirdiği fırtınadan tüylerimin diken diken oluşunu bir süre sonra unutmaya başladım. Kendini bir kez olsun tekrar etmiyor,

* İngilizcede insan dışındaki primatlar *monkey* (maymun) ve *ape* (insansı maymun) olarak iki ayrı terimle adlandırılır. *–ylın*

küfürlü veya müstehcen laflar ağzından çıkmıyordu. (Sonradan fark ettim ki bu tarz kelimeleri daha özel durumlar için saklamıştı.) Fakat fiziksel, zihinsel, ahlâki ve genetik noksanlıklarımızı rahatsız edici bir tavırla ve büyük bir zevkle dile getirdi.

Nedense ben pek rahatsız olmadım, daha çok onun emir diliyle ilgilendim. Keşke münazara ekibimizde o da olsaymış.

Nihayet durdu, ağlayacak gibiydi. Pişmanlık dolu bir sesle, "Buna katlanamıyorum," dedi. "İşe koyulduk bir kere. Altı yaşındayken çok daha iyi ahşap askerlerim olmuştu. PEKÂLÂ! Siz cangıl bitlerinin arasında beni kamçılayabileceğini düşünen var mı? Var mı bu alayda böyle bir *erkek*? Açıkça söyleyin!"

Katkıda bulunduğum kısa bir sessizlik oldu. Çavuşun beni kamçılayabileceğinden kuşkum yoktu, buna ikna olmuştum.

Sıranın sonundan bir ses duydum. "Ah, sanırsam... ben yapacam, efendim."

Zim mutlu görünüyordu. "Güzel! Buraya gel de seni görebileyim." Er geldi, etkileyiciydi, en azından Çavuş Zim'den sekiz santim daha uzundu ve omuzları da daha genişti. "Adın ne, asker?"

"Breckinridge, efendim. Bi' de... şey... doksan beş kiloyum ve göbeğimde *hiçbi'* yer 'sarkık' değil!"

"Sevdiğin özel bir dövüşme tarzı var mı?"

"Nası' öleceğinizi kendiniz seçiyonuz, efendim. Mızmız değilim."

"Peki, kural yok. Ne zaman istersen başla." Zim copunu yan tarafa fırlattı.

Dövüş başladı ve bitti. Dev piyade yerde oturmuş sol bileğini sağ eliyle tutuyordu. Hiçbir şey söylemedi.

Zim eğilip, "Kırıldı mı?" diye sordu.

"Sanırsam kırıldı... efendim."

"Kusura bakma. Beni biraz aceleye getirdin. Dispanse-

rin nerede olduğunu biliyor musun? Neyse boş ver. Jones! Breckinridge'i dispansere götür!" Tam gidecekleri sırada Zim piyadenin sağ omzuna vurup sessizce, "Bir ay içinde bunu tekrar deneyelim. Ne olduğunu sana göstereceğim." Sanırım bunun özel bir konuşma olması gerekiyordu ama buz keserek beklediğim yere en fazla iki metre uzaktaydılar.

Zim geri dönüp bağırdı. "Hiç değilse bir erkek varmış bu birlikte. Kendimi daha iyi hissediyorum. Başka biri daha? Ya da iki? Siz sıracalı kurbağalar arasında benimle yüzleşebileceğini düşünen *iki* kişi var mı?" Sıra boyunca ileri geri baktı. "Ödlekler, omurgasızlar... ah, hadi! Evet? Öne çıkın!"

Sırada yan yana duran iki adam birlikte öne çıktı; sanırım fısıldayarak anlaşmışlardı, sıranın epeyce sonundaydılar bu yüzden onları duyamadım. Zim gülümsedi. "Adlarınız, soyadınız olacak şekilde... lütfen?"

"Heinrich."

"Heinrich *ne*?"

"Heinrich, efendim. Özür dilerim." Diğer erle çabucak konuşup kibarca ekledi. "Standart İngilizceyi pek fazla konuşamıyor, efendim."

İkinci adam, "Meyer, *Herr*,"* diyerek ilk piyadeyi destekledi.

"Pek çoğu buraya geldiğinde doğru düzgün konuşamaz. Meyer'a endişelenmemesini söyle, yakında öğrenir. Ne yapacağımızı anladı, değil mi?"

"*Jawolh*,"** diye onayladı Meyer.

"Elbette, efendim. Konuşulanı anlıyor ama konuşması akıcı değil."

"Tamam. Yüzünüzdeki yara izleri nereden yadigâr? Heidelberg?"

"*Nein*... hayır, efendim. Königsberg'den."

---

* (Alm.) 'Meyer, Efendim'. -çn

** (Alm.) 'Evet, Efendim'. -çn

"Aynı şey." Zim, Breckinridge'le dövüştükten sonra copunu yeniden eline almıştı; copu hızla çevirip, "Belki bunlardan birer tane ödünç almak istersiniz," dedi.

Heinrich, "Bu size karşı adil olmaz, efendim," diye özenle konuştu. "Çıplak elle, lütfederseniz."

"Keyfin bilir. Hâlbuki sizinle bir güzel oynayabilirdim. Königsberg ha? Kurallar?"

"Üç kişiyle nasıl kural koyacağız, efendim?"

"İlginç bir noktaya değindin. Dövüşün sonunda gözler oyulmuş olursa, geri verilmeleri hususunda anlaşalım. Asker arkadaşına hazır olduğumu söyle. Ne zaman isterseniz başlayın." Zim copunu geriye fırlattı; biri onu yakaladı.

"Şaka yapıyorsunuz, efendim. Birbirimizin gözünü oymayacağız."

"Göz oymak yok, anlaştık. Hazırsanız saldırın, Gridley."*

"Pardon?"

"Gelin ve dövüşün. Ya da sıranıza geri dönün!"

Bunun böyle geliştiğini gördüğümden emin olamıyorum şu an, bir kısmını daha sonra eğitim sırasında öğrenmiş olabilirim. Olanlar hakkındaki düşüncem şu: Erler, bölük komutanımızı iki koldan tamamen kuşatıncaya kadar etrafında dönüp durdular ama temas edemediler. Yalnız çalışan bir adam için bu pozisyonda dört temel hareket seçeneği vardır ve bunların avantajı kişinin kendi hareket kabiliyeti ile tek adamın koordinasyonunun iki kişiye üstün olmasından gelir. Çavuş Zim, tam uyumla çalışacak şekilde eğitilmedikleri sürece herhangi bir grubun yalnız bir adamdan daha güçsüz olduğunu söylüyor (haklı olarak). Örneğin, Zim adamlardan birine vuracakmış gibi yaparken birden kırık bir diz kapağıy-

* İspanya-Amerika Savaşı'nda ABD Donanması'nın başında bulunan Amiral G. Dewey, Albay C. V. Gridley'ye verdiği, "Hazır olduğunuzda vurmaya başlayın, Gridley!" emriyle tarihe geçmiştir. Bu emirden altı saat sonra İspanyol Donanması'nın büyük kısmı batırılmış ya da ele geçirilmiştir. *–yhn*

la sonuçlanacak sakat bırakıcı hareketlerde bulunmak üzere diğerine doğru koşabilir, fırsatını bulduğunda ilk askere dönüp işini tamamlayabilirdi.

Ama erlerin hücum etmelerine müsaade etti. Meyer çavuşa doğru koştu ve sanırım bunu, onu engelleyip yere düşürmek için yaptı, Heinrich de belki botlarıyla onu yukarıdan takip edecekti. En azından bu şekilde başlamışlar gibi gözüküyordu.

Sanırım gördüklerim tam olarak şöyleydi: Meyer engelleme amacıyla çavuşa asla ulaşamadı. Çavuş Zim, Heinrich'i karnından tekmeleyip kendinden uzaklaştırırken Meyer'e doğru döndü ve bir an sonra Meyer havada süzülüyordu, saldırısı Zim'in sağlam hamlesiyle karşılanmıştı.

Emin olduğum tek şey dövüşün başladığı ve sonra biri yüzükoyun diğeri sırtüstü, dip dibe yatan iki Alman oğlanın huzur içinde uyuduğuydu. Zim tepelerinde dikiliyordu, nefes nefese bile değildi. "Jones," dedi. "Hayır, Jones gitti, değil mi? Mahmud! Su kovasını getir, şunları yuvalarına geri koy. Sopamı kim aldı?"

Birkaç dakika sonra ikisinin de bilinci yerine gelmişti, ıslak bir halde sıralarına geçtiler. Zim bize baktı ve yavaşça, "Başka? Ya da jimnastikle mi devam edelim?"

Başka kimsenin çıkacağını ummamıştım ve onun da bunu beklediğinden şüpheliyim. Fakat kısa boyluların olduğu sol kanatta bir oğlan öne çıktı, iyice yaklaşıp ortada durdu. Zim oğlana baktı. "Sadece sen mi? Yanına bir arkadaş ister misin?"

"İstemem, efendim."

"Sen bilirsin. Adın?"

"Shujumi, efendim."

Zim'in gözleri büyüdü. "Albay Shujumi'yle bir akrabalığın var mı?"

"Oğlu olma şerefine nailim, efendim."

"Demek öyle. Güzel. Siyah kuşak mı?"

"Hayır, efendim. Henüz değil."

"Terfi etmenden memnuniyet duyarım. Shujumi, mücadele kurallarını uygulayacak mıyız yoksa ambülansı mı getirteyim?"

"Nasıl isterseniz, efendim. Fakat görüş bildirme iznim varsa, mücadele kurallarını daha makul bulduğumu söylerdim."

"Bu sonuca nasıl vardın anlamadım ama kabul ediyorum." Zim rozetini bir yana fırlattı, sonra, yemin ederim ki, yüz yüze bakacak şekilde ikisi birden geri çekildi ve birbirini selamladı.

Ardından hafifçe çömelip birbirlerinin etrafında döndüler ve elleriyle deneme amaçlı birkaç hamlede bulundular, tavırlarıyla bir çift horozu andırıyorlardı.

Birden temas ettiler; artık küçük oğlan yerdeydi ve Çavuş Zim oğlanın üzerinden havada uçuyordu. Fakat yere indiğinde ne Meyer gibi hantalca düşmüştü ne de soluksuz kalmıştı; hafifçe yuvarlandı ve Shujumi karşısına geçene kadar hızla ayağa kalktı. "Banzai!"* Zim sırıtarak bağırdı.

Shujumi de, "Arigato,"** diye yanıtlayıp gülümsedi.

Duraksamadan birbirlerine tekrar dokundular, çavuşun yine havada uçacağını düşündüm. Uçmadı; sürünerek dosdoğru ilerledi, kollar ve bacaklar birbirine karıştı, hareketler yavaşladığında Shujumi'nin sol ayağını sağ kulağına sokmaya çalışan Zim'e bakıyordunuz; uyumsuz bir deneme.

Shujumi tüm gücüyle yere çarptı; Zim ayağa kalkması için ona fırsat tanıdı. Tekrar eğilip birbirlerine selam verdiler.

"Bir kez daha, efendim?"

"Üzgünüm. Yapacak işlerimiz var. Başka bir zaman, tamam mı? Eğlence... ve tabii haysiyet için. Belki de sana söylemeliydim; şerefli babanın eğitiminden geçtim."

* (Jap.) Çok yaşa, yaşasın. -çn

** (Jap.) Teşekkür ederim. -çn

"Ben de öyle olduğunu tahmin etmiştim, efendim. Başka bir zaman tekrar."

Zim oğlanın omzuna sertçe vurdu. "Sırana geç asker. *Kıta!*"

Yirmi dakikamızı jimnastikle geçirdik, soğuktan titreyen vücudumdan şimdi de ter boşanmıştı. Zim, tüm hareketlere eşlik etti ve tekrarlarımızı bağırarak sayarken birliği kendi yönetti. Görebildiğim kadarıyla üstü başı hiç dağılmadı, bitirdiğimizde güçlükle nefes alan bir adam haline de gelmemişti. O sabahtan sonra çalışmaları bir kez bile kendisi yaptırmadı (kahvaltıdan önce onu bir daha asla göremedik; sahip olduğu rütbenin bazı ayrıcalıkları vardı nihayetinde) ama o sabah başımızdaydı ve eğitim bitip de hepimiz hoşaf gibi olduğumuzda koşarak yemek çadırına gitmemiz için yol boyunca, "Hızlan! Sırayla! Kuyruğunuzu sürüklüyorsunuz!" diye bağırdı.

Arthur Currie Kampı'nda *her yere, her zaman* koşarak gittik. Currie'nin kim olduğunu öğrenemedim ama bir atlet filan olmalıydı.

Breckinridge çoktan yemek çadırına gelmişti, bileği alçıda olsa da parmakları açıktaydı. "Bak bi', yaş ağaç kırığı bu... ödlek gibi dövüştüm. Anıma bekle de hele... diğerinde olacak," dediğini duydum.

Bundan kuşkuluydum. Shujumi belki ama bu iri maymun değil. Mağlup edildiği ânı bile fark etmemişti. Zim'den onu ilk gördüğümde nefret ettim. Ama bir tarzı olduğu da doğruydu.

Kahvaltı iyiydi, aslında tüm yemekler iyiydi; sizi bir zavallı haline getiren yatılı okul yemeklerinin abukluğu burada yoktu. Çömelip ellerinizle tabağınızı kürüseniz bile sizi kimse rahatsız etmezdi, bu da gayet iyi bir şeydi çünkü yemekler birilerinin sizi bir yere sürüklemediği tek zaman dilimiydi neredeyse. Kahvaltı menüsü evde alışık olduğumdan olduk-

ça farklıydı; bize hizmet eden siviller, yiyeceklere o kadar hunharca davranıyordu ki bu annemin saranp solmasına ve odasına kaçmasına sebep olurdu ama yemekler sıcaktı, bol boldu ve sade bir şey olduğu takdirde iyi de pişmiş oluyordu. Normalde yaptığım gibi günde dört öğün yiyor ve yiyecekleri kolay yutmak için fincan fincan bol kremalı ve şekerli kahve içiyordum, bu şekilde derisiyle birlikte bir köpek balığı da yiyebilirdim.

Tam yemeye başlayacakken, Jenkins ve arkasında Albay Bronski çıkageldi. Zim'in tek başına yemek yediği masanın yanında bir dakika kadar durdular, sonra Jenkins birdenbire yanımdaki boş tabureye çöküverdi. Feci halde perişan görünüyordu; solgun ve yorgundu, soluk soluğaydı. "Dur sana bir fincan kahve doldurayım."

Başını iki yana salladı.

"Biraz yemek yesen," diye ısrar ettim. "Yağda yumurta mesela. Bir iki lokmada yersin."

"Yiyemem. Ah, şu iğrenç, şu iğrenç..." Sesini alçaltıp ifadesiz bir tekdüzelikle Zim'e küfretmeye başladı. "Ondan istediğim tek şey kahvaltıya gelmek yerine biraz uzanmama izin vermesiydi. Bronski izin vermedi, bölük komutanını görmemi söyledi. Ben de öyle yaptım, ona hasta olduğumu *söyledim*. Evet, aynen bunu *söyledim*. Yanaklarıma dokunup nabzıma baktıktan sonra vizite saatinin dokuzda olduğunu söyledi. Çadırıma gitmeme izin vermedi. Ah, o sıçan yok mu o sıçan! Bir gece karanlıkta ansızın yakalayacağım onu, bunu yapacağım."

İstemese de ona biraz yumurta koyup kahve doldurdum. Hemen yemeye başladı. Birçoğumuz yemeye devam ederken, Çavuş Zim ayrılmak için ayağa kalktı ve masamızın yanında durup, "Jenkins," diye bağırdı.

"Hı? Evet, efendim."

"Saat dokuzdaki viziteyi kaçırma ve doktora görün."

Jenkins'in çene kasları seğirdi. "İlaca ihtiyacım yok, idare edebilirim, efendim," diye usulca yanıt verdi.

"Saat dokuzda. Bu bir emirdir," deyip çadırdan çıktı.

Jenkins tekdüze teranesine devam etti. Sonunda yavaşladı, yumurtalarından bir lokma aldı ve sesini biraz yükseltip, "*Bunu* ne tür bir annenin doğurduğunu düşünmeden duramıyorum. Annesini şöyle uzaktan olsun bir görmek isterdim. Acaba annesi *var* mıydı?"

Cevabı beklenmeyen bir soruydu ama yanıtlandı. Masanın başında, birkaç tabure geride eğitmen onbaşılardan biri oturuyordu. Yemeğini bitirmiş sigarasını tüttürürken bir yandan da dişleriyle uğraşıyor ama apaçık bizleri dinliyordu. "Jenkins..."

"Hı? Evet, efendim?"

"Çavuşlan bilmez misin?"

"Şey... Tanımaya çalışıyorum."

"Onlann anneleri yoktur. Eğitimli erlerden herhangi birine sor." Sigarasının dumanını bize doğru üfledi. "Bölünerek çoğalırlar... tüm bakteriler gibi."

4

Ve TANRI Gideon'a, "Yanında fazla adam var... Korkudan titreyenlere geri dönmelerini fısılda..." dedi. Böylece yirmi iki bin kişi geri döndü. On bin kişi kaldı. TANRI Gideon'a, "Hâlâ fazla adamın var; onları ırmak kenarına indir ki senin için sınayayım! Ve seninle gidecek olanları ayıra-yım," dedi... Gideon kavmini ırmak kenarına götürdü. Ve TANRI, "Köpek gibi diliyle su içenleri bir kenara, dizleri üzerine çökerek su içenleri öte yana ayır," dedi. Ellerini ağızlarına götürerek su içen üç yüz adam vardı...

Ve TANRI, "Bu üç yüz kişiyle seni kurtaracağım... Diğerlerini geri gönder," dedi...

-Hakimler 7: 2-7

Varışımızdan iki hafta sonra portatif yataklarımızı bizden geri aldılar. Başka bir ifadeyle karyolaları katlayıp yedi kilometre kadar uzağa taşıdıktan sonra bir depoya yerleştirmenin muğlak zevkini tattık. Bunu sorun etmedik; toprak daha sıcak ve yumuşak gibiydi, özellikle de gecenin bir yarısı uyarı sesini duyar duymaz fırlayıp askercilik oynamaya başladığımızda. Bu, haftada üç kez tekrarlanırdı. Neyse ki saçma eğitimlerden sonra tekrar uyuyabiliyordum, yer veya zaman fark etmeksizin otururken, ayakta veya saflar halinde uygun adım yürürken bile uyumayı öğrenmiştim. Akşam törenlerinde esas duruştayken bile derin bir uykuya dalabiliyor, bu

sırada müzikten hiç mi hiç etkilenmiyordum ve teftiş için yürüme emri geldiğinde hemen uyanıyordum.

Currie Kampı'nda çok önemli bir keşfim oldu. Mutluluk yeterince uyumaya bağlıdır. Sadece bu, daha fazlası değil. Tanıdığınız zengin ve mutsuz insanların hepsi uyku ilacı kullanır; Çevik Piyade'de bunlara ihtiyaç yoktur. Kapsül erine bir yatak ve uyuyabilmesi için biraz zaman verirseniz, bir elma kurdu kadar mutlu olacaktır.

Teorik olarak size uyku için günde sekiz saat ve akşam yemeğinden sonra kendinize ayırmanız için bir buçuk saat süre tanınır. Fakat geceleri uykunuz uyarı sesleriyle, gece nöbetiyle, uygun adım yürüyüşlerle, mücbir sebepler ve üstlerinizin kaprisleriyle bölünürdü; akşamlarınız, şayet ekibinizin hantallıkları veya hafif suçlar nedeniyle çoktan tarumar olmadıysa, ayakkabı parlatma, çamaşır yıkama, karşılıklı saç tıraşı yapma (bazılarımızın gayet iyi berberleri vardı ama bize gereken, bilardo topu gibi pürüzsüz bir tıraştı ve bunu da hemen herkes yapabilir) gibi işlerle geçip giderdi. Teçhizatla, çevredeki insanlarla veya çavuşların talepleriyle ilgili binlerce angaryadan söz etmiyorum bile. Örneğin sabahki yoklamaya şöyle yanıt vermeyi öğrenmiştik: "Banyo yapıldı!" Bu, son uyandırma borusundan sonra en azından bir kez yıkandığınız anlamına gelirdi. Tabii bu konuda yalan söyleyip banyo mevzusunu geçiştirebilirdiniz (ben birkaç kez yaptım) ama yakın bir zaman önce banyo yapmadığını gösteren ikna edici delillere rağmen birliğimizde bu hileye başvuranlar arasında en azından bir kişi, eğitmen onbaşı tepelerinde dikilip faydalı tavsiyelerde bulunurken ekip arkadaşları tarafından sert fırçalar ve döşeme sabunuyla ovalanırdı.

Akşam yemeğinden sonra yapacak acil işleriniz yoksa mektup yazabilir, aylaklık edebilir, dedikodu yapabilir, çavuşların zihinsel ve ahlâki noksanlıkları hakkında tartışabilir ve en güzeli kadınlar hakkında çene çalabilirdiniz (böyle

yaratıkların gerçekte bulunmadığına, ateşli imgelemlerin yarattığı efsanelerden ibaret olduklarına inanıyorduk; birliğimizden bir oğlan, alay karargâhında bir kız gördüğünü iddia etmişti, oy birliğiyle onun yalancı ve palavracı bir olduğuna kanaat getirmiştik). İsterseniz kâğıt da oynayabilirdiniz. Pokerde dört sıralı kartın yanına beşincisini çekmemeyi bizzat yaşayarak öğrenmiştim. Bir daha da bunu yapmadım. Aslında o günden sonra hiç kâğıt oynamadım.

Tamamen size kalan yirmi dakikada uyuyabilirdiniz de. Aklımıza gelen çoğunlukla buydu çünkü üzerimizde hep haftaların uykusuzluğu olurdu.

Acemi Birliği'nin gerektiğinden daha sıkı olduğu izlenimini yaratmış olabilirim. Ama doğru değil.

Burası *mümkün olduğunca zorlaştırılmıştı*, kasıtlı olarak.

Bütün erlerde, olan bitenin katıksız alçaklık, hesaplı sadizm ve diğerlerine eziyet eden akılsız moronların zalimane zevklerinden ibaret olduğuna dair sarsılmaz bir düşünce vardı.

Hayır, hayır durum böyle değildi. Her şey sırf zalimliğin hastalıklı zevki uğruna olamayacak kadar planlı, akla uygun, etkili ve kişisellikten uzak düzenlenmişti; tüm planlama bir cerrahın gayet sıradan amaçlarla girdiği bir ameliyattan farksızdı. Ah, evet bazı eğitmenlerin bundan keyif almış olabileceğini kabul ederim ama bizzat *biliyorum* diyemem ve askeri psikiyatrinin seçici eğitmenler içinden magandaları ayıklamaya çalıştığını (şimdi) *biliyorum*. İşleri acemi bir er için son noktaya kadar zorlaştırma sanatını benimseyecek, becerikli ve özel zanaatkârları arıyorlardı; bir zorba verimli olamayacak kadar aptaldır, duygularıyla hareket eder ve bir süre sonra eğlencesinden sıkılmaya, ipin ucunu gevşetmeye başlaması sizi şaşırtmaz.

Yine de aralarında bazı zorbalar vardı belki. Fakat bazı doktorların (ille de kötü olanlar değil) kesmekten ve insan-

cıl bir sanat olan cerrahlığa eşlik eden kandan zevk aldığını duydum.

Durum bundan ibaretti işte. Cerrahlık. Amaç, Çevik Piyade olamayacak kadar mülayim veya çocuksu tavırlı erlerden kurtulmak, birliği bunlardan bir an evvel temizlemekti. Yığınlar üzerinde başarıyla sonuçlanan bir yöntemdi. (Neredeyse benim biletimi de kesiyorlardı.) Birliğimiz altı hafta içinde daralıp müfreze boyutuna geldi. Bazıları hakları saklı tutularak gönderildi ve onlara eğer isterlerse askerlik sürelerini savaş dışı hizmetlerde doldurmaları için izin verildi; diğerlerine Uygunsuzluktan Terhis, Yetersizlikten Terhis ya da Tıbbi Gerekçelerle Terhis belgeleri verildi.

Giderken görmemişseniz veya kendisi anlatmaya istekli olmamışsa, birinin birlikten neden ayrıldığını genellikle bilmezdiniz. Fakat bazıları yaka silkip sebebini yüksek sesle dile getirir, görevden ayrılır ve böylece oy verme hakkından yoksun kalırdı. Bazıları, özellikle de yaşça büyük olanlar, ne kadar didinseler de fiziksel açıdan eğitimlere tahammül edemezlerdi. Carruthers adında tatlı bir ihtiyarı anımsıyorum, otuz beşlerinde olmalıydı; sedyede taşınırken takatsiz haliyle hâlâ "Bu adil değil! Geri geleceğim!" diye bağırıyordu.

Bu biraz üzücüydü çünkü Carruthers'i severdik ve sonuçta *denemişti*, biz de başımızı çevirdik ve onu bir daha görmeyeceğimizi anladık; medikal terhis ve sivil kıyafetler için çantada keklikti. Bir tek ben onu yeniden *gördüm*, epey zaman sonraydı. Terhisi reddetmişti (tıbbi gerekçeli olanı kabul etmeyebiliyordunuz) ve kıta nakliye gemilerinden birine üçüncü aşçı olarak görevlendirilmişti. Beni anımsadı, babamın Harvard aksanıyla övünmesi gibi o da Currie Kampı'nın bir mezunu olmaktan duyduğu gururla eski günleri yâd etmek istedi; sıradan bir donanma askerinden biraz daha iyi olduğunu düşünüyordu. Belki de öyleydi.

Fakat fazlalıkları postalayıp hükümeti askerliği asla be-

ceremeyeceklerin eğitim giderlerinden kurtarmanın da ötesinde, en önemli amaç, hiçbir kapsül erinin gerekli kıvama gelmeden muharebe atlayışı için kapsüle çıkmamasını sağlamaktı. Erlerin bunun için yeterince sağlıklı, kararlı, disiplinli ve becerikli olduğundan bir insanın elinden geldiği kadar emin olunmalıydı. Eğer bir er hazır değilse, kapsüle çıkması Federasyon'un kuralları açısından adil değildir, ekip arkadaşları açısından kesinlikle adil değildir ve en önemlisi *kendisi* için adil değildir.

Acemi Birliği gerektiğinden daha zalim ve katı mıydı?

Tek cevabım şu: Yapacağım bir sonraki muharebe atlayışında, kanatlarda Currie Kampı'ndan mezun olmuş adamların ya da onların Sibiryalı muadillerinin olmasını istiyorum. Aksi takdirde kapsüle girmeyi reddedeceğim.

Fakat o zamanlar askerliğin kesinlikle bir dizi korkunç saf-satadan ibaret olduğunu düşünüyordum. Küçük şeyler. Bir haftalıkken, gün içinde giydiğimiz kalın, saçma kıyafetlere ek olarak törenlerde giyeceğimiz üniformalar da verildi. (Resmi tören üniformalarımız daha sonra geldi.) Verilen ceketi dağıtım kulübesine geri götürdüm ve ikmal çavuşuna yakındım. Sadece bir ikmal çavuşu olduğundan ve genellikle gayet babacan bir tavırla yaklaştığından olsa gerek kendisini yarı sivil görüyordum; göğsüne takılı rozetlerin anlamını bilmiyordum yoksa onunla konuşmaya cüret edemezdim. "Çavuş, bu ceket çok geniş. Bölük komutanım içinde kaybolduğumu söylüyor."

Giysime baktı, dokunmadı. "Gerçekten mi?"

"Evet, bana uyan bir tane istiyorum."

Hâlâ yerinden kımıldamıyordu. "Seni bu hususta bilgilendireyim, evlat. Bu orduda sadece iki beden vardır: çok geniş ve çok dar."

"Ama bölük komutanım dedi ki..."

"Kuşkusuz demiştir."

"Peki, ne yapacağım ben?"

"Ah, *tavsiye* istiyorsun! Elimizdeki bu, daha bugün, yeni dağıtıldı. Hımm... Sana ne yapacağımı anlatayım. İşte burada bir iğne ve bir makara var. Makasa ihtiyacın yok, jilet de işini görür. Giysini kalçalardan sıkıp omuzlardan genişleteceksin, daha sonra ihtiyacın olacak çünkü."

Çavuş Zim'in terziliğim hakkında yaptığı yorum şu oldu: "Bundan daha iyisini yapabilirsin. İki saat fazladan görev."

Bir sonraki törende bundan daha iyisini yapmıştım.

İlk altı hafta sinirlerimizi sağlamlaştırmaya ve takatimizi sınamaya yönelikti, çokça tören tatbikatı ve meşakkatli yürüyüşle geçti. Sonunda insanlar dökülüp evlerine ya da başka yerlere gönderilirken, on saat içinde seksen kilometre kat edecek düzeye ulaşmıştık. Kendi bacaklarınızı hiç kullanmamışsanız, bu mesafenin iyi bir at için hiç fena sayılmayacağını söylemeliyim. Durmadan, sadece tempomuzu değiştirerek dinlendik: bir yavaş, bir hızlı ve sonra daha hızlı. Bazen hedefimize varana kadar yürümeyi bırakmaz, geceyi açık havada geçirip kumanyamızı yerdik; uyku tulumlarında uyuyup ertesi gün uygun adım geri dönerdik.

Bir gün sıradan günlük yürüyüşümüze başladık, omuzlarımızda uyku tulumlarımız ve erzakımız yoktu. Öğlen yemeği için durmayınca hiç şaşırmadım, yiyecek çadırına gizlice girip şeker ve sert ekmek aşırmayı, bu durumu örtbas etmeyi öğrenmiştim ama ikindi vakti gelmiş olmasına rağmen kamp alanından uzağa yürümeyi sürdürdüğümüzde endişelenmeye başladım. Fakat aptalca sorular sormamam gerektiğini de öğrenmiştim.

Havanın kararmasına yakın üç bölük halinde durduk, sayımız bir miktar azaltılmıştı. Bir tabur geçidi oluşturup müziksiz uygun adımlarla yürüdük; nöbetçiler yerlerini alınca, biz de azledildik. Hemen eğitmen Onbaşı Bronski'ye baktım,

çünkü diğerlerine göre daha kolay muhatap olabileceğiniz biriydi... ve bir miktar sorumluluk hissediyordum; hissetmeliydim de, sonuçta yeni onbaşı olmuştum. Acemi er olarak taşıdığım bu şeritlerin fazla anlamı yoktu, kendi yaptıklarının dışında bir de ekibinin yaptıkları için bir araba dolusu laf işitme ayrıcalığını saymazsak. Ayrıca şeritleriniz göründükleri kadar çabuk ortalıktan kaybolabilirdi. Zim daha yaşlı olanları savaşın dışında bırakmıştı ve ben de iki gün önce yere kapaklandığı için hastaneye götürülen ekip liderimizin kol şeridindeki nişanı miras almıştım.

"Onbaşı Bronski, doğrudan nasıl sorsam? Yemek çağrısı ne zaman?"

Pis pis sırıttı. "Birkaç krakerim var. Paylaşalım ister misin?"

"Nasıl? Ah, hayır, efendim. Teşekkür ederim." (Yanımda birkaç krakerden çok daha fazlası zaten vardı; öğreniyordum.) "Yemek çağrısı olmayacak mı yani?"

"Bana da söylemediler, evlat. Ama yaklaşan bir helikopter görmüyorum. Yerinde olsam ekibimi toplar bir şeyler ararım. Belki biriniz taşla büyük bir Amerikan tavşanı vurur."

"Evet, efendim. Ama... şey, bu gece burada mı kalacağız? Arazi şiltelerimiz yanımızda değil."

Kaşlarını çattı. "Yanınızda değil mi? Şu işe bak!" Duyduğu şeyi kafasında tartıyor gibiydi. "Hmm... Kar fırtınasına yakalanmış bir koyun sürüsü gördün mü hiç?"

"Ah, hayır, efendim."

"Bir dene. Onlar donmaz, belki siz de donmazsınız. Eğer birliği dert etmezsen, tüm gece etrafta dolanabilirsin. Vazifedeki nöbetçilerin arasında kaldığın sürece seni hiç kimse rahatsız etmez. Sürekli hareket edersen donmazsın. Elbette yarına biraz yorgun başlarsın." Tekrar sırıttı.

Selam verip ekibimin yanına döndüm. Bölüştük, paylaştık ve sonuçta yanımda başlangıçtakinden çok daha az yi-

yecek kalmıştı; bazı geri zekâlılar yiyecek aşırmayı düşünememişti ya da yürüyüş esnasında hepsini yemişlerdi. Fakat birkaç kraker ile erik kurusu midenizdeki büyük gurultuyu sakinleştirmede epey yardımcıdır.

Koyun numarası da işe yarar; üç ekiple birlikte tüm manga bu işte ortak hareket ettik. Uyumanın bir yolu olarak önereceğim bir şey değil; ya dış katmanda kalırsınız ve bir yanınız soğuktan donduğu için içerilere sokulmaya çalışırsınız, yok zaten içlerdeyseniz üşümezsiniz ama etrafınız dirseğini, ayağını sığdırmaya çalışan ve ağız kokusunu üzerinize salıveren diğerleriyle doludur. Gece boyunca Brown hareketlerini* tekrarlar, sürekli pozisyon değiştirirsiniz, asla tam uyanamaz ama doğru dürgün de uyuyamazsınız. Böyle bir gece size yüzyıl gibi gelir.

Şafak vakti aşina olduğumuz bağırışla karşılaştık: "Kalkın çabuk! Sırayla!" cümleleriyle cesaretlenen eğitmenlerin copları örtülere yapışan kıçlara ustalıkla uygulandı... ve ardın-

dan sabah egzersizimizi yaptık. Ceset gibiydim, ayak ucuma nasıl dokunacağımı bilemiyordum. Ama canım acısa da yaptım, yirmi dakika sonra alandan ayrılırken kendimi sadece yaşlı hissediyordum. Çavuş Zim yine jilet gibiydi, alçak herif tıraş bile olmuştu.

Biz yürürken güneş de sırtlarımızı ısıtıyordu ve Zim birliğe 'Lr Regiment de Sambre et Meuse', 'Caissons' ve 'Halls of Montezuma' gibi eskilerden başlayarak şarkılar söyletmeye başladı, sonra da adımlarınızı hızlandırıp bir süre sonra sizi at gibi koşturtan 'Kapsül Eri Polka'mızı söyledik. Çavuş Zim'in melodiden anladığı yoktu, tek yaptığı şey yüksek sesle bağırmaktı. Fakat Breckinridge güçlü ve kendinden emin olarak birliği yönlendiriyor, Zim'in hatalı notalarından bizi kurtarıyordu. Hepimize büyük bir özgüven ve irade duygusu hâkimdi.

---

* Bir akışkan içinde yüzen veya asılı kalan, boyutları birkaç mikrometreden küçük katı parçacıkların yaptığı düzensiz devinim. -*çn*

Seksen kilometre kadar sonra artık o özgüven duygusu kalmamıştı. Uzun bir gece geçirmiştik; sonu gelmeyen bir gün olmuştu. Zim geçit törenindeki görüntümüz yüzünden bizi iyice fırçalamıştı ve yürüyüşün bitmesi ile geçit töreni sırasına geçmemiz arasındaki tam dokuz dakikalık sürede tıraş olmayı beceremeyen erler uyarı almıştı. Bazı erler o akşam görevi bıraktı, bunu ben de düşünmüş ama yapmamıştım çünkü şu saçma şeritlerim vardı ve henüz kendi açımdan her şeyin bittiği noktada değildim.

O gece iki saat nöbetim vardı.

Nihayet iki veya üç düzine sıcak bedene sarılmanın konforuna değer vermeyi öğrendim, çünkü on iki hafta sonra beni Kanada Kayalıkları'nın ilkel bir arazisine çırılçıplak bırakıverdiler ve dağlarda altmış kilometreden fazla yürüyerek yolumu bulmaya çalıştım. Başardım ama her adımda ordudan nefret ettim.

Yolumu bulduğumda berbat bir durumda değildim. Bir çift tavşan benim kadar tetikte olmayı başaramadığından çok aç kalmadım... Tamamen çıplak da değildim; tavşan yağından ve pisliğinden yapılmış kalın bir kabanım, ayaklarımda da mokasenlerim vardı; tavşan derisi daha iyi bir amaçla kullanılamazdı. Mecbur kaldığınızda bir avuç taşla yapabildikleriniz oldukça şaşırtıcıdır. Mağara adamı atalarımızın düşündüğümüz kadar aptal olmadıklarını sanıyorum.

Sınavdan kurtulmak için görevlerinden istifa etmeyen diğerleri de denemeye devam etti ve başardılar da, ölen iki çocuk hariç. Bunun üzerine hep beraber dağlara döndük, bizi yönlendiren helikopterlerle eşzamanlı çalışarak onları bulmak için on üç günümüzü orada geçirdik, en iyi haberleşme ekipmanımız bize ve güçlendirilmiş komuta giysileri içindeki eğitmenlerimize etrafı denetlerken ve gelen bilgilerin doğruluğunu kontrol ederken yardımcı oldu; ufacık bir umut kırıntısı varsa, Çevik Piyade kendinden hiç kimseyi terk etmez.

Sonunda onları 'Bu Ülke Bizim' melodisi eşliğinde resmi bir askeri tören düzenleyerek gömdük. Acemi Birliği'mizde o âna kadar en yükseğe çıkmayı başaran askerler olarak ölümlerinden sonra birinci sınıf er rütbesi kazanmışlardı; bir kapsül erinden mutlaka hayatta kalması beklenmez (ölüm bu mesleğin bir parçası) ...ama genellikle *nasıl* öldüğünüze dikkat ediyorlar. Duyularınız tamamen açık, tetikte ve denemeye devam ederken ölmüş olmalısınız.

Breckinridge onlardan biriydi; diğeri de tanımadığım Avustralyalı bir oğlandı. Eğitimde ölen ilk askerler onlar değildi; son askerler de onlar olmayacaktı.

5

Suçlu olduğuna yok şüphe
yoksa ne işi olurdu burada!
Sancak topları... ATEŞ!
Bir ona fazla bu atışlar,
Defedin gitsin tüm ahaliyi!
İskeleye döndür topu... ATEŞ!

-Selam toplarını zamanlamak
için kullanılan eski bir heyemola

Fakat bu Currie Kampı'ndan ayrıldıktan sonraydı ve o arada pek çok şey yaşandı. Muharebe eğitimiyle geçti günlerimiz, çoğunlukla. Dağınık düzen eğitimi, muharebe tatbikatları, muharebe manevraları; her şeyi kullanıyorduk, çıplak ellerimizi de taklit nükleer silahları da. Savaşmanın bu kadar fazla yöntemi olduğunu bilmiyordum. Eller ve ayaklarla başlıyorduk; bunların silah olmadığını düşünüyorsanız, Çavuş Zim ile tabur komutanımız Kumandan Frankel'ı Fransız boksu öğretirken görmemişsiniz demektir ya da küçük Shujumi fırlak dişleri ve elleriyle size numaralar göstermemiştir. Zim, Shujumi'yi bu iş için eğitmen atayıp onun emirlerine uymamızı söyledi fakat ona selam vermek ve 'Efendim' diye hitap etmek zorunda değildik.

Sayımız azaldıkça Zim geçit töreni dışında tabur düzeniyle meşgul olmaktan vazgeçti, eğitmen onbaşıları görevlendirerek kişisel eğitime daha fazla vakit harcadı. Ani bir değişim

gösterdi ama bıçaklara sevgisi aynen kaldı, herkese dağıtılan iyi bıçaklardan kullanmak yerine kendininkileri yaptı ve balans ayarlarını düzenledi. Kişisel eğitmen olarak da epey yumuşadı ve karşısındakini kendinden düpedüz tiksindirmektense sadece çekilmez birine dönüştü; ahmakça sorulara sabırla cevap verdiği oluyordu.

Günlük işler sırasında seyrek de olsa verdiğimiz iki dakikalık molalardan birinde Ted Hendrick adında bir çocuk, "Çavuş? Bence bu bıçak fırlatma işi eğlenceli... ama bunu neden öğrenmek zorundayız ki? Bize ne faydası var?" diye sordu.

Zim, "Hımm... Sahip olduğun tek şeyin bir bıçak olduğunu düşün! Ya da elinde bıçağının bile olmadığını. Ne yaparsın? Son duanı edip ölür müsün? Ya da ne olursa olsun saldırıp karşındakini savuşturmaya mı bakarsın? Evlat, bu *gerçek*; karşındakine yetişemeyeceğini anladığında, mağlubiyeti kabul ettiğin bir dama oyunu değil," diyerek yanıt verdi.

"Ama demek istediğim tam da bu, efendim. Silahlı olmadığımızı ya da elimizde sadece bu bıçaklardan biri olduğunu düşünsenize? Ve karşınızdaki adam tehlikeli bir yığın silah kullanıyor. Yapabileceğiniz hiçbir şey olmaz, sizi yere sermeden bırakmaz."

Zim nazik denebilecek bir sesle, "Tamamen yanlış düşünüyorsun, evlat. 'Tehlikeli silah' diye bir şey yoktur," dedi.

"Nasıl? Efendim?"

"Silahlar tehlikeli değildir; insanlar tehlikelidir. Size düşmana karşı tehlikeli olmayı öğretmeye çalışıyoruz. Bıçaksızken bile tehlikeli. Tek elinle ya da tek ayağınla olsa da hâlâ hayattayken amansız olabilmeyi. Ne demeye çalıştığımı anlamadıysan 'Köprüdeki Horatius'u'* veya 'Bon Homme Richard'ın Ölümü'nü'** oku; ikisi de kamp kütüphanesinde

* T. B. Macaulay tarafından Romalı asker Publius Horatius Cocles'in, Sublician Köprüsü'nde Etrüsklere karşı nasıl savaştığını anlatan epik şiir. -çn

** 1792'de Fransa'da ölen, ABD Donanması'nın kurucusu John Paul Jones'un hayatını anlatan eser. -çn

mevcut. Hadi, sözünü ettiğin ilk durumu ele alalım. Ben senim ve sahip olduğun tek şey bir bıçak. Kaçırdığın ardımdaki hedef silahlı, H bombasından başka her şeyi olan bir asker. Onu vurman lazım... Yardım istemesine fırsat tanımadan, aniden." Zim usulca döndü -*dank!*- az önce elinde bile tutmadığı bir bıçak üç numaralı hedefin böğrüne girmişti. "Anlıyor musun? En iyisi iki bıçak taşımaktır ama sadece ellerinle bile onu yakalamalısın."

"Ya..."

"Hâlâ seni tedirgin eden bir şey mi var? Anlat. Burada olma nedenim bu, sorularınıza yanıt vermek."

"Ah, evet, efendim. Askerin H bombası olmadığını söylediniz. Ama olabilir; bu önemli bir nokta. En azından bizde var ve biz de asker olduğumuza göre... karşımıza çıkan her askerde H bombalarından olabilir. Askerin kendisinde olmasa bile bulunduğu birlikte vardır."

"Seni anlıyorum."

"Şey... anlıyorsunuz değil mi, efendim? H bombası kullanma şansımız varken ve sizin dediğiniz gibi bu dama oyunu değil, bu gerçek, bu savaş ve hiç kimse bir saniyesini bile boşa geçirmiyorsa, otların arasında dolanmak, sürünmek, bıçak fırlatmak biraz saçma değil mi? Kendimizi öldürtebiliriz... hatta savaşı kaybedebiliriz... hem de bizi kazanan taraf yapacak silahlarımız varken. Profesör tipli bir adam sadece bir düğmeye basarak çok fazla şey yapabilecekken, köhne silahlarla bu kadar adamın hayatını riske atmanın anlamı ne?"

Zim her zamankinin aksine hemen yanıt vermedi. Sonra sakince, "Piyade'de mutlu musun, Hendrick? Görevinden ayrılabileceğini biliyorsun," dedi.

Hendrick bir şeyler mırıldandı. Zim, "Açık konuş!" diye karşılık verdi.

"İstifaya can atmıyorum, efendim. Dönemimi bitirene kadar katlanacağım."

"Anlıyorum. Sorduğun soruyu cevaplamak gerçekten de bir çavuşa düşmez ve aslında bana böyle bir soru da sormamalısın. Orduya katılmadan önce yanıtı *biliyor* olman gerekirdi. Okulda Tarih ve Ahlâk Felsefesi dersiniz yok muydu?"

"Ha? Tabii ki vardı, efendim."

"O zaman yanıtı duymuş olmalısın. Ama yine de sana kendi -gayriresmi- fikirlerimi söyleyeyim. Eğer bir bebeği cezalandırmak isteseydin, kafasını bedeninden ayırır mıydın?"

"Ne!... Hayır, efendim."

"Elbette yapmazsın. Sadece bir şaplak atarsın. Bazı durumlarda düşman şehrine H bombalarıyla saldırmak, bir bebeği baltayla dövmek kadar aptalcadır. Savaş tek başına şiddet ve öldürmek değildir; savaş bir amaç, uğruna sergilenen *kontrollü* şiddettir. Savaşın amacı, hükümetinin kararlarını güç kullanarak desteklemektir. Amaç düşmanı sırf öldürmek için öldürmek değildir; *sen* ne istiyorsan düşmana bunları yaptırmaktır. Öldürmek değil... kontrollü ve maksatlı bir şiddet. Fakat amaca ya da kontrole karar vermek ne senin ne de benim vazifem. Ne zaman, nerede, nasıl veya *neden* savaşacağına karar vermek asla askerin işi olmamıştır; bu, devlet adamları ile generallerin takdiridir. Devlet adamları nedenine ve ne kadarına karar verir; generaller emri alıp bizlere nerede, ne zaman, nasıl davranmamız gerektiğini söyler. *Biz* şiddeti besleriz; diğerleri -'daha yaşlı ve daha akıllı kafalar?' dedikleri- kontrolü besler. Olması gerektiği gibi. Sana verebileceğim en iyi cevabım bu. Eğer memnun kalmadıysan, alay komutanıyla konuşman için sana bir pusula verebilirim. O da seni ikna edemezse, evine, sivil hayata dön! Çünkü bu durumda asla askerlik yapamazsın."

Zim yerinde şöyle bir sıçradı. "Sanırım kaytarmak için beni lafa tutuyorsunuz. Kalkın! Sırayla! Hedefe odaklan! Önce sen Hendrick! Bu kez bıçağı güneyine atmanı istiyo-

rum! *Güney*, tamam mı? Kuzey değil. Hedef senin güneyinde ve bıçağın en azından bu doğrultuda ilerlemesini istiyorum. Hedefi vuramayacağını biliyorum ama korkmadığını görmek istiyorum. Kulağını kesip atma, arkanda duran birini de doğrama, sadece 'güney' kelimesini zihninde tutmayı becer! Hazır, hedefe! *Hadi uçsun!*"

Hendrick yine kaçırmıştı.

Sopalarla da denedik, kablolarla eğitim yaptık (bir parça telle anında uydurabileceğin bir sürü nahoş şey), modern silahlarla neler yapılabileceğini ve bunları nasıl yapacağımızı gördük, temsili nükleer silahlar ile piyade roketlerinden ve tahrip edici, yıkıcı etkisi olan çeşitli gaz ile zehirlerden oluşan teçhizatımızı nasıl tamir edeceğimizi öğrendik. Diğer şeylerin yanı sıra, belki de en iyisi bunları burada fazla tartışmamak ama pek çok 'köhne' silahı kullanmayı da öğrendik. Süngüler mesela, hem model silahlar üzerindekileri hem de gerçek silahlardakileri. Bunlar, 20. yüzyıla ait piyade tüfekleriyle nerdeyse aynıydı, avlarda kullanılan av tüfeklerini andırıyorlardı fakat biz alaşımlı kurşunlar dışında hiçbir şeyle ateş etmedik, ölçülen menzillerdeki hedeflere ya da bubi tuzağı çatışmalarındaki sürpriz hedeflere ateş açtık. Bu eğitimin bize her türlü kontrollü silahı kullanmayı ve karşımıza ne çıkarsa çıksın her zaman tetikte, dikkatli ve hazırlıklı olmayı öğretmesi gerekiyordu. Şey, sanırım öğretti de. Öğrettiğine eminim.

Bu tüfekleri, arazi eğitiminde daha amansız ve korkunç silahların taklidini yapmak için kullandık. Bir sürü simülasyon kullandık; kullanmak da zorundaydık. Personele veya nesnelere karşı kullanılabilecek herhangi bir 'patlayıcı' bomba veya el bombası etrafı kara dumanla dolduracak şekilde patlardı; başka bir tanesinden dağılan gazlar hapşırmanıza ve gözlerinizin yaşarmasına neden olurdu ki bunun anlamı ölmeniz veya felç geçirmenizdi. Gazdan koruyucu tedbirlere

uymanız için bundan daha fenasına gerek yoktu ama olur da gaza yakalanırsanız, yiyeceğiniz azara gıkınız çıkmazdı.

Şimdi daha az uyuyorduk; eğitimlerin yarısından fazlası gece görüş cihazları, radar ve işitsel aygıtların yardımıyla gece veriliyordu.

Hedefe doğrultulacak silahları temsilen kullandığımız tüfekler kurusıkıyla dolduruluyordu, beş yüz atışta bir rastgele gerçek kurşun da kullanılıyordu. Tehlikeli mi? Hem evet hem hayır. Sadece canlı kalmayı düşündüğünüzde tehlikeli... Patlayıcı olmayan bir kurşun, kafanıza veya kalbinize isabet etmediği sürece ya da belki etse bile muhtemelen sizi öldürmeyecektir. Beş yüzde bir gerçek kurşun kullanılmasının nedeni siper almak için yoğunlaşmamızı sağlamaktı; yaylım ateşi karavana olmadığı takdirde, özellikle bazı tüfeklerin keskin nişancı olan eğitmenler tarafından ateşlendiğini bildiğimizden ve vurmak için ellerinden geleni ardına koymayacaklarını düşündüğümüzden daha dikkatli davranıyorduk. Kimseyi kasten başından vurmayacaklarına dair güvence verseler de... Mutlaka kazalar olur.

Bu dostane teminatları rahatlatıcı değildi. 500. mermi, bu sıkıcı talimleri büyük ölçekli bir Rus ruletine dönüştürüyordu; tüfeğin çatırdamasından önce kulağınızın dibinden geçip *coşkuyla* ilerleyen bir merminin sesini duyduğunuzda sıkılmayı bırakırsınız.

Her nasılsa kendimizi gevşemiş bulduk ve bir an önce dikkatimizi işimize vermezsek, gerçek merminin yüz atışta bire, olmazsa ellide bire ineceği uyarısı geldi. Herhangi bir değişiklik yapıp yapmadıklarını bilmiyorum -anlamak mümkün değildi- ama bizim toparlandığımızı biliyorum, ne de olsa diğer birlikten bir oğlanın kıçını gerçek bir kurşun sıyırıp geçmiş ve bu durum hayret verici bir yara ile ahmakça yorumlar dışında hepimizin ilgisini yeniden siperlere çevirmemize neden olmuştu. Oğlanın yara aldığı yere hepimiz

güldük ama kurşunun başına isabet edebileceğini de biliyorduk; ya da *kendi* başımıza.

Tüfek kullanmayan eğitmenler siper almazlardı. Beyaz gömlekler giyip aptal sopaları ellerinde bir aşağı bir yukarı gezindiklerine bakılırsa, acemi bir askerin eğitmenini kasten bile olsa vurmayacağından emindiler, yine de bu durum aralarından bazılarına gereğinden fazla öz güven vermiş olabilir. Ölümcül bir maksatla atılan kurşunun gerçek olma ihtimali hâlâ beş yüzde birdi ve acemilerin pek isabetli atışlar yapamayacağı ihtimali düşünüldüğünde güvenlik faktörü daha da artıyordu. Tüfek kolay bir silah değildir; hedef arama özellikleri yoktur ve görüyorum ki bu tüfeklerin kullanıldığı ve tarafların kaderini çizdiği savaşlarda bile bir adamı öldürmek için ortalama birkaç bin atış yapmanız gerekebilirdi. Bu imkânsız görünüyor ama askerlik tarihi bunun doğru olduğunu kanıtlıyor. Görünüşe göre, atışların çoğu gerçekten bir hedefe doğrultulmamış, daha çok düşmanı siperinde kalmaya zorlama ve *onun* atışlarını engelleme görevi görmüş.

Ama öyle ama böyle tüfek atışıyla hiçbir eğitmeni yaralamadık veya öldürmedik. Tüfek mermisiyle hiçbir acemiyi de öldürmedik; ölümler diğer silahlardan, işleri kitabına göre yapmadığınızda dönüp dolaşıp sizi bulan başka şeylerden geldi. Üzerine açılan ilk ateşte oğlanlardan biri sipere öyle şevkle sığındı ki, boynunu kırmayı başardı ama vücuduna mermi değmemişti.

Öte yandan bu tüfek ve siper alma meselesi, zincirleme bir reaksiyonla, beni Currie Kampı'nda müthiş bir düşüşe geçirdi. Önce rütbemi kaybettim, hem de ekibimden birinin yaptığı bir şey yüzünden... ne olduğunu az önce anlattım. Bronski ağzımı sıkı tutmamı söyledi. Bu yüzden Zim'i görmeye gittim. Soğuk bir ifadeyle, adamlarımın yaptıklarından ne olursa olsun benim sorumlu olduğumu söyledikten sonra fazladan altı saat görev yazdı, üstelik Bronski'nin izni olma-

dan onunla konuşmaya gittiğim için kızdı. Sonra annemden beni çok üzen bir mektup aldım; annem nihayet bana mektup yazmıştı. İlk tatbikatta, güçlendirilmiş askeri zırhla omzumu incittim (bu eğitim takımlarını bize vermeden önce ayarlamışlardı, böylece eğitmen telsiz kumandasıyla canı istediği zaman kazalara neden olabiliyordu ve ben de düşüp omzumu incitmiştim). Bu yüzden daha hafif işlere verilince, düşünmek için epeyce vaktim oldu ve bana öyle geliyordu ki kendimi berbat hissetmek için pek çok sebebim vardı.

'Hafif iş' dolayısıyla o gün tabur komutanının ofisinde emir erliği yapıyordum. Başta oldukça hevesliydim, çünkü orada daha önce hiç bulunmamıştım ve iyi bir izlenim bırakmak istiyordum. Kumandan Frankel'ın hevesli olmadığını, sessizce oturmamı, hiç konuşmayıp onu rahatsız etmememi istediğini fark ettim. Uyumaya cesaret edemediğimden, kendimle baş başa kaldım.

Öğlen yemeğinden kısa bir süre sonra bir damla uykum kalmamıştı; Çavuş Zim onu takip eden üç adamla birlikte ofise geldi. Zim her zamanki gibi şık ve tertipliydi fakat yüzündeki ifadeden dolayı solgun bir atın üstündeki Azrail'e benziyordu ve sağ gözünde morarmaya başlamış gibi duran bir işaret vardı; elbette böyle bir şey mümkün değildi. Diğer üçünün ortasındaki Ted Hendrick'ti. Kirliydi; sonuçta bölük arazi eğitiminden geliyordu ve çayırlar temizlenmediği için pisliğin içinde sürünerek epeyce vakit geçirmek zorunda kalırdınız. Fakat Ted'in dudağı yarılmıştı, çenesine ve gömleğine kan damlıyordu, kepi kaybolmuştu. Aklı başından gitmiş gibi görünüyordu.

Yanındaki adamlar da acemi askerdi. İkisinin de elinde tüfeği vardı ama Hendrick'in tüfeği yoktu. Adamlardan biri benim ekibimdeydi, Lelvy adında bir çocuk. Heyecanlı ve halinden memnun görünüyordu ve kimseye çaktırmadan bana göz kırptı.

Kumandan Frankel şaşırmıştı. "Bu da neyin nesi, Çavuş?"

Zim, buz kesmiş gibi dimdik dikilirken sanki ezbere konuşmaya başladı. "Efendim, H Birliği Komutanı, Tabur Komutanını rapor eder. Disiplin. Dokuz-bir-sıfır-yedi sayılı madde. Taktik komutaya ve ilkeye itaatsizlik, ekip temsili bir muharebedeydi. Dokuz-bir-iki-sıfır sayılı madde. Emre itaatsizlik, aynı koşullar."

Kumandan Frankel'ın kafası karışmış gibiydi. "Bunu *benim* önüme mi getiriyorsunuz, Çavuş? Resmi olarak?"

Bir insan nasıl olur da yüzünde veya sesinde herhangi bir ifade olmaksızın Zim kadar mahcup görünebilir bilemiyorum. "Efendim. Eğer uygun görürseniz. Adam idari disiplini reddetti. Israrla tabur komutanını görmek istedi."

"Pekâlâ. Yasa uzmanlarından biri daha. Yine de anlayamıyorum, Çavuş; ama teknik açıdan böyle bir hakkı var. Taktik komuta ve ilke neydi?"

"Kal komutuydu, efendim." Hendrick'e bir bakış attım ve aklımdan, ah, şimdi enselenecek, diye geçirdim. 'Kal' kurşundan korunmak için siper alıp yere yatmak, aksi söylenene kadar gözlerini bile kırpıştırmadan hareketsiz kalmak demekti. Siperdeyken de kal emri alabilirdiniz. Ama bu pozisyonu aldıkları halde öldürülen insanların hikâyelerini anlatırlar... Ses çıkarmadan, kıpırdamadan usulca ölürlermiş.

Frankel kaşlarını çattı. "İkinci bölüm?"

"Aynı şey, efendim. Kal durumundan çıktıktan sonra tekrar aynı pozisyona dönmek için verilen emre uymada başarısızlık."

Kumandan Frankel sıntı. "Adı ne?"

"Hendrick T. C, efendim. Piyade er R-P yedi-dokuz-altı-sıfır-dokuz-iki-dört," diye yanıtladı Zim.

"Pekâlâ, Hendrick. Otuz gün boyunca tüm haklarından mahrum bırakılacaksın, görevde veya yemekte olmadığın vakitlerde çadırında kalacak, sadece sağlığınla ilgili gereksi-

nimlerini karşılayacaksın. Nöbetten sorumlu onbaşının denetimi altında her gün fazladan üç saat nöbet tutacaksın; bir saatini ışıkları söndür emrinden, bir saatini kalk borusundan önce ve bir saatini de öğle yemeği vaktinde. Akşam yemeğin ekmek ve sudan ibaret olacak; ne kadar ekmek istersen. Her pazar fazladan on saat görev alacaksın, dini ibadetlere katılmak istersen görev saatlerin buna göre ayarlanacak."

(Şöyle düşündüm: Ah, Tanrım. Oğlanı en ağır cezalara çarptırdı.)

Kumandan Frankel konuşmaya devam etti: "Hendrick, bu kadar kolay yırtmanın sebebi askeri mahkemede yargılanmadan daha fazla ceza vermeye yetkili olmamamdır... Ve elbette birliğinin sicilini bozmak istemiyorum. Çekilebilirsin." Masasının üstündeki kâğıtlara döndü, olayı çoktan unutmuştu ki...

...Hendrick bağırdı. "Olayı *benim* cephemden dinlemediniz bile!"

Kumandan başını kaldırdı. "Ah, affedersin. Senin tarafın mı var ki?"

"Benim hatalı olduğuma hüküm veriyorsunuz! Çavuş Zim buraya geldiğim günden beri sürekli peşimde, üstüme üstüme geliyor! O..."

"Bu onun işi," dedi kumandan soğuk bir ifadeyle. "Hakkındaki iki suçlamayı da inkâr mı ediyorsun?"

"Hayır, ama... *Size bir karınca yuvasının üstüne uzandığımı söylemedi!*"

Frankel'a hıkkınlık gelmişti. "Ah. Birkaç karınca yüzünden öldürülmeyi, hatta ekip arkadaşlarının öldürülmesini göze alırdın yani, öyle mi?"

"Birkaç tane değildi; yüzlerce vardı. Isıran cinsten."

"Yani? Genç adam, yanlış anlaşılmaları ortadan kaldıralım. Çıngıraklı yılanlarla dolu bir yuvaya denk gelseydin bile, senden beklediğimiz şey aynı olurdu yani kal komutuna uy-

man gerekirdi." Frankel duraksadı. "Kendini savunmak için söyleyeceğin başka bir şey var mı?"

Hendrick'in ağzı açıldı. "Kesinlikle var! Bana vurdu! *Elini sürdü!* Çavuşların hepsi kıçlarımızı pataklayıp omuzlarımıza yumruklarını geçirerek ellerindeki saçma coplarla kasıla kasıla yürüyorlar ve sürekli daha kuvvetli olmamız gerektiğini söylüyorlar. Ve ben tüm bunlara sesimi çıkarmadım. Fakat bana *elleriyle* vurdu, beni yere tekmeleyip bağırdı: 'Kal! Seni ahmak mankafa!' Buna ne dersiniz?"

Kumandan Frankel ellerine baktı, sonra bakışlarını tekrar Hendrick'e yöneltti. "Genç adam, siviller arasında yaygın olan bir yanlış anlamaya kurban gitmişsin. Üstün olan subayların sana 'elini sürmeye' yetkilerinin olmadığını sanıyorsun. Bu dediğin, sırf toplumsal koşullar altında yaşasaydık doğru olurdu. Tiyatroda veya bir mağazada karşılaştığımızı farz et, rütbemin gerektirdiği saygıyı gösterdiğin sürece seni tokatlama hakkım senin beni tokatlama hakkından daha fazla olmazdı. Ancak görev başındayken kural tamamen farklıdır..."

Kumandan sandalyesinde döndü ve sayfaları çıkarılıp takılabilen bir kitabı işaret etti. "Bunlar uymak zorunda olduğun yasalar. Bu kitaplardaki her maddeyi, her askeri mahkeme davasını inceleyebilirsin; üstün olan subayın görev başındayken sana 'el süremeyeceğine' veya vuramayacağına dair *tek bir kelime* veya ima bulamazsın. Hendrick, çeneni kırabilirdim... ve üstlerime bu durumu uygun eylem zorunluluğu diye rapor ederdim. Ama *sana* karşı bir sorumluluğum olmazdı. Daha fazlasını da yapabilirdim. Bazı durumlarda bir amir yetkisi olsa da olmasa da bir subayı veya emri altındaki bir adamı öldürebilir hatta ondan sorgusuz sualsiz bunu hemen yapması *istenir* ve üstün cezalandırılmaz bilakis takdir edilir. Örneğin, düşman karşısında pısırık davranışlara son vermek için böyle bir şey yaşanabilir."

Kumandan masasına hafifçe vurdu. "Ve coplar. Bunların

iki amacı var. İlk olarak yetki gücüne sahip askerleri gösterir. İkincisinde ise copların sizi dürtükleyip hizaya sokmaları için üzerinizde kullanılmasını bekleriz. Kullanılış biçimlerini düşündüğümüzde tek bir vuruşla incinmeniz mümkün değil; birazcık canınızı yakarlar o kadar. Öte yandan, söylenebilecek birçok sözcüğe bedeldirler. Kalk borusu çaldığında sıraya geçmediğini varsayalım. Kuşkusuz görevli onbaşı "lütfen ama lütfen" gibi sözlerle seni ikna etmeye çalışır, kahvaltıyı yatakta yapmak isteyip istemediğini sorardı, şayet profesyonel bir onbaşıyı sadece sana bakıcılık yapması için ayırabilseydik. Bunu yapamayız, bu yüzden onbaşı da yatağını tekmeleyip mahmuzunu gerektiği yerde kullanarak seni sıraya sokar. Elbette seni tekmeleyebilir, bu kesinlikle yasaldır ve etkilidir. Fakat eğitim ve disiplinden sorumlu komutan, zamanında uyanmayan bir askeri rüya âleminden çekip almak için copun tarafsız yetkisinin kullanılmasını hem onbaşı hem de senin açından daha haysiyetli bir tavır olarak görür. İşte böyle. Senin veya benim bu hususta ne düşündüğümüz mühim değil, işler bu şekilde yürür."

Kumandan Frankel iç çekti. "Hendrick, sana bunları açıkladım, çünkü neden cezalandırıldığını bilmeyen birine ceza vermek faydasızdır. Kötü bir çocuk oldun –'çocuk' diyorum, çünkü henüz kesinlikle bir erkek değilsin ama biz bunun için çabalamaya devam edeceğiz– eğitiminde bulunduğun aşama insanı hayrete düşürecek kadar kötü bir çocuk olduğunu gösteriyor. Söylediğin hiçbir şey cezanı hafifletmeyi bırak savunma olarak bile kabul edilemez; ne olup biteni anlamışsın ne de asker olarak vazifenin ne olduğuna dair bir fikrin var. Bana neden kendini mağdur hissettiğini anlat. Şüphelerini gidermek istiyorum. Lehine bir şeyler bile çıkabilir ama bu nasıl bir şey olurdu hayal bile edemediğimi de söylemek zorundayım."

Kumandan Frankel fırçasını atarken, Hendrick'in yüzüne

bir veya iki kez çaktırmadan baktım; her nedense kumandanın gayet sakin ve zarif sözcükleri Zim'in azarlamalarından daha kötü oluyordu. Hendrick'in yüzündeki öfke yerini önce şaşkın ve sonunda somurtkan bir ifadeye bırakmıştı.

"Konuş!" diye bağırdı Frankel.

"Ah... şey, kal emri verildi, yere uzandım ve kendimi bir karınca yuvasının üstünde buldum. Bu yüzden dizlerimi, ayaklarımı kımıldattım, biri arkamdan vurdu, beni tekrar yere yapıştırdı ve bağırdı, ben de fırlayıp ayağa kalktım ve ona yumruk attım ve o..."

"KES!" Kumandan Frankel sandalyesinden kalktı, benimle neredeyse aynı boyda olmasına rağmen üç metreymiş gibi görünüyordu. Hendrick'e ters ters baktı.

"Sen... bölük komutanına mı *vurdun*?"

"Hı? Evet, öyle dedim. Fakat önce o bana vurdu. Arkamdaydı, onu görmedim bile. Her kim olsa yapardım. Ona yumruk attım ve o da bana tekrar vurdu, sonra..."

"Kes!"

Hendrick sustu. Sonra, "Şu berbat kıyafeti çıkarmak istiyorum," diye ekledi.

Frankel buz gibi bir ses tonuyla "*Sanırım* uyum sağlamanı kolaylaştırabiliriz," dedi. "Hem de çarçabuk."

"Bana sadece bir parça kâğıt verin, istifa ediyorum."

"Bir dakika. Çavuş Zim."

"Evet, efendim." Zim uzun süredir tek kelime dahi etmemişti. Orada öylece dikilmiş ve gözlerini bir heykel gibi sabitleyerek önüne bakmıştı. Tamamen hareketsizdi ama çene kasları seğiriyordu. Ona dikkatle baktığımda gözündeki morluğu fark ettim. Hendrick yumruğunu isabet ettirmişti. Ama Zim bunun hakkında hiçbir şey söylememiş ve Kumandan Frankel da hiçbir şey sormamıştı; belki de Zim'in kapıya falan çarptığını, daha sonra isterse açıklama yapacağını düşünmüştü.

"İlgili maddeler gerektiği gibi birliğine gönderilip dağıtılıyor mu?"

"Evet, efendim. Her pazar sabahı açıklanıyor."

"Evet, bunu biliyorum. Sadece kayıtlara geçmesi için sordum."

Her pazar kilise çağrısından önce bizi sıraya sokup Askeri Kuvvetler Yasa ve Yönetmelikleri'nde yer alan disiplin maddelerini yüksek sesle okuyorlardı. Bölük çadırının önündeki duyuru panosuna da asıyorlardı. Bunlar kimsenin pek umurunda değildi, sonuçta bu da başka bir talimdi ve sırada dikilirken çaktırmadan kestirebilirdiniz. Dikkatimizi neredeyse bir tek 'otuz bir mecburi iniş' adını verdiğimiz şey çekmişti. Yine de eğitmenler bilmeniz gereken tüm düzenlemeleri ezberlediğinizden emin olmak zorundadır. 'Mecburi inişler' tıpkı 'kalk borusu yağı' veya 'çadır montu' gibi modası geçmiş bir latifeydi... Bunlar aslında cezası ölüm olan otuz bir tane suçu kapsıyordu. Zaman zaman birileri çıkıp otuz ikinci maddeyi buldukları için kendileriyle övünür ya da bunu yapan bir başkasını suçlarlar. Otuz ikinci madde her zaman mantıksız ve genellikle müstehcendir.

"Amirine vurmak!"

Durum artık hiç de eğlenceli değildi. Zim'i yumruklamak? Bunun için insan *asılır* mı? Zim göğüs göğüse muharebede bize nasıl davranmamız gerektiğini öğretirken birlikteki herkes ona bir yumruk savurmuş ve hatta aramızdan bazıları onu yere sermişti. Diğer eğitmenlerin hırpalamasından sonra görevi Zim eline alır ve en güzel biçimde son noktayı koyardı, biz de bu durumdan çok hoşnuttuk ve kendimize aşırı güvenmeye başlamıştık. Kahretsin, anlamıyorum. Bir keresinde Shujumi'nin, Zim'in bilincini yitirmesine neden olduğunu görmüştüm. Bronski yüzüne su dökmüş, Zim de kalkıp sırıtmış ve el sıkıştıktan sonra Shujumi'yi ufuk çizgisine doğru savurmuştu.

Kumandan Frankel etrafına bakınıp bana işaret etti. 'Sen. Derhal alay karargâhını ara."

Beceriksiz hareketlerle aradım, bir subayın yüzü görününce geri çekilip konuşmayı kumandana bıraktım. 'Emir subayı," dedi yüz.

Frankel kesin bir tavırla, "İkinci tabur komutanı, alay komutanına saygılarını sunar. Mahkeme kuracak bir subay talep ediyorum."

"Ne zamana gerekiyor, lan?"

"Mümkün olduğunca çabuk."

"Pekâlâ. Jack'in kumanda merkezinde olduğundan eminim. Madde ve isim nedir?"

Kumandan Frankel, Hendrick'in bilgilerini verip bir bent numarası söyledi. Ekrandaki yüz mırıldandı, oldukça merhametsiz bir ifadesi vardı. "Pekâlâ, lan. Jack'i bulamazsam, komutana anlatır anlatmaz kendim gelirim."

Kumandan Frankel, Zim'e döndü. "Tanıklar var mı?"

"Evet, efendim."

"Manga komutanı da gördü mü?"

Zim tereddüt ederek, "Sanırım gördü, efendim," dedi.

"Getir onu. Güçlendirilmiş takım giyenlerden gören oldu mu?"

"Evet, efendim."

Zim telefonla konuşurken, Frankel, "Savunmanda hangi tanıkları çağırmak istersin?" diye Hendrick'e sordu.

"Hı? Tanığa ihtiyacım yok, o ne yaptığını biliyor! Bana bir parça kâğıt verin, çıkmak istiyorum buradan."

"Zamanı gelince çıkacaksın."

Her şey çok hızlı gelişmişti. Beş dakikadan daha kısa bir süre sonra, komutan kıyafetleri içindeki Onbaşı Jones zıplayarak geldi, kollarında Onbaşı Mahmud'u taşıyordu. Mahmud'u bıraktı ve Teğmen Spieksma tam içeri girerken sıçrayarak odadan çıktı. "Tünaydın, Kumandanım. Suçlular ve tanıklar burada mı?" diye sordu Teğmen.

"Hepsi burada. Al senin olsun, Jack."

"Kayıt cihazı açık mı?"

"Evet."

"Çok güzel. Hendrick, öne çık." Hendrick söyleneni yaptı, şaşkın görünüyordu, sanki sinir krizi geçirecekmiş gibiydi. Teğmen Spieksma çabuk çabuk konuşmaya başladı. "Dört numaralı genel talimat altında Arthur Currie Kampı'ndaki Üçüncü Eğitim Alayı'nı komuta eden Binbaşı F. X. Malloy tarafından toplanan Savaş Alanı Askeri Mahkemesi, Terra Federasyonu Askeri Kuvvetleri'nin Yasa ve Yönetmelikleri çerçevesinde, Eğitim ve Disiplin Komutası ile Genel Komuta maddeleri uyarınca yürütülecektir. Tutuklayan subay: Üçüncü Alay İkinci Taburu komuta etmek üzere atanan Kumandan Ian Frankel. Suçlu: PE7960924 numaralı piyade er Theodore C. Hendrick. Madde: 9080. Suç: Acil durum esnasında Terra Federasyonu amirine vurmak."

Beni düşündüren işlerin nasıl bu kadar *hızlı* ilerlediği. Bir anda kendimi tanıkları hazırlamak ve 'uzaklaştırmak' göreviyle atanmış 'mahkemenin memurlarından biri' olarak buldum. İstemediği takdirde Çavuş Zim'i nasıl 'uzaklaştıracağımı' bilmiyordum ama o, Mahmud ile diğer iki oğlanı göz işaretiyle dışarı çıkarıp işitme mesafesinden uzaklaştırdı. Zim diğerlerinden ayrılıp bekledi, Mahmud yere oturup bir sigara sardı ama hemen söndürmek zorunda kaldı çünkü çağrılan ilk kişi oydu. Yirmi dakikadan az bir süre içinde üçü de sorgulandı, Hendrick'in anlattığı hikâyenin aynısını dile getirdiler. Zim çağrılmamıştı.

Teğmen Spieksma, Hendrick'e, "Tanıkların çapraz sorgulanmasını ister misin? Eğer istersen, mahkeme sana yardım edecek," dedi.

"Hayır."

"Mahkemede konuşurken esas duruşta bekle ve 'efendim' diye hitap et."

"Hayır, efendim. Avukat istiyorum."

"Yasa, savaş alanındaki askeri mahkemelerde avukat atanmasına müsaade etmez. Savunmanı kendin yapmak ister misin? Aslında bunu yapmana lüzum yok, şimdiye kadar sunulan kanıtların ışığında Mahkeme savunmanı dikkate almayacaktır. Fakat bilmeni isterim ki beyan edeceğin şeyler aleyhine kullanılabilir ve bu kez çapraz sorgunun öznesi sen olursun."

Hendrick omuz silkti. "Söyleyecek bir şeyim yok. Söyleyeceklerimin bana ne faydası olacak?"

"Mahkeme bir kez daha savunma yapıp yapmayacağını sorar."

"Ah, hayır, efendim."

"Mahkeme teknik bir soruya cevap vermeni talep eder. İtham edildiğin suç hakkındaki madde tarafına daha *önceden* bildirildi mi? Evet veya hayır diye yanıt verebilir ya da sessiz kalma hakkını kullanabilirsin fakat verdiğin yanıt seni yalan yeminle ilgili olan 9167 sayılı maddeden sorumlu tutar."

Suçlu sessizliğini korudu.

"Çok güzel. Mahkeme suçunu sana bir kez daha yüksek sesle okuyacak ve soruyu yeniden soracak. 'Madde 9080: Askeri Kuvvetler'de amirine vuran ya da saldıran veya böyle bir şeye teşebbüste bulunan herhangi biri..."

"Ah, sanırım okudular. Her pazar sabahı dakikalarca bu tip şeyleri okudular, yapmamanız gereken bir yığın şeyin listesi."

"Bu madde size daha önce okundu mu, okunmadı mı?"

"Ah, evet efendim. Okundu."

"Çok güzel. Savunma yapmayı reddetmenize rağmen herhangi bir tahfif veya mazeret beyanınız var mı?"

"Efendim?"

"Mahkemeye bu konuda bir şey söylemek istiyor musun? Sunulan kanıtları etkileyebilecek herhangi bir durum mev-

cut mu? İtham edildiğin suçu hafifletebilecek bir şey? Hasta olmak, ilaç kullanmak gibi şeyler. Artık yeminli değilsin; sana yardımı dokunabilecek her şeyi söyleyebilirsin. Mahkemenin anlamaya çalıştığı şeyi söyleyeyim sana: İtham edilen suçla ilgili senin açından adil olmayan bir şey var mı? Böyle olduğunu düşünüyorsan, neden?"

"Ha! Elbette var. Hiçbir şey adil değil ki! Önce o bana vurdu! Tanıkları duydunuz; önce o bana vurdu!"

"Başka bir şey var mı?"

"Hayır, efendim. Bu yeterli değil mi?"

"Duruşma sona ermiştir. Piyade Er Theodore C. Hendrick öne çık!" Teğmen Spieksma her zamanki gibi esas duruşta bekliyordu, şimdi Kumandan Frankel da ayağa kalkmıştı. Ortam bir anda buz gibi oldu.

"Er Hendrick, suçlu bulundun."

Midem yanmaya başladı. Evet, yapacaklardı... Ted Hendrick'e 'Danny Deever'* muamelesi yapacaklardı. Ve daha bu sabah onunla yan yana oturup kahvaltı etmiştim.

"Mahkeme sana on kırbaç ve uygunsuzluktan terhis cezası verdi."

Hendrick yutkundu. "Görevimden istifa etmek istiyorum."

"Mahkeme bu aşamada bu hakkı tanımıyor. Mahkeme, sadece daha büyük bir ceza verme yetkisi bulunmadığından dolayı cezanın bu kadar hafif olduğunu belirtmek ister. Sizi mahkemeye çıkaran otorite bunun bir savaş alanı askeri mahkemesi olacağını belirtti, neden böyle uygun görüldüğü hususunda mahkeme yorumda bulunmayacaktır. Ancak bu kanıtlar ışığında genel bir mahkemede yargılansaydınız kesinlikle idam cezası alır, boynunuzdan asılırdınız. Oldukça şanslısınız ve sizi mahkemeye çıkaran otorite epeyce merha-

* Rudyard Kipling'in 1890 tarihli şiiri. İngiliz bir askerin Hindistan'da cinayetten yargılanıp idam edilmesini anlatır. -çn

metliymiş." Teğmen Spieksma duraksadı, sonra kaldığı yerden devam etti: "Bu ceza, davacı otoritenin kayıtları gözden geçirip onaylamasından sonraki en erken zamanda uygulanacaktır. Mahkeme sona ermiştir. Suçluyu alıp hapsedin."

Son cümle bana hitaben söylenmişti ama bu hususta nöbetçi çadırını arayıp onu almalan için birini göndermelerini söylemek ve sonra Hendrick'in götürüldüğünü belirten bir kâğıt almak dışında hiçbir şey yapmak zorunda değildim.

İkindi vakti vizite çağrısında Kumandan Frankel beni emir erliğinden azat etti ve doktora görünmem için yolladı. Doktor tarafından vazifeme geri gönderilince, giyinip geçit töreninde yerimi almak için tam zamanında birliğime gelmiştim, hatta 'üniformamdaki lekelerden' dolayı Zim tarafından azarlanmıştım bile. Onun gözünün üstünde de koca bir nokta vardı ama ben bir şey demiyordum.

Biri, yaverin tören alanında durduğu yerin ardına büyük bir direk dikmişti. Sıra emirleri duyurmaya geldiğinde, 'günün olağan emirleri' veya diğer ıvır zıvır okumak yerine Hendrick'in askeri mahkeme sonucunu okudular.

Sonra elleri önde kelepçelenmiş olan Hendrick'i iki silahlı nöbetçinin arasında yürüttüler.

Daha önce hiç kırbaç cezasının uygulanışını görmemiştim. Ülkemde bunu kamuya açık şekilde yaptıklarında, Federal Bina'nın arkasında yaparlardı ve babam her seferinde kesin bir dille oradan uzak durmamı söylemişti. Ona bir kez karşı gelmeyi denedim... ama ceza ertelendi ve ben de asla ikinci kez görmeye yeltenmedim.

Bir kez aslında epeyce çoktur.

Nöbetçiler onu kollarından kaldırıp kelepçelerinden direğin üzerindeki büyük kancaya astılar. Önceden ayarladıklan için gömleğini kolayca çıkardıklarını ve içinde atlet olmadığını gördük. Yaver soğuk bir tavırla, "Mahkemenin emrini uygulayın," dedi.

Diğer taburdan bir eğitmen onbaşı elindeki kırbaçla öne çıktı. Nöbetçi Çavuş saymaya başladı.

Yavaş sayıyordu, her saniye arasında beş saniye kadar zaman vardı ama *çok daha* uzun sürüyormuş gibiydi. Ted üçüncüye kadar hiç ses çıkarmadı ama sonra ağlamaya başladı.

Hatırladığım sonraki şey ise Onbaşı Bronski'ye bakarken bulduğumdu biliyorum. Bana bir tokat atıp dikkatle yüzüme baktı. Durup, "Şimdi iyi misin?" diye sordu. "Tamam, yerinize geçin. Sırayı bozmadan; tören geçişini tekrarlayacağız." Yerlerimize geçtik birliğimize ait alanlara doğru uygun adımlarla yürüdük. Akşam yemekte fazla yiyemedim, kimse yiyemedi.

Hiç kimse bayılmamla ilgili bir şey söylemedi. Daha sonra bunun bir tek benim başıma gelmediğini, iki düzine askerin kendinden geçtiğini öğrendim.

6

Kolay elde ettiğimiz şeylere pek değer vermeyiz... ÖZGÜRLÜK kadar kutsal bir şey el üstünde tutulmasaydı tuhaf olurdu.

-Thomas Paine

Hendrick'in gönderilmesini takip eden gece Currie Kampı'nda hiç olmadığı kadar kötü durumdaydım. Uyuyamıyordum; böyle bir şeyden önce bir askerin nasıl büyük bir çöküş yaşamış olduğunu anlamak için sizin de Acemi Birliği'nde bulunmuş olmanız gerek. Gün boyunca gerçek talimlerin hiçbirine katılmadığım için bedenim yorgun değildi, 'görev başına' dönmeye uygun bulunmuş olsam da omzum hâlâ ağrıyordu ve annemden içimi kemirip duran bir mektup almıştım, gözlerimi her yumduğumda o *şaklamayı* duyabiliyor, Ted'in kırbaçlandığı direğin yanı başına nasıl yığıldığını görebiliyordum!

Rütbe şeritlerimi kaybettiğim için üzülmüyordum. Bu benim için sorun olmaktan çıkmıştı çünkü görevden çekilmeye hazırdım, kararlıydım. Eğer gecenin bir yarısı kalemsiz kâğıtsız olmasaydım, bunu hemen yapacaktım.

Ted büyük bir hata yapmıştı, yarım saniye içerisinde olup biten bir hata. Ve bu gerçekten de bir hata olmuştu çünkü üniformasından nefret etse de (kim sevdi ki?) görev süresince dişini sıkıp oy hakkını kazanmaya çabalıyordu; politikaya girmeye niyeti vardı ve vatandaşlığını aldığı zamanı kast ederek, "Bazı değişiklikler olacak, bekleyip görün," diye sık sık konuşurdu.

Bundan böyle hiçbir kamu dairesinde çalışamayacak; tek bir an yüzünden geleceği, parmaklarının arasından kayıp geçti ve artık işi bitti.

Bu onun başına geldiyse benim başıma da gelebilirdi. Bir hata yaptığımı varsayın. Yarın veya gelecek hafta. İstifa etmeme bile izin verilmeyecek... Sırtım soyulmuş bir halde ordudan kovulacağım.

Hata ettiğimi ve babamın haklı olduğunu kabullenmemin, ufak bir kâğıda gerekeni yazıp eve dönmemin, Harvard'a gideceğimi ve iş hayatına gireceğimi babama söylemenin zamanıydı, tabii babam hâlâ bana destek olursa. Sabah ilk işim Çavuş Zim'i görüp ona kararımı bildirmek olacaktı. Mutlaka sabahı beklemek gerekti çünkü Çavuş Zim'i acil olarak sınıflandıracağından emin olduğunuz bir şey dışında uyandırmazsınız; inanın bana, bunu yapmazsınız! Çavuş Zim'e asla.

Çavuş Zim...

Ted'in davası kadar Zim de beni endişelendirdi. Askeri mahkeme neticeye bağlandıktan sonra Ted götürüldü, Zim arkada kalıp Kumandan Frankel'a, "Tabur komutanıyla konuşabilir miyim, efendim?" diye sordu.

"Elbette. Ben de biraz konuşmak için kalmanı istemeyi düşünüyordum. Otur."

Zim bakışlarını bulunduğum tarafa yöneltince, Kumandan da bana baktı; dışarı çıkmamın söylenmesine gerek yoktu, hemen ortadan kayboldum. Ofisin dışında birkaç sivil kâtipten başka kimse yoktu. Dışarı çıkmaya cesaret edemedim çünkü kumandan beni çağırabilirdi, sonunda dosya dizilerinin arkasında bir sandalye bulup oturdum.

Başımı dayadığım ara bölmeden konuşmalarını duyabiliyordum. Daimi iletişim ve kayıt ekipmanlarına ev sahipliği yaptığı için karargâh, çadıra göre daha büyük bir binadır, ama aynı zamanda "asgari alan binasıdır", bir barakadır ve iç bölmeleri sayıca azdır. Sivillerin konuşulanları duydukları

konusunda şüphelerim var, ne de olsa mahkemedeki konuşmaları kâğıda dökmek için bir çeşit cihaz takıyorlar ve daktiloların üzerine eğiliyorlar. Kaldı ki umurlarında da değil. Ben de kulak misafiri olma niyetinde değildim. Ah, şey, belki de öyleydim.

Zim, "Efendim, bir muharebe ekibine nakledilmek istiyorum," dedi.

Frankel, "Seni duyamıyorum, Charlie. Şu duyma sorunum yüzünden yine sıkıntı çekiyorum."

Zim, "Gayet ciddiyim, efendim. Bu iş benim harcım değil," dedi.

Frankel, "Sızlanmayı kes artık, Çavuş. En azından sorunlarımızı halledene kadar bekle. Senin aklın nerede?" diyerek Zim'i tersledi.

Zim sert bir ifadeyle, "Kumandan, çocuk on kırbacı hak etmemişti," dedi.

Frankel, "Tabii ki hak etmemişti. Kimin hatalı olduğunu biliyorsun... ben de biliyorum," diye yanıtladı.

"Evet, efendim, biliyorum."

"Bu aşamada çocukların vahşi hayvanlardan farkı olmadığını benden daha iyi biliyorsun. Onlara sırtını ne zaman dönüp dönmeyeceğini de biliyorsun. Dokuz-sıfır-sekiz-sıfır sayılı maddeyle ilgili ilkeyi ve yönetmeliği de bilirsin: kuralı *çiğnemelerine asla* fırsat tanıma. Elbette bazıları bunu deneyecektir; atak olmasalardı, Çevik Piyade'nin işine de yaramazlardı. Sıralarına geçtiklerinde uysaldırlar; yemek yerken, uyurken, kıçlarının üzerine oturup derslerini dinlerken onlara sırtını dönmek güvenlidir. Fakat onları muharebe eğitimi için araziye çıkardığını ya da heyecanlanmalarına yol açacak, adrenallerini yükseltecek herhangi bir durum yaşandığını düşün, işte o zaman büyük miktarda cıva fülminat kadar patlamaya hazırdırlar. Bunu biliyorsun, tüm eğitmenler bunu bilir; sen bunun eğitimini aldın, onları izlemeyi, daha

sorun gün yüzüne çıkmadan çözmeyi öğrendin. Eğitimsiz bir erin gözünü bu hale nasıl getirdiğini açıkla bana. Sana yaklaşamamalıydı bile, ayağa kalktığını gördüğünde onu yere devirmeliydin. Neden yeterince dikkatli değildin? Boşlamaya mı başladın?"

"Bilmiyorum," dedi Zim usulca. "Sanırım öyle oldu."

"Hımm! Eğer bu doğruysa, muharebe ekibi olabileceğin son yer. Ama doğru değil. Ya da en son üç gün önce birlikte yaptığımız antrenman gerçek değildi. Pekâlâ, sorun ne?"

Zim usulca yanıtlamaya devam etti. "Sanırım o çocuğu güvenli olanlardan biri olarak zihnime yazmıştım."

"Böyle birileri yok."

"Evet, efendim. Ama hevesliydi, inatçıydı, görevini tamamlamaya kararlıydı; yeteneksizdi ama yılmıyordu... bunu bilinçaltıma böyle işlemiş olmalıyım." Zim sessizleşti ve birden, "Sanırım onu sevdim," diye ekledi.

Frankel homurdandı. "Bir eğitmen bir askeri sevemez."

"Bunu biliyorum, efendim. Ama ben severim. Onlar sevimli bir grup çocuk. Aptalların hepsini şimdiye kadar elediK. Hendrick'in tek kusuru, biraz beceriksiz olmasının dışında, tüm cevapları bildiğini sanması. Bunu önemsemedim, onun yaşındayken ben de öyle sanırdım. Aptallar evlerine döndü ve geriye hevesli, bizi memnun etme telaşında ve akıllı olanlar kaldı... yavru köpekler kadar sevimli olanlar. Ve birçoğu asker olacak."

"Yani zayıf nokta *buydu*. Onu sevdin... Bu yüzden ona yumruğunu zamanında indirmeyi beceremedin. Sonra o da mahkemeyi boyladı ve kırbaçlandı. Üstüne de uygunsuzluktan terhis."

Zim ciddiyetle, "Tanrı biliyor ki o kırbaçların benim sırtıma inmiş olmasını isterdim," dedi.

"Üstün olarak bana kalsaydı sen de sıranı bekliyor olurdun. Şu son bir saattir aklımdan neyi çıkaramadığımı sa-

nıyorsun? Morarmış bir gözle geldiğin andan beri neyden korktuğumu sanıyorsun? Bu işi idari cezayla temizlemek için elimden geleni yaptım ama o genç ahmak rahat durmadı. Yine de sana yumruk attığını ağzından kaçıracak kadar salak olduğunu düşünmemiştim -*aptalın* teki o- başını belaya sokana kadar bakıcılık yapacağına, haftalar önce ona yol vermeliydin. Tanıkların önünde düşünmeden söylediği şeyler beni resmi tebligat yapmaya zorladı. Gizli kalması, mahkemeye çıkmaması mümkün değildi... Bütün o keşmekeşi yaşa, verilen cezaya katlan ve sonunda hayatının geri kalanı boyunca bize karşı olacak bir sivil daha. O kırbaçlanmalıydı ve hata bizim olsa da ne sen ne de ben bunu önleyebilirdik. Çünkü alay dokuz-sıfır-sekiz-sıfır sayılı madde çiğnendiğinde ne olacağını görmeli. Bizim hatamız... ama ceza onun."

"*Benim* hatam, Kumandanım. Bu yüzden nakledilmek istiyorum. Ah, efendim, ekip için en iyisi bu bana kalırsa."

"Öyle mi? Taburum için neyin doğru olduğuna ben karar veririm, sen değil, Çavuş. Seni kim seçti sanıyorsun, Charlie? Ve neden? On iki yıl öncesini düşün. Bir onbaşıydın, anımsıyor musun? Neredeydin?"

"Buradaydım, sizin de bildiğiniz gibi, Kumandanım. Bu terk edilmiş ovada. Buraya hiç gelmemiş olmayı isterdim!"

"Hepimiz isterdik. Fakat burada ordunun en mühim ve titiz işleri yapılır; kıçına şaplak yememiş, en işe yaramaz enikleri birer askere dönüştürürüz. Mangandaki kıçına şaplak yememiş, en işe yaramaz enik kimdi?"

"Hımm..." Zim usulca karşılık verdi. "Sizin en kötüsü olduğunuzu söyleyecek kadar ileri gidemem, Kumandan."

"Öyle mi? Ama bir başkasının adını vermekte de zorlanırsın. Senin cüretkârlığından nefret ediyordum, 'Onbaşı' Zim."

Zim şaşırdı, incinmişti. "Öyle mi, Kumandan? Ben sizden nefret etmedim hatta sizi epey seviyordum."

"Öyle mi? Eğitmenlerin 'nefret etme' gibi bir lüksü de yoktur. Nefret etmemeliyiz, sevmemeliyiz, sadece eğitmeliyiz. Söylediğin gibi beni seviyorsan, bunu göstermek için hayli tuhaf yollar seçtin gibime geliyor. Beni hâlâ seviyor musun? Cevap verme; sevip sevmediğini önemsemiyorum, bilmek de istemiyorum. Unut gitsin; o zamanlar seni hep küçümser, alaşağı etmenin hayalini kurardım. Fakat sen işini her zaman doğru yaptın ve dokuz-sıfır-sekiz-sıfır'dan seni mahkemeye yollamam için bana şans tanımadın. İşte şimdi buradayım, senin sayende. Evet, talebine bir bakalım: Acemi er olduğum zamanlarda bana durmadan aynı emri verirdin. Bundan o kadar nefret etmiştim ki, neredeyse söylediğin veya yaptığın diğer şeyler daha az canımı sıkar olmuştu. O emri anımsıyor musun? Ben hatırlıyorum ve şimdi aynısını sana söylüyorum: "Asker, kapa çeneni ve görevinin başına dön!"

"Evet, efendim."

"Daha bitmedi. Bu bıktırıcı keşmekeş bir kayıp değil; ikimizin de bildiği gibi her acemi asker alayının dokuz-sıfır-sekiz-sıfır'ı anlaması için esaslı bir derse ihtiyacı vardır. Henüz düşünmeyi öğrenmediler, okumuyor ve nadiren dinliyorlar ama *görebiliyorlar*... Genç Hendrick'in başına gelen talihsizlik belki bir gün bir arkadaşının boynunu ipten kurtarır, en azından ölene, ölene, ölene kadar. Ama bu ibretlik dersin benim taburumdan gelmesine üzüldüm ve bu taburda benzer bir durumun tekrarlanmasına asla izin vermeyeceğim. Eğitmenlerini topla ve onları uyar. Birlikteki çocuklar aşağı yukarı yirmi dört saat yaşadıkları şokun etkisinde kalacaklar. Sonra içlerine kapanacaklar ve gerilim tırmanacak. Perşembe veya cuma günü istifa etmek isteyen biri Hendrick'in pek de büyük bir ceza almadığını, sarhoş bir sürücünün bile daha fazla kırbaçlandığını düşünecek... Saplantılı düşüncelere dalacak; en nefret ettiği eğitmeni yumruklamaya değeceğine inanacak. Çavuş *bu felaket burada bir daha yaşanmayacak!* Anlaşıldı mı?"

"Evet, efendim."

"Sekiz kat daha fazla temkinli olmalarını istiyorum. Mesafelerini korumalarını, arkalarında da bir gözleri varmış gibi davranmalarını, kedinin karşısındaki fare gibi tetikte olmalarını istiyorum. Bronski, onunla özel olarak konuşmalısın, dostluk kurmaya meyli var."

"Bronski'nin davranışlarına çekidüzen vermesini sağlarım, efendim."

"Bundan mutlaka emin ol. Bir başka çocuk daha yumruk sallamaya *başlarsa*, bugünkü gibi acemice davranmayın. Oğlanı yumruğunuzla yere devirmeli ve size dokunmasına asla müsaade etmemelisiniz, aksi takdirde yetersiz olduğunuza kanaat getireceğim. Git ve bunları anlat. Dokuz-sıfır-sekiz-sıfır sayılı maddenin *asla* çiğnenmeyeceğini aksi halde bedelinin ağır olacağını, hatta buna kalkışmanın bile kısa süreli baygınlık, bir kova su ve çene ağrısından başka bir şey getirmeyeceğini şu oğlanlara öğretin."

"Emredersiniz, efendim. Dedikleriniz yapılacak."

"Yapılmalı. Kaytaran eğitmen görmeyeceğim yoksa kendim yumruklayıp buradan gönderirim onu... Eğitmeninin şapşallığı yüzünden *erlerimden birini daha kırbaçlanmak üzere direğe bağlamayacağım*. Konu kapanmıştır."

"Evet, efendim. İyi günler, Kumandanım."

"Neresi iyi bu günün? Charlie..."

"Buyurun, efendim?"

"Eğer bu akşam çok meşgul değilsen yumuşak tabanlı ayakkabılarını gazinoya getirsene. Matilda'yla vals yapmaya gideriz. Sekiz gibi."

"Emredersiniz, efendim."

"Bu bir emir değil, bir davet. Eğer gerçekten boşlamaya başladıysan, belki kürek kemiğini kırabilirim."

"Ah, Kumandan bunun üzerine küçük bir iddiaya girer miydi acaba?"

"Ne? Benim gibi döner koltukta oturup duran birinin

seninle sürtüşmesi mi? Almayayım. Tek ayağın çimento kovasının içinde dövüşmeyi kabul edene kadar böyle bir şeye niyetlenmem. Ciddiyim, Charlie, berbat bir gün geçirdik ve iyileştirmezsek daha kötü olacak. Sen ve ben biraz terleyip ardından likör ve bira devirirsek belki bu ana kuzularına rağmen gece rahatça uyuyabiliriz."

"Orada olacağım, Kumandan. Akşam yemeğini fazla kaçırmayın. Benim gidip birkaç meseleyi çözmem gerekiyor."

"Akşam yemeği yemeyeceğim, burada oturup yemekten sonra alay komutanının görmekten çok memnun olacağı şu ara dönem raporunu bekleyeceğim. İsmi lazım değil biri yüzünden zaten iki saat gecikti. Bu yüzden vals için birkaç dakika gecikebilirim. Hadi, git Charlie ve beni rahatsız etme. Sonra görüşürüz."

Çavuş Zim ofis dışına öyle bir hızla yöneldi ki, ayakkabı bağcıklarını bağlamak bahanesiyle eğilip dosyaların arkasında kaybolmaya ancak vaktim oldu. Kumandan Frankel bağırıyordu: "Emir eri! *Emir eri!* EMİR ERİ! ... üç defa bağırmak zorunda mıyım? Adın ne senin? Kendine fazladan bir saat görev yaz. E, F, G bölük komutanlarını bul, selamlarımı ilet, geçit töreninden önce onları görmekten memnuniyet duyacağımı söyle. Sonra derhal çadırıma git, temiz bir üniforma, kep, belde taşınan silahlarımı, ayakkabılarımı, rozetlerimi getir, madalyaları istemem. Onları güzelce buraya ser, sonra da vizite çağrına git, eğer şu an gördüğüm gibi kolunu uzatarak sırtını kaşıyabiliyorsan, omzun pek de kötü değil demektir. Vizite çağrına kadar on üç dakikan var; hadi görevine, asker!"

Dediğini yaptım... Komutanların iki tanesini kıdemli eğitmenlerin duşlarında (bir emir eri her yere girip çıkabilir), birini de masasının başında buldum. Size verilen emirler imkânsız değildir, yalnızca imkânsıza yakın oldukları için öyle görünürler. Vizite çağrısını duyduğumda Kumandan

Frankel'ın tören üniformasını düzenliyordum. Başını kaldırmadan homurdandı. "Fazladan görevini yaptın. Çekilebilirsin." 'Üniforma, İntizam, İki Ayrıntı' görevini tamamlamak ve Ted Hendrick'in berbat sonunu görmek üzere kışlaya döndüm.

O gece yatakta uyanık bir vaziyette uzanırken düşünecek çok zamanım oldu. Çavuş Zim'in çok çalıştığını biliyordum ama onun yaptığı şeylere bakıp katıksız hatta kibirli bir memnuniyet duygusu dışında başla türlü hissedebileceği aklımın ucundan geçmemişti. Öyle mağrur, öyle kendinden emin ve hem dünyayla hem kendisiyle öyle barışık *görünüyordu* ki.

Bu yenilmez robotun başarısız olduğunu hissedebileceği fikri, kaçıp gitmek isteyecek kadar derinden ve kişisel bir itibarsızlık hissine kapılıp yabancılardan kendini sakınmak istemesi ve kışladan ayrılmasının 'bölük için en iyisi olacağı'nı söylemesi, beni Ted'in kırbaçlanışını görmekten daha fazla sarsmıştı.

Kumandan Frankel'ı kendisiyle aynı fikirde olmaya -başarısızlığının ciddiyetini demek istiyorum-, hatalarını başına kakmaya ve onu azarlamaya ikna etmesi de öyle. Çok iyi! Gerçekten. Çavuşlar azarlanmaz; azarlamak işi onlarındır. Doğa kanunları böyle söyler.

Ancak görüyordum ki Çavuş Zim'in dinleyip sonra sineye çektiği laflar düpedüz aşağılayıcı ve insanın canını acıtan cinstendi, öyle ki bir çavuşun ağzından o âna kadar duyduğum ya da kulak kabartarak dinlediğim en kötü sözler artık bir aşk şarkısı gibi kalıyordu. Ve kumandan sesini bile yükseltmemişti.

Tüm hadise öylesine akıl almaz biçimde olasılık dışıydı ki bundan kimseye söz etmeye teşebbüs dahi etmedim.

Kaldı ki Kumandan Frankel'ın kendisini yani subayları pek sık görmezdik. Akşam töreninde boy gösterirler, son âna kadar aylak aylak dolaşıp dişe dokunur hiçbir şey yapmazlar-

dı; haftada bir kez bizi teftiş ederken çavuşlara bulundukları özel yorumlarla mutlaka başkalarının başına, çavuşların değil, çorap örerlerdi ve her hafta alay sancaklarını muhafaza etme onuruna erişen birliğin hangisi olacağına karar verirlerdi. Bir de habersiz denetlemeler için gelirlerdi; çatık kaşlar, kusursuz bir görünüş, mesafeli tavırlar, belli belirsiz bir kolonya kokusu... ve sonra geri giderlerdi.

İçlerinden bir veya daha fazla kişi yürüyüşlerimizde bize her zaman eşlik ederdi ve Kumandan Frankel da iki kez Fransız boksundaki ustalığını sergilemişti. Ama subaylar çabalamazdı, gerçek anlamda hiç çaba göstermezlerdi ve herhangi bir kaygıları da yoktu, ne de olsa çavuşlar *alttaydı*; onların *üstünde* değil.

Fakat Kumandan Frankel'ın çok çalıştığı aşikârdı; yemek saatlerini kaçırır, sürekli bir şeyle meşgul olur ve yeterince egzersiz yapamamaktan şikâyet ederdi, boş zamanları daha fazla çalışmakla geçer giderdi.

Kaygılı olup olmadığına gelince, Hendrick'in yaşadıklarına doğrusu Zim'den bile daha fazla üzülmüş gibi duruyordu. Ve Hendrick'i şahsen tanımıyordu bile; adını öğrenmek için sormak durumunda kalmıştı.

İçinde bulunduğum dünyanın tabiatını tümüyle yanlış anlamış olduğum hissi aklımı karıştırıyordu, bu dünyanın her parçası sanki göründüğünden çok ama çok farklıydı; öz annenizin tanıyıp bildiğiniz biri değil de plastik maske takmış bir yabancı olduğunu keşfetmişsiniz gibi.

Fakat bir şeyden emindim: Ç.P.'nin* gerçekten ne olduğunu anlamayı istemiyordum. Bu piyade, baştaki büyükleri -çavuş ve subayları- bile mutsuz edecek kadar zor bir yerse, Johnnie için kesinlikle çok daha zordur! Anlamlandıramadığınız bir yerde hata yapmaktan kendinizi nasıl alıkoyabilirsiniz? Boynumdan bağlanıp sallandırılarak ölmek istemiyor-

* Çevik Piyade. -çn

dum! Kırbaç cezasını bile göze alamıyordum, üstelik doktor kalıcı bir yaralanma olmasın diye yanı başımızda beklese de. Ailemden herhangi birinin bir kez olsun kırbaçlandığı görülmüş değildi (okulda çekilen sıra dayakları hariç elbette; ama zaten bu da aynı şey değil). Ne annemin ne de babamın tarafında sabıkalı biri vardı, kimse hiçbir suçla itham edilmemişti. Haysiyetli bir aileydik; tek eksiğimiz vatandaşlıktı ve babam için bu sahte bir onurdan, kıymetsiz ve faydasız bir şeyden ibaretti. Fakat olur da kırbaçlanırsam, babam, eh, muhtemelen beyin kanaması falan geçirir.

Ve Hendrick benim de bin kez yapmayı aklımdan geçirmediğim hiçbir şey yapmamıştı. Ben neden yapmamıştım? Cesaretsizlikten, sanırım. O eğitmenlerden herhangi birinin beni komalık edebileceğini *biliyordum*, bu yüzden ağzıma kilit vurup bu tip bir şeye yeltenmedim. Kıçın yemedi, Johnnie! En azından Ted Hendrick cesurdu. Ben değildim... Cesareti olmayan adamın orduda da işi olamazdı.

Kaldı ki, Kumandan Frankel yaşananlarda Ted'i suçlu bile görmemişti. Cesaretsiz olduğum için 9080'den ceza almasam bile, benim hatam olmayan bir şey yüzünden başka bir maddeyle yargılanıp ne zaman kırbaç direğini boylayacaktım?

Hâlâ şansın varken vazgeç, Johnnie.

Annemin mektubu kararımı pekiştirdi. Beni reddettikleri sürece ailemin yerine bağrıma taş basabilirdim ama yumuşadıklarında buna karşı koyamazdım. Ya da en azından annem yumuşadığında. Şöyle yazmıştı:

> ... fakat korkarım babanın hâlâ isminin geçmesine izin vermediğini söylemek zorundayım. Bak, canım, bu onun acı çekme biçimi, çünkü ağlayamaz. Anlamalısın bebeğim, seni hayatın kendisinden daha fazla seviyor -hatta beni sevdiğinden de fazla- ve sen onu derinden yaraladın. Herkese senin yetişkin bir erkek olduğunu, kendi kararlarını verebile-

ceğini ve seninle gurur duyduğunu anlatıyor. Fakat bu onun başımı dik tutuyorum deme şekli, en sevdiği kişi tarafından derinden yaralanan, mağrur bir adamın acısı. Anlamalısın, Juanito, seninle konuşmuyor, sana yazmıyor çünkü yapamaz, henüz değil, acısına katlanabilecek duruma gelene kadar değil. Bu gerçekleştiğinde, ben bunu bileceğim ve senin için aracılık edeceğim, sonra tekrar birlikte olacağız.

Ben mi? Küçük bir oğlan annesini kızdıracak ne yapabilir ki? Beni incitebilirsin ama seni daha az sevmemi sağlayamazsın. Nerede olursan ol, ne yapmayı tercih edersen et, sen her zaman dizini yaraladıktan sonra şefkat için kucağıma koşan çocuk olarak kalacaksın. Benim kucağım küçüldü ya da sen büyüdün (ki ben buna inanmıyorum) ama yine de ne vakit ihtiyaç duyarsan kucağım seni bekliyor olacak. Küçük çocuklar annelerinin kucaklarını unutmazlar değil mi tatlım? Umarım öyledir. Umarını bana yazar ve öyle olduğunu söylersin.

Fakat çok uzun zamandır mektup yazmadığını da söylemek durumundayım. Bundan sonrası için en iyisi (ben sana aksini haber verene kadar) teyzen Eleanora'ya yazman. O bana mektubunu hemen getirir, böylece daha fazla üzüntüye yol açmamış oluruz. Anlıyor musun?

Binlerce öpücük yolluyorum sana,

ANNEN.

Gayet iyi anlamıştım ve madem babam ağlayamıyor, o zaman ben ağlayabilirdim. Ağladım.

Sonunda biraz uyuyabildim... ama birden alarm sesiyle uyandım. Bombalama düzenine geçtik, tüm alay temsili bir tatbikat için cephanesiz olarak koşturmaya başladık. Yine de üzerimizde kulak tıpası alıcıları gibi zırhsız aparatlarımız vardı ve kal emrini duyduğumuzda daha yere yatmamıştık bile.

En az bir saat kal emrinde bekledik, güç bela aldığımız nefesler dışında hiç kıpırdamadan. Parmak uçlarında yürü-

yen bir fare ses çıkardı. Bir şey, sanırım bir çakal, üzerimden geçip gitti. Kesinlikle kımıldamadım. Bu seferki kal pozisyonunda feci şekilde üşüdük ama aldırmadım. Bunun son talimim olduğunu biliyordum.

Ertesi sabah kalk borusunun sesini duymadım, haftalardır ilk kez tulumumdan zorla çıktım ve sabah eğitimi için son anda sırama girdim. Kahvaltı saatinden önce istifa etme girişiminde bulunmanın bir manası yoktu çünkü her halükârda önce Zim'i görmeliydim. Ama kahvaltıda yoktu. Onu görebilmek için Bronski'den izin istedim, bana "Elbette. Keyfine bak," deyip nedenini bile sormadı.

Fakat orada olmayan bir adamı göremezsiniz. Kahvaltıdan sonra yürüyüşe başladık, hâlâ onu görememiştim. Geldiğimiz rotayı takip ederek geri dönecektik ve tam bu sırada öğle yemeklerimizin helikopterle ulaştırılması beklemediğimiz bir lükstü çünkü araziye kumanya gelmezse, bunun bir açlık talimi olduğunu anlardık ve zula ettiğiniz şeyler dışında hiçbir şeyiniz olmazdı. Benimse zulam yoktu, zihnim başka şeylerle doluydu.

Çavuş Zim kumanyalarla birlikte geldi, elinde posta borusu vardı; bu Ç.P.'de beklenmedik bir lüks değildi. Hiçbir uyarıda bulunmadan yemeğinizi, suyunuzu, uykunuzu kısabilirler ama size gelen bir postayı koşullara göre bir dakika dahi geciktirmezlerdi. O sizindi; ellerindeki ilk taşıma aracıyla postayı getirirlerdi ve tatbikatta bile olsanız en erken molanızda okuyabilirdiniz. Annemin mektubu gelene kadar önemsiz postalardan başka bir şey almadığımdan (Carl'dan gelen iki mektup hariç) bu benim için çok önemli olmamıştı.

Zim mektupları dağıtırken yanına bile gitmemiştim, onunla bir süre daha konuşmak istemedim. Karargâha ulaşana dek gözüne görünmemin bir anlamı yoktu. Bu yüzden adımı söyleyip bir mektup uzattığında şaşırdım.

Ve bir kez daha şaşırdım; mektup Tarih ve Ahlâk Felsefe-

si öğretmenim Bay Dubois'dan gelmişti. Noel Baba'dan bir mektup almayı tercih ederdim.

Mektubu okuyordum ama ortada hâlâ bir yanlışlık var gibiydi. Onun yazdığına ve gerçekten bana gönderildiğine kendimi ikna edebilmek için mektubun üzerindeki alıcı adresini ve gönderenin adresini kontrol ettim.

SEVGİLİ EVLAT,

Yalnızca orduya gönüllü katıldığını değil benim de zamanında görev yaptığım piyade alayını seçtiğini duyduğumda hissettiğim sevinci ve gururu ifade etmek için çok daha önce yazacaktım. Bu yaptığına şaşırmadım, senden beklediğim şey tam da buydu, yine de Ç.P.'yi tercih etmen fazladan ve şahsi bir ödül oldu. Bu, pek sık karşılaşmadığımız ama bir öğretmenin tüm çabalarını değerli kılan bir başarı. Saf altın parçacığı için ister istemez birçok çakıl taşı, epey de kum eleriz ama sonunda altın parçaları ödüldür.

Şimdiye kadar sana yazmamamın nedeni aşikârdır. Suçlanmayı hak eden bir hata yapmasalar da pek çok genç adam Acemi Birliği eğitiminde çuvallar. Hastalıklar ve kazalar haricinde iyi olduğunu, eğitimini ve görev süreni tamamlamak üzere olduğunu öğrenene ve sen tümseği geçene kadar (ki ne tümsektir o) bekledim (şahsi bağlantılarımla irtibat halindeydim).

Artık görevinin en zorlu bölümüne giriş yapıyorsun, fiziksel olarak en zoru değil (fiziksel zorluk seni bir daha bunaltmayacak, artık ne gibi tedbirler alman gerektiğini biliyorsun); manevi anlamda en zoru... Ruhunu değiştirmeye yönelik, yoğun düzenlemeler ve değerlendirmeler seni potansiyel bir vatandaştan gerçek bir vatandaşa dönüştürecek. Ya da şöyle söylemem daha doğru: Önünde daha birçok sıkıntı ve aşmak zorunda olduğun her biri diğerinden daha zorlu engeller var ama yine de en zor aşamayı atlattın. Ve önemli olan da bu 'tümsek'. Bak evlat, seni tanıyan biri

olarak 'tümseğini' atlattığından emin olmak için yeterince beklediğimi biliyorum, yoksa şimdiye kadar çoktan evine dönmüş olurdun.

Manevi anlamda zirveye ulaştığınız vakit, bir şey, yeni bir şey hissediyordunuz. Belki bunu anlatan sözcükleriniz yoktur (askerliğim sırasında benim yoktu). Belki yaşlı bir silah arkadaşınızdan o kelimeleri ödünç alabilirsiniz, ne de olsa incelikle düşünülmüş birkaç kelimenin aklınızda olması çoğu durumda yardımınıza koşar. Basitçe şöyle: Bir erkeğin göğüs gerebildiği en asil yazgı, ölümlü bedenini biricik evi ile savaşın kasveti arasına koyabilmektir. Anlayacağınız üzere kelimeler bana ait değil elbette. Temel doğrular asla değişmez; idraki kuvvetli biri bu doğrulardan birini dile getirdiğinde, artık tekrardan düzenlemelere, dünya ne kadar değişirse değişsin, gerek yoktur. Bu her yerde, her çağda, bütün insanlık ve uluslar için değişmez bir doğrudur.

Kıymetli uyku vaktinin birazını bu yaşlı adama resmiyetten uzak bir mektup yazmak için ayırabilirsen, senden haber almayı çok isterim. Eski arkadaşlarımdan birine denk gelirsen, onlara en içten selamlarımı ilet.

Bol şans, asker! Beni gururlandırdın.

JEAN V. DUBOIS

Emekli Yarbay, Ç.P.

İmza da mektubun kendisi kadar şaşırtıcıydı. Bizim İhtiyar Ekşi Surat yarbay mıymış? Hem de alay komutanımız bile sadece bir binbaşıyken. Bay Dubois okulda rütbesinden hiç bahsetmemişti. Biz onun onbaşı veya buna denk bir şey olduğunu ve elini kaybettikten sonra ordudan ayrılarak öğrencileri geçirip bırakmakla hatta ders anlatmakla uğraşmayacağı, olsa olsa gözlem yapacağı sakin bir öğretmenlik işinde karar kıldığını (buna biraz olsun kafa yorduysak yani) sanmıştık. Elbette onun eski bir asker olduğunu biliyorduk çünkü Tarih ve Ahlâk Felsefesi dersi mutlaka bir yurttaş tarafından verilmelidir. Ama Ç.P.? Hiç de öyle bir görüntüsü yoktu. Kılı

kırk yaran, bayıltacak derecede alaycı bir dans hocası tipine sahipti. Biz maymunlardan biri değil.

Fakat bu onun imzasıydı.

Kampa dönerken yürüdüğümüz uzun yol boyunca bu şaşırtıcı mektubu düşündüm. Sınıfta söylediği hiçbir şeye benzemiyordu. Bize anlattığı şeylerle çeliştiğini söylemeye çalışmıyorum; sadece tamamen farklı bir üsluptaydı. Ne zamandan beri bir yarbay bir piyadeye 'silah arkadaşım' diye hitap ediyordu?

O öğretmenimiz Bay Dubois ve ben de onun dersini alan çocuklardan biri iken, beni hiç fark etmiyor gibiydi. Yalnızca bir kez çok param olduğunu ama yeterince zekâm olmadığını ima ederek beni sinirlendirmişti. (Bu yüzden babam okulu satın alabilir ve Noel hediyesi olarak bana verebilirdi. Suç mu bu? Onu hiç ilgilendirmezdi.)

Geleneksel 'fayda' teorisi ile Marksist teoriyi kıyaslayarak 'değer' hakkında vızıldayıp durmuştu; Bay Dubois, "Elbette Marksist 'değer' tanımı saçmalıktır. Bir kişinin ortaya koyacağı bütün iş, çamur pastasını elmalı tarta dönüştüremez; o hep çamur pastası olarak kalır, sıfır değer. Neticede, becerik-sizce yapılmış bir iş, değeri kolayca eksiltebilir; yeteneksiz bir aşçı, mevcut halleriyle zaten değerli olan besleyici çörekleri ve taze yeşil elmaları karmakarışık, yenilemez bir şeye çevirebilir, işte sıfır değer. Buna karşılık maharetli bir şef, aynı malzemeleri kullanarak alelade bir elmalı tart yerine daha büyük bir değere sahip şekerlemeler yapar, üstelik sıradan bir aşçının sıradan bir tatlıyı hazırlarken harcadığı emekten daha fazlasını harcamaz. Bu mutfak örneklemeleri, komünizm adındaki kusursuz sahtekârlığın dayanağı olan yanılgıyı, yani Marksist değer teorisini yok eder. Söz gelimi, sağduyu tanımının doğruluğu, sağladığı fayda açısından ölçülür."

Dubois bacağını bize doğru sallamış ve konuşmaya devam etmişti. "Yine de -uyan, sen arkadaki!- yine de bu *Das*

Kapital'in kafası karışık yaşlı gizemcisi, abartıyı seven, kaygılı, düzensiz, nevrotik, bilimdışı, mantıksız, o kibirli düzenbaz Karl Marx, *her şeye rağmen* çok mühim bir gerçeğin pırıltısına sahipti. Eğer analitik bir zekâsı olsaydı, değer için ilk doğru tanımı açık ve kesin bir dille ifade edebilirdi... ve bu gezegen de ebedi ıstıraptan kurtarılmış olurdu."

"Ya da olmazdı," diye eklemişti. "Sen!"

Titreyerek ayağa kalkmıştım.

"Eğer dinlemeyi beceremiyorsan, belki de 'değerin' göreceli mi yoksa mutlak mı olduğunu sınıfa sen anlatırsın."

Dinlemiştim; gözlerimi kapatıp arkama yaslanarak dinlememin bir sakıncası olmadığını düşünmüştüm yalnızca. Ama sorusu beni kötü yakaladı, o günün ödevini okumamıştım. Tahmin yürütüp, "Mutlaktır," deyiverdim.

"Yanlış," demişti soğuk bir tavırla. "'Değer'in canlılarla olan ilişkisi dışında başka bir anlamı yoktur. Bir şeyin değeri her zaman belirli bir kişiye göre şekillenir, tamamen şahsidir ve yaşayan her insan için miktarı farklıdır. 'Pazar değeri' bir kurgudur, ortalama kişisel değerlerin kaba bir tahminidir ki bu değerlerin tümü nicel olarak farklı olmak zorundadır, aksi takdirde ticaret yapmak olanaksızlaşırdı." ('Pazar değeri'nin kurgu olduğunu duysa, babam ne derdi merak ettim; muhtemelen tiksintiyle somurturdu.)

"Oldukça şahsi olan bu ilişkinin, 'değer'in, insanoğlunu ilgilendiren iki unsuru vardır: İlki kişinin bir şeyle ne yapabildiğidir yani o şeyin kullanım değeri. Ve ikincisi, o şeyi elde etmek için kişinin yapmak zorunda olduklarıdır yani değişim değeri. Eski bir şarkı şöyle der: 'Hayattaki en iyi şeyler bedava'. Doğru değil! Kesinlikle yanlış! Yirminci yüzyıl demokrasilerinin gerilemesini ve çöküşünü hazırlayan trajik bir yanılgıdır bu; o asil deneyler başarısızlıkla sonuçlandı çünkü insanlar çaba sarf etmeden, ter ve gözyaşı dökmeden istedikleri şeye oy verip elde edebileceklerine inandırıldılar.

Değerin hiçbir türlüsü bedava değildir. Nefes bile doğum esnasında çaba ve acıyla satın alınır." Bana bakmayı sürdürerek eklemişti. "Yeni doğan bir bebeğin yaşamak için mücadele etmesi gibi siz de oyuncaklarınız için ter dökmek zorunda kalsaydınız, daha mutlu olurdunuz... ve tabii daha zengin. Bazılarınızın servetinin yoksulluğuna acıyorum. Sen! Az evvel seni yüz metre yarışı için ödüllendirdim. Bu seni mutlu etti mi?"

"Ah, sanırım etti."

"Geçiştirme, lütfen. Ödülün burada, şöyle yazıyor: 'Yüz metre koşusu şampiyonluğu için büyük ödül.'" Sandalyemin arkasından dolanıp kâğıdı göğsüme tutturdu. "İşte! Mutlu musun? Buna değer verirsin, yoksa vermez misin?"

Öfkeliydim. Önce tipik bir alaycılıkla zengin çocuklar hakkında yaptığı çirkin espri ve şimdi de bu gösteri. Kâğıdı yırtıp önüne fırlattım.

Bay Dubois şaşırmış gibiydi. "Seni mutlu etmedi mi?"

"Çok iyi biliyorsunuz ki dördüncü oldum!"

"*Kesinlikle!* Birincilik ödülü senin için değersiz... çünkü onu kazanmadın. Ama dördüncü olarak daha mütevazı bir memnuniyet yaşıyorsun; bunu sen kazandın. Buradaki bazı uyurgezerlerin bu küçük ahlâk oyununu anlamış olduğuna inanıyorum. O şarkıyı yazan şairin aslında hayattaki en iyi şeyleri paranın dışında kalan bazı şeylerin satın aldığı imasında bulunduğunu sanıyorum ve sözcüklerinin gerçek anlamı yanlış olsa da bu iması *doğru*. Hayattaki en iyi şeyler paranın ötesindedir; bedelleri ıstıraptır, fedakârlıktır, alın teridir... Ve hayattaki en kıymetli şey için talep edilen bedel hayatın ta kendisidir. Kusursuz değer için nihai bir bedel."

Kampa doğru rahat adım giderken Bay Dubois'dan -Albay Dubois'dan- duyduğum şeyler ve sıradışı mektubu üzerine kafa yordum. Sonra düşünmeyi bıraktım çünkü bando kuyrukta durduğumuz yere doğru geriledi ve şarkı söyledik.

Fransız bir gruptu; elbette *'Marseillaise'* ve *'Madelon'*u, sonra 'Sons of Toil and Danger', *'Legion Etrangere* ve *'Mademoiselle* from Armentieres'yı çaldılar.

Bandonun çalması hoştu, kuyruğunuz oyalanmaya başladığında sizi şöyle bir toparlıyordu. Önceden geçit töreni ve çağrılar için teybe kaydedilmiş müzikten başka bir şeyimiz yoktu. Fakat komutanlarımız kimlerin enstrüman çalıp çalamadığını daha başta öğrenince, uygun enstrümanlar temin edildi ve alay bandosu düzenlendi. Şef ve tambur majör bile askerlerden seçilmişti.

Bu onların işlerden kaytardığı anlamına gelmiyordu. Ah, hayır! Akşamları, pazar günleri ya da bunun gibi kendilerine ait zamanlarda prova yapmaya izinli olur, dahası bunun için teşvik edilirlerdi ve bir de müfrezeleriyle sıraya geçmek yerine geçit törenlerinde çalımla yürüyüp ters yönde ilerler ve yeteneklerini sergilerlerdi. Yaptığımız çoğu şey bu şekilde gerçekleşirdi. Örneğin papazımız da bir askerdi. Yaşça çoğumuzdan büyüktü ve unvanını daha önce ismini hiç duymadığım müphem bir tarikatta kazanmıştı. Fakat Ortodoks teolojisine inansın inanmasın (bana sormayın), vaazını tutkuyla verirdi ve kesinlikle bir erin sorunlarını anlayabilecek pozisyondaydı. Kaldı ki şarkı söylemek eğlenceliydi. Pazar günleri sabah nöbeti ile öğle yemeği arasında gidebileceğimiz başka bir yer de yoktu.

Bando pek çok zayiat verse de bir şekilde devam etti. Kampın dört takım gaydası ile birkaç İskoç üniforması, oğlu askeri eğitimde hayatını kaybetmiş olan Lochiel of Cameron tarafından bağışlanmıştı ve içimizde gayda çalmayı İskoç İzci Kampı'nda öğrenen bir de gaydacı vardı. Bir süre sonra dört gaydacımız oldu, pek iyi değillerdi belki ama en azından duyulacak kadar yüksek ses çıkıyordu. İlk dinlediğinizde gayda kulağınıza tuhaf gelir; özellikle bir acemi çalıyorsa, duyduğunuz sesten ve karşınızdaki görüntüden sinirleriniz zıpla-

yabilir, bu acemi sanki kolunun altında bir kedi tutuyordur da ağzına kedinin kuyruğunu dayamıştır ve ısırıyordur.

Ama zamanla hoşunuza gitmeye başlar. Gaydacılarımız ilk kez bandonun önünde topuklarını vurup 'Alamein Dead'i bağırttıklarında saçlarım kepimi havaya kaldıracak kadar diken diken olmuştu. Gayda sizi yakalar ve gözyaşlarına boğar.

Tören bandosunu resmi yürüyüşler dışında duyamadık elbette, çünkü bandonun bunun için özel izni yoktu. Tubalar ve bas davullar arkada bırakılıyordu çünkü bandodaki her çocuk tüm takımını kendi taşımak zorundaydı, bu yüzden yüküne ancak taşıyabileceği büyüklükte bir enstrüman ekleyebilirdi. Fakat Ç.P.'nin başka kimsede olduğuna inanmadığım bazı enstrümanları vardı; bunlardan biri klakson gibi çalınan ve onunla aynı sesi çıkarmak gibi muhteşem bir iş başaran, armonikadan biraz daha büyük bir kutu, elektronik bir çalgıydı. Siz ufka doğru ilerlerken gelen bando müziğe başlar, her bando üyesi yürümesine ara vermeden ekipmanını taşır, ekip arkadaşları ayrılınca sancak birliğinin önünden hızla ilerleyerek çalmaya başlar.

Sesler size destek olur.

Bando arkada, neredeyse işitme menzilimizin dışında kaldı ve iyice uzaklaştığında şarkı söylemeyi bıraktık, aksi halde sesimiz vuruşları bastırır.

Birden kendimi iyi hissettiğimi fark ettim.

Neden böyle hissettiğimi düşünmeyi denedim. Birkaç saat içinde kampta olacağımıza göre istifa edebileceğim için mi?

Hayır. İstifa kararım gerçekten içimin huzurla kaplanmasına, berbat stresimin hafiflemesine ve uykuya dalmama yardım etmişti. Fakat bu başka bir şeydi ve ortada görebildiğim hiçbir sebep yoktu.

Sonra anladım. *Tümseğimi geçmiştim!*

Albay Dubois'nın yazdığı 'tümseği' geçmiştim. Öylece üzerinden atlamış ve hoplaya zıplaya aşağı inmeye başlamış-

tım. Karşımdaki bozkır bir parça krep kadar düzdü ama yine de o âna kadar tepeden yukarı hep güç bela tırmanmış ve dönüş yolunun yarısında kalmıştım. Belli bir noktada -sanırım şarkı söylediğimiz esnada- tümseği geçmiş ve iniş yoluna girmiştim. Teçhizatım hafiflemişti ve artık kaygılı değildim.

Kampa vardığımızda Çavuş Zim'le konuşmadım; artık buna ihtiyacım yoktu. Aksine o benimle konuştu, sıradan çıkarken el işareti yaparak beni çağırdı.

"Evet, efendim?"

"Bu kişisel bir soru... İstemezsen yanıt verme." Duraksadı, azarlanmasına ve korkudan titremesine kulak misafiri olduğumdan şüphelenip şüphelenmediğini merak ettim.

"Bugünkü posta borusunda bir mektup aldın. Tamamen tesadüfi bir biçimde -sonuçta beni ilgilendirmez- gönderici ismini fark ettim. Oldukça genel bir isim ve adres ama -bu şahsi bir soru, yanıt vermeyebilirsin- mektubu yazan kişi sol elini bileğinden kaybetmiş olabilir mi?"

Sanırım ağzım açık kaldı. "Bunu nasıl bildiniz? Efendim?"

"Olduğunda yakınındaydım. Albay Dubois, değil mi?"

"Evet, efendim." Ve ekledim, "Lisedeki Tarih ve Ahlâk Felsefesi öğretmenimdi."

Sanırım az da olsa Çavuş Zim'i etkileyebildiğim tek an buydu. Yarım santimetre kadar kaşlarını kaldırdı, gözleri hafifçe açıldı. "Öyle mi? Fevkalade şanslıymışsın," diye ekledi. "Mektubuna yanıt verdiğinde, Gemi'den Çavuş Zim selamlarını gönderiyor, diye yazabilirsin. Bir mahsuru yoksa tabii."

"Evet, efendim. Ah... Sanırım o da size bir mesaj gönderdi."

"*Ne?*"

"Şey, pek emin değilim." Mektubu aldım ve 'Eski arkadaşlarımdan birine denk gelirsen, onlara en içten selamlarımı ilet,' cümlesini okudum. "Bu sizin için mi, efendim?"

Zim düşünüp taşındı, gözleri bana bakıyordu ama aklı

başka yerdeydi. "Evet. O arkadaşlardan biri de benim. Çok teşekkürler." Birden konuşma bitti ve sert bir tonda, "Geçit törenine dokuz dakika var. Duş almalı ve kıyafetini değiştirmelisin. Kımılda, asker," dedi.

7

Genç asker aptal
intihar etmeyi düşünüyor.
Adi iblisini kaybetti,
gururu yerinde yeller esiyor.
Günbegün tekmelediler onu,
biraz da olsa yardımcısı oldu bu,
Ta ki bir sabah bulana
dek tam teçhizatla kendini.
Pisliği temizliyor
beladan kurtuluyor,
İyi kötü de olsa
gereksizleri başından savıyor.

-Rudyard Kipling

Acemi birliğim hakkında daha fazla konuşmayacağım. Çoğunlukla basit bir işti ve ben işleri yoluna koydum... söylediklerim yeterli.

Fakat güçlendirilmiş takımlarımızdan biraz bahsetmek istiyorum, bir ölçüde onlardan büyülendiğim için bir ölçüde de başımı derde soktukları için. Şikâyetim yok; hak etmediğim bir şey değildi.

Bir K-9 insanı nasıl köpeğiyle yaşarsa, Çevik Piyade de takımıyla yaşar. Güçlendirilmiş zırh, kendimize piyade yerine 'Çevik Piyade' dememizin nedenlerinden biridir. (Diğerleri, bizi fırlatan uzay gemileri ve atladığımız kapsüller.) Takım-

larımız bizlere daha iyi gözler, daha iyi kulaklar, (daha ağır silahları ve daha fazla mühimmatı taşımak için) daha güçlü sırtlar, daha iyi bacaklar ve daha çok zekâ (askeri anlamda 'zeka'dan bahsediyorum, yoksa takımın içindeki adam herhangi biri kadar aptal olabilir, olmasa daha iyi), daha fazla ateş gücü, daha fazla dayanıklılık, daha az zafiyet sağlar.

Takımlarımız klasik uzay giysileri değil, tabii bu amaca da hizmet ediyor. Esasen bir zırh da değil; gerçi Yuvarlak Masa Şövalyeleri bile bizim kadar zırhla kaplanmamış olsa gerek. Tank olduğu da söylenemez ama şayet Ç.P.'nin üzerine tankla gelecek kadar aptalca davrananlar çıkarsa, sadece bir Ç.P. eri bile böyle onlarca tankı yerle bir edebilir. Takımlarımız uzay gemisi de değil ama uçabilir -sadece biraz- yine de ne uzay ne de atmosfer gemisi takımı içindeki bir askerle mücadele edebilir, tabii içinde bulunulan alanı yoğun bombardıman ateşine tutmaya kalkışmazsa (ki bu da pire için yorgan yakmaya benzer). Bilakis hava, su ve uzay gemilerinin yapamayacağı pek çok şeyi yapabiliriz.

Gemi ve füzelerle topyekûn saldırarak yıkıp geçmenin bir düzine yolu vardır ve sonuç öyle geniş çaplı, öyle rastgele bir tahribattır ki savaş ister istemez biter çünkü o ulusun veya gezegenin varlığına son verilmiştir. Bizim yaptığımız şey tamamen farklıdır. Biz savaşı burna indirilen bir yumruk kadar kişisel algılarız. Belirlenen zamanda ve noktada gerekli miktarda baskıyı kusursuz bir biçimde uygulayarak seçici davranabiliriz. Bugüne kadar hiç kimse bize sonuna kadar çarpışmamız, tüm solak kızıl kafaları öldürmemiz veya esir almamız emrini vermedi; ancak bunlar talep edilirse de yapabiliriz. Yapacağız.

Bizler askeri harekât saatinde belirli bir bölgeye gidip kararlaştırılan alanı işgal eden, düşmanı deliğinden çıkaran ve onları o anda, orada teslim olmaya ya da ölmeye zorlayan oğlanlarız. Bizler düşman neredeyse oraya giden ve teke tek

dövüşen zalim piyadeleriz, öncü birlikleriz, yaya askerleriz. Büyük Sargon beş bin yıldan uzun zaman önce Sümerleri mağlubiyete uğrattığından beri, yaptığımız şey bu işte; gerçi silahlarımız değişti ama uğraşımız neredeyse aynı kaldı.

Belki bir gün biz olmadan da yollarına devam edebilirler. Çıkık alınlı, sibernetik zekâya sahip çılgın bir miyop dâhi, bir delikten aşağı inip orada esir tutulan adamlarınızı öldürmeden düşmanı seçebilen ve onu teslim olmaya ya da ölüme zorlayan bir silah geliştirir belki. Bilmiyorum; ben dâhi filan değilim, bir Ç.P.'yim. Birileri yerimize geçecek makineyi icat edene kadar bu işi arkadaşlarım götürecek... benim de bir nebze katkım olacak tabii.

Belki de bir gün her şeyi güzel ve düzenli hale getirirler, bunun hakkında bir şarkımız bile var: 'Artık savaş eğitimi almayacağız.' Belki. Belki aynı gün leopar beneklerinden kurtulacak ve bir Jersey sığırı olarak iş bulacak. Ama tekrar ediyorum, ben bunları bilemem; evren siyaseti hakkında ahkâm kesecek bir profesör değilim, ben bir piyadeyim. Hükümet beni savaşa gönderdiğinde giderim. Kalan zamanlardaysa olabildiğince uyurum.

Yerimizi alacak bir makine icat etmediler daha ama bize yardımcı olan birkaç güzellik düşünmediler değil. Takımlarımız bunlardan biri.

Çokça resmedildiğinden neye benzediğini tarif etmeye gerek yok. Giyindiğinizde goril ebatlarında silahlarla kuşatılmış, iri, çelikten bir gorile benziyorsunuz. (Çavuşların bir söze başlarken 'Sizi maymunlar' demesinin nedeni belki de budur. Gerçi, Sezar'ın çavuşlarının aynı saygı ifadesini kullanmış olması daha muhtemel.)

Fakat takımlarımız gorillerden çok daha güçlüdür. Eğer teçhizatlı bir Ç.P. bir gorille kucak kucağa gelirse, goril ölür, ezilir ama Ç.P. ve takımı örselenmez bile.

'Kaslar', yani sözde kas sistemi, tüm dikkati üzerine çe-

ker ama bu ilgiye layık olan aslında tüm gücün arkasındaki kontrol mekanizmasıdır. Tasarımdaki gerçek yaratıcılık takımı kontrol etmek zorunda *olmamanızdır*, alelade bir kıyafet gibi giyinmeniz yeterli. Nasıl bir gemi kullanırsanız kullanın önce gerekli eğitimi almanız gerekir; uzun sürer, yeni refleksler ve farklı ve yapay bir düşünme şekli edinmek durumunda kalırsınız. Bisiklet sürmek bile zamanla kazanılan bir beceridir ve yürümekten çok farklıdır, bir uzay gemisinde ise... ah yok artık! Nasılsa o kadar uzun yaşamayacağım. Uzay gemileri aynı zamanda matematikçi de olan akrobatlar içindir.

Ama bir takımı sadece giyersiniz.

İlk andan itibaren koşup zıplayabilir, yere uzanabilir, kırmadan bir yumurtayı kaldırabilirsiniz (bu önemsiz bir alıştırmadır ama her şey pratikle gelişir), İskoçlar gibi dans edebilir (takımınız *olmadan* da bu dansı kıvırıyorsanız tabii), yandaki binanın üstüne sıçrayabilir ve tüy kadar hafif bir iniş yapabilirsiniz.

İşin sırrı, negatif geri besleme ve radyo sinyallerinin artırılmasıdır.

Sakın benden takımımın eskizini çizmemi istemeyin; çizemem. İyi keman çalanlar da keman yapamaz sonuçta. Saha bakımı ve onarımı yapabilirim, 'soğuk' haldeki üç yüz kırk yedi parçayı kontrol edip işaretleyip, giyilebilir hale getirebilirim. Ahmak bir Ç.P.'den beklenen de bu kadardır. Ancak takımım gerçekten berbat durumdaysa, genelde hekimi çağırırım; bilim hekimi (elektromekanik mühendisi) de denilen bu Donanma subayı genellikle teğmen rütbesine sahiptir (bizde kumandan olur) ve kıta nakliye gemisi birliğinin bir ferdidir ya da bir denizci için ölümden beter bir kader olarak Currie Kampı askeri karargâhında gönülsüz hizmet vermektedir.

Ama takım fizyolojisinin çizimlerine, fotoğraf ve şemalarına gerçekten meraklıysanız, büyük halk kütüphanelerinden birinde tasnif dışı pek çok takım örneği görebilirsiniz.

Tasnif edilmiş küçük bir kısmı için güvenilir bir düşmanın ajandasına bakmanız gerekir. 'Güvenilir' diyorum çünkü casuslar düzenbaz bir gruptur ve size halk kütüphanesinden ücretsiz alabileceğiniz kısımları satmaya kalkışacaklardır.

Şemalar hariç, çalışma prensibi şöyledir. Takımın içi yüzlerce basınç reseptöründen oluşur. Elinizle ittiğinizde takım bunu hissedip büyütür ve itme emrini veren reseptörlerin basıncını azaltarak sizinle birlikte iter. Bu kafanızı karıştıracaktır ama negatif geri bildirim ilk seferinde her zaman karmaşıktır, hâlbuki bebekken çaresizce tekmelemeyi bıraktığınız andan itibaren vücudunuz bunu yapar. Küçük çocuklar hâlâ öğreniyordur, sakarlıklarının nedeni de budur. Ergenler ve yetişkinler negatif geri bildirimi daha önceden öğrendiklerinin farkında olmadan yapar ve Parkinson hastalığına yakalanmış bir adamın beyninde bununla görevli bölgeler hasar görmüştür.

Takım, geri bildirimi sayesinde yaptığınız *her* harekete devasa bir güçle tam uyum sağlar.

Kontrollü güç... Sizin düşüncelerinize ihtiyaç duymadan kontrol edilen bir güç. Siz zıplarsanız, ağır takımınız da zıplar ama sizi normalde yapabileceğinizden daha yükseğe çıkarır. Şöyle kuvvetli bir şekilde zıplarsanız, takımınızın kanatları devreye girip takımın bacak 'kaslarının' yaptığını daha da kuvvetlendirir ve basınç eksenini ağırlık merkezinizden geçirerek üç kanatlık bir itme gücü sağlar. Böylelikle yandaki binanın tepesine sıçrayabilirsiniz. Yukarı çıktığınız gibi aynı hızla aşağı inmenizi de sağlar. Bunun için yakınlık ve kapanma donanımınıza (fitile benzeyen bir çeşit sade tasarımlı radar) dikkat eder ve inişinizin etkisini azaltacak doğru kanatları daha siz düşünmeden tekrar devreye sokar.

Güçlendirilmiş takımınızın güzelliği *budur* işte, hiçbir zaman düşünmek zorunda kalmazsınız. Onu sürmek, uçurmak, kumanda etmek, çalıştırmak zorunda değilsiniz; sa-

dece giyersiniz, o emirleri kaslarınızdan alır ve kaslarınızın yapmaya çalıştığı şeyi yapar. Bu aklınızı özgür bırakarak tamamen silahları kullanmanıza ve etrafınızda olup bitenlere dikkat kesilmenize olanak tanır ki yatağında ölmek isteyen bir piyade için bu *son derece* önemlidir. Eski kafalı birini kullanmak zorunda olduğu bir sürü araçla donatırsanız, daha basit araçlarla -taş baltası mesela- kuşanmış biri arkadan gelir ve diğeri daha vermiyerini okumakla boğuşurken kafasına baltayı indirir.

'Gözleriniz' ve 'kulaklarınız' dikkatinizi dağıtmadan size yardımcı olmak için donatılır. Yağmacı takımınızda üç işitsel devre bulunur. Taktik güvenliğin devamlılığını sağlayan frekans kontrolü oldukça karmaşıktır; her devrede mikromikrosaniyeye ayarlı sezyum saatinin kontrolü altında titreşen ve bütün sinyaller için gerekli olan en az iki frekans vardır fakat bunlar sizin sorununuz değil. Ekip liderinize A devresiyle ulaşmak isterseniz, bir kez ısırırsınız; B devresi için iki kez; ve bu şekilde sürer gider. Mikrofon boğazınıza sıkıca bağlanır, sesler tırmalamasın diye kulaklarınıza tıkaçlar yerleştirilir ve size sadece konuşmak kalır. Bunun yanı sıra, kaskınızın her iki tarafında yer alan dış mikrofonlar stereofonik işitme sağlar ve yakın çevrenizi başınız açıkmış gibi duyarsınız ya da kafanızı çevirip gürültücü komşularınızın sesini bastırabilir ve böylece müfreze komutanınızın hiçbir sözünü kaçırmazsınız.

Başınız takımınızın kaslarını kontrol eden basınç reseptörlerinin içinde yer almayan tek uzvunuz olduğu için onu -kendi çene kaslarınızı, çene ucunuzu, boynunuzu- düğmelere basmak için kullanır, böylece ellerinizi dövüşebilmek için serbest bırakırsınız. Çene düğmesinin sesleri yönetmesi gibi çene ucu plakası da tüm görüntüleri idare eder. Bütün görüntüler, işlerin gerçekte sürüp gittiği yer olan başın üst arka kısmından alnınızdaki aynaya düşer. Bu kask aygıtı bizi

hidrosefalik bir goril gibi gösterir, neyse ki düşman görüntümüzden rahatsız olacak kadar çok yaşamaz. Kaskımız son derece faydalı bir düzenlemedir ayrıca; çeşitli radar görüntüleriniz arasında, reklamlar çıktığında kanal değiştirmekten daha hızlı geçiş yaparak menzil ve konum bilgilerinizi yakalar, patronunuzun nerede olduğunu görür, iki tarafınızdaki adamları kontrol eder ve bunun gibi şeyler yapabilirsiniz. Sinekten rahatsız olan bir at gibi başınızı salladığınızda, gece görüş cihazları alnınızdan dışarı çıkar; tekrar sallayın, yerlerine ineceklerdir. Roketatar fırlatıcını düşürürsen, takımın onu yakalayıp tekrar ihtiyaç duyacağın âna dek tutar. Küçük su borucuklarının, hava desteğinin, cayroların üzerine konuşmaya gerek yok; tüm düzenlemelerin amacı aynı: İşini, namlunun ucundakini, gözden kaçırmaman için seni özgür kılmak.

Elbette bu şeyler alıştırma yapmayı gerektirir, siz de doğru devreyi bulmayı dişlerinizi fırçalamak kadar otomatik bir eyleme dönüştürene dek pratik yaparsınız. Ancak takımınızı giymek ve içinde hareket etmek için pratiğe pek ihtiyacınız yoktur. Zıplama pratiği yaparsınız çünkü her ne kadar doğallıkla hareket etseniz de pratikle daha yükseğe, daha hızlı, daha uzağa sıçrar ve daha uzun süre havada kalırsınız. Yeni bir yönlendirme için son çağrılar, havada kullanılabilecek son saniyeler; saniyeler muharebedeki piyade için mücevher değerindedir. Halen havadayken yerinizi ve duruşunu belirleyebilir, hedef gözetebilir, konuşabilir veya haber alabilir, ateş açabilir, silahınızı yeniden doldurabilir, yere inmeden tekrar sıçramaya karar verebilir, kanatları yeniden devreye sokmak için otomatik pilotu geçersiz kılabilirsiniz. *Bütün* bunları tek sıçrayışta yapabilirsiniz, tabii pratikle.

Ancak genelde güçlendirilmiş zırhla alıştırma yapmanıza gerek yoktur, zırh her şeyi sizin yerinize sizden biraz daha iyi bir biçimde yapar. Bir şey hariç her şeyi: Kaşınan yerinizi

kaşıyamaz. Kürek kemiklerimin arasını kaşımamı sağlayacak bir takım bulursam, onunla bir ömür geçiririm.

Üç çeşit Ç.P. zırhı vardır: Yağmacı, kumanda ve izci. İzci takımları çok hızlı ve uzun menzilli ama hafif silahlıdır. Kumanda takımları elektrik akımına yüklenir, hızlıdır, yükseğe atlamanıza yardım eder; diğer takımların radar aygıtlarından üç kat daha fazla aygıtları ve konum tahmin takipçisi vardır, bunlar eylemsizlik içindedir. Yağmacılar uyuşuk herifler, cellatlar, içindir.

Daha önce söylemişimdir belki, ilk denememde bir omzumu zorladıysam da güçlendirilmiş zırha âşık olmuştum. O günden sonra mangamın her zırhlı eğitimi benim için büyük bir olaydı. Temsili çavuş rütbesiyle temsili bir manga lideri gibi davranmayı, temsili bir A bombasını kuşanıp temsili karanlıkta temsili düşmana karşı kullanmayı beceremediğimi. Her şey temsili olsa da sizin gerçekmiş gibi davranmanız gerekiyor, benim sorunum da buydu işte.

Geri çekiliyorduk -'geri geri ilerliyorduk' demek istiyorum- ama birden eğitmenlerden biri radyo kontrolüyle bir adamımın gücünü kesip onu çaresiz bıraktı. Ç.P. ilkesine göre, toplanmalarını emrettim, iki numaralı askerim davranmadan emri verebildiğim için kendime güvenim geldi ve yapmak zorunda olduğum bir sonraki işe dönerek bize saldırmak üzere olan temsili düşmanın cesaretini kırmak için temsili bir atomik karmaşa başlattım.

Bizim kanat savruluyordu; adamlarımı patlamadan koruyacak kadar mesafe bırakıp aynı zamanda düşmanı haklayacak kadar uzaklaşmadan çapraz ateşe başlamam gerekiyordu. Tabii ki tam bir atiklikle. Arazideki hareket ve sorunun kendisi önceden müzakere edilmişti ama hâlâ çaylaktık ve tatbikat sırasında tek farklılığın ölü sayısı olacağını sanıyorduk.

İlke gereği patlamadan etkilenebilecek adamlarımın yerlerini radar sinyaliyle *tam olarak* saptamam gerekiyordu. Bu çok süratle yapılmalıydı ama küçük radar görüntülerini okuyabilecek kadar ustalaşmamıştım. Sadece bir dokunuş hilesi yaptım, görüş cihazımı yukarı kaldırıp çıplak gözle engin gün ışığında baktım. Çok fazla boş alan bırakmıştım. Kahretsin! Sekiz yüz metre uzağımda patlamadan etkilenen tek adamı *görebiliyordum* ve sahip olduğum tek şey duman çıkarmaktan başka bir işe yaramayan minik bir H.E. roketiydi. Bu yüzden gözümle bir yer seçtim, roket fırlatıcısını alıp yolladım.

Sonra kendimden memnun bir halde geri sıçradım, tek bir saniye bile kaybetmemiştim.

Havadayken gücüm kesildi. Bu canınızı yakmaz; yere inmenizle oluşan gecikmiş bir etkidir yalnızca. İndim ve çömelmiş bir vaziyette yere saplandım, cayrolarım beni dik tutuyordu ama hareket edemedim. Bir ton metalle kuşanmışken gücünüz kesildiğinde hareket *etmemeyi* tekrarlamayın.

Ben de kendi kendime sövdüm, soruna çözüm bulmak için liderlik yaparken beni zayi edeceklerini düşünmemiştim. Kahretsin! Ve daha nicesi!

Çavuş Zim'in manga komutanını gözetleyeceğini bilmeliydim.

Üzerime sıçrayıp benimle yüz yüze özel olarak konuştu. Kirli tabakları tutmak için bile fazlasıyla şapşal, beceriksiz ve dikkatsiz olduğum için bundan sonra yerleri süpürsem daha iyi olacağını söyledi. Geçmişim, geleceğim ve sanırım daha pek çok şey üzerine konuştu ama onu duymak istemedim. Ölü bir tonda, "Yaptığını Albay Dubois görse ne derdin?" diyerek sözlerini tamamladı.

Beni öylece bıraktı. Bekledim, tatbikat bitene kadar tam iki saat boyunca orada çömeldim. Önceden kuş tüyü hafifliğinde olan takımım bu kez kendimi Demir Bakire gibi hissetmeme yol açtı. Sonunda Çavuş Zim bana dönüp gücü yeniledi ve birlikte son hız sıçradık.

Kumandan Frankel daha az ama öz konuştu.

Sonra duraksadı ve yönetmelikleri bildiren sığ sesli memurlar gibi ekledi: "Eğer istediğin buysa askeri mahkeme tarafından yargılanmayı talep edebilirsin. Ne dersin?"

Yutkundum ve "Hayır, efendim!" diye karşılık verdim. O âna kadar nasıl bir *belaya* bulaştığımın gerçekten farkında değildim.

Kumandan Frankel nispeten gevşemiş görünüyordu. "Alay komutanı ne diyecek bakalım. Çavuş, mahkûma eşlik et." Hızla yürüdük, ilk kez alay komutanıyla yüz yüze geldim ve artık o an durumumun mahkemede görüleceğinden emindim. Birden Ted Hendrick'in mahkemeye çıkarılışını anımsayıp sustum.

Binbaşı Malloy bana toplamda beş kelime etti. Çavuş Zim'i dinledikten sonra üç kelime daha etti. "Bu doğru mu?"

"Evet, efendim," diye yanıt verip sıramı savdım.

Kumandan Frankel'a dönen Binbaşı Malloy, "Bu adamın kurtuluşu için bir olasılık var mı?" diye sordu.

Kumandan Frankel, "Olduğuna inanıyorum, efendim," dedi.

Binbaşı Malloy, "O zaman idari cezaları deneyelim," deyip bana döndü. "Beş kırbaç."

İşi sürüncemede bırakmadılar. On beş dakika sonra doktor kalbimi kontrol etmiş, Nöbetçi Çavuş kafanızdan geçmeden çıkarılabilen, boyundan aşağı fermuarlı özel bir gömleği üzerime giydirmişti bile. Geçit töreni için içtima sesi yükseldi. Kendimi ayrık, gerçekdışı hissettim... Size aklınızı kaçıracak gibi hissettirmelerinin yollarından biri de buydu. Kâbus sanrısı...

Çağrı sona erdiğinde Zim nöbetçi çadırına geldi. Nöbetçi Çavuş olan Onbaşı Jones'a baktı ve Jones dışarı çıktı. Zim bana doğru gelip elime bir şey sıkıştırdı. "Isır bunu," dedi, sessizce. "Yardımı olur. Biliyorum."

Muharebe tatbikatlarında yumruk yumruğa dövüşürken dişlerimizin kırılmasını önlemek için kullandığımız kauçuk ağızlıklardandı. Zim çıktı. Kauçuk parçasını ağzıma koydum. Sonra beni kelepçeleyip uygun adımlarla yürüttüler.

Emir okundu: "Temsili muharebede büyük ihmalkârlık sonucu ekip arkadaşının ölümüne neden olmak." Sonra gömleğimi çıkarıp beni ipe çektiler.

Burada çok tuhaf bir şey var: *Kırbaçlanmak* aslında kırbaçlanan birini *izlemek* kadar zor değil. Çocuk oyuncağı olduğunu söylemiyorum. Canımı bunun kadar acıtan başka bir şey olmamıştı ve darbeler arasındaki bekleyişler darbelerden çok daha kötü. Ama ağızlık yardım etti, attığım tek acı çığlığını da kimse duymadı.

İkinci tuhaf şey de şu: Hiç kimse, diğer askerler bile benimle bu hususta asla konuşmadı. Görebildiğim kadarıyla, Zim ve diğer eğitmenler önceden nasıl davranıyorlarsa aynı şekilde davranmaya devam ettiler. Doktor izleri boyayıp görevime dönmemi söyledikten sonra her şey tamamen sona ermişti. Hatta o akşam biraz yemek yiyip masada çene çalıyormuş gibi göründüm.

İdari cezayla ilgili bir şey daha var: Kalıcı kara lekeler yok. Bu kayıtlar Acemi Birliği eğitiminin sonunda imha ediliyor ve siz yeni bir sayfa açıyorsunuz. Geriye kalan tek kayıtsa en can alıcısı.

Yaşadığınız şeyi *unutmuyorsunuz*.

8

Çocuğu tutması gereken yola göre yetiştir;
yaşlandığında o yoldan ayrılmaz.

–Meseller 22: 6

Kırbaç cezalarında farklı uygulamalar vardı. Hendrick, alayımızda askeri mahkeme kararıyla kırbaçlanan tek kişiydi; diğerleri benimki gibi idari cezalardı ve bu durumdan alay komutanı mutlaka haberdar edilirdi; alt komuta kademesi bunu en hafif tabirle nahoş bulurdu. Binbaşı Malloy'un 'Uygunsuzluktan Terhis' deyip adamı kapı dışarı etmeyi, kırbaç cezası için direk dikmeye tercih etmesi muhtemeldi. Bir bakıma idari kırbaç cezası en hafif övgülerden biriydi; içinde bulunduğunuz durumun aksine üstleriniz sizde zayıf da olsa bir asker ve yurttaş olma potansiyeli görüyor demekti bu.

Azami idari cezaya çarptırılan tek kişi bendim; üç kırbaçtan fazla ceza alan olmamıştı. Hiç kimse sivil kıyafetleri giymeye benim kadar yaklaşıp yakasını kurtarmamıştı. Parmakla gösterilmenize neden olan bir durumdu. Tavsiye etmem.

Fakat benimkinden ve hatta Ted Hendrick'inkinden çok daha kötü, gerçekten mide bulandırıcı bir dava oldu. Bir keresinde darağacını diktiler.

Şimdi, şunu netleştirelim. Davanın orduyla ilgisi yoktu. Suç Currie Kampı'nda gerçekleşmemişti ve Ç.P. için bu oğlanı kabul eden atama subayı onu ihbar etmeliydi.

Currie'ye varmamızdan sadece iki gün sonra oradan kaç-

tı. Saçma elbette ama davayla ilgili hiçbir şey mantıklı değil, neden istifa etmedi? Firar doğal olarak en büyük suçlardan biridir ama firar eyleminin 'düşmanla karşı karşıyayken' olması veya son derece gayriresmi bir istifadan mazur görülemeyecek bir şeye dönüşmesi gibi özel durumlar haricinde ordu ölüm cezasına başvurmaz.

Ordu firarileri bulmak ve onları geri getirmek için çaba harcamaz. Anlam verilmesi en zor şey de budur. Hepimiz gönüllüyüz; Çevik Piyade'yiz çünkü bunu istiyoruz, bundan gurur duyuyoruz ve Ç.P. de bizimle gururlanıyor. Eğer insan tepeden tırnağa böyle düşünmüyorsa, sıkıntı baş gösterdiğinde onu kendi tarafımda istemem. Harekât anında yanımda beni toparlayacak adamlar isterim çünkü onlar da ben de Ç.P.'yiz ve tenim tenleri gibi olmalı. Ekip zorlandığında, kuyruğunu sürüyüp ortalıktan kaybolan sahte askerler istemem. Tarafınızda boş bir dizinin olması, 'acemilik' sendromunu dert edinmiş sözde bir askerin olmasından daha iyidir. Bu yüzden gitmek istiyorlarsa bırakın gitsinler; onları yakalayıp geri getirmek para ve zaman kaybından başka bir şey değildir.

Yıllar sürse de pek çoğu geri döner; ordu onları asmak yerine elli kırbaç cezasına çarptırdıktan sonra rahat bırakır. Diğer herkesin yurttaş ya da yasal sakin olduğu bir ortamda firari olmak insanın sinirlerini yıpratsa gerek; polis tarafından aranmamanız da bu gerçeği değiştirmiyor. 'Kötü insan, peşinde kimse yokken kaçar.'* Teslim olma, hak ettiği cezayı alma ve yeniden soluklanmanın cazibesi zapt edilemeyen bir duygudur.

Ama bu oğlan teslim olmadı. Dört ay boyunca kayıptı, kendi birliğinin bile onu hatırladığını sanmıyorum çünkü sadece birkaç gün birlikte kalmıştı; muhtemelen yüzü anımsanmayan bir isimden ibaretti; üst üste günlerce sabah içtimasında bulunmayan 'N. L. Dillinger.'

---

* Meseller 28:1. *-yhn*

Ve bir kız bebeği öldürdü.

Bir yerel mahkemede yargılandı ve mahkûm edildi ama kimlik kontrolü onun terhis edilmemiş bir asker olduğunu gösterdi; şube bunu bildirmek zorundaydı ve bölük komutanımız davaya derhal müdahale etti. Dillinger bize geri yollandı çünkü askeri yasa ve yargı, medeni kanunun önündedir.

Komutan niye başına iş almıştı? İşi neden yerel yargıca bırakmamıştı?

Bize 'ders vermek' için mi?

Katiyen. Eminim ki generalimiz herhangi bir kız bebeği öldürmesinler diye kışladaki erlerin korkutulması gerektiğini düşünmüyordu. Bizi o manzarayla karşı karşıya bırakmazdı, elinde olsaydı.

O zamanlar kimse dile getirmemiş ve davranışlarımıza yansıması biraz zaman almıştı belki ama bu olaydan bir ders çıkarmıştık aslında.

Ç.P. ne olursa olsun sorununu kendi çözer.

Dillinger bize aitti, hâlâ bizim kayıtlarımızdaydı. Onu artık istemesek de, onu almamız hata olsa da, onu yok saysak daha mutlu olacağımızı bilsek bile, o alayımızın bir üyesiydi. Onu başımızdan savıp binlerce kilometre ötedeki yargıcın meseleyi ele almasına izin veremezdik. Bir erkek –gerçek bir erkek– gerekiyorsa köpeğini kendi vurur, işleri berbat edecek birini kiralamaz.

Alay kayıtları Dillinger'ın bize ait olduğunu söylüyordu, bu yüzden sorumluluğunu üstlenmek bizim görevimizdi.

O akşam bando 'Dirge for the Unmoured'u* çalarken tören alanına doğru ağır adımlarla ilerledik, dakikada altmış adım (yüz kırk adıma alışmışsanız bunu korumak epeyce zordur). Sonra tıpkı bizim gibi Çevik Piyade elbisesi giyen Dillinger dışarı çıkarıldı ve bando 'Danny Deever'ı çalarken bütün rütbe şeritleri ve düğmeleri söküldü, kepi alındı; artık

* (İng.) Yası Tutulmayana Ağıt. -*ylın*

pek de üniformaya benzemeyen bordo - açık mavi kıyafetin içindeydi. Davullar aralıksız çalındı ve her şey sona erdi.

Tören geçişini tamamlayıp süratle kışlaya döndük. O akşam hiçbirimiz doğrı düzgün yemek yemedik ve çadıra büyük bir sükûnet hâkimdi ama kimsenin bayıldığını, fenalaştığını sanmıyorum. Tüyler ürperticiydi (ilk kez bir ölüm görmüştüm, çoğumuz için ilkti) ama Ted Hendrick'in kurbaçlanmasının yarattığı şoka benzemiyordu. Kendinizi Dillinger'ın yerine koyamıyordunuz ne de olsa; 'oradaki *ben* de olabilirdim' gibi bir his yoktu. Firar teknik bir meseleydi ve göz ardı edilebilirdi ama Dillinger ölüm cezasıyla sonuçlanacak dört suçtan hüküm giymişti ve kurbanı yaşasaydı bile çocuk kaçırma, fidye talebi ve ağır ihmal suçlamalarıyla Danny Deever'da dans ediyor olacaktı.

Ona anlayış göstermedim, hâlâ da göstermem. 'Anlarsan affedersin' lafı saçmalıktan başka bir şey değil. Bazen bir şeyi daha iyi anladığınızda ondan daha fazla iğrenirsiniz. Hiç görmediğim Barbara Anne Enthwaite ile minik kızlarını bir daha asla göremeyecek olan ailesini anlıyorum.

Bando o gece enstrümanlarını ortadan kaldırırken, biz de Barbara için yas tutmaya ve utancımızı yaşamaya başladık; otuz gün boyunca siyahlara büründük, geçit töreninde müzik çalmadık, şarkı söylemedik. Yalnızca bir kez birinin şikâyet ettiğini ve bir başka erin ona nasıl bu kadar duyarsız olabildiğini sorduğunu duydum. Elbette hatalı olan biz değildik ama bizim işimiz küçük kızları korumaktı, öldürmek değil. Alayımızın şerefi lekelenmişti ve bunu biz temizlemek zorundaydık. Gözden düşmüştük ve öyle de *hissediyorduk*.

O gece bu tip şeylerin nasıl engellenebileceği üzerine kafa yormaya çalıştım. Elbette artık buna benzer olayları neredeyse hiç yaşamıyoruz ama bir kez yaşanmış olması bile fazladır. Beni tatmin eden bir yanıt bulamadım. Herhangi birine benzeyen Dillinger'ın davranışları ve sicili çok tuhaf

olmamalıydı yoksa en başta Currie Kampı'na bile ulaşamazdı. Sanırım hakkında okuduğumuz ya da duyduğumuz patolojik kişiliklerden birine sahipti ve bu insanları tespit etmeniz imkânsızdır.

Böyle bir şeyin olmasını ilk seferinde engelleyemezseniz, ikinci seferi engellemenin tek bir kesin yolu vardır. Biz de bu yolu kullandık.

Dillinger ne yaptığını anlamış olsaydı (ki bu pek de mümkün gözükmüyor), başına neyin geleceğini de fark ederdi... Yine de küçük Barbara Anne kadar acı çekmemesi utanç verici; aslında acı çektiğini söylemek bile pek doğru değil.

Ne kadar büyük bir hata işlediğinin farkına varamayacak kadar kaçık olduğunu farz ederseniz? Peki ya sonra?

Kuduz köpekleri vururuz, öyle değil mi?

Evet, ama böyle bir kaçıklık esasen bir hastalık...

İki olasılık dışında bir şey düşünemiyordum. İyileştirilemezdi -bu durumda kendi iyiliği ve başkalarının emniyeti için ölmesi daha iyiydi- ya da tedavi altına alınıp iyileştirebilirdi. İkinci durumda, şayet medeni bir toplumda yaşayabilecek kadar aklı yerine gelseydi ... (bana göre) 'hastayken' yaptığı şeyi unutamayacaktı. Ona intihardan başka bir seçenek kalacak mıydı? Kendisiyle baş başa yaşayabilecek miydi?

Tedavi *edilmeden* kaçtığını ve benzer bir şey daha yaptığını varsayın. Ve belki *bir kez daha* yaptığını. *Bunu* yaslı ebeveynlere nasıl açıklarsınız? Hele de sicili hesaba katılınca?

Tek bir yanıtım var.

Tarih ve Ahlâk Felsefesi dersindeki bir tartışmayı anımsadım. Bay Dubois 20. yüzyıla geri dönerek Kuzey Amerika Cumhuriyeti'nin çöküşünde başı çeken düzensizlikler hakkında konuşmuştu. Ona göre, Dillinger'ın işlediği tipte suçlar köpek dövüşleri kadar yaygınlaştığında, ülkenin akıntıya kapılmadan önce biraz vakti vardı. Terör sadece Kuzey Amerika'da değildi, başka ülkeler gibi Rusya ve Britanya

Adası'nda da yaygındı. Fakat her şey paramparça olmadan hemen önce Kuzey Amerika'da zirveye ulaşmıştı.

Dubois bize, "Yasalara uyan insanlar geceleri umumi parklara gitmeye cesaret edemiyordu. Parklarda zincirlerle, bıçaklarla, ev yapımı silahlar ve coplarla kuşanmış çocuk sürülerinin saldırısına uğrama riski vardı ve en iyi ihtimalle yaralanırlar, çoğunlukla da soyulurlardı hatta sakatlanmaları ya da ölmeleri söz konusuydu. Bu durum yıllarca sürdü; Rus-Anglo-Amerikan İttifakı ve Çin Hegemonyası arasındaki savaşa kadar. Cinayet, uyuşturucu bağımlılığı, hırsızlık, tecavüz ve barbarlık sıradanlaştı. Zamanla sadece parklarda değil gündüz vakti caddelerde, okul bahçelerinde hatta okul binalarının içinde bile bu tip şeyler yaşandı. Fakat parklar herkesin bildiği üzere dürüst insanların hava kardıktan sonra kalamayacağı kadar güvensizdi," demişti.

Bu tip şeylerin okulumuzda olduğunu düşünmeye çalışmış ama yapamamıştım. Parklarımızda olduğunu da öyle. Parklar eğlenmek içindi, yaralanmak için değil. Parklarda öldürülmekse... "Bay Dubois, polis teşkilatları yok muydu? Ya da mahkemeleri?" diye sormuştum.

"Bizdekilerden çok daha fazla polisleri vardı. Ve daha fazla mahkemeleri. Hepsinin iş yükü çok ağırdı."

"Sanırım anlamıyorum." Kentimizde yaşayan bir oğlan bu kötülüklerin yansını bile yapsa babasıyla birlikte yan yana kırbaçlanır. Ama böyle şeyler zaten olamazdı.

Bay Dubois benden 'çocuk suçlu' terimini tanımlamamı talep etmişti.

"Ah, şu çocuklar... insanlara saldıran çocuklar."

"Yanlış."

"Ama kitap diyor ki..."

"Affedersin. Ders kitabında bu yazıyor doğru. Fakat kuyruğa bacak deyince uygun bir adlandırma yapmış olmayız. 'Çocuk suçlu' çelişkili bir ifadedir; sorunun kendisine ve çö-

zümündeki başarısızlığa dair bir ipucu verir. Hiç yavru köpek besledin mi?"

"Evet, efendim."

"Peki, onu terbiye ettin mi?"

"Şey... evet, efendim. Zamanla." Bu konudaki yavaşlığım yüzünden annem köpeklerin evin dışında kalmasına karar vermişti.

"Evet, güzel. Köpeğin hata yaptığında kızar mıydın?"

"Ne? Neden kızayım ki? Hiçbir şeyi bilmiyordu, sonuçta yavruydu."

"Peki, ne yapardın?"

"Sesimi yükselterek hatasını söylerdim ve kıçına bir şaplak atardım."

"Eminim sözlerini anlayamamıştır."

"Anlamazdı ama ona kızdığımı görebiliyordu."

"Ama az önce köpeğine kızmadığını söylemiştin."

Bay Dubois'nın insanın kafasını karıştırmak konusunda sinir bozucu bir tavrı vardı. "Evet, ama ona kızdığımı *düşünmesi* gerekiyordu. Öğrenmek zorundaydı, öyle değil mi?"

"Kesinlikle. Hareketinin senin tarafından onaylanmadığını gösterdin; peki ona vurabilecek kadar nasıl zalimleşebildin? Zavallı yavrunun yaptığı şeyin yanlış olduğunu bilmediğini söyledin. Ama onun acı çekmesine neden oldun. Kendini savun! Yoksa sen bir sadist misin?"

Sadist kelimesinin anlamını bilmiyordum ama yavru köpekleri tanırdım. "Bay Dubois, bunu yapmak *zorundasınız*. Başının dertte olduğunu anladığınızda siz de azarlarsınız, dert derken neyi kast ettiğinizi anlayabilsin diye hatasını yüzüne vurursunuz, bir daha aynı hatayı yinelememesi için kıçına bir şaplak atarsınız, bunu yapmanın başka bir şekli yoktur! Onu daha sonra cezalandırmaktan daha iyidir, çünkü o zaman kafası karışır. Hatta tek bir ders yeterli olmaz, onu izlemeniz ve tekrar yakalamanız dahası bu kez daha sert

bir şaplak atmanız gerekir. Çok geçmeden öğrenir. Ama onu sadece azarlarsanız nefesinizi boşa tüketmiş olursunuz. Sanırım siz hiç yavru köpek büyütmediniz."

"Çok büyüttüm. Şimdi de bir *dachshund* yetiştiriyorum, senin metotlarınla. Şimdi şu çocuk suçlulara geri dönelim. En tehlikelilerin yaş ortalaması bu sınıftaki sizlerden daha küçüktü... Kanunsuz kariyerlerine de daha genç yaşta başlarlardı. Bu arada yavru köpeği unutmayalım. Bu çocuklar sık sık yakalanır, polis tarafından her gün küme küme tutuklanırdı. Peki, azarlandılar mı? Evet, hem de çok sert bir üslupla. Hataları yüzlerine vuruldu mu? Nadiren. Gazeteciler veya polis memurları çocukların isimlerini genellikle gizli tutardı, pek çok yerde on sekiz yaş altındaki suçlular için yasa bunu emrediyordu. Kıçlarına bir şaplak atıldı mı? Doğrusu hayır! Çoğu küçük bir çocukken bile poposuna şaplak yemedi; dayak gibi acı verecek herhangi bir cezanın çocukta kalıcı hasar oluşturabileceğine dair yaygın bir inanç vardı."

(Babamın bu teoriyi hiç duymadığını düşünmüştüm.)

"Okullardaki dayak cezası kanunla yasaklandı," diye devam etti. "Kırbaç, yalnızca küçük bir şehir olan Delaware'de meşruydu ve o da birkaç suç için. Ayrıca nadiren uygulanır, 'insanlıkdışı ve alışılmadık ceza' olarak kabul edilirdi." Bay Dubois yüksek sesle düşündü. "'İnsanlıkdışı ve alışılmadık cezaya' itiraz edilmesini anlayamıyorum. Yargıç iyi niyetle karar verdiğine göre, ceza suçlunun acı çekmesine yol açmalıdır, yoksa ceza da olmaz. Acı, hayatımızı bir şey tehdit ettiğinde bizi uyararak koruyan milyonlarca yıllık evrimin içimize inşa ettiği temel mekanizmadır. Toplum, böylesine kusursuz bir hayati mekanizmayı kullanmayı neden reddetmeli? Ama o dönem bilimsel dayanağı olmayan sözde psikolojik saçmalıklarla doldurulduk. Ve cezanın zaten 'alışılmadık' olması gerekir yoksa faydası olmaz." Eliyle başka bir çocuğu işaret etti. "Yavru bir köpeğe saat başı şamar atarsan ne olur?"

"Ah... muhtemelen bu onu delirtir!"

"Muhtemelen. Ona kesinlikle hiçbir şey öğretmez. Bu okulun müdürü bir öğrenciye en son ne zaman şiddet uyguladı?"

"Ah, emin değilim. Sanırım iki sene önce. Dayak yiyen çocuk..."

"Tamam, o önemli değil. Yeterince uzun bir süre. Demek ki böyle bir ceza önemli, caydırıcı ve öğretici olması açısından alışıldık değil. Şu genç suçlulara dönersek; muhtemelen bebekler gibi popolarına şaplak yemediler ve işledikleri suçlardan ötürü kesinlikle kırbaçlanmadılar. Olağan süreç şöyle işliyordu: İlk suç için bir uyarı; azarlama, yargılama yok. Hapis cezası gerektiren ama ertelenen birkaç suçtan sonra gençler suçu ispat edilene kadar serbest bırakıldı. Çocuk ceza almadan önce pek çok kez tutuklanabilir ve suçlu bulunabilirdi; nihayetinde cezası kendisi gibi olan diğerlerinden öğreneceği yeni suç alışkanlıklarıyla sonuçlanacak hapisten başka bir şey değildi. Hapisteyken beladan uzak durduysa hafif bir cezayla paçayı kurtarabilirdi, o zamanki jargona göre şartlı tahliye veya 'kefaletle serbest kalma' gibi şeyler. Bu inanılmaz silsile yıllarca sürüp gidebilirdi ve bu sırada daha ciddi suçları daha sık işlemeye başlayan çocuklar ya hiç ceza almazlar ya da sıkıcı ama rahat tutukluluklar yaşardı. Sonra birden on sekizinci doğum gününde sözde 'çocuk suçlu' yetişkin bir suçlu haline gelir ve cinayetten infazını bekleyerek ölüm hücresinde haftalar veya aylar geçirirdi. *Sen...*"

Tekrar beni işaret etti. "Köpeğini sadece azarladığını, onu cezalandırmadığını, evi darmaduman etmesine ses çıkarmadığını düşün... onu arada sırada müştemilata kilitlediğini, kısa süre sonra bir daha hata yapmaması için uyararak eve girmesine izin verdiğini. Ve bir gün köpeğinin büyüdüğünü fark edersin ama hâlâ ehlileşmemiştir, bunun üzerine silahını çekip onu vuruverirsin. Yorumla, lütfen?"

"Ah... Köpek yetiştirmek için daha aptalca bir yol seçilemezdi."

"Katılıyorum. Bir çocuğu yetiştirmek için de öyle. Hata kimde olurdu peki?"

"Şey... bende, sanırım."

"Yine sana katılıyorum. Ama benimkisi varsayım değil."

"Bay Dubois," diye bir kız söze girdi. "Ama *neden*? Neden gerektiğinde küçük çocukları dövmediler veya hak etmişlerse daha büyük çocuklara unutamayacakları bir ders olsun diye kırbaç cezası vermediler? Yani gerçekten çok *kötü* şeyler yapanlardan bahsediyorum. Neden?"

Bay Dubois tatsız sesiyle, "Bilmiyorum," diyerek cevap verdi. "Toplumsal erdemi ve yasalara saygıyı gençlerin beyinlerine aşılayarak zaman içinde kendini kanıtlamış bir yöntemin, kendilerini 'toplum işçileri' veya 'çocuk psikologları' diye adlandıran bilim öncesi sözde uzman sınıfa hitap etmediği ortada. Onlara göre fazlasıyla basitti; bir yavru köpeği eğitmek için gereken sabır ve metanete sahip herkes bunu yapabilirdi. Bazen karmaşadan çıkarları olup olmadığını merak ediyorum ama bu pek mümkün değil; yetişkinler davranışları ne olursa olsun genelde bilinçli olarak 'en soylu sebepler'den feyz alırlar."

"Aman tanrım!" diye bağırdı kız. "Diğer çocuklar gibi ben de tokat yemeyi sevmiyordum ama gerektiğinde annem yapıştırdı. Bir kez okulda, bir kez de evde böyle bir şey yaşadım, yıllar önce. Hâkimin karşısına çıkarılmayı ya da kırbaçla cezalandırılmayı asla istemem; terbiyenizi takınırsanız böyle şeyler başınıza gelmez. Sistemimizde bir sorun göremiyorum; dışarıda yürürken hayatınızdan endişe duymanızdan çok daha iyi. Ne kadar *korkunç*!"

"Katılıyorum, genç bayan. Bu iyi niyetli insanların eylemlerindeki trajik yanlışlık çok derinlere uzanıyor, özellikle de yaptıklarını *düşündükleri* şeyle karşılaştırıldığında. Bilim

ahlâkları yoktu. Bir ahlâk teorileri vardı ve ona uymaya çalıştılar (soylu sebeplerini küçümsememeliydim), ama teorileri yanlıştı, yarısı bulanık hüsnükuruntudan diğer yarısı da ussallaştırılmış şarlatanlıktan ibaretti. Ne kadar hevesli davrandılarsa o kadar dalalete düştüler. İnsanda ahlâki bir içgüdü olduğunu varsaydıklarını anlıyorsunuz."

"Efendim? Ama bence var! *Bende* var."

"Hayır, canım, senin işlenmiş, titizce terbiyeden geçmiş bir bilincin var. İnsanın *hiçbir ahlâki içgüdüsü yoktur*. İnsan ahlâki duygusuyla doğmaz. Sen de ahlâk duygusuyla doğmadın, ben de, yavru köpek de. Ahlâk duygusunu eğitimle, deneyimle veya alın teriyle -belki- sonradan *ediniriz*. Bu talihsiz çocuk suçlular da tıpkı bizim gibi bu duyguyla doğmadılar, dahası sonradan edinme şansları da yoktu çünkü deneyimleri buna müsaade etmezdi. 'Ahlâk duygusu' nedir? Hayatta kalma güdüsünün daha karmaşık halidir. Hayatta kalma güdüsü insan tabiatının kendisidir ve kişiliklerimizin her hali bundan türer. Hayatta kalma güdüsüyle çelişen herhangi bir şey er ya da geç bireyi yok edeceğinden gelecek nesillere geçmez. Bu gerçek, matematiksel anlamda ispat edilebilir, her yerde doğrulanabilir; yaptığımız her şeyi kontrol eden tek ebedi koşuldur."

"Hayatta kalma güdüsü," diyerek sözlerine devam etti, "bireyin sadece hayatta kalmaya yönelen orantısız, yabani güdüsünden çıkıp daha ince ve karmaşık bir biçim kazanabilir. Genç bayan, 'ahlâki içgüdü' diye tanımladığınız şey, hayatta kalma mücadelesinin kişisel varlığınızı sürdürmenizden daha güçlü yaptırımları olduğu gerçeğinin büyükleriniz tarafından size aşılanmasıdır. Ailenizin hayatta kalma mücadelesi gibi. Ya da sahip olduğunuzda çocuklarınızın. Daha yükseklere çıkarsanız, ulusunuzun varlığı. Böyle devam eder gider. Bilimsel olarak doğruluğu kanıtlanmış ahlâk teorisi, kökenini bireyin hayatta kalma güdüsünden alır -*başka bir*

yerden değil!- ve bu güdüdeki hiyerarşiyi düzgünce tanımlayıp her seviyede neyin teşvik edici olduğunu ortaya koymalı ve tüm uyuşmazlıkları çözmeli.

"Şimdi böyle bir teorimiz var; her ahlâki sorunu hangi seviyede olursa olsun çözebiliriz. Kişisel çıkar, aile sevgisi, vatan görevi, insan ırkına karşı sorumluluk. Hatta üstün insan ilişkileri için kesin bir etik geliştiriyoruz. Fakat tüm ahlâki sorunlar tek bir yanlış aktarımla örneklendirilebilir: 'Yavrularını korumak için canını veren anne kedininkinden daha büyük bir sevgi olamaz.'* Kedinin karşılaştığı sorunu ve bunu nasıl çözdüğünü anladığın an kendini sorgulamaya ve ahlâk merdiveninde kaçıncı basamağa kadar tırmanabileceğini öğrenmeye hazırsın demektir. Bu çocuk suçlular alçak seviyelerde çakıldılar. Salt hayatta kalma güdüsüyle doğduklarından, eriştikleri en yüksek değer bir akran grubuna veya sokak çetesine duydukları temelsiz sadakat oldu. Ama iyi niyetliler, onların 'iyi tabiatlarına hitap etmeye', 'onlara ulaşmaya', 'ahlâki algılarını harekete geçirmeye' teşebbüs ettiler. *Zırva!* 'İyi tabiatları' falan yoktu; deneyimleri onlara yaptıkları şeyin hayatta kalmalarını sağladığını öğretmişti. Yavru köpek o şaplağı hiçbir zaman yemedi, bu yüzden zevkle ve başarıyla yaptığı şey 'ahlâka uygun' olmalı.

"Ahlâkın temeli görevdir. Çıkarı birey için ne anlama geliyorsa, bir kavram olarak görev de grup ilişkisi içinde aynı şeyi ifade eder. Hiç kimse bu çocuklara anladıkları dilden -yani dayak atarak- tavsiyede bulunmadı. Fakat içinde yaşadıkları toplum onlara durmadan 'haklarından' bahsetti.

"Sonuçları öngörmüş olmaları gerekirdi çünkü insanoğlunun hiçbir şekilde tabii hakkı yoktur."

Bay Dubois duraksadı. Biri oltaya takıldı. "Efendim? 'Yaşam, özgürlük ve mutluluk arayışı' hakkında ne dersiniz?"

* Yuhanna İncili 15:13'te yer alan ifadenin asıl şekli: "Hiç kimsede, insanın, dostları uğruna canını vermesinden daha büyük bir sevgi yoktur." -*yhn*

"Ah, evet, 'vazgeçilmez haklar'. Her sene biri o muhteşem şiirden alıntı yapar. Yaşam mı? Pasifik'te boğulan birinin ne tür bir yaşam 'hakkı' olabilir? Okyanus onun çığlıklarına kulak vermez. Çocuklarını kurtarmak için ölmesi gereken bir adamın nasıl bir yaşam 'hakkı' olabilir? Eğer kendi hayatını seçerse, sahip olduğu 'hakkın' doğasına uygun mu davranmış olacak? Eğer iki adam açsa ve yamyamlık ölüme karşı tek seçenekse hangi adamın hakkı 'vazgeçilemezdir'? Ve bu bir 'hak' mıdır? Özgürlüğe bakacak olursak, büyük anlaşmayı imzalayan kahramanlar yaşamları pahasına özgürlüğü *satın almaya* yemin ederler. Özgürlük vazgeçilmez değildir; yurtseverlerin kanıyla muntazaman kazanılmalıdır yoksa yitip gider. İcat edilen, sözüm ona tabii insan hakları arasında özgürlük, ucuza getirilme ihtimali en düşük olanıdır ve asla zahmet çekmeden gelmez.

"Üçüncü 'hak'? 'Mutluluk arayışı'? Bu gerçekten de vazgeçilmezdir ama bir hak değildir; ne tiranların elinizden alabileceği ne de vatanseverlerin yerine koyabileceği evrensel bir koşuldur. Beni zindana atsanız, kazığa bağlayıp yaksanız yahut kralların kralı yapsanız da beynim yaşadığı sürece 'mutluluğu arayabilirim' ama ne tanrılar ne de azizler, ne akıl adamlar ne de bağımlılık yapan ilaçlar mutluluğu yakalamam konusunda bana güvence verebilir."

Bay Dubois bana döndü. "Size 'çocuk suçlu'nun çelişkili bir ifade olduğunu söylemiştim. 'Suçlu' bu bağlamda 'görevde başarısızlık' anlamına gelir. Fakat 'görev' *yetişkinlere* özgü bir erdemdir; çocuk ancak görev bilincini kazandığında ve bunu doğuştan sahip olduğu öz sevgiden daha kıymetli görmeye başladığında bir yetişkine dönüşür. Hiçbir zaman 'çocuk suçlu' diye bir şey olmadı, *olamaz*. Her çocuk suçlu için her zaman bir veya daha fazla yetişkin suçlu vardır ki bunlar ya görevlerini bilmeyen ya da bilip de yerine getirmeyen olgun insanlardır.

"Birçok açıdan hayranlık uyandıran bir kültürü yok eden zayıf nokta *buydu*. Sokaklarda cirit atan ufak serseriler daha büyük bir hastalığın belirtileriydi; yurttaşlar (hepsi bu statüde sayılıyordu) kendi 'haklar' efsanelerini yüceltmiş, görevlerinin izini yitirmişlerdi. Hiçbir ulus buna dayanamaz."

Albay Dubois'nın, Dillinger'ı nasıl sınıflandıracağını merak ettim. Kurtulmak zorunda olmanıza rağmen merhameti hak eden bir çocuk suçlu muydu? Yoksa aşağılanmayı hak eden bir yetişkin suçlu muydu? Bilmiyordum, bilemezdim. Emin olduğum tek şey, bir daha asla küçük kız çocuklarını öldüremeyeceğiydi.

Bu durum beni memnun etti. Uyudum.

9

Bu birlikte, kaybedenler için yerimiz yok. Gidip kazanacak sağlam adamlar istiyoruz!

-Amiral Jonas Ingram, 1926

Düz arazide çamurlu ayaklarla elimizden geleni yaptıktan sonra daha çetin işler için sarp dağlara tırmandık: Good Hope Dağı ile Waddington Dağı arasındaki Canadian Rockies Dağları'na. Çavuş Spooky Smith Kampı, (kayalık çevresi bir yana) Currie Kampı'na benziyordu ama daha küçüktü. Aslında Üçüncü Alay artık çok daha küçüktü; iki bin kadar erle yola koyulmuş, dört yüzden az adam kalmıştık. H bölüğü tek bir müfreze olarak düzenlendi ve tabur bir bölükmüşçesine geçit törenini gerçekleştirdi. Yine de 'H Bölüğü' olarak adlandırılıyorduk ve Zim de 'Bölük Komutanı'ydı, müfreze lideri değil.

Sırtınızdan ter akıtan şey aslında kişisel eğitimlerden kaynaklanırdı; daha çok eğitmen onbaşımız vardı ve Çavuş Zim yola çıktığı iki yüz elli adam yerine artık sadece elli adamla kaldığından keskin gözlerini bir an olsun üzerimizden ayırmazdı. Ortalıkta görünmemesi de fark etmezdi; aptalca bir şey yaptığınızda bir anda arkanızda bitiveriyordu.

Fakat işittiğiniz azar, hâlâ itilip kakılsanız da, dostane nitelikteydi çünkü alay kadar biz de değişmiştik. Kalanların beş tanesinden biri neredeyse askerdi ve Zim onu tepelerde koştumaktansa tam bir asker yapmaya çalışıyor gibiydi.

Kumandan Frankel'ı da daha sık görür olduk; zamanının çoğunu masasının ardında oturmak yerine bizi eğitmek için harcıyordu, hepimizin yüzünü tanıyor ve isimlerimizi biliyordu, sanki zihninde kimin hangi silahta veya ekipmanda ne kadar ilerleme kaydettiğini gösteren bir kimlik dosyası tutuyordu ve bekleneceği üzere ekstra görev durumumuz, tıbbi kayıtlarımız ya da son zamanlarda evden mektup alıp almadığımız da bu dosyalarda yazıyor gibiydi.

Bize karşı Zim kadar sert değildi; kelimeleri daha zarifti ve yüzündeki dostane sırıtışı silmesi için gerçekten aptalca bir hata yapmış olmalıydınız; yine de buna kanmamak en iyisiydi çünkü o sırıtışın altı berilden bir zırhtı. Zim'in mi yoksa Kumandan Frankel'ın mı daha iyi bir asker olduğuna hiçbir zaman karar veremedim, yani rütbelerini söküp onları birer er olarak görmeye çalıştığınızda demek istiyorum. Kuşkusuz diğer eğitmenlerden çok daha iyi askerlerdi ama en iyisi kimdi? Zim resmi geçitteymişçesine her şeyi büyük bir hassasiyet ve özgünlükle yapıyordu; Kumandan Frankel da aynı işi bir oyunun içindeymişçesine çeviklikle, zevk alarak tamamlıyordu. Sonuçlar hemen hemen aynıydı ve nihayetinde hiçbir şeyin Kumandan Frankel yaparken göründüğü kadar kolay olmadığı ortaya çıkıyordu.

Bu eğitmen bolluğuna ihtiyacımız vardı. (Daha önce söylediğim gibi) takımınızla atlamak düz zeminde kolaydı. Onunla dağlarda bile kolayca yükseğe sıçrayabiliyorsunuz ama dikey bir granit duvara, birbirine yakın iki köknarın arasına sıçramaya kalkıştığınızda ve kanat kontrolünü son anda kapatmanız gerektiğinde durum çok farklıdır. Engebeli arazideki atlayışlarımızda üç kazamız oldu; iki ölü ve tıbbi şartlardan bir emeklilik.

Fakat kayaç duvarda ilerlemek takımınız olmadan çok daha çetindir; halatlar ve dağcı kazıklarıyla ancak üstesinden gelinir. Alplere özgü bu tatbikatın bir ere ne kazandırdığını

anlamadım ama çenemi kapatıp bizden istedikleri şeyi yapmaya çalışmayı öğrenmiştim. Bunu da öğrendim, inanın çok zor değildi. Bir sene önce biri bana bir binanın kör duvarı kadar dik, düz ve sert bir kaya parçasına sadece çekiç, saçma sapan çelik çiviler ve bir yığın çamaşır ipiyle tırmanacağımı söylemiş olsaydı kahkahalara boğulurdum; ben deniz seviyesinde dolanan insanlardanım. Düzeltme: Ben deniz seviyesinde dolanan *insanlardandım*. Bazı değişmeler olmuştu.

Ne kadar değiştiğimi anlamaya başladım. Çavuş Spooky Smith Kampı'nda özgürdük, kasabaya gitmek konusunda yani. Currie Kampı'nda geçirdiğimiz ilk ayın sonunda da 'özgürdük'. Bunun anlamı şuydu: Nöbetçi müfrezede değilseniz pazar öğleden sonraları bölük çadırından çıkabilir ve akşam içtiması için vaktinde dönmek koşuluyla kamp alanından istediğiniz kadar uzağa yürüyebilirdiniz. Yürüme mesafesinde hiçbir şey yoktu, tabii büyük Amerikan tavşanlarını saymazsak. Kızlar, tiyatro, dans salonu, vb. hiçbir şey yoktu.

Yine de özgürlük Currie Kampı'nda bile özel bir ayrıcalıktı; bazen tek bir çadır, tek bir çavuş hatta birlikteki en yakın arkadaşlarınızın sevimsiz yüzlerini görmeyeceğiniz kadar uzaklaşabilmek önemlidir. Hiçbir şeye dikkat kesilmek zorunda olmamak, ruhunuzu alıp onunla yüzleşmek de öyle. Bu imtiyazı birkaç aşamada kaybedebilirdiniz; kamptan dışarı çıkmanız engellenebilirdi ya da sadece kendi mıntıkanızla sınırlandırılabilirdiniz ve o zaman ne kütüphaneye ne de (kızmabirader ve bunun gibi çılgın heyecanlar yaşayabileceğiniz) yanıltıcı olmak pahasına adına 'eğlence' çadırı denen yere gidebilirdiniz... Ya da tam kısıtlama altında tutulabilirdiniz ki, başka bir yerde olmanız emredilmediyse çadırınızdan çıkamazdınız.

Bu sonuncusu kendi içinde anlamlı değildi çünkü fazladan görevlerle o kadar meşgul olurdunuz ki çadırınıza ancak uyumaya gidebilirdiniz. Bunun süs olsun diye bir kâse dondurmanın üzerine kondurulan kirazdan farkı yoktur;

size ve tüm dünyaya yaptığınızın alelade bir şey değil, tersine Ç.P.'nin bir askerine yakışmayacak bir kusur olduğunu ve bu yüzden üzerinize yapışan lekeyi temizleyene kadar diğer askerlerle bir arada bulunmaya uygun olmadığınızı göstermenin bir yoludur.

Spooky Kampı'nda, görev ve davranış durumumuz izin verdiği sürece kasabaya gidebiliyorduk. Servis araçları her pazar sabahı (kahvaltıdan sonra yalnızca otuz dakika süren) dini törenden sonra Vancouver'a gider, akşam yemeğinden ve yat borusundan önce tekrar gelirdi. Eğitmenler cumartesi gecelerini, polis de görevi izin verdiği müddetçe üç gününü genellikle kasabada geçirirdi.

Değiştiğimi kısmen anladığım an olan kasabaya ilk inişimden sonra servis araçlarına adım atmamaya başladım. Johnnie artık uymuyordu. Sivil yaşamı kast ediyorum. Sivil hayat gözüme inanılmaz derecede düzensiz ve karmaşık görünüyordu.

Vancouver'ı eleştirmiyorum. Şirin bir ortamı olan güzel bir şehir; insanları cana yakın, aralarında Çevik Piyadeleri görmeye alışkınlar ve askerleri dostça karşılıyorlar. Çarşılarında bize özel bir merkezleri var, orada her hafta bizim için danslar düzenliyor, kıdemsiz konsomatrislerle dans etmemizi sağlıyorlar, çekingen oğlanları ise (hiç beklemesem de bunlardan biri de *bendim*; dişi tavşanlardan başka karşı cinsten kimseyle karşılaşmadığınız birkaç ay geçirmeyi bir de siz deneyin) kıdemli konsomatrislerle tanıştırıp en azından ayaklarına basacakları bir dans eşi buluyorlar.

İlk çıkışımda, bahsettiğim sosyal merkeze gitmedim. Çoğunlukla etrafta gezinip güzel binalara, gereksiz şeylerle doldurulmuş mağaza vitrinlerine (aralarında kesinlikle silah falan yoktu), etrafta koşuşturan, gezinen, mutlu oldukları şeyleri yapan, tek tip giyinmeyen insanlara ve tabii ki kızlara aval aval bakındım.

Özellikle de kızlara. Ne kadar harika varlıklar olduğunu

unutmuşum. Farklılıklarının değişik kıyafetler giymeleri olmadığını anladığım günden beri kızları beğenirim. Hatırladığım kadarıyla, kızların farklı olduğunu fark edip onlardan nefret etmeleri gerektiğini düşünen diğer oğlanlar gibi olmadım hiç; ben kızları hep sevdim.

Ama o güne kadar onların varlığını bana verilmiş bir hak gibi görmüş olduğumu da fark ettim.

Kızlar tek kelimeyle mükemmeldir. Sadece köşe başında durup geçişlerini izlemek bile harikadır. Onlar *yürümezler*. En azından yürürken bizim yaptığımız şeyleri yapmazlar. Bunu nasıl anlatacağımı bilmiyorum, bu çok karmaşık ve kesinlikle enfes bir şey. Kızlar yalnız ayaklarıyla hareket etmezler; her şey farklı yönlere doğru devinim halindedir ve tüm hareketleri zarafet örneğidir.

Eğer bir polis yanımıza gelmeseydi o köşe başında daha uzun süre dikilebilirdim. Bize şöyle bir bakıp notumuzu verdikten sonra, "Selam, gençler. Eğleniyor musunuz?" diye sordu.

Hızla göğsündeki rütbeleri okudum ve çok etkilendim. "Evet, efendim."

"Bana bu şekilde hitap etmek zorunda değilsiniz. Burada gerek yok. Neden konuk evine gitmiyorsunuz?" Bize adresi verdi, nasıl gideceğimizi tarif etti ve biz -Pat Leivy, 'Kedicik' Smith ve ben- yola koyulduk. Arkamızdan bağırdı. "İyi eğlenceler, çocuklar. Başınızı belaya sokmayın." Bu, servis aracına tırmandığımız sırada kelimesi kelimesine Çavuş Zim'in de söylediği şeydi.

Fakat oraya gitmedik. Pat Leivy küçükken Seattle'da yaşamıştı ve eski kasabasını görmek istemişti. Parası vardı ve onunla gitmek istersek yol ücretini ödemeyi teklif etti. Benim için sakıncası yoktu, bana uyardı; araçlar her yirmi dakikada bir kalkıyordu ve iznimiz Vancouver'la sınırlı değildi. Smith de gelmeye karar verdi.

Seattle, Vancouver'dan farksızdı ve burada da çok faz-

la kız vardı. Seattle'ı sevmiştim. Fakat Seattle etrafta Çevik Piyade görmeye alışkın değildi, akşam yemeği için rıhtımın aşağısında pek de hoş karşılanmadığımız bar - restoran tarzında perişan bir yer bulduk.

Alkol almadık. Tamam peki, Kedicik Smith yemekte bir bira içti ama dostane ve sakin tavırlarından bir şey kaybetmemişti. İşte 'Kedicik' ismini almasının nedeni. İlk kez göğüs göğse savaş tatbikatı yaparken Onbaşı Jones ona iğrenerek şöyle dedi: "Yavru bir kedi bile bana daha hızlı vururdu!" Sonunda bu takma ad oğlana yapıştı kaldı.

Mekândaki tek üniformalılar bizdik ve diğer müşterilerin çoğu ticaret filosu gemicileriydi. Seattle korkunç bir yük kapasitesini elinde tutar. O anda bunu bilmiyordum ama ticaret yapan gemiciler bizi sevmezmiş. Esnaf birlikleri, ticaretlerinin Federal hizmet olarak sınıflandırılması için epeyce ter dökmüş ama başarılı olamamıştı. Gemiciler tarafından sevilmeyişimiz kısmen bundan kaynaklansa da, aslında daha çok tarihe, geçmiş yüzyıllara dayanan meseleler olduğunu düşünüyorum.

Mekânda bizim yaşlarımızda birkaç delikanlı da vardı, askerlik yapabilecek yaştalardı ama asker değildiler; uzun saçlılardı ve son derece pasaklı görünüyorlardı. Sanırım orduya katılmadan önce ben de bu haldeydim.

Birden arkamızdaki masaya dikkat kesildik, bu genç mankafalardan ikisi ve iki yük gemicisi (elbiseleri öyle olduklarını söylüyordu) bizim kulağımıza gelecek şekilde atıp tutuyorlardı, sözlerini kesinlikle yinelemeyeceğim.

Hiçbir şey söylemedik. Sözler şahsımıza yönelmeye başlamıştı ve mekânda bulunan herkes sessizliği koruyup dinlemeye devam ediyordu. Kedicik bana, "Hadi, kalk. Gidelim," diye fısıldadı.

Pat Leivy'nin bakışlarını yakaladım, başıyla bizi onayladı. Hesabı beklememize gerek yoktu, yemeklerimizi alırken ödemiştik. Ayağa kalkıp oradan çıktık.

Bizi takip ettiler.

Pat, "Dikkat et," diye fısıldadı. Yürümeye devam ettik, dönüp arkamıza bakmadık.

Üzerimize atladılar.

Kendi etrafımda dönüp adamın boynuna uzunca bir çizik attım, o yere düşerken de arkadaşlarıma yardım etmek için atıldım. Fakat her şey bir anda sona ermişti, dördü de yerdeydi. Kedicik ikisini haklamış, Pat de bir diğerini lamba direğine sıkıca bağlamıştı.

Mülk sahibi olduğunu sandığım kişi, gitmek için ayaklandığımızda polis çağırmış olmalı çünkü ne yapacağımızı düşündüğümüz sırada iki polis memuru çıkagelmişti, semt polisleriydi.

Kıdemli olanı dava açmamızı istedi ama hiçbirimiz buna gönüllü değildik. Zim bize başımızı belaya sokmamamızı söylemişti. Kedicik boş boş baktı ve on beş yaşında bir oğlan gibi, "Sanırım tökezlediler," dedi.

Polis memuru, "Ben de öyle düşünmüştüm," deyip adamımın elinden sarkmış bıçağı ayağıyla itip tekrar kılıfına koyduktan sonra bıçak ağzını kırdı. "Sizler hemen kasaba dışına doğru topuklasınız iyi edersiniz," dedi.

Oradan ayrıldık. Pat'in de Kedicik'in de bir şey yapmak istememesine sevindim. Bir sivilin ordu mensubuna saldırması oldukça ciddi bir durumdu fakat sonuca bakın işte; hesap görülmüştü. Üzerimize atlamışlar ve karşılığını da almışlardı. Temiz iş.

Silahsız bir şekilde izne çıkmamız iyi bir şeydi. Öldürmeden yaralamayı öğrenmemiz de öyle. Olay baştan sona reflekslerle yaşanmıştı. Üzerimize çullanana kadar onların bize saldırabileceklerine ihtimal vermedim ve her şey bitene kadar da bir an olsun düşünerek hareket etmedim.

İşte bu, ne kadar değiştiğimi bana kanıtlayan ilk olaydı.

İstasyona döndük ve Vancouver'a giden servise yetiştik.

Spooky Kampı'na taşınır taşınmaz atlayış alıştırmaları yapmaya başladık. Müfrezeler tek tek ama birbiri ardına (böylece tam müfreze yani bölük olarak) Walla Walla'nın kuzeyindeki araziye gidip geliyor, gemiye biniyor, mesafe alıp atlayış yapıyor ve alıştırmasını tamamladıktan sonra kışlaya dönüyordu. Bir günlük mesai. Başta sekiz bölükle haftada bir tam atlayış bile yapamıyorduk, sonra sayımız azalsa da haftada bir atlayıştan biraz fazlasını yapmaya başladık ama bir taraftan da atlayışlar zorlaşıyordu; dağlardan arktik buzuna oradan Avustralya çölü içlerine uzanan atlayışlar mezuniyetten önce Ay'ın yüzeyinde biterdi. Kapsülünüz yalnızca otuz metre yükseğe konuşlandırılır ve fırlatılırken patlardı; bu sırada gözünüzü dört açmalı ve yalnızca takımınızla iniş yapmalısınız (hava yok, paraşüt yok) zira kötü bir iniş havanızı boşaltıp ölmenize yol açabilir.

Sayımız azalıyordu çünkü ölümle ya da yaralanmayla sonuçlanan kazalar yaşanıyordu, ama bir de kapsüle girmeyi reddedenler vardı ki bunlar hiç mesele edilmiyor hatta azarlanmıyorlardı. Öylece bir kenara alınıyor ve o günün gecesinde orduyla hesapları kapatılıyordu. Birkaç atlayış yapan bir adam bile panikleyip kapsüle girmeyi reddedebiliyordu. Eğitmenler genelde bu tip adamlara karşı naziktiler; çaresi olmayan bir hastalığa yakalanan arkadaşınıza nasıl davranırsanız onlar da bu adamlara öyle davrandılar

Kapsüle girmeyi hiç reddetmedim ama titremenin ne olduğunu da iyi öğrendim. Sarsıntılar. Her seferinde titriyordum, her seferinde aptal gibi korktum. Hâlâ da korkuyorum.

Fakat atlamazsan kapsül eri olamazsın.

Paris'in turistik yerlerini gezen bir kapsül eri hakkında bir hikâye anlatırlar, muhtemelen doğru değildir. Les Invalides'i* ziyaret edip Napolyon'un tabutuna bakmış ve oradaki Fransız nöbetçiye, "Bu da kim?" diye sormuş.

* Paris'te bulunan, içinde pek çok farklı yapı barındıran, büyük ölçüde Fransa'nın askeri tarihiyle ilintili olan bir anıt. -çn

Fransız tam anlamıyla mahcup olmuş. "Mösyö, *bilmiyor mu*? Bu *Napolyon*'un mezarı! Gelmiş geçmiş en büyük asker olan Napolyon Bonapart!"

Kapsül eri biraz düşünmüş. "Peki, nerelerde atlamış?"

Hikâyenin gerçek olması neredeyse imkânsız çünkü dışarıda Napolyon'un kim olduğunu dosdoğru anlatan büyük bir işaret var. Bu sadece kapsül erlerinin konuyla ilgili ne düşündüğünü gösteriyor.

Sonunda acemiliği bitirdik.

Her şeyi anlatmadığımı görebiliyorum. Silahlarımız hakkında tek kelime etmedim; diğer her şeyi bırakıp üç gün boyunca bir orman yangınıyla nasıl mücadele ettiğimizi de anlatmadım; ne gerçek olduğunun ancak bittikten sonra farkına vardığımız tatbikat çağrısından ne de aşçı çadırının rüzgârda uçtuğu günden bahsettim ve hava hakkında da hiç konuşmadım, ama inanın, özellikle yağmur ve çamur açısından hava, bir piyade eri için önemlidir. Gerçi havanın önemi, içinde bulunulan an için geçerlidir daha çok; geriye dönüp baktığımda gözüme gayet sıradan geliyor. Bir hava betimlemesini herhangi bir almanaktan alıp diğerine yapıştırabilirsiniz; muhtemelen birbirini tutar.

Alay 2009 adamla yola koyulmuştu; 187 kişi mezun olduk, diğerleri için konuşacak olursak on dördü öldü (biri ölüm cezasına çarptırıldı ve ismi zihnimize kazındı), kalanı istifa etti, başarısız oldu, nakledildi veya tıbbi nedenlerle terhis edildi. Binbaşı Malloy kısa bir konuşma yaptı, belgelerimizi aldık, son kez geçit töreni yaptık; alay dağıldı, birkaç bin sivile daha ayak takımı değil de bir birlik olduklarını anlatacakları güne (üç hafta sonrasına) kadar formalar rafa kaldırıldı.

'Eğitimli bir askerdim', seri numaramın önünde 'A. A.'* yerine 'E.A.' yazıyordu. Büyük gün.

Yaşadığım en büyük gün.

---

* Acemi Asker. -çn

10

Özgürlük ağacı zaman zaman vatanseverlerin kanıyla canlandırılmalıdır...

-Thomas Jefferson, 1787

Gemime nakledilene kadar 'eğitimli bir asker' olduğumu düşündüm. Yanlış görüşte olmaya karşı herhangi bir yasa mı var?

Terra Federasyonu'nun 'barış' halinden 'olağanüstü' hale akabinde de 'savaş' durumuna geçtiğinden bahsetmediğimi görüyorum. Ben de fazla bilincinde değildim zaten. Askere alındığımda 'barış' hâkimdi, insanların bakış açısına göre normal koşullar yani (kim başka türlü bir şey umar ki?). Currie Kampı'ndayken 'olağanüstü' hale geçtik ama yine de durumun farkında değildim; Onbaşı Bronski'nin saç kesimimi üniformam, savaş tatbikatım, takımımla ilgili düşündükleri daha fazla umurumdaydı, Çavuş Zim'in bunlar hakkındaki düşünceleri ise çok daha önemliydi. Her halükârda 'olağanüstü' demek hâlâ 'barış' demekti.

'Barış', sivillerin kayda değer bir şöhreti olmayan askeri kayıpları, içlerinde yakınlarından biri olmadıkça önemsemediği bir ortamdır. Eğer tarihte 'barışın', savaşın devam etmemesi anlamına geldiği bir dönem olduysa bunu öğrenmeyi atlamış olmalıyım. K Bölüğü, Üçüncü Alay, İlk Ç.P. Tümeni olarak da bilinen 'Willie'nin Vahşi Kedileri' adlı ilk birliğime nakledilip (yanımdaki yanıltıcı belgeyle) *Valley Forge* adlı gemi-

ye gönderildiğimde savaşın birkaç yıldır sürdüğünü gördüm.

Tarihçilerin bu savaşı 'Üçüncü Uzay Savaşı' (ya da 'Dördüncü') veya daha iyi uyabilecek tabirle 'İlk Yıldızlararası Savaş' diye adlandırıp adlandırmayacaklarını bilemiyorum. İlla bir isim söyleyeceksek -genellikle böyle bir durumumuz olmaz- sadece 'Böcek Savaşı' dediğimizi belirteyim ve her halükârda tarihçilere göre 'savaş'ın başlama zamanı benim ilk birliğime ve gemime nakledilmemden sonraki döneme rastlıyor. Sonra olaylar tırmandı ve 'kazalar', 'devriyeler', 'askeri müdahaleler' devreye girdi. Hâlbuki 'kazada' ya da savaşta olması fark etmez; ölmüşseniz ölmüşsünüzdür.

Doğruyu söylemek gerekirse, askerler de savaşın ufacık bir parçası oldukları zaman dışında, en fazla siviller kadar farkındadır. Geri kalan zamanda çoğunlukla uyku saatleri, çavuşların kaprisleri ve öğün aralarında aşçıyı tatlı dille kandırma yollarıyla ilgilidirler. Fakat Kedicik Smith, Al Jenkins ve ben Ay Üssü'nde onlara katıldığımızda, Willie'nin Vahşi Kedileri zaten birden fazla muharebe atlayışı gerçekleştirmişti; onlar askerdi, biz değildik. Buna yeterince zorlanmamıştık -en azından ben öyle düşünüyordum- üstelik eğitmenlerin hesaplı dehşetinden sonra çavuşlar ve onbaşılarla anlaşmak çocuk işiydi. Bu nispeten kibar davranışın anlamı, ranzalarını işgal ettiğimiz, savaşta ölen gerçek Vahşi Kedilerin yerine geçebileceğimizi, bir atlayışla ama gerçek bir atlayışla ispat edene kadar adam yerine konmadığımız hatta azarlanmaya bile değer bulunmadığımızdı.

Nasıl da acemi olduğumu anlatayım size. *Valley Forge* hâlâ Ay Üssü'ndeyken, bölük komutanıma rastlamıştım; tam siper almak üzereydi ve üniforması baştan sona muntazamdı. Sol kulak memesinde oldukça küçük bir küpe vardı, altından zarif bir kurukafanın altına, bilindik korsan bayrağı tasarımındaki çapraz kemikler yerine ufak ufak altın kemikler konulmuştu, öyle ki neredeyse fark edilmiyorlardı.

Evdeyken, bir randevum varsa ben de küpe veya başka bir

mücevher takıp çıkardım. Annemin büyükbabasından kalma, serçe parmağımın ucu büyüklüğünde yakut taştan güzel klipslerim vardı. Mücevheri severim ve Acemi Birliği'ne geldiğimde mücevherlerimi geride bırakmam gerekince epeyce içerlemiştim... Ama şimdi burada görüyordum ki üniformayla takılabilen bir çeşit mücevher de vardı. Kulaklarım delik değildi -annem bunu kesinlikle onaylamamıştı- ama mücevheri bir klipsin üzerine takabilirdim. Mezuniyette verilen paranın bir kısmı hâlâ duruyordu ve küflenmeden harcamak istiyordum. "Ah, Çavuş. Kūpenizi nereden aldınız? Çok güzel."

Küçümser bir tavır takınmadı, hatta gülümsemedi. Sadece, "Beğendin mi?' diye sordu.

"*Kesinlikle* beğendim!" Sade, işlenmemiş altın rütbe işaretlerini gösteriyor, üniformaya kıymetli taşlardan daha fazla yakışıyordu. Yine de bir çift olarak takılsa ve alttaki tüm karmaşanın yerine sadece çapraz kemikler olsa daha şık görünürdü diye düşünüyordum. "Ordu kantininde satıyorlar mı?"

"Hayır, satmıyorlar. En azından burada bulabileceğini sanmıyorum. Umarım öyledir yani. Ama bak ne diyeceğim, bunlardan alabileceğin bir yere gittiğimizde sana haber veririm. Sōz."

"Ah, teşekkürler."

"Lafı bile olmaz."

Sonra birkaç tane daha kurukafa gördüm, bazısı hol 'kemikliydi' bazısı daha az; tahminim doğru çıkmıştı, bu üniformayla birlikte müsaade edilen bir mücevherdi. Çok geçmeden kendime de bir tane 'alma' şansı elde ettim ama fiyatının böyle sade bir aksesuar için akıl almaz derecede yüksek olduğunu gördüm.

Buenos Aires vurulduktan kısa bir süre sonra olan Böcek Yuvası Operasyonu'ydu, tarih kitaplarında Birinci Klendathu Savaşı olarak geçer. İnsanların bir şeyler döndüğünü

anlaması için B. A.'nın kaybedilmesi gerekti çünkü uzaya çıkmamış insanlar diğer gezegenlere gerçekten inanmazlar. Bense çocukluğumdan beri uzay delisiydim.

B. A., sivilleri gerçek anlamda galeyana getirdi ve kuvvetlerimizi geri çekmemiz için her tarafta korkunç çığlıklar yükselmesine neden oldu; askerlerin tüm gezegene tam dayanışma içinde yerleştirilmesini ve Terra'nın işgal ettiği alanı terk etmesini istiyorlardı. Bu elbette saçma; hücum etmeden salt savunmayla savaş kazanılmaz –hiçbir Savunma Bakanlığı savaş kazanmamıştır– tarihteki örneklerine bakın. Fakat savaşı fark eder etmez savunma taktiğine geçilmesi için yaygara koparmak standart bir sivil tepkisi gibi duruyor. Sonra da acil durum anında pilottan kontrolü devralmaya çalışan bir yolcu gibi savaşın iplerini ellerine almak isterler.

Yine de tüm bunlar olurken kimse fikrimi sormadı; yalnızca ne yapacağım söylendi. Anlaşma yükümlülüklerimizden ötürü birlikleri eve geri getirmenin imkânsızlığı ve Federasyon'daki sömürge gezegenler ile müttefiklerimize ne olacağı hususları bir yana, savaşı Böceklere taşımak gibi bir işle oldukça meşguldük. Sanırım B. A.'nın yok edildiğinin pek çok sivilden daha az farkındaydım. Çerenkov sistemiyle iki parsek uzaktaydık ve bu sistemden çıkıp da bir başka gemiyle iletişim kurana kadar haberler bize ulaşmıyordu.

'Kahretsin, feci bir şey bu!' diye düşündüğümü ve gemideki bir Portefio için üzüldüğümü hatırlıyorum. Ama B. A. benim memleketim değildi, Dünya çok uzaktaydı ve Böceklerin gezegeni olan Klendathu'ya saldırı bu olayın hemen sonrasında başlatıldığı için çok meşguldüm; uyuşturucu ilaçların etkisiyle bilinçsiz bir halde, yataklarımıza bağlı olarak buluşma noktasına gidiyor, bu sırada *Valley Forge*'un dâhili yerçekimi gücünü kapalı tutarak güç tasarrufu yapmaya ve gemiyi hızlandırmaya çalışıyorduk.

Buenos Aires'in kaybı benim açımdan büyük bir anlam

taşıyordu ve hayatımı inanılmaz boyutta değiştirdi. Ama bunu aylar sonra ancak anlayabilecektim.

Klendathu'ya atlama zamanı geldiğinde, BSE* Hollandalı Bamburger yanına kadro fazlası personel olarak atandım. O, bu haberden duyduğu memnuniyeti gizlemeyi başardı ve müfreze çavuşu bizi işitmeyecek kadar uzaklaşınca, "Dinle, asker, arkamda dur ve sakın ola işime burnunu sokma. Beni yavaşlatırsan şu aptal boynunu kırarım," dedi.

Sadece başımı salladım. Bunun alıştırma atlayışı olmadığını anlamaya başlıyordum.

Bir süre titrememe engel olamadım. Artık aşağıdaydık.

Bu operasyon 'Tımarhane Operasyonu' diye adlandırılmalıydı. Her şey ters gitti. Düşmanı dizleri üstüne çöktürmek, başkentlerini işgal etmek ve savaşa son vermek üzere planlanmıştı. Ama biz neredeyse lanet savaşı kaybediyorduk.

General Diennes'i eleştirmiyorum. Daha fazla birlik ve daha fazla destek talep ettiği ama Hava Kuvvetleri Orgeneralinden ret cevabı aldığı ne derece doğru bilmiyorum. Zaten bunları düşünmek benim vazifem değil. Üstelik bazı zeki tahmincilerin tüm gerçekleri bildiğinden de kuşkuluyum.

Bildiğim şey generalin bizimle birlikte atlayıp yerde bize komutanlık ettiği ve durum imkânsız bir hale dönüşünce ben de dâhil birkaçımızın kurtarılmasını sağlayan şaşırtma taarruzunu şahsen yönettiği ve böyle yaparak kendi ölümüne yol açtığı. O artık Klendathu'da radyoaktif bir enkaz ve askeri mahkemeye çıkması için çok geç; o zaman niye bunu konuşalım ki?

Hiç atlayış yapmadan, koltuğunda oturmuş ahkâm kesen strateji uzmanlarına bir çift sözüm var. Evet, Böceklerin gezegeni belki de radyoaktif bir cam tabaka haline gelene kadar H bombalarıyla kaplanabilirdi. Peki, bu savaşı kazanmamızı sağlayacak mıydı? Böcekler bizim gibi değil. Sözde,

---

* Birinci Sınıf Er. -*yhn*

Arachnidler örümceğe bile benzemez. Eklem bacaklıdırlar ve görünüşleri bir delinin gözünden devasa, akıllı örümcekleri andırır ama örgütlenmeleri, psikolojik ve ekonomik açıdan, karıncalarınkine veya termitlerinkine daha çok benzer; komün hayatı yaşalar, toplulığun nihai diktatörleridir. Gezegenlerinin yüzeyini tahrip etmek, askerlerle işçileri öldürür ama düşünen sınıfı ve kraliçeleri öldürmez. H roketiyle yerde delik açarak yapılan doğrudan bir atışla bile kraliçenin ölüp ölmeyeceği belli değil bana kalırsa; yerin ne kadar altında olduklarını bilmiyoruz. Bunu öğrenmek için de pek meraklı değilim; o deliklerden aşağı inen oğlanların hiçbiri bir daha yukarı çıkamadı.

Klendathu'nun üretken yüzeyini tahrip ettiğimizi varsayın. Gemileri, sömürgeleri ve başka gezegenleri olmaya devam edecek -tıpkı bizim gibi- ve karargâhları da zarar görmeyecek. Yani teslim olmazlarsa savaş da bitmez. O zaman
160 nova bombalarımız yoktu, Klendathu'yu yaramazdık. Eziyete göğüs gerip teslim olmadıkları sürece savaş devam ederdi.

Eğer teslim *olabilirlerse*...

Askerler yapamaz. İşçiler savaşamaz (ve siz tek kelime bile etmeyen işçileri vurarak sadece zaman ve mühimmat harcarsınız) ve asker sınıfı da teslim olamaz. Sakın Böceklerin aptal yaratıklar olduklarını düşünmek gibi bir gaflete düşmeyin, onların yaratılışları böyle, boyun eğmeyi bilmezler. Savaşçıları zekidir, becerikldir, asabidir ve önce onlar ateş ederse -tek bir evrensel kural gereği- sizden daha zekidir. Ayaklarından birini, ikisini, üçünü yaksanız da o ilerlemeye devam eder; bir yanındaki dört bacağını birden yok ederseniz devrilir ama ateş etmeyi sürdürür. Sinir sistemine nişan almalısınız, böylece hiçbir tarafa ateş edemeden sizi geçip bir duvara veya başka bir şeye çarpana kadar ilerler.

Atlayış baştan rezaletti. Elli gemimiz vardı ve Çerenkov sisteminden reaksiyon sistemine kusursuz ve eş güdümlü

geçiş yapmalıydılar, bir kez bile gezegenin etrafında dolanmadan bizi yörüngeye rahatça yerleştirip inmemiz gereken yerde atlayışımızı sağlayabilmeliydiler. Bunun çok zor olduğunu düşünüyorum. Kahretsin, kesinlikle öyle! Ama bir kez yörüngeden çıkıldığında, Ç.P. de arkada kalırdı.

Şanslıydık, çünkü *Valley Forge* ve getirdiği Donanma filosu bizden önce yere indi. O sıkışıklıkta hızlıca düzene geçildi (saniyede 7,5 km yörüngesel hız bir gezinti değildir); *Valley Forge*, *Ypres* gemisine çarpınca iki gemi de infilak etti. Geminin tünellerinden çıkabildiğimiz için şanslıydık, en azından biz çıkabilenler öyleydik ve çarpışma sırasında gemiden hâlâ kapsüller fırlatılıyordu. Ben bunu fark etmemiştim çünkü kozamın içindeydim ve yere yönelmiştim. Bölük komutanımızın (tabi Vahşi Kedilerin bir kısmının da) geminin akıbetinden haberdar olduğunu sanıyorum çünkü dışarı çıkan ilk kişi oydu ve komuta devresi üzerinden geminin kaptanıyla irtibatının kesildiğini fark etmiş olmalıydı.

Tabii bunu ona soramazsınız çünkü henüz geri çekilmemişti. Fakat yavaş yavaş anlıyordum ki her şey tam anlamıyla altüst olmuştu.

Sonraki on sekiz saat kâbus gibi geçti. Bu konuda pek bir şey anlatmayacağım çünkü fazla bir şey hatırlamıyorum, korku filmlerindeki yavaş, gerilimli sahnelerden farksız görüntüler... Zehirli olsa da olmasa da örümcekleri hiçbir zaman sevmedim, yatağımdaki basit bir örümcek bile beni sürüngdürebilir. Tarantulaları düşünemem bile ve ıstakoz, yengeç ya da o tür bir şey asla yemem. İlk kez bir Böcek gördüğümde aklım kafatasımdan sıçrayıp ulumaya başladı. Saniyeler sonra onu öldürdüğümü fark edince ateş etmeyi kestim. Galiba bir işçiydi; savaşçı olsaydı onu yenebilir miydim emin değilim.

Yine de K-9 Birliği'nden daha iyi bir durumdaydım. K-9'dakiler menzilimizin çevresine (eğer her şey yolunda

gitmiş olsaydı) atlayacaklardı ve neo-köpekler de dışa doğru sıralanıp çevrenin güvenliğinden sorumlu olan düşmanı engelleme ekiplerine taktiksel istihbarat ulaştıracaklardı. Bu köpeklerin dişlerinden başka silahı yoktur elbette. Neo-köpek telsizini kullanarak işitir, görür, koklar ve bulduğu şeyi insan eşine anlatır; taşıdığı tek şey bir telsiz ve kötü yaralanmalarda veya esir alındığında kendisinin veya (eşinin) patlatabileceği bir tahribat bombasıdır.

Bu zavallı köpekler esir alınmayı beklemezler; böyle bir şey olacağını sezdiklerinde hemen intihar ederler. Böcekler hakkında da benim gibi, hatta daha kötü hissederler. Artık gençliklerinden itibaren gözlem yapmaları ve kaçıp kurtulmaları için telkinde bulundukları neo-köpekler var; bir Böcek'le karşılaştıklarında ya da kokusunu aldıklarında kendilerini öylece patlatmıyorlar. Ama benim anlattıklarım öyle değildi.

Fakat feci durumumuz bunlarla bitmiyordu. İşin özü, her

şeyi elimize yüzümüze bulaştırmıştık. Neler olduğunu bilmiyordum elbette; Hollandalı'nın peşine takılmıştım ve hareket eden her şeye ateş açmaya çalışıp gördüğüm deliklere el bombası atıyordum. Artık cephanemi boşa harcamadan Böcek haklayabiliyordum ama hâlâ zararlı olanlarla zararsız olanlar arasındaki farkı bilmiyordum. Elli tanesinden yalnız biri savaşçıydı ama o bir savaşçı diğer kırk dokuzunun yapamadığını telafi ediyordu. Kullandıkları silahlar bizimkiler kadar ağır değildi ama aynı oranda öldürücüydü; haşlanmış katı bir yumurtayı ikiye bölercesine zırhı delip geçen ışın silahları vardı ve bize göre daha iyi bir işbirliği içerisindeydiler... Ne de olsa 'ekip' için ağır düşünme işini yürüten beyin ulaşabileceğiniz yerde değil, deliklerin birinin dibindedir.

Hollandalı ve ben uzun bir süre şanslıydık, iki buçuk kilometre kare kadar bir alanda sakince gezinip deliklere bombalar tıkadık, yüzeyde gördüğümüz her şeyi öldürüp jetlerimizi mümkün olduğunca acil durumlar için sakladık. Planımız,

hedef bölgenin güvenliğini sağlamak ve ağır malzemeler ile teçhizatın önemli bir direnişle karşılaşmadan aşağı inmesini sağlamaktı; bu bir baskın değildi, çıkarma mevzii kurup orada kalmak ve gezegende asayişi temin etmek, olmazsa onu ele geçirmek için yeni birliklerin ve ağır silahların akışıyla beslenecek bir savaşa girmiştik.

Fakat yapamadık.

Bizim takım her şeyi doğru yapıyordu. Sorun yanlış sıralanmaydı ve diğer takımla irtibat yoktu; müfreze lideri ve çavuşu ölmüştü ve yeniden düzen alamamıştık. Ama biz sorumluluk aldık, özel silahlı mangamız mukavemet noktasıydı ve geldikleri zaman yeni birliklere tüm taşınmazlarımızı teslim etmeye hazırdık.

Fakat yapamadılar. İlk plana göre bizim atlamamız gereken yere onlar atladı ve karşılarında düşman yerlileri buldular, haliyle kendi dertlerine düştüler. Onları hiç görmedik. Cephanemizde takımlarımızı hareket ettiren sıçrama suyumuz ve de gücümüz azalmıştı, biz de bu yüzden olduğumuz yerde kaldık ve ölenlerin vücudundaki sıvıyı çekip fırsat oldukça kendimize geçirdik. Bu böyle birkaç bin yıl sürecek gibi geliyordu.

Yardım çağrısı duyunca Hollandalı ile birlikte bir duvar boyunca ilerleyerek özel silahlı mangamıza yönelmiştik ki birden yer yarıldı ve içinden bir Böcek çıktı. Hollandalı yarığa düştü.

Böceğe ateş edip bir el bombası fırlattım, delik kapanınca Hollandalı'ya ne olduğunu görmek için yaklaştım. Düşmüştü ama yaralanmış gibi görünmüyordu. Bir müfreze çavuşu birliğindeki adamlarının fiziksel durumunu izleyebilir, ölenler ile yardıma ihtiyacı olanları birbirinden ayırabilir. Tabii bunu takımınızın kemerinizdeki düğmelere basarak kendiniz de yapabilirsiniz.

Seslendim ama Hollandalı yanıt vermedi. Vücut sıcaklığı

doksan dokuz dereceydi, soluk alışları, kalp ve beyin dalgalarının sıfırı gösteriyordu; kötü görünüyordu ama belki de o değil, üstündeki kıyafeti iş görmez hale gelmişti. Ama takımın kendisinin gitmesi durumunda ısı göstergesinin çalışmayacağını unutarak düşünmüştüm bunu. Her neyse, belimden bir somun anahtarı çıkarıp etrafıma bakınmayı sürdürerek adamı kıyafetinden çıkarmaya başladım.

Birden kaskımın içinden tüm askerlere yönelik bir çağrı işittim, bunu bir daha asla duymak istemem. *'Sauve qui peut!'* Üsse! Üsse geri! Toparlanın, *üsse!* Duyabileceğiniz herhangi bir sinyal. Altı dakikanız var! Kurtarın kendinizi, toplayın arkadaşlarınızı! Üsse! Canınızı...'

Acele ettim.

Kıyafetini soymaya çalışırken başı düşünce onu bırakıp oradan uzaklaştım. Mühimmatını kurtarabilirdim ama o an bunu düşünecek kadar aklım yerinde değildi; bunun yerine geriye sıçradım ve diğerleriyle buluşmak için Hollandalı'yla gittiğimiz mukavemet noktasına doğru yöneldim.

Buluşma noktası tahliye edilmişti, kendimi kaybolmuş ve terk edilmiş gibi hissediyordum. Derken bir çağrı duydum, olmaması gereken bir ses: (*Valley Forge*'dan gelseydi) 'Yankee Doodle' olacak yerde 'Sugar Bush'; bilmediğim bir melodi. Sonuçta bir çağrıydı ve gerisi önemli değildi. Sese doğru yöneldim, kalan atlayış özünü müsrifçe kullanıp son anda gemiye, *Voortrek*'e ulaştım; öyle şaşkın bir haldeydim ki seri numaramı bile anımsayamadım.

Yaşanılanın 'stratejik bir zafer' olarak nitelendiğini işittim ama ben oradaydım ve berbat bir yenilgi yaşadığımıza dair herkesle iddiaya girerim.

Altı hafta sonra (ve altmış yıl daha yaşlı hissederek) Donanma Üssü'nden başka bir servise bindirilip *Rodger Young*'daki Çavuş Celal'in yanında görevlendirilmek üzere gönderildim.

---

* (Fr.) 'Canınızı kurtarın!' -çn

Kulağıma tek kemikli kırık bir kurukafa klipsi takmıştım. Al Jenkins de yanımdaydı, o da kulağına benzer bir şey takmıştı (Kedicik tünelden çıkamamıştı). Hayatta kalan birkaç Vahşi Kedi üs etrafında bir yerlere dağıtıldı; biz de *Valley Forge* ile *Ypres*'in çarpışmasında gücümüzün yarısını kaybetmiştik, yeryüzündeki korkunç kaosta kaybımız yüzde 80'in üzerine çıkmıştı ve liderlerimiz geriye kalan askerlerle birliği adam etmenin imkânsız olduğuna karar vermişlerdi; harekâta son verilecek, kayıtlar arşivlenecek, yaralanmız iyileşene, K Birliği (Vahşi Kediler) yeni yüzler ve eski geleneklerle canlandırılana kadar beklenecekti.

Üstelik diğer birliklerde doldurulması gereken bir yığın asker boşluğu vardı.

Çavuş Celal bizi sıcak bir şekilde karşıladı, düzenli bir gemiye, 'donanmanın en iyisine', usta bir birliğe katıldığımızı söyleyip kulaklarımızdaki kurukafaları önemsemedi. O gün daha sonra bizi çekingen bir edayla gülümseyen ve hemen hemen hiç konuşmayan teğmenle tanıştırmaya götürdü. O sırada Al Jenkins'in altın kurukafasını takmamış olduğunu gördüm. Ben de takmamıştım çünkü Rasczak'ın Bıçkınları'nın kurukafa takmadığını fark etmiştim.

Kurukafa takmıyorlardı çünkü bu birlikte kaç muharebe atlayışı yaptığının bir önemi yoktu; ya Rasczak'ın Bıçkınları'ndan biriydin ya da değildin ve eğer değilsen kim olduğun kimsenin umurunda değildi. Buraya er olarak değil de kıdemli muharebe askeri olarak geldiğimizden, bize ellerinden geldiğince iyi niyetle yaklaştılar ve aileden olmayan bir misafire gösterilen zorunlu resmiyet sınırları içinde davrandılar.

Fakat bir haftadan kısa bir süre sonra onlarla bir muharebe atlayışı gerçekleştirdiğimizde artık biz de Bıçkınlar'dandık, aileye kabul edildik, ilk adlarımızla çağrıldık, kimi zaman da azarlandık; kan kardeşleri kadar yakındık, bir şeyler ödünç aldık ve verdik, arkadaş toplantılarında yerimizi aldık

ve saçma sapan fikirlerimizi hiç çekinmeden söylediğimiz gibi diğerlerine karşı çıkma ayrıcalığını kazandık. Onbaşılara bile görev durumları dışında ilk adlarıyla hitap ediyorduk. Çavuş Celal her zaman vazife başındaydı ama ona gezegenin başka bir tarafında rastladıysanız, adı 'Celi' olurdu ve azametli rütbesi, Bıçkınlar arasında hiçbir anlam ifade etmiyormuş gibi davranırdı.

Fakat teğmen her zaman 'Teğmen'di, asla 'Bay Rasczak' veya 'Teğmen Rasczak' olmadı. Sadece 'Teğmen'di; onunla konuşurken de ondan bahsederken de üçüncü şahıs kullanırdınız. Ortalıkta tanrı falan yoktu ama Teğmen ve Çavuş Celal onun peygamberleriydi. Celi kendi adına konuşuyorsa 'Hayır' diyebilir ve bu kararı -en azından alt devre çavuşları tarafından- sorgulanabilirdi, fakat *yetkili* olarak 'Teğmen bu durumdan hoşlanmaz,' diye bir cümle sarf ettiyse konu tamamen kapanmış demekti. Hiç kimse Teğmen'in hoşuna neyin gittiğini veya gitmediğini anlamaya bile yeltenmedi; söz ağızdan çıkmıştı.

Teğmen babamızdı, bizi sevip şımartırdı ama gemideyken hep mesafeliydi ve hatta gezegenin üzerindeyken de... tabii oraya atlayışla inmediysek. Bir subayın atlayış esnasında, gezegenin her metrekaresine dağılmış olan müfrezesindeki adamları tek tek düşünmesini beklemezsiniz. Ama o düşünürdü. Her bir adamı için kaygı duyardı. Hepimizi nasıl kontrol ettiğini anlatamam ama hengâmenin orta yerinde komuta devresinin üzerinden gür sesi duyulurdu: "Johnson! Ekip altıyı kontrol et! Smitty'nin başı dertte!" Teğmen'in bunu Smith'in ekip liderinden önce fark etmesi ihtimali her zaman daha yüksekti.

Hayatta kaldığınız sürece Teğmen'in siz olmadan gemiyi hareket ettirmeyeceğini de mutlak suretle bilirdiniz. Böcek Savaşı'nda esir düşenler olmuştu ama hiçbiri Rasczak'ın Bıçkınları'ndan değildi.

Celi annemiz gibiydi, yakın ve ilgiliydi ama bizi şımart-

mazdı. Yine de onun tarafından Teğmen'e rapor edilmezdik. Bıçkınlar'ın içinden askeri mahkemeye çıkan ya da kırbaçlanan olmadı. Celi fazladan görev bile sık sık vermezdi, bizi çalıştırmak için başka yöntemleri vardı. Günlük denetimde size baştan aşağı bir bakar ve gayet sıradan, "Donanma'da iyi durabilirsin. Neden naklini istemiyorsun?" der ve hemen sonuç alırdı çünkü Donanma mürettebatının üniformalarıyla uyuduğu ve boyunlarından aşağısını yıkayamadıkları gibi bir inanca sahiptik.

Ama Celi, erlerin disiplinini sağlamak zorunda değildi; o astsubaylarının disiplininden sorumluydu ve onların da aynı şeyi yapmalarını beklerdi. Müfrezeye ilk katıldığımda ekip liderim 'Red' Greene'di. Birkaç atlayıştan sonra Bıçkınlar'dan biri olmanın ne kadar *iyi* bir şey olduğunu anladığımda, aptalca davranmaya, ekipte emanet gibi durmaya başlamıştım ve Red'e diklendiğim bir an oldu. Beni, Celi'ye rapor etmek yerine tuvalete götürüp orada bir güzel payladı, bundan sonra dost olduk. Daha sonra beni silahlı süvari birliğine tavsiye bile etti.

Aslında Donanma mürettebatının üniformalarıyla uyuyup uyumadığını bilmiyorduk; gemide birbirimizin tarafına geçmezdik ve görev dışında bizim tarafımıza gelmeye kalkışan mürettebat hoş karşılanmayacağını bilirdi; sonuçta hepimizin koruması gereken sosyal standartları var, öyle değil mi? Teğmen, geminin Donanma kısmındaki erkek subayların bölgesinde bir kamarada kalıyordu fakat biz de oraya, görevli olduğumuz zamanlar dışında hiç gitmezdik. Nöbet için geminin ileri bölümlerinde bulunurduk çünkü *Rodger Young* karma bir gemiydi; kadın pilotlar, subaylar ve birkaç kadın Donanma tayfası vardı, gemi bölmesinin ilerisi kadınlara aitti ve kapıda gün boyu iki silahlı Çevik Piyade beklerdi. (Savaş yerlerinde bu kapı diğer gaz sızdırmaz kapılarda olduğu gibi tahkim edilirdi; kimse silahına dokunmazdı.)

Subaylar gemi bölmesinin ilerisine gitme hakkına sahipti, Teğmen dâhil bütün subaylar o hengâmede yemeklerini yerdi. Asla oyalanmazlar, yemeklerini bitirir bitirmez oradan ayrılırlardı. Belki diğer korvetler farklı işliyordur ama *Rodger Young*'da durum böyleydi: Teğmen ve Kumandan Deladrier düzenli bir gemi isterlerdi ve bunu elde ederlerdi.

Yine de nöbet görevi bir ayrıcalıktı. Kollarınızı bağlayıp, ayaklarınızı yayarak kapının yanında durmak, hiçbir şey düşünmemek ya da uyuyakalmak... Bir taraftan da görev hali dışında konuşma izniniz olmasa bile karşı cinsten bir varlığı görme şansınız olduğunu bilmek vardı. Bir kez Reis'in ofisine çağrıldım ve kadın doğrudan bana bakıp, "Bunu başmühendise götür, lütfen," dedi.

Temizlik dışında gemideki günlük işim elektronik ekibe hizmet etmekti ve eskiden nasıl Carl'ın gözetiminde çalıştıysam şimdi de birinci manganın lideri olan Papaz Migliaccio'nun yakın gözetimindeydim. Çok sık atlayış olmuyordu ve herkes, her gün çalışıyordu. Başka hiçbir yeteneğiniz yoksa her zaman gemi güvertesini ovabilirdiniz; hiçbir şey Çavuş Celal'e yakışacak denli temiz olmuyordu. Ç.P. kuralını izliyorduk, herkes savaşır, herkes çalışır. Birinci aşçımız (batı yarımküredeki) Georgia'dan gelen ikinci manga çavuşu Johnson'dı; iri yarı, dost canlısı bir oğlandı ve oldukça yetenekli bir aşçıydı. Tatlı dille ikna etmeyi bilir, öğün aralarında kendisi atıştırmaktan hoşlandığı için diğerlerinin de yememesi için bir neden görmezdi.

Papazın ve aşçının mangayı idare etmesiyle hem bedensel hem de ruhsal açıdan iyi durumdaydık ama birinin öleceğini düşünün. Hangisini tercih ederdiniz? Hiçbir zaman cevabını veremediğimiz ama tartışmaktan da vazgeçmediğimiz bir soru.

Rodger Young hep çok yoğundu, birçok kez atlayış yaptık. Hareketlerinizin saptanmaması için her atlayışın farklı

şekillerde yapılması gerekiyordu. Ama artık yakın muharebe yoktu; operasyona yalnız çıkıp devriye geziyor, yağma edip baskınlar düzenliyorduk. Federasyonun büyük bir savaşa girişemeyeceği hakikatti, son operasyonu elimize yüzümüze bulaştırmamız pek çok gemiye ve bir yığın eğitimli adama mal olmuştu. Yaraları sarmak, daha fazla adam yetiştirmek için zamana ihtiyaç vardı.

Bütün bunlar olup biterken, aralarında *Rodger Young*'ın ve diğer korvetlerin de bulunduğu küçük, hızlı gemiler here yere yetişmeye çalışıyor ve düşmanı hazırlıksız yakalayıp ona zarar veriyorlardı. Kayıplarımız olduğunda Sanctuary'ye dönüp daha fazla kapsülle deliklerimizi doldurduk. Her atlayışta sarsılırdım ama fiili atlayışlar pek sık olmazdı ya da yeryüzünde fazla kalmazdık, bu yüzden gemide Bıçkınlar'ın arasında birçok gün geçirebildim.

Tam olarak farkında değildim ama hayatımın en mutlu dönemiydi; ben de herkes gibi mızırdanıp durdum ve bundan keyif aldım.

O âna kadar *gerçekten* incinmediğimizi Teğmen ölünce anladık.

Sanırım hayatımın en kötü zamanıydı. Kişisel bir sebepten zaten berbat durumdaydım: Böcekler, Buenos Aires'i istila ettiğinde annem de oradaymış.

Daha fazla kapsül için Sanctuary'ye geldiğimizde birkaç posta gördüm ve aralarında teyzem Eleanora'dan gelen bir not da vardı. Teyzem özellikle işaretlemediği için mektup şifrelenmemiş ve süratle gönderilmemişti, kendiliğinden beni bulmuştu. Üç acı satırdan oluşuyordu. Teyzem bir şekilde annemin ölümünden beni sorumlu tutuyordu. Ya Silahlı Kuvvetler'e katıldığıma göre baskını önlemiş olmam gerektiğini düşünüyordu ya da evde olmadığım için annemin Buenos Aires'e gittiğini, olmam gereken yerde -evde- olsaydım

annemin de oraya gitmeyeceğini. Hangisi olduğu muğlaktı, aynı cümlede her ikisini de ima etmeyi başarmıştı.

Mektubu yırtıp oradan uzaklaştım. Ebeveynlerimin öldüğünü düşündüm çünkü babam annemi tek başına böyle bir seyahate göndermezdi. Teyzem Eleanora böyle bir şey yazmamıştı ama babamdan da söz etmemişti; tüm dikkatini kız kardeşine yöneltmişti. Babamın annemle birlikte gitmeyi planladığını ama işlerin değiştiğini, annemin yalnız gittiğini, bir sonraki gün babamın da gitmeye niyetlendiğini sonradan öğrendim. Ama teyzem Eleanora bundan bana bahsetmemişti.

Birkaç saat sonra Teğmen beni çağırdı ve devriyeye çıkan sıradaki gemiyle Sanctuary'den biraz uzaklaşmayı isteyip istemediğimi sordu. Anlayışlı bir sesle birikmiş izinlerim olduğunu ve istersem bunları kullanabileceğimi söyledi. Ailemden birini kaybettiğimi nasıl anladığını bilemiyorum ama anlamıştı işte. İzin kullanmak istemediğimi söyleyip tüm birliğin aynı anda dinlenmeye çekileceği ânı beklemeyi tercih ettim.

Bu şekilde davrandığım için mutluyum çünkü böyle yapmasaydım Teğmen öldüğünde hâlâ dönmemiş olacaktım. Her şey çok hızlı gelişti ve kurtarma anından hemen önceydi. Üçüncü ekipten bir adam feci bir biçimde olmasa da yaralandı; manga komutanının yardımcısı adamı ayağa kaldırmak için hareketlendi ama kendisi de yaralandı. Teğmen her zamanki gibi her şeyi takip ediyordu, uzaktan herkesin fiziksel durumunu kontrol ettiğine dair kuşkumuz yoktu, yine de bunu bilemeyiz. Yaptığı şey manga komutan yardımcısının hayatta kalmasını sağlayacaktı; iki adamı da birer koluna alıp yerden kaldırdı.

Yedi metre kadar yukarı fırlattığı adamlar diğerleriyle birlikte kurtarma gemisindeydi artık; kalkanı ve saha engeli kalmayınca Teğmen yere çarparak oracıkta öldü.

Askerin ve manga komutan yardımcısının adlarını kasten

söylemiyorum. Teğmen son nefesini verene kadar *hepimiz* için aynı şeyi yapardı. Belki bendim o asker. Kim olduğu mühim değil. Ailemizin başından kopması kadar önemli değil. İsimlerimizi aldığımız ailemizin başı, yani bizi biz yapan babamız.

Teğmen bizi bırakmak zorunda kalınca, Kumandan Deladrier, Çavuş Celal'i diğer şube başlarıyla geminin baş tarafında yemeğe davet etti. Fakat o affını diledi. Evin reisi dışarı çıkmış da her an dönecekmiş gibi davranarak ailesini bir arada tutan inatçı bir dul gördünüz mü hiç? Celi'nin yaptığı tam da buydu. Bize karşı eskisinden biraz daha sert davrandı ve eğer 'Teğmen bundan hoşlanmazdı' demek zorunda kaldıysa, bu onun için neredeyse kaldıramayacağı bir yük oluyordu. Celi bu cümleyi sıklıkla tekrarlamadı.

Herkesin yerini değiştirmek yerine muharebe ekibimizin düzenini aynı bıraktı. İkinci manganın komutan yardımcısını (göstermelik de olsa) müfreze çavuşu bölgesine atayıp kendi manga komutanlarını mangalarıyla birlikte ihtiyaç olan yerlerde bıraktı ve beni süvari birliğinden alıp büyük oranda dekoratif bir manga komutanı yardımcısı olarak çavuş gibi hareket etmek üzere ekip liderinin yardımcısı yaptı. Ve kendi de sanki Teğmen bir süreliğine gemiden ayrıldığı için onun verdiği emirleri yerine getiriyormuş gibi davrandı.

Bu hayatımızı kurtardı.

11

Kan, emek, gözyaşı ve terden başka sunacak hiçbir şeyim yok.

-W. Churchill, 20. yüzyıl asker/devlet adamı

Kemik-Torbaları'na yaptığımız -Dizzy Flores'in öldüğü ve Çavuş Celal'in müfreze komutanı olarak ilk atlayışını gerçekleştirdiği- o baskından sonra gemiye döndüğümüzde, teknenin kilidiyle uğraşan topçu subayı bana, "Nasıl geçti?" diye sordu.

"Her zamanki gibi," diye kısaca yanıt verdim. İlgisinin dostane olduğunu sanıyorum ama kafam allak bullaktı ve konuşacak durumda değildim. Dizzy için üzülmüştüm, toparlanabilmemize sevinmiş, baskının işe yaramamasına sinirlenmiştim, bunların hepsi kafamı karıştırsa da gemiye gelebildiğime, kollarımın ve bacaklarımın yerinde olmasına sevinmiştim. Ayrıca daha önce hiç atlayış yapmamış bir adamla oturup ne konuşabilirsiniz?

"Öyle mi?" diye karşılık verdi. "Siz oğlanlar pek rahatsınız. Otuz gün yatın, otuz dakika çalışın. Ben hep nöbetteyim."

"Evet, tahmin ediyorum," diye ona katılıp, "bazılarımız şanslı doğuyor," dedim.

"Asker, uzay boşluğunda gezmeye çıkmıyorsun," diye bağırdı arkamdan.

Topçu subayının sözlerinde gerçeklik payı vardı. Biz kapsül erleri eski mekanize savaşların havacılarına benzeriz;

uzun ve yoğun bir askeri kariyer, düşmanla göğüs göğüse yapılan birkaç saatlik yakın muharebe içindir; geriye kalan zaman eğitim, hazırlanmak, çıkmak, geri dönmek, arkanı toplamak, bir sonraki muharebeye hazırlanmak ve sürekli alıştırma yapmaktan ibarettir. Neredeyse üç haftadır atlayış yapmamıştık ve o da bir başka yıldızın etrafındaki farklı bir gezegeneydi: bir Böcek sömürgesine. Çerenkov sistemiyle bile yıldızlar arasındaki mesafe çok fazladır.

Bu arada ben de onbaşı rütbemi aldım; Celi tarafından görevlendirilmiştim ve yetkili subayımız olmadığı için onayımı Kumandan Deladrier vermişti. Teorik olarak rütbe kalıcı değildi, en azından Ç.P. Filosu ikmal şubesi beni bu kadroya uygun buluna kadar. Aslında bunun bir önemi de yoktu; öyle çok kaybımız oluyordu ki boşalan kadroları dolduracak adam bulmak daha zordu. Celi onbaşı olduğumu söylediğinde bir onbaşıydım, gerisi teferruat.

Yine de topçu subayı 'kaytarma' konusunda tam olarak haklı değildi çünkü atlayışlar arasında kontrol edilecek, bakımı yapılacak ve onarılacak elli üç tane zırhlı takım vardı, silahlardan ve özel ekipmanlardan söz etmiyorum bile. Bazen Migliaccio bir takımı kontrol eder, Celi onaylar ve geminin silah mühendisi Teğmen Farley temel işlevleri dışında takımı adam edemeyeceğine karar verirdi; o zaman yeni bir takımın depodan çıkarılıp yirmi altı saat süren bir işçilik sonrasında 'soğuk' halden 'sıcak' hale dönüştürülmesi gerekirdi ki buna takımın yapıldığı adamın harcayacağı saatleri de ekleyin.

Çalışıyorduk.

Ama eğleniyorduk da. Tavla veya Şeref Kıtası gibi oyunlarla bazı yarışmalar düzenliyorduk ve küplerce ışık yılı içindeki en iyi caz grubu da bizdeydi (şey, belki de zaten bir taneydi). Trompette grup şefimiz Çavuş Johnson'la milli marşları çalarken yumuşak ve naziktik ama gerektiği zaman da duvar bölmelerindeki çeliği sıyırıp atabiliyorduk. Müfrezenin me-

talcisi Archie Campbell, programlı balistik çalışmalar olmadan toplanma noktasına ustaca (kraliçeler gibi mi demeliyim acaba?) bir iniş yapmasından sonra Reis için *Rodger Young*'ın modelini yaptı. Herkes imzasını attı ve Archie imzalarımızı bir taban levhasına kazıdı: *Rasczak'ın Bıçkınları'ndan Ateşli pilot Yvette Deladrier'e teşekkürlerle* diye yazdık ve bizimle akşam yemeği yemesi için onu geminin pupasına davet ettik. Akşam yemeği boyunca Bıçkınlar Kombo grubu çaldı ve sonra genç bir asker kadına hediyesini verdi. Kadın gözyaşlarına boğuldu ve oğlanı öptü. Celi'yi de öpünce, Celi'nin yüzü resmen morardı.

Rütbe şeritlerime kavuştuktan sonra Ace'le aramı düzeltmem gerekiyordu çünkü Celi beni takım komutanı yardımcısı olarak tutmaya devam etti. Bu iyi değildi. İnsan kendi alanında yükselmeli; süvari birliğinden gönderilmek yerine o birliğe manga komutanı olmam, onbaşı ve takım komutan yardımcısına karşı da manga komutan yardımcısı olarak atanmam gerekirdi. Celi elbette bunun bilincindeydi fakat ekibi teğmen hayattayken olduğu şekliyle tutmak için elinden geleni yaptığını çok iyi biliyordum, yani manga ve ekip komutanlarını değiştirmeyecekti.

Bu benim için hassas bir mesele halini aldı; altımdaki üç onbaşı gerçekte benden kıdemliydi ama Çavuş Johnson bir sonraki atlayışta ölse, hem değerli aşçımızı kaybedecektik hem de mangayı benim yönetmem gerekecekti. Emir verdiğinizde kuşkunun zerresi bile olmamalı, muharebede olmaz; atlamadan önce olası her kuşkuyu gidermeliydim.

Ace asıl sorundu. Diğer üç onbaşının en kıdemlisi olduğu gibi aynı zamanda benden yaşça büyüktü ve profesyonel askerdi. Eğer Ace beni onaylarsa diğer ikisiyle de sorun yaşamazdım.

Aslında gemideyken onunla sorun yaşamadım. Flores'i birlikte bulmuştuk ve bundan sonra gayet anlayışlı davran-

mıştı. Başka bir deyişle sorun edecek pek bir şeyimiz olmamıştı, ayrıca günlük içtima ve nöbet değişimi hariç gemideki işlerimiz yan yana gelmemizi önlüyordu. Ama hissediyordum. Bana emir aldığı biriymişim gibi davranmıyordu.

Bu yüzden izinli saatlerinde onu ziyaret ettim. Ranzasına uzanmış, *Uzay Komandoları Galaksi'ye Karşı* adlı kitabı okuyordu; fena hikâye değildi ama bu kadar çok serüven yaşayan ve askerleri arasında neredeyse hiç aylak tip olmayan bir birliğin varlığı inandırıcı gelmiyordu. Geminin iyi bir kütüphanesi vardı.

"Ace. Konuşmalıyız."

Kafasını kaldırıp baktı. "Öyle mi? Gemiden şimdi çıktım, görev başında değilim."

"Seninle hemen konuşmam gerek. Kitabını kaldır hadi."

"Nedir bu denli acil olan? Bu bölümü bitirmem gerek."

"Ah, hadi ama, Ace. Biraz sabretmezsen, sonunu söylerim."

"Hele bir dene, pataklarım seni." Yine de kitabı kapatıp oturdu ve beni dinledi.

"Ace, takım düzeniyle ilgili şu durum: Sen benden kıdemlisin, senin takım komutan yardımcısı olman gerekir."

"Yine mi aynı konu?"

"Evet. Bence birlikte gidip Johnson'ı görmeli ve bu durumu Celi'yle beraber düzeltmesini istemeliyiz."

"Bunu yapacaksın, öyle mi?"

"Evet, yapacağım. Olması gereken bu."

"Gerçekten mi? Bak, ufaklık, bu konuyu açıklığa kavuşturalım. Seninle bir sorunum yok. Aslında, Dizzy'yi almak zorunda olduğumuz gün üstüne düşeni yaptın; hakkını vermeliyim. Ama bir ekip istiyorsan bunu kendin çalışıp başarmalısın. Benimkine göz koymaya kalkma. Neden benim oğlanlarım senin için patates soysun ki!"

"Son sözün bu mu?"

"Evet, bu sana ettiğim son ve tek söz."

İçimi çektim. "Böyle olacağını düşünmüştüm. Sadece emin olmak istedim. Tamam, sen bilirsin. Ama aklımda bir şey daha var. Duşun temizlenmesi gerektiğini fark ettim, belki sen ve ben bununla meşgul olabiliriz. Hadi, bırak kitabı... Celi'nin de dediği gibi onbaşılar hep çalışır."

Önce kımıldamadı. Sonra sessizce, "Bunun gerçekten gerekli olduğunu mu düşünüyorsun, Ufaklık? Dediğim gibi seninle bir sorunum yok."

"Öyle görünüyor."

"Yapabileceğini düşünüyor musun?"

"Deneyebileceğimden eminim."

"Peki. Hadi, çaresine bakalım."

Duşun olduğu kısma gittik, ihtiyacı olmadığı halde banyo yapmaya niyetlenen bir askeri kovalayıp kapıyı kilitledik. Ace, "Herhangi bir koşulun var mı, Ufaklık?" diye sordu.

"Şey... Seni öldürmeyi planlamıyorum."

"İyi. Kemik kırmak da yok. Bizi bir sonraki atlayıştan alıkoyacak şeyler yapmayacağız. Kazayla olursa o başka tabii. Sana uyar mı?"

"Uyar. Gömleğimi çıkartmalıyım."

"Gömleğine kan bulaşmasını mı istemiyorsun?" Gevşedi.

Soyunmaya başladım, bu sırada dizkapağıma bir tekme indirdi. İşimi bitirmezdi. Sağlam ve sakindim.

Gerçek bir dövüş genelde bir iki saniye kadar sürer, bir insanı öldürmek veya tekmeleyip sakatlayarak dövüşemeyecek hale getirmek için bu kadarı yeterlidir. Fakat biz kalıcı zarar vermekten kaçınacağımıza dair anlaşmıştık; bu işleri değiştirir. İkimiz de gençtik, zirvedeydik, iyi eğitilmiştik ve eziyete alışıktık. Ace daha yapılıydı, ben biraz daha hızlıydım. Bu koşullar altında, bir tesadüf olmadıkça acınası halimiz birimiz feci dayak yiyene kadar devam etmek durumundaydı. Fakat ikimiz de tesadüfe izin vermiyorduk, çünkü profesyonel ve temkinliydik.

Uzun bir süre böyle devam etti; yorulduk, canımız yandı. Ayrıntılar sıradan ve anlamsız; ayrıca buna dikkat kesilecek zamanım da yoktu.

Uzun bir süre sonra ben yerde uzanmış yatıyordum, Ace de yüzüme su döküyordu. Bana baktı, ayaklarımdan tutup çekti ve beni duvara doğru itekleyip sabitledi. "Vur bana!"

"Ne?" Şaşırmış ve çift görmeye başlamıştım.

"Johnnie... Vur bana."

Yüzü, gözlerimin önünde havada yüzüyordu sanki; dikkat kesildim ve bedenimdeki tüm gücü toplayıp ona vurdum, zavallı bir sivrisineği ezecek kadar gücüm kalmıştı. Gözleri kapandı, güverteye düşüverdi, arkasından gitmemek için yakınımdaki bir direğe yapıştım.

Yavaşça ayağa kalktı. "Tamam, Johnnie," diye başını salladı. "Dersimi aldım. Artık benden küstahça laflar duymayacaksın ya da takımdaki diğerlerinden. Tamam mı?"

Başımı sallayınca acıdı.

"El sıkışalım mı?" diye sordu.

Tokalaştık, bu da canımı acıttı.

Biz tam içinde olsak da, neredeyse bizden başka herkes savaşın gidişatı hakkında daha çok şey biliyordu. Bahsettiğim dönem, Kemik-Torbaları aracılığıyla gezegenimizin yerini tespit eden Böceklerin bir baskınla Buenos Aires'i yerle bir etmesinden ve 'irtibat sıkıntılarını' topyekûn bir savaşa çevirmesinden sonra; bizim yeniden kuvvetleri toparlamamızdan ve Kemik-Torbaları'nın taraf değiştirip destek savaşçılarımız ve fiili müttefikimiz olmasından *önceydi* elbette. Yeryüzünde düşmana karşı kısmen etkili bir engelleme harekâtı Ay'dan yönetiliyordu (biz bunu bilmiyorduk) fakat açıkça söylemek gerekirse Federasyon savaşı kaybediyordu.

Bunu da bilmiyorduk. Ne bize karşı yapılan ittifakı bozmak ne de Kemik-Torbaları'nı bizim tarafımıza çekmek için

nasıl uğraşılar verildiğini biliyorduk; Flores'in öldüğü baskından önce talimat aldığımızda bize Kemik-Torbaları'nın yanına gidip mümkün olduğunca çok mülkü harap etmemiz, ancak kaçınılmaz bir durumla karşı karşıyaysak adam öldürmemiz söylenmişti.

İnsan esir düştüğünde bilmediği şeyi ifşa edemez, ne ilaçlar, ne işkence, ne beyin yıkaması ne de sonsuz uykusuzluk sahip olmadığı bilgiyi sızdırır. Bu yüzden planlı amaçlar için bilmemiz gerekenin dışında hiçbir şey bilmiyorduk. Geçmişte, ordular ne için veya neden savaştıklarını bilmezler, bu yüzden yeterince savaşma arzusu duymayarak muharebe alanlarını terk ederlermiş. Fakat Ç.P.'nin böyle bir zayıflığı yoktu. İyi, kötü bazı nedenlerle her birimiz gönüllü başlamıştık. Şimdiyse, savaşıyorduk çünkü Ç.P.'deydik. Profesyoneldik ve içimizde *esprit de corps* -birlik ruhu- vardı. Biz Rasczak'ın Bıçkınları'ydık, azala azala oluşan Ç.P.'nin içindeki en iyi birliktik; Celi bize zamanın geldiğini söylediği için kapsüllerimize girdik ve oraya gider gitmez de savaştık çünkü Rasczak'ın Bıçkınları böyle yapar.

Kaybediyor olduğumuzun kesinlikle farkında değildik.

Savaştığımız bu Böcekler yumurta bırakırlar. Ama iş yumurtalarını bırakmakla bitmez; ihtiyaç halinde üresinler diye onları koruma altına alırlar. Bir savaşçıyı -bin ya da on bin de olabilir- öldürdüğümüzde, yedekleri yumurtalarından çıkar ve neredeyse biz daha üsse dönmeden göreve başlar. Popülasyona mensup bir Böcek Amiri'nin yer altına telefon açıp, "Joe, on bin savaşçının çarşambaya kadar hazır olmasını sağla... ve mühendislik birimine N, P, Q, R gizli kuluçkalarını harekete geçirmesini söyle, talep artıyor," dediğini bir hayal edin.

Tamamen böyle yaptıklarını söyleyemem, ama sonuçlar ortadaydı. Yine de termitler ve karıncalar gibi salt içgüdüsel hareket ettiklerini düşünmeyin, eylemleri bizimkiler kadar

zekiceydi (aptal ırklar uzay gemileri geliştirmez!) ve işbirliğinde kesinlikle çok daha iyilerdi. Savaşabilmesi ve muharebe anında arkadaşlarıyla uyum halinde olabilmesi için bir askeri en az bir yıl eğitmeniz gerekir ama bir Böcek savaşçı *kuluçkadan* çıkar çıkmaz bunu yapabilir.

Bir Ç.P. pahasına bin böceği öldürmemiz Böcekler açısından bakıldığında gerçek bir zaferdir. Komünizmin buna uyum sağlayacak şekilde evrim geçirmiş bir halk tarafından kullanıldığında ne kadar etkili olabileceğini, pahalıya mal olsa da, öğreniyorduk; Böcek komiserler, feda ettikleri askerleri bizim mühimmatımızı harcamamızdan daha fazla önemsiyor değildi. Belki Çin Hegemonyasının Rus-Anglo-Amerikan İttifakına verdiği ıstırabı göz önüne alarak Böceklerin bu durumunu öngörebilirdik ama 'tarihin verdiği derslerle' ilgili sorun da burada zaten; çoğu zaman tepetaklak olmadan bunları göremeyiz.

Ama öğreniyorduk. Onlarla her karşılaşmamızdan birtakım teknik talimatlar ve taktiksel ilke usulleri çıkarıyor, bunları tüm Donanma'ya yayıyorduk. İşçileri kabuklarına bakarak savaşçılardan ayırt etmeyi öğrendik ama pratikte şuna bakıyorduk: Eğer üstünüze doğru geliyorsa o bir savaşçıdır, yok kaçıp gidiyorsa ona sırtınızı dönebilirsiniz. Kendimizi korumamız gereken durumlar dışında savaşçılar için bile cephane harcamamayı öğrenmiştik, daha çok onların cephanelerinin peşine düşüyorduk. Deliği bul, Böceklere karşı sinir gazı olarak buharlaşan (bize zararı yoktu) bombayı delikten gönder ve birkaç saniye içinde patlamasını, havadan ağır olması sayesinde daha derinlere inmesini bekle; şimdi deliği kapatacak ikinci bir el bombası fırlat.

Kraliçeleri öldürmek için yeterince yerin altına ulaşıp ulaşmadığımızı hâlâ anlayamıyorduk ama Böceklerin bu usullerden hoşlanmadığını biliyorduk; Kemik-Torbaları'ndan aldığımız istihbarat ve bizzat Böceklerden gördüklerimiz bu

noktada şüphe bırakmıyordu. Kaldı ki sömürgelerinden biri olan Sheol'ü bu yolla temizledik. Belki kraliçeleri ve beyinleri tahliye etmeyi başarmışlardır... Ama en azından onları nasıl yaralayabileceğimizi öğreniyorduk.

Bıçkınlar içinse bu gaz bombalamaları emirlere ve usulüne göre yapılan, sizi tetikte tutan basit bir talimdi.

Er ya da geç daha fazla kapsül için Sanctuary'ye dönmek zorundaydık. Kapsüller feda edilebilir (tıpkı bizim gibi) ve Çerenkov jeneratörleri sizi Galaksi etrafında iki kez dolandırsa bile kapsülleriniz bittiğinde üsse geri dönmek zorundasınız. Bundan kısa bir süre önce, Celi'nin teğmenliğe, Rasczak'ın vekilliğine terfi etmesiyle ilgili bir yazı geldi. Celi bunun duyulmasını istemedi ama Kumandan Deladrier haberi hemen yayımladı ve Celi'nin diğer subaylarla birlikte pruvada yemek yemesi gerektiğini belirtti. Yine de Celi bunun dışındaki zamanını geminin arka kısımda geçirmeye devam etti.

O zamana kadar müfreze komutanımız olarak onunla birkaç atlayış yapmıştık ve birlik, Teğmen olmadan idare etmeyi öğrenmişti. Hâlâ kaybımıza üzülüyorduk ama her nasılsa alışmıştık. Celal atandığında aramızda konuşmaya başladık ve diğer birlikler gibi bizim de amirimizin adıyla çağrılmamızın uygun olacağını düşündük.

Johnson kıdemliydi, Celi'ye fikrimizi söyledi; moral vermem için beni de yanında götürdü. "Ya!" diye homurdandı.

"Ah, Çavuş... Yani... Teğmenim... düşündük de..."

"Ne düşündünüz?"

"Şey, arkadaşlar aralarında konuşurken... Efendim, arkadaşlar birliğin ismini 'Celi'nin Jaguarları' diye değiştirmeyi öneriyorlar."

"Öyle mi? Kaçı beğendi bu ismi?"

"Oy birliğiyle karar verdiler."

"Bak sen. Elli kabul oyu ve... bir ret. Hayır diyen kazandı." Kimse bir daha bu konuyu açmadı.

Kısa süre sonra Sanctuary'nin yörüngesine yerleştik. Orada olmaktan mutluydum; geminin yapay yerçekimi alanı iki günden fazladır bozuk olunca başmühendis bizi serbest düşüşte bırakıp sorunu çözmeye koyulmuştu. Serbest düşüşte olmayı hiçbir zaman sevmedim. Asla gerçek bir uzay adamı olamayacağım. Ayağımın altında toprağı hissetmek hoşuma gitmişti. Tüm müfreze on gün istirahat etti ve Üs'teki konaklama barakalarına yollandı.

Sanctuary'nin koordinatlarını, yörüngesinde durduğu yıldızın katalog sayısını ve adını hiç öğrenmedim çünkü bilmediğiniz şeyi açığa vuramazsınız; konum sadece gemi kaptanları ile pilotların bildiği son derece önemli bir sırdır... ve olası bir esaretten kurtulmak için intihar etmek üzere emir aldıklarını ya da bir tür hipnotik baskı altında olduklarını sanıyorum. Bu yüzden böyle şeyleri bilmek istemiyorum. Federasyon, Ay Üssü'nün ve Terra'nın işgal edilme olasılığına karşı Sanctuary'deki kuvvetini artırdı, böylece dünyada bir felaket yaşanırsa teslim olmamak için direnebilecektik.

Fakat size buranın nasıl bir gezegen olduğunu anlatabilirim. Dünya gibiydi ama geri zekâlıydı.

Evet, kelimenin tam anlamıyla geri zekâlıydı, on yaşında bir çocuğun hoşçakal demek için el sallamayı veya küçük bir keki yemeyi daha yeni öğrenmesi gibiydi her şey. Dünya'ya yakın bir gezegendi, gezegen bilimcilere göre aynı yaştaydılar ve astrofizikçilere göre yıldızı da Güneş'le aynı yaşta ve tipteydi. Bitki örtüsü ve hayvanları çeşitliydi, atmosferi ve havası Dünya'nınkine benziyordu; hatta iri bir uydusu ve Dünya üzerindeki gibi ender gelgitleri vardı.

Tüm bu avantajlarla birlikte hâlâ her şeyin en başında gibiydi. Mutasyonları eksikti, Dünya'nın yüksek seviyeli doğal radyasyonuna sahip değildi.

Tipik ve en gelişmiş bitki örtüsü ilkel, dev eğreltiotlarından oluşuyordu; en mühim hayvansal yaşamı ise henüz ko-

loni üretmeyi başaramamış proto-böcekti. Nakledilen bitkilerden ve hayvanlardan söz etmiyorum; *bizim* takım yerleşir ve yerli yaşam bir kenara atılırdı.

Radyasyon yokluğundan ve sağlıksız derecede düşük mutasyon oranı nedeniyle evrimsel gelişim diplerdeydi ve haliyle Sanctuary'deki tabii yaşam oluşumları evrim geçirme şansı bulamayıp süreçlerini tamamlayamamışlardı. Buradaki gen örnekleri uzun bir süre sabit kalır: Uyum sağlama yetileri yoktur. Briçte daha iyisini yapmaktan umudu keserek aynı eli defalarca oynamaya zorlanmak gibi bir şeydir.

Birbirleriyle rekabetlerinde herhangi bir sorun çıkmazdı; moronlar moronlara karşı nasıl olsa. Fakat yüksek radyasyonun ve çetin bir rekabetin görüldüğü gezegenlerde evrilmiş türler geldiğinde, Sanctuary'deki yerliler kaybeden taraf oldu.

Bunların hepsi lise biyoloji derslerinden tanıdık gelecektir. Fakat bana bu konuyu anlatan araştırma istasyonundaki çıkık alınlılardan biri hiç düşünmediğim bir noktaya değindi.

Sanctuary'yi sömürgeleştiren insanoğullarına ne olur?

Kendim gibi burada gelip geçici olanlardan söz etmiyorum, çoğu burada doğup yaşayan ve hatta torunları da sayısız nesillerle birlikte muhtemelen burada yaşayacak olan sömürgecilerden bahsediyorum, onların torunlarına ne oluyor? Radyasyonun olmaması insana zarar vermez, aslında bir parça faydalıdır da; lösemi ve pek çok kanser çeşidine burada hemen hiç rastlanmaz. Şu anki ekonomik durum da kendi lehlerine işliyor; bir araziye (Terra'dan gelen) buğday ektiklerinde zararlı otları ayıklamakla uğraşmıyorlar bile. Bizim buğdayımız buraya özgü her şeyi değiştiriyor.

Ancak bu sömürgecilerin torunları evrim geçirmez. En azından pek fazla değil. Şu araştırmacı arkadaş bana bunların bazı etkilerle, göçle gelen yeni kanla ve kendi gen modellerindeki doğal seleksiyonla çok az da olsa mutasyon

geçirebileceklerini anlattı ama bu Terra'daki veya başka bir gezegendeki evrimsel oranla kıyaslandığında devede kulak kalırmış. Peki, ne olacak? Geri kalan insan ırkı onları geçip giderken, Sanctuary'dekiler bir Java Adamı'nın* uzay gemisinde keşfedilmesi kadar doğaya aykırı şekilde yaşayan fosiller olarak şu anki seviyelerinde donup kalacaklar mı?

Yoksa torunlarının kaderi için kaygılanıp kendilerini düzenli olarak belirli dozlarda X ışınına mı maruz bırakacaklar? Ya da atmosferlerinde radyoaktif tortu bırakan bir depo inşa etmek için kirli nükleer patlamalar mı düzenleyecekler? (Torunlarına uygun bir genetik mutasyon mirası bırakmak uğruna radyasyonun kendileri üzerindeki tehlikelerini kabul edecekler tabii.)

Bu herif gezegen sakinlerinin hiçbir şey yapmayacaklarını öngörüyordu. İnsan ırkının sonraki nesiller için kaygılanmayacak kadar bireysel ve bencil olduğunu iddia ediyor. Uzak kuşakların radyasyon eksikliğinden dolayı yaşayacakları genetik fakirleşme için birçok insanın endişelenmekten bile aciz olduğunu söylüyor. Ve tabii ki bu çok uzak bir tehdit; evrim yeryüzünde bile yavaş ilerler, bu yüzden yeni türlerin gelişimi binlerce yıl sonrasını ilgilendiren bir mesele.

Bilmiyorum. Kahretsin! Zamanın yarısından fazlasında kendim ne yapacağımı bilmiyorum ki; bir koloni yabancının ne yapacağını nasıl tahmin edeyim? Bir tek şundan eminim: Sanctuary'ye ya biz ya da Böcekler tamamen yerleşecek. Ya da başkaları. Burası, Galaksi'nin sonunda zor bulunan makbul taşınmazları olan potansiyel bir ütopya; elbette buraya layık olmayı başaramamış ilkel yaşam formlarına bırakılmayacak.

Şu haliyle bile enfes bir yer, birkaç günlük istirahat için Terra'nın birçok bölgesinden daha iyi. Ayrıca gezegende kor-

* 19. Yüzyılda Endonezya'nın Java Adası'nda bulunan insan fosillerine verilen isim. *-yhn*

kunç sayıda, bir milyondan fazla, sivil yaşasa da bu hiç kötü değil. Savaşın hüküm sürdüğünün farkındalar. Nüfusun yarısı ya Üs'te ya da savaş sanayide istihdam edilmiş; geri kalanı yetiştirdikleri ürünü Donanma'ya satıyor. Savaştan menfaatleri olduğunu düşünebilirsiniz; gerekçeleri ne olursa olsun üniformalılara saygı gösteriyor, asla içerlemiyorlar. Tam aksine. Bir Ç.P. yolundaki dükkânlardan birine girdiğinde, dükkânın sahibi değersiz bir şeyi fahiş bir fiyata satmaya çalışırken bile ona içtenlikle 'Efendim' diye hitap ediyor.

Aslında *en* mühim nokta şu: Sivillerin yarısı kadın.

Bu durumu enine boyuna değerlendirmek için uzun sürecek bir devriyeye çıkmak zorundasınız. Gemi bölmesine sırtınızı dayayıp iki saat dikilme ve bu süre içinde kulaklarınızı kadın *sesine* karşı tetikte tutma ayrıcalığı için dört gözle nöbet gününüzü beklemek zorunda kalabilirsiniz. Tüm mürettebatın erkek olduğu gemilerin bu açıdan daha kolay olduğunu sanıyorum. Ama ben *Rodger Young*'ı ele alayım. Savaşmanızın nihai sebebinin gerçekten var olduğunu, sadece hayal gücünün bir parçası olmadığını bilmek iyidir.

Siviller arasındaki kusursuz yüzde ellinin yanı sıra Sanctuary'deki Federal Servis'in yaklaşık yüzde kırkı da kadınlardan oluşuyor. Bunları toplarsak, keşfedilmiş kâinatın en büyüleyici manzarası ortaya çıkar.

Bu emsalsiz doğal avantajların yanında istirahat ve eğlence için yapay olarak da pek çok şey yapılmış. Sivillerin çoğu iki iş yaparlar; erkekleri hoş tutmak için tüm gece uyanık kaldıklarından gözlerinin altlarında halkalar oluşur. Üs'ten şehre giden Churchill Caddesi, bir erkeği nasıl harcayacağını bilemediği paradan ayırmak amacıyla kurulmuş; içki, eğlence ve hoş müzik eşliğinde sağlı sollu pek çok müesseseyle doludur.

Bedelini ödeyip bu tuzaklardan kurtulmayı başarabilirseniz, şehirde en az bu kadar hoşunuza gidecek ve minnettar

bir halkın (kızlardan bahsediyorum tabii ki) karşılık beklemeden hizmet ettiği yerler de var; Vancouver'daki sosyal merkeze benzeyen ama sizi daha hoş karşılayan yerler.

Sanctuary, özellikle Espiritu Santo şehri hizmet sürem bittiğinde gönderilmeyi talep edebileceğim ideal bir yer olarak beni çarptı. Ayrıca (olursa) torunlarımın bundan yirmi beş bin yıl sonra buradaki herkes gibi yeşil kılları olup olmayacağıyla ya da benimle aynı ekipmanları kullanmak zorunda kalıp kalmayacaklarıyla ilgilenmiyordum. Araştırma İstasyonu'ndaki profesör cinsi, radyasyon yok diyerek beni korkutamazdı; (etrafımda gördüklerimden sonra bana öyle geliyordu ki) insan ırkı nihai zirvesine öyle ya da böyle ulaşmıştı.

Erkek bir Afrika domuzunun da dişi bir Afrika domuzu hakkında aynı şekilde hissedeceğine kuşku yok; eğer öyleyse her ikimiz de gayet samimiyiz.

Burada eğlence için başka olanaklar da mevcut. Bir akşam, Bıçkınlar'ın yan masada oturan bir grup Donanma mürettebatıyla (ki hepsi *Rodger Young*'dan değildi) dostane bir şekilde tartıştığını anımsıyorum. Ateşli bir tartışmaydı, biraz gürültü olmuştu ve biz tam karşı tarafın savını çürütmeye hazırlanırken Üs'ten birkaç polis gelip şok tabancalarıyla tartışmayı sonlandırmışlardı. Mobilyaların parasını ödemekten başka bir zarara uğramadık; Üs Kumandanı, 'otuz bir mecburi iniş'ten birine yönelmedikçe bir askerin kafasını dinlediği zamanlarda bir nebze özgür bırakılması gerektiğini düşünüyor.

Kışla da iyi, lüks değil ama rahat ve siviller bütün işleri yaptığından yemek sırası günde yirmi beş saat işler. Kalk borusu, yat borusu olmaz; aslında izinlisinizdir, kışlaya gitme zorunluluğunuz bile yoktur. Ama ben giderdim; bedavaya temiz ve yumuşak bir yatak sizi beklerken ve birikmiş paranızı harcayabileceğiniz bir dolu başka yer varken, otellere gitmek mantıksız geliyordu. Günde fazladan bir saat de hoştu doğrusu, dokuz saat kesintisiz çalıştıktan sonra gün hâlâ

sizindi. Böcek Yuvası Operasyonu'ndan da tam uyumaya giderken haberim olmuştu.

Bir otel odasında kalsam daha farklı olmazdı. Ace ile benim misafir onbaşı karargâhında bir odamız vardı. Bir sabah, istirahat saatimiz ne yazık ki bitmek üzereyken tam yerel öğle saatine uyanıyordum ki Ace yatağı sarsmaya başladı. "Kalk ayağa, asker! Böcekler taarruzda!"

Ona Böceklerle ne yapacağımızı anlattım.

"Hadi, biraz dağıtalım," diye ısrar etti.

"Metelik yok." Bir gece önce Araştırma İstasyonu'ndan bir kimyagerle (elbette büyüleyici bir kadın) randevum vardı. Plüton'dan Carl'ı tanıyordu ve Carl bana Sanctuary'ye gidersem onunla iletişime geçmemi yazmıştı. Minyon, kızıl saçlı, pahalı zevkleri olan biriydi. Carl'ın fazlaca paraya sahip olduğumu ima ettiği aşikârdı çünkü kadın bir gece önce yerel şampanyayla tanışmanın zamanı geldiğine karar vermişti. Cebimdeki paranın sadece askerlik maaşımdan geldiğini söyleyip Carl'ı hüsrana uğratmadım ve ben taze sıkılmış ananas suyu olduğunu söyledikleri (ama değildi) şeyi içerken, ona şampanyadan ısmarladım. Gecenin sonunda yürüyerek dönmek zorunda kaldım, nitekim taksiler bedava değiller. Yine de buna değmişti. Para dediğimiz neydi ki? Böcek parasından söz ediyorum tabii ki.

"Sorun değil," dedi Ace. "Benden sana kredi çıkar. Dün gece şansım yaver gitti. Yüzdeleri bilmeyen bir Donanma askerine rastladım."

Kalkıp tıraş oldum, duş aldım; yarım düzine yumurta ile patates, jambon ve gözleme gibi öteberi için yemek sırasına girdik ve bir şeyler yedik. Churchill Caddesi'nde yürürken sıcaklayınca, Ace bir *cantina*'ya* girmeye karar verdi. Gerçek olup olmadığını görmek için ananas sularından denedim. Gerçek değildi ama en azından soğuktu. Her şeye aynı anda sahip olamazsınız.

---

* (İsp.) Bar veya şarap dükkânı. –*çn*

Biraz ondan bundan konuştuk ve Ace bir içki daha söyledi. Ben de bu kez sıkılmış çilek suyu denedim, sonuç yine aynıydı. Ace gözünü kadehine dikip, "Savunma Bakanlığı'ndan terfi almak için gayret edecek misin?" diye sordu.

"Ne? Delirdin mi sen?"

"Hayır. Bak, Johnnie, bu savaş epey sürecek. Dünyada milleti ne tür bir propagandayla oyalarlarsa oyalasınlar, Böceklerin pes etmeye niyetli olmadıklarını sen de ben de biliyoruz. Neden önceden plan yapmayasın ki? Ne derler bilirsin, bir grupta çalacaksan koca davulu taşımaktansa sopayı sallamak daha iyidir."

Konuşmanın gidişatı, özellikle de Ace'ten uzaklaşması beni ürkütmüştü. "Peki, sen ne düşünüyorsun? Terfi alıp orduda subay olmayı mı düşünüyorsun?"

"Ben mi?" diye karşılık verdi. "Devrelerini kontrol et, evlat; yanlış cevaplar veriyorsun. Tahsilli değilim ve senden on yaş büyüğüm. Ama sen Subay Adayı Okulu'nun seçme sınavını verebilecek kadar eğitimlisin, onların beğendiği türden zekâya sahipsin, eğer kariyerine devam edersen benden önce çavuş olursun, sonra da Subay Adayı Okulu'na girersin."

"Çıldırdığını düşünüyorum şu an!"

"Babanı dinle, evlat. Bunu söylemekten nefret ediyorum ama sen bu şapşallığın, içtenliğin ve heyecanınla gerçekten de uğruna saçma sapan belalara gözü kapalı girilecek bir subay olursun. Ama ben... ben karamsar tavırlanyla senin gibilerin coşkusunu dengeleyen alışılmış bir onbaşıyım. Bir gün çavuş olurum... ama buradayken yirmi yılımı tamamlayıp emekli olacağım ve bize ayrılan işlerden birine atanacağım -belki polislik yaparım- ve benimle aynı ucuz tatlardan hoşlanan tombul bir kadınla evleneceğim, spor yapıp balığa çıkacak, kendimi güzelce dağıtacağım."

Ace içki bardağını bıraktı. "Ama sen," diye devamı etti. "Sen burada kalıp yüksek bir rütbeye erişecek ve şerefinle

öleceksin ve ben bunu okuduğumda, 'Onu tanırdım. Ona borç para vermiştim, birlikte onbaşılık yapmıştık,' diyeceğim. Ne diyorsun?"

"Bu konuda hiç düşünmedim. Görev süremi tamamlamayı düşündüm sadece."

Yüzünü ekşiterek sıntı. "Yol verdikleri bir asker görüyor musun bugünlerde? Hizmetini iki senede bitirmeyi mi bekliyorsun yoksa?"

Haklılık payı vardı. Savaş devam ettiği sürece orduda-ki hizmetiniz bitmezdi, en azından kapsül erleri için. Fark daha çok aldığımız tavırlardaydı, en azından şu an için. 'Dönemlik' olan bizler burada kendimizi hiç değilse gelip geçici görüyor ve aramızda şöyle konuşuyorduk: "Şu rezil savaş bittiğinde..." Orduda kariyer yapanlarsa böyle konuşmazdı; hiçbir yere gitmeyeceklerdi ne de olsa, emeklilik ve ölüm dışında tabii.

Bizim de bir yere gittiğimiz yoktu. Ama 'kıdemli' asker olma yoluna girip de yirmi seneni tamamlamazsan, seni burada zorla tutmazlar ama oy hakkını verme konusunda epey gönülsüz davranırlardı.

"Belki iki yılda bitmez," diye durumu kabullendim. "Ama savaş sonsuza kadar sürecek değil ya!"

"Sürmeyecek mi?"

"Bu mümkün mü?"

"Ah, bilsem. Bana böyle şeyleri anlatmazlar. Ama seni kaygılandıran şeyin ne olduğunu anlıyorum, Johnnie. Seni bekleyen bir kız var, değil mi?"

"Hayır. Şey, vardı," diye sakince karşılık verdim. "Ama bana bir ayrılık mektubu yazdı." Yalan söylemiştim ama bu hafif bir süslemeden başka bir şey değildi ve Ace'in böyle bir yanıt beklediği aşikârdı. Carmen kız arkadaşım değildi, o kimseyi beklemedi fakat ender durumlarda bana yazdığı olur ve 'Sevgili Johnnie' diye hitap ederdi.

Ace bilgece başını salladı. "Hep böyle yaparlar. Sivillerle evlenmeyi tercih ederler ve bunu istediklerinde etraflarında dönüp duran biri mutlaka vardır. Takma kafana, evlat; emekli olduğunda seninle evlenmek için can atacak bir sürü kadın bulacaksın ve o yaşa geldiğinde başka birini daha rahat idare edeceksin. Evlilik genç bir adamın felaketi, yaşlı adamın konforudur." Kadehime baktı. "İçtiğin şu iğrenç şey midemi bulandırıyor."

"Senin içtiğin şey için ben de aynısını hissediyorum," dedim.

Omuz silkti. "Dediğin gibi, farklılık gereklidir. Konuştuklarımızı düşünmelisin."

"Düşüneceğim."

Derken Ace bir iskambil oyununa karıştı, bana biraz borç para verdi ve ben de yürüyüşe çıktım, düşünmeye ihtiyacım vardı.

Kariyere devam etmek? Terfi belgesiyle ilgili o gürültü bir yana, kariyerime devam etmek istiyor muydum? Tüm bunlara oy hakkı kazanmak için girişmiştim değil mi? Orduda kalırsam, hiç askerlik yapmamış gibi oy verme hakkımdan uzaklaşmış olacaktım çünkü üniforma giydiğiniz sürece oy verme hakkınız olmazdı. Ki doğrusu da buydu. Bıçkınlar'ın oy vermelerine müsaade etseler, geri zekâlılar atlayış yapmamak için oy kullanabilirler. Böyle bir şey mümkün olamaz.

Bense oy hakkı kazanmak için orduya yazılmıştım.

Bunun için miydi?

Oy hakkı kazanmayı umursamış mıydım? Hayır, aslında vatandaş olmanın saygınlığı, gururu ve statüsüydü.

Acaba öyle miydi?

Ne yapsam da orduya *neden* kaydolduğumu hatırlayamadım.

Her neyse, yurttaş olmanın yolu oy kullanma işlemi değildi. Teğmen sandığa gidecek kadar yaşamamış olsa da ke-

limenin tam anlamıyla bir yurttaştı. Her atlayışında 'oy' kullanmıştı.

Tabii ben de!

Albay Dubois'nın sözleri zihnimde yankılandı: "Yurttaşlık; bir tutumdur, halet-i ruhiyedir ve öyle bir duygusal kanaattir ki bütünün parçadan daha büyük olduğuna... ve parçanın bütün uğruna kendisini feda etmekten böbürlenmeksizin gurur duyacağına inanır."

Sahip olduğum tek ve biricik vücudumla 'sevgili evimde' mi yoksa 'savaşın harabelerinde' mi yer almayı istediğimi hâlâ bilmiyordum; her atlayışta titremelerim devam ediyordu ve savaş harabeleri gerçekten kasvetli yerler olabiliyordu. Ama Albay Dubois'nın neden bahsettiğini artık anlıyordum. Ç.P. benimdi, ben de onların. Ç.P. tekdüzeliği bozmak için ne yapıyorsa, benim yaptığım şey de oydu. Vatanperverlik bana göre biraz derin bir mevzuydu, anlaşılması güçtü. Ama Ç.P. benim ekibimdi, ben onlara aittim. Onlar geride bıraktığım ailemdi; hiç sahip olmadığım kardeşlerimdi, bana Carl'dan bile daha yakınlardı. Onları bıraksam, kaybolurdum.

O halde neden kariyerime devam etmeyeyim ki?

Pekâlâ, çok güzel ama bakanlıktan terfi almak için ter dökmek? Bu da başka bir konu. Yirmi yılımı orduya adadıktan sonra kendimi Ace'in anlattığı gibi göğsümde nişanlar, ayaklarımda keçe terliklerle rahat bir hayat sürerken... ya da Gaziler Salonu'nda diğerleriyle eski günleri yâd ederken hayal edebiliyorum. Ama Subay Adayı Okulu? Bu tip şeyleri konuştuğumuz bir sohbette Al Jenkins'in söylediklerini duyabiliyordum: "Ben bir erim! Ve bir er olarak kalacağım! Er olarak kalırsan kimse senden bir şey beklemez. Kim subay olmayı ister ki? Ya da çavuş? Aynı havayı soluyorsunuz, değil mi? Aynı yemeği yiyorsunuz! Aynı yerlere gidip aynı atlayışları gerçekleştiriyorsunuz. Ama sizin kafanızda endişeye yer yok!"

Al haklıydı. Bir öbek şerit ve rozetin bana ne faydası vardı?

Yine de teklif edilirse çavuşluğu kabul edeceğimi biliyordum. Reddedemezsiniz, kapsül eri reddetmez; öne çıkar ve sorumluluk alır. Terfi için de bu böyledir sanırım.

Olacağından değil. Ben kimdim ki Teğmen Rasczak'ın bir zamanlar olduğu yere geleceğimi düşünüyordum?

O yoldan gitmeye niyetlenmediğime inansam da adayların okuluna yakın bir yere gelmiştim. Bir grup harbiyeli, tören alanlarında durmuş yürüyüş alıştırması yapıyor ve bu halleriyle bizim Acemi Birliği'ndeki askerleri andırıyorlardı. Güneş yakıcıydı ve *Rodger Young*'ın atlayış odasındaki sohbetli ortamın konforu yoktu. Acemi Birliği'ndeki eğitimimi bitirdiğimden beri gemide otuzuncu bölmeden daha ileri yürümemiştim, gereksiz egzersizler geçmişte kalmıştı.

Onları bir süre izledim, üniformaları terden sırılsıklam olmuştu; çavuşlar tarafından azarlandıklarını da duydum. Eski Ev Haftası.* Başımı sallayıp oradan uzaklaştım. Kışlaya dönüp Celi'nin odasını buldum.

İçerideydi, ayaklarını masaya uzatmış dergisini okuyordu. Kapısını tıklattım. Başını kaldırıp homurdandı. "Evet?"

"Çavuş, yani Teğmenim..."

"Geveleyip durma, söyle!"

"Efendim, orduda kalıp bir profesyonel olmak istiyorum."

Ayaklarını masadan indirdi. "Sağ elini kaldır."

Bana ant içirdi, masanın çekmecesine uzanıp bir takım kâğıtlar çıkardı.

Evraklarımı düzenledi, imzalamamı bekledi. Ace'e anlatmadım. Hadi bakalım!

* Bir topluluğun eski üyelerini davet ettiği, bir hafta süren etkinlikler zamanı. -çn

12

Bir askerin kabiliyetli olması asla yeterli değildir. ... Bir asker aynı zamanda özgürlükçü bir eğitim almış, ince bir görgüye, titiz bir nezakete ve en latif kişisel onur duygusuna sahip bir beyefendi olmalıdır. ... Astlarının övgüye değer hiçbir davranışı gözünden kaçmamalı, bu davranışları tek bir onay sözcüğüyle dahi olsa ödüllendirmelidir. Buna karşılık, astlarının hiçbir hatasını görmezden de gelmemelidir. Şu anda uğrunda çarpışmakta olduğumuz siyasi ilkeler ne kadar doğru olursa olsun ... gemilerin kendilerinin mutlak bir despotlukla yönetilmesi gerekmektedir. Karşı karşıya olduğumuz muazzam sorumlulukları size açıkça anlatmış olduğuma inanıyorum... Sahip olduklarımızla elimizden gelenin en iyisini yapmak zorundayız.

-John Paul Jones, 14 Eylül 1775;
Kuzey Amerikalı isyancıların donanma
komitesine yazdığı bir mektuptan alıntı.

Rodger Young hem kapsül hem de asker ikmali için bir kez daha Ordu Üssü'ne geri dönüyordu. Al Jenkins askerlerden birini çatışma alanından alırken ölmüştü ve bu bizi ordu papazından da etmişti. Ayrıca, benim yerime de biri gerekiyordu. Üstümde (Migliaccio'yu temsilen) yepyeni çavuş rütbesi işaretleri vardı ama içimden bir ses, ben gemiden çıkar çıkmaz bu işaretleri Ace'in takacağını söylüyordu; işaretlerin

büyük oranda onursal bir anlamı olduğunu biliyordum çünkü bu terfi, ben Subay Adayı Okulu'na gitmek için ekipten ayrılmadan önce Celi'nin bana hoşçakal hediyesiydi.

Ama bu beni onlardan gurur duymaktan alıkoymadı. Donanma'nın iniş alanındaki çıkış kapısından burnum havada geçtim ve emirlerime damga bastırmak için hızlı adımlarla karantina masasına doğru yürüdüm. İşlemim yapılırken, arkamda nazik, saygılı bir ses duydum: "Affedersiniz Çavuş ama şu yeni botun geldiği yer *Rodger*..."

Kimin konuştuğunu görmek için arkama döndüm, gözlerimle hemen kollarını taradım ve karşımdakinin hafif düşük omuzlu ufak tefek bir onbaşı olduğunu gördüm; kesin bizden... *"Baba!"*

Onbaşı beni kollarının arasına aldı. "Juan! Juan! Ah, küçük Johnnie'm!"

Onu öptüm, ona sarıldım ve ağlamaya başladım. Karantina masasındaki sivil kâtip, iki onbaşının birbirini öptüğüne belki de daha önce hiç şahit olmamıştı. Bir kaşının dahi kalktığını fark etseydim, onu orada hırpalardım. Ama ne yaptığını hiç fark etmedim; aklım başka yerdeydi. Sonradan bana emirlerimi yanımda götürmemi hatırlatmak zorunda kaldı.

O anda burunlarımızı çoktan silmiş ve gülünç halimizi bir kenara bırakmıştık. "Baba, sakin bir köşe bulalım da oturup konuşalım. Öğrenmek istiyorum... *Her şeyi* bilmek istiyorum!" dedim, derin bir nefes aldım ve ekledim: "Öldüğünü sanıyordum."

"Hayır. Belki bir veya iki kez çok yaklaştım. Ama oğlum... yani Çavuşum! Şu iniş yapan botun nereden geldiğini gerçekten bulmalıyım. Bildiğin gibi..."

"Ah, şu mesele. *Rodger Young*'dan. Ben de tam..."

Yüzünde korkunç bir hayal kırıklığı belirdi. "O zaman hemen çıkmam lazım. Tekmil vermem gerekiyor." Sonra hevesle ekledi: "Ama sen de yakında gemiye geleceksin, değil mi Juanito? Yoksa dinlenme iznin mi var?"

"Hmm, hayır." Durumu hızla değerlendirdim. Her şey o kadar farklı olabilecekken! "Baba, bak ben geminin programını biliyorum. Bir - bir buçuk saatten önce gemiye binemezsin. Gemi hızlı kurtarma görevinde değil; *Rog* bu geçişi tamamlarken, o da asgari yakıt noktasına gidecek, tabii pilot bundan sonraki geçişi beklemek zorunda kalmazsa. Önce yükleme yapmaları gerekiyor çünkü."

Kuşkuyla, "Bana verilen emirde, buraya varan ilk gemi botunun pilotuna tekmil vermem yazıyor," dedi.

"Baba, Baba! Bu kadar kuralcı olmak zorunda mısın? Şu yığını iten kız, senin bota şimdi mi yoksa onlar işlerini bitirdikten sonra mı bineceğinle hiç ilgilenmiyor. Hem kalkıştan on dakika önce hoparlörlerden çağrı yapıp geminin kalkışını duyuracaklar. Kaçırman *imkânsız.*"

Onu sakin bir köşeye yönlendirdim. Oturduğumuzda, "Sen de aynı bota mı bineceksin, Juan? Yoksa sonra mı geleceksin?" diye sordu.

"Ee..." Ona emirlerimi gösterdim, haberi vermenin en basit yolu bu gibiydi. Gece denizde karşılaşan gemilerdik,* 'Evangeline'** hikâyesinde olduğu gibi... kahretsin, böyle mi öğrenmeliydi?

Emirlerimi okudu, gözleri yaşlandı, bense hemen davrandım: "Baba, bak, ben geri dönmeye çalışacağım. Bıçkınlar'dan başka bir birlikte olmak istemem. Hele sen de onlarla olduktan sonra... biliyorum, hayal kırıklığına uğradın ama..."

"Bu hayal kırıklığı değil, Juan."

"Efendim?"

"İftihar ediyorum. Oğlum subay olacak. Benim küçük Johnnie'm! Ah, tabii hayal kırıklığı da yok değil; bugünü çok

* H. W. Longfellow'un "The Theologian's Tale" şiirinden alıntı. İfade İngilizcede çoğunlukla, birbirini tanımış ama şans eseri bir ya da iki kez karşılaşmalarının dışında görüşme ihtimalleri olmayan iki kişinin durumunu ifade etmek için kullanılır. -*yhn*

** H. W. Longfellow'un 1847'de yayımladığı "Evangeline" adlı uzun şiir. -*yhn*

beklemiştim. Ama biraz daha bekleyebilirim." Gözyaşlarının arasından gülümsedi. "Büyüdün, oğlum. Ve hakkını da verdin."

"Öyle galiba. Ama baba daha subay olmadım ve belki de ancak birkaç gün *Rog*'dan uzaklaşabileceğim. Bazen subay adaylarına çok çabuk yol veriyorlar ve..."

"Bu kadarı yeter, genç adam!"

"Efendim?"

"Başaracaksın. Bu 'yol verme' meselesini bir daha duymayayım." Birden gülümsedi. "İlk kez bir çavuşa 'çeneni kapa' diyebildim."

"Peki... Elimden geleni kesinlikle yapacağım, baba. Ve eğer başarırsam, kesinlikle yaşlı *Rog*'a başvuracağım. Ama..." Gerisini getiremedim.

"Biliyorum. Seni atayacakları bir görev olmazsa, talebinin de bir anlamı olmayacak. Boş ver. Birlikte geçireceğimiz yalnızca bir saat varsa, bunun tadını çıkaracağız. Bana yaşattığın gururdan havalara uçacağım neredeyse. Ee, görüşmeyeli nasılsın, Johnnie?"

"Alı, iyiyim, gayet iyiyim." Her şey o kadar da kötü değil, diye düşünüyordum. Babamın en rahat edeceği bölük Bıçkınlar'dı. Bütün arkadaşlarım... ona göz kulak olur, onu hayatta tutardı. Ace'e telgraf göndermeliydim. Babam onlara kim olduğunu söylemezdi. "Baba, ne kadardır buradasın?"

"Bir yılı biraz geçti."

"Ve şimdiden onbaşı oldun, ha?"

Babamın yüzünde tatsız bir gülümseme belirdi. "Şu sıralar onbaşı olmak kolaylaştı."

Neyi kastettiğini sormama gerek yoktu. Kayıplar. Teşkilat Şeması'nda her zaman boşluklar olurdu; bu görevleri doldurmak için yeterli sayıda eğitimli asker bulamazdınız. Bunun yerine, "Ee... ama baba sen... Yani, diyorum ki, sen askerlik için biraz yaşlı değil misin? Yani Donanma veya Lojistik olabilir ya da..."

"Çevik Piyade'de olmayı ben istedim ve öyle de oldu!" dedi anlayışla. "Hem çoğu çavuştan da yaşlı değilim... aslına bakarsan, onlar kadar da yaşlı değilim. Oğlum, senden yirmi iki yaş büyük olmam, tekerlekli sandalyede olduğum anlamına gelmiyor. Hem yaşın da bazı faydaları var."

Hakkı vardı. Çavuş Zim'in rütbe dağıtırken her zaman daha yaşlı askerlere öncelik verdiğini hatırladım. Hem babam Acemi Birliği'nde asla benim düştüğüm aptallığa düşmez, kırbaç yemezdi. Büyük olasılıkla Acemi Birliği'ndeki eğitimi tamamlamadan önce dahi onun onbaşılığa uygun olduğunu anlamışlardı. Ordunun orta rütbelerde gerçekten olgun adamlara ihtiyacı var; ordu sonuçta ataerkil bir teşkilat.

Ona neden Çevik Piyade'de olmak istediğini veya neden dönüp dolaşıp benim gemime geldiğini sorma gereği hissetmedim; burada olması içimi sıcacık bir duyguyla doldurmuş, göğsümü bana sözle ifade ettiği her övgüden çok daha fazla kabartmıştı. Hem ona *neden* orduya katıldığını sormak istemiyordum; bu sorunun yanıtını bilir gibiydim. Annem. İkimiz de ondan bahsetmemiştik, fazla acı verirdi.

O yüzden bir anda konuyu değiştirdim. "Son gelişmeleri anlat bana. Nerelerdeydin, neler yaptın?"

"San Martin Kampı'nda eğitim aldım..."

"Nasıl? Currie'de değil miydin?"

"Yeni bir kamp bu. Ama anladığım kadarıyla eski düzen devam ediyor. Yalnızca eğitimi hızlandırıp iki ay erken tamamlıyorlar, pazarları da izin vermiyorlar. Sonra *Rodger Young*'a atanmayı istedim -ve olmadı- sonra kendimi McSlattery'nin Gönüllüleri'nde buldum. İyi bir birlik."

"Evet, biliyorum." Güçlü, sert ve tehlikeli bir bölük olarak bilinirdi, neredeyse Bıçkınlar kadar iyiydi.

"İyi bir *birlikti* demeliyim aslında. Onlarla birkaç atlayış yaptım ve askerlerden bazıları mevta oldu. Bir süre sonra da bunları verdiler." Şeritlerine baktı. "Sheol'e atlayışımız sırasında onbaşı olmuş..."

"Sen *orada* mıydın? Ben de!" Ani ve sıcak bir duygu seliyle birlikte, kendimi babama hiç olmadığım kadar yakın hissettim.

"Biliyorum. En azından birliğinin orada olduğunu biliyordum. En iyi tahminle, senin yaklaşık seksen kilometre kuzeyindeydim. Mağaradan çıkan yarasalar gibi yerin içinden fokurdayarak çıktıkları o karşı hücumu biz durdurduk." Babam omzunu silkti. "Karşı hücum tamamlandığında, kendimi birliksiz bir onbaşı olarak buldum; geride sağlıklı bir kadro oluşturacak adam kalmamıştı. İşte, beni de buraya gönderdiler. Kral'ın Kodyak Ayıları birliğine gidebilirdim ama yerleştirme çavuşuyla görüştüm ve ilaç gibi haberi aldım: *Rodger Young* kadrosundan bir onbaşı eksikle dönmüştü. İşte böylece buraya geldim."

"Peki, orduya ne zaman katıldın?" Bu soruyu sorar sormaz hata yaptığımı fark ettim ama konuyu McSlattery'nin Gönüllüleri'nden uzaklaştırmam gerekiyordu; ölü bir birliğin yetimi, onu unutmak ister.

Babam sessizce, "Buenos Aires'ten kısa süre sonra," dedi.

"Ah, anladım."

Babam birkaç saniye hiçbir şey söylemedi. Sonra yumuşak bir sesle, "Anladığından emin değilim, oğlum," dedi.

"Efendim?"

"Hmm... açıklamak kolay olmayacak. Bunda anneni kaybetmemim tabii ki bir etkisi oldu. Ama ben orduya onun intikamını almak için katılmadım... aklımda bu düşünce olsa da. Kararım daha çok seninle ilgiliydi."

"Benimle mi?"

"Evet, seninle. Oğlum, ben senin yaptıklarını her zaman annenden daha iyi anladım. Onu sakın suçlama çünkü asla bilemezdi; öğrenmek için bir kuşun yüzmeyi anlamasından daha fazla şansı yoktu. Ve belki de ben bunu *neden* yaptığını biliyordum; kendin neden yaptığını muhtemelen bilmesen

de. Sana olan öfkemin en azından yarısı sadece gücendiğim içindi... çünkü benim yapmam gerektiğini tüm kalbimle bildiğim bir şeyi sen yapmıştın. Ama orduya katılmamın sebebi sen de değildin... Sen yalnızca bunu tetikledin ve seçeceğim birliği belirledin."

Duraksadı. "Sen orduya katıldığında ben pek de iyi değildim. Hipno-terapistime oldukça düzenli gidiyordum, bundan hiç şüphelenmedin, değil mi? Ama bende muazzam bir hoşnutsuzluk olduğunu fark etmenin ötesine geçemedik. Sen gittikten sonra, bunun acısını senden çıkardım ama asıl mesele sen değildin ve bunu ben de terapistim de biliyorduk. Sanırım gerçek sıkıntının yaklaşmakta olduğunu çoğu kimseden erken fark ettim; Acil durumun duyurulmasından tam bir ay önce ordu araçları için ihale teklifi sunmamız çağrısını yapmışlardı. Sen hâlâ eğitimdeyken, biz neredeyse tamamen savaşa yönelik üretime geçmiştik. O dönemde kendimi daha iyi hissettim, ölümüne çalıştım ve terapistimi göremeyecek kadar meşgul ettim kendimi. Sonraysa hiç olmadığı kadar sıkıntıya düştüm." Gülümsedi. "Oğlum, siviller hakkında fikrin var mı?"

"Yani... aynı dili konuşmuyoruz. Bunu biliyorum."

"Yeterince açık ifade ettin. Madam Ruitman'ı hatırlıyor musun? Acemi Birliği'ni tamamladıktan sonra birkaç gün iznim vardı ve eve gittim. Arkadaşlarımızın bazılarını gördüm, onlara veda ettim, o da onların arasındaydı. Gevezeliğinin ortasında, 'Gerçekten gidiyor musun? Eğer Faraway'e ulaşırsan, çok sevdiğim arkadaşlarım Regatoları kesinlikle aramalısın,' dedi.

"Ben de ona, elimden geldiğince nazik ifadelerle, bunun mümkün görünmediğini çünkü Faraway'in, Arachnidlerin işgalinde olduğunu söyledim. Bu onu hiç etkilemedi. Sadece, 'Ah, hiç sorun değil, onlar sivil!' dedi." Babamın yüzüne alaycı bir gülümseme yayıldı.

"Evet, biliyorum."

"Neyse hikâyemden uzaklaşmayayım. İçimin giderek daha çok sıkıldığını anlatıyordum sana. Annenin ölümü beni, yapmam gerekeni yapmak için serbest bırakmış oldu. O ve ben çoğu çiftten yakındık ama yine de onun ölümüyle bu adımı atmak için özgür kalmış oldum. İşi Morales'e devrettim..."

"Yaşlı Morales'e mi? Bunu başarabilecek mi?"

"Evet. Çünkü başarmak zorunda. Birçoğumuz eskiden yapamayız gözüyle baktığımız adımları atıyoruz. Ona bol bol stok bıraktım -ne derler bilirsin, toprağı işleyen, ekmeği dişler- ve gerisini ikiye bölünmek üzere teminata yatırdım: Yarısı Yardımseverler Vakfı'na gidecek, diğer yarısı ise sen ne zaman dönüp almak istersen o zaman senin olacak. Dönmek istersen tabii. Neyse bunu boş ver şimdi. En azından sorunumun ne olduğunu bulabildim sonunda." Duraksadı ve yumuşak bir sesle, "İnandığım bir şey uğruna harekete geçmeliydim. Kendime erkek olduğunu kanıtlamam gerekiyordu. Sadece üreten ve tüketen ekonomik bir hayvan değil... bir *insan* olduğumu."

O anda, ben daha yanıt veremeden, etrafımızdaki duvar hoparlörlerinden bir şarkı yükseldi: "...*Rodger Young*'ın adı parıldasın, parıldasın!" ve sonra bir kız sesi duyuldu: "*Rodger Young* personeli, gemiye geçin. Liman H. Dokuz dakika."

Babam birden ayaklandı, çantasını aldı. "Bu benimki! Kendine dikkat et, oğlum ve o sınavlara göster gününü. Yoksa hâlâ tek başına yol alacak kadar büyümediğini anlayacaksın."

"Tamam, baba."

Hızla bana sarıldı. "Döndüğümde görüşürüz!" der demez gitti.

Kumandanlığın yan ofisine gidip, Çavuş Ho'ya çok benzeyen, hatta yine onun gibi bir kolu olmayan bir filo çavuşu-

na tekmil verdim. Ancak Çavuş Ho'nun gülümsemesinden de yoksundu. "Çavuş Adayı Juan Rico, emirler gereğince Kumandan'ın emir ve görüşlerine hazırdır," dedim.

Saate baktı. "Botun yetmiş üç dakika önce indi. Değil mi?"

Ben de ona durumu anlattım. Eliyle dudağını çekiştirirken düşünceli gözlerle bana baktı. "Şimdiye kadar her bahaneyi duydum sanırdım. Sen bir tane daha ekledin şimdi. Baban, yani senin öz baban, tam da sen ayrılırken senin eski gemine mi geçiyordu gerçekten?"

"Gerçeğin ta kendisi bu, Çavuş. Kontrol edebilirsiniz: Onbaşı Emilio Rico."

"Biz burada 'genç beyefendilerin' söylediklerini kontrol etmeyiz. Sadece olur da doğru söylemedikleri ortaya çıkarsa, bunun hesabını sorarız. Tamam. Babasına veda etmek için geç kalmayı göze almayacak bir oğlan hiçbir yerde işe yaramaz. Unut, gitsin."

"Teşekkürler, Çavuş. Şimdi Kumandan'a mı tekmil vereceğim?"

"Ona tekmil verdin bile." Bir listeye tik attı. "Belki bir ay sonra, iki düzine askerle birlikte seni de çağırtır. Görevin burada, başlangıç için kontrol listen de burada. İşe o şeritleri keserek başlayabilirsin. Yine de onları kaybetme; daha sonra ihtiyacın olabilir. Ama an itibariyle, sen 'Çavuş' değil, 'Bay Rico' olarak anılacaksın."

"Başüstüne, efendim."

"Bana 'efendim' deme. *Ben sana 'efendim' diye seslenecegim.* Ama sen bundan hoşlanmayacaksın."

Subay Adayı Okulu'nu anlatmayacağım. Acemi Birliği gibi ama karesi ve küpü alınmış hali, bir de kitaplar var. Sabahları askerler gibiydik; Acemi Birliği ve muharebe eğitiminde yaptıklarımızın aynılarını tekrarlıyor ve bunları yapma biçimimizden dolayı -çavuşlar tarafından- azarlanıyorduk. Öğleden sonraları ise birer subay adayı ve 'beyefendi'ydik ve ders aldığımız konuların listesi sonsuza uzayıp gidiyordu:

matematik, fen, galaktografi, ksenoloji, hipnopedi, lojistik, strateji ve taktik, muhabere, askeri hukuk, arazi okuma, özel silahlar, liderlik psikolojisinden askerlerin bakımı ile beslenmesine ve I. Serhas'ın büyük savaşı neden kaybettiğine kadar her şey vardı. Her şeyden önemlisi, bir yandan tek tabancalık bir felaket gibi hareket ederken, diğer taraftan elli adamı nasıl takip edeceğimizi, besleyeceğimizi, seveceğimizi, kurtaracağımızı -ama *asla* şımartmayacağımızı- öğreniyorduk.

Yataklarımız vardı ama onları çok az kullanıyorduk; odalarımız, duşlarımız ve içeride su tesisatımız vardı; her dört adaya yataklarını yapacak, odalarını temizleyecek, ayakkabılarını parlatacak, üniformalarını serecek ve diğer ayak işlerini yapacak bir sivil hizmetçi veriliyordu. Bu hizmet bir lüks olarak sağlanmamıştı ve bir lüks de değildi; bu hizmetin amacı, öğrenciyi herhangi bir Acemi Birlik mezununun hâlihazırda kusursuz yapabileceği işlerden kurtararak, ona imkânsız olanı başarması için daha fazla zaman vermekti.

Altı gün boyunca çalışacak ve elinden ne geliyorsa yapacaksın,
Yedinci gün de böyle geçecek ve kabloları çakacaksın.[*]

Veya Ordu versiyonuna göre: ...*ve damını temizleyeceksin*; bu da aslında aynı düzenin yüzyıllardır böyle devam ettiğini gösteriyor. Keşke kaytardığımızı düşünen o sivillerden sadece birini yakalayıp, onu bir ay subay eğitimine alabilseydim.

Akşamları ve pazar günleri her saatimizi, gözlerimiz yanana ve kulaklarımız ağrıyana kadar ders çalışmaya ayırıyorduk, sonra da yastıklarımızın altında durmadan vızıldayan hipnopedik hoparlörlerle (başarabilirsek) uyuyorduk.

---

[*] İki yıl boyunca bir ticaret gemisinde çalışan Amerikalı yazar R. H. Dana, Jr., 1840'ta anılarını *Two Years Before the Mast* (Pruva Direğinin Dibinde İki Yıl) isimli kitapta anlatmıştır. Kendi deneyimleri çevresinde denizcilerin yaşamını yansıtan kitapta benzer dizeler bulunur:
Altı gün boyunca terleyecek ve elinden ne geliyorsa yapacaksın,
Yedinci günde güverteyi raspa edecek ve palaman temizleyeceksin. -yhn

Marşlarımız da aynı ölçüde karamsardı: 'Ordu uzak olsun bana, uzak olsun bana! Saban başında durmayı yeğlerim daima!' ve 'Artık savaş eğitimi istemiyorum' ve 'Ağlayan ana der ki, oğlumu asker etmeyin' ve nakaratı Küçük Kayıp Koyunlardan bahseden -marşlar içinde en sevileni- 'Centilmen Erler' klasiği: '...Tanrım, bizim gibilere acı. Mee! Yee! Mee!'

Yine de orada mutsuz olduğumu hatırlamıyorum. Belki de çok meşguldüm. Acemi Birliği'nde herkesin tosladığı o psikolojik 'tümsek' asla ortaya çıkmadı; yalnızca herkesin her an hissettiği derslerden kalma korkusu vardı. Matematikte zayıf oluşum özellikle canımı sıkıyordu. İsmi şaşılacak kadar kendisine uygun olan oda arkadaşım 'Angel', Hesperuslu bir koloni sakiniydi ve her akşam uyumadan bana ders veriyordu.

Başta subaylar olmak üzere, öğretmenlerin çoğu harp malulüydü. Kollarının, bacaklarının, görme, duyma vb. yetilerinin eksiksiz yerinde olduğunu hatırladığım öğretmenler, göreve atanmamış muharebe eğitmenleri arasındandı, gerçi hepsinin böyle olduğu da söylenemezdi. Yakın savaş koçumuz elektrikli sandalyede oturuyor ve plastik bir yakalık takıyordu; boynundan aşağısı tamamen felç olmuştu. Ama dili felçli değildi, gözleri hiçbir detayı kaçırmazdı ve gördüklerini analiz edip eleştirmedeki acımasızlığı, önemsiz engelini telafi ederdi.

Malulen emekli olarak tam maaş alabileceği açık olan bu kişilerin neden bunu kabul edip evlerine dönmediğini başlangıçta merak ediyordum. Sonra merak etmeyi bıraktım.

Sanırım subay eğitimimin en dikkat çekici kısmı, Korvet Nakliye Gemisi *Mannerheim*'ın kıdemsiz vardiya subayı ve pilot adayı olan kara gözlü Ensign Ibañez'in ziyareti oldu. Sınıfım akşam yemeği içtiması için sıraya girmişti ki, beyaz Donanma üniforması ve bir kâğıt ağırlığı kadar hafif vücuduyla inanılmaz derecede küstah görünen Carmencita gel-

di –yemek sırasının önünden yürüyüp geçti ve o yürüdükçe etraftaki bütün gözlerin kocaman açıldığını görebilirdiniz– ve doğrudan nöbetçi subaya yaklaşarak, net, delici bir sesle adımı söyleyerek beni sordu.

Nöbetçi subay Kumandan Chandar'ın kendi annesine dahi gülümsemediği inanışı hâkimdi ama kumandan yüzünü eğip bükerek Carmen'e hafifçe gülümsedi ve orada bulunduğumu teyit etti... ki bunun üzerine, Carmen uzun siyah kirpiklerini ona doğru savurarak, gemisinin neredeyse kalkmak üzere olduğunu söyledi ve ekledi: *Rica etse* beni yemeğe götürebilir miydi?

Kendimi oldukça istisnai ve kesinlikle emsalsiz üç saatlik bir izinde buldum. Belki de Donanma, henüz Ordu'ya aktarmaya zaman bulamadığı hipnoz teknikleri geliştirmiştir. Veya Carmen'in gizli silahı bundan da eskidir ve Çevik Piyade tarafından kullanılamıyordur. Ne olursa olsun, sadece harika zaman geçirmekle kalmadım, aynı zamanda sınıf arkadaşlarımın gözünde o zamana kadar hiç de yüksek olmayan prestijim muazzam boyutlara ulaştı.

Muhteşem bir geceydi, kesinlikle sonraki gün iki dersi asmama değdi. İkimizin de –Böcekler, Plüton'daki araştırma istasyonumuzu ezip geçtiklerinde öldürülen– Carl'dan haberdar olması geceye gölge düşürdüyse de, ikimiz de bir şekilde bu tür şeylerle başa çıkarak yaşamayı öğrendiğimizden çok etkisi olmadı.

Bir şey beni irkiltti. Carmen yemek sırasında gevşeyip şapkasını çıkardı. Mavi siyah saçları yerinde yoktu. Donanma'daki birçok kızın kafalarını kazıdığını biliyordum; sonuçta, bir savaş gemisinde uzun saça bakmak kolay değildi ve en önemlisi bir pilot serbest düşüş manevralarında saçının etrafta salınıp eline ayağına dolaşması riskini göze alamazdı. Tanrım, ben kendi kafamı sırf rahat ve temiz olayım diye kazımıştım. Ama küçük Carmen'in aklımdaki resminde yeleye benzeyen dalgalı, gür saçları vardı.

Ama aslına bakarsanız, insanın gözü alışınca çok hoş görünüyor. Demek istediğim, eğer bir kız en başından güzelse, kafası sıfıra vurulmuşken de gayet iyi görünecektir. Hem bu pürüzsüz kafa Donanma kızlarını sivil piliçlerden ayırmaya da yarıyor. Bir nevi arma, hani muharebe atlayışlarındaki altın rengi kafatasları gibi. Carmen'i çok farklı göstermiş, ona onurlu bir hava katmıştı. Ben de onun bir subay, bir savaşçı hem de çok güzel bir kız olduğunu ilk kez tam olarak fark etmiş oldum.

Kışlaya geri döndüğümde gözlerim parlıyordu ve üzerimde hafif bir parfüm kokusu vardı. Carmen bana veda öpücüğü vermişti.

Subay Adayı Okulu'nda içeriğinden dahi bahsetmek istediğim tek ders Tarih ve Ahlâk Felsefesiydi.

Bu dersi müfredatta görünce çok şaşırmıştım. Tarih ve Ahlâk Felsefesi dersinin muharebeyle ve müfreze komutanlığıyla ilgisi yok; savaşla olan tek bağlantısı (herhangi bir bağlantının var olduğu hallerde) *neden* savaştığımızı ele alıyor olması ki her aday bunu subay okuluna gelmeden çok önce çözmüş olur. Bir Çevik Piyade, Çevik Piyade olduğu için savaşır.

Tarih ve Ahlâk Felsefesinin bu dersi okulda hiç almamış olanların (belki üçte birimizin) yararına bir tekrar dersi olarak koyulduğuna karar verdim. Subay adayı sınıfımın yüzde 20'sinden fazlası Terra'dan değilken (Dünya'da doğan insanlara göre daha fazla koloni sakini orduya kaydoluyor, bu yüzden insan bazen endişeleniyor), Terralı olan yaklaşık dörtte üçünün bir kısmı Tarih ve Ahlâk Felsefesi dersinin öğretilmediği bağlı bölgelerden ve diğer yerlerden geliyordu. Bu yüzden, dersin ondalıklarla değerlendirilen zorlu derslerden biraz nefes almamı sağlayacak çantada keklik bir ders olduğunu düşündüm.

Yine yanılmıştım. Lisedeki dersimin aksine, bu dersi geç-

mek gerekiyordu. Ama sınavla değil. Derste sınavlar, ödevler ve sözlüler vardı ama not yoktu. Dersi geçmek için, öğretmenin sizin göreve değer olduğunuz kanısına varmasını sağlamalıydınız.

Öğretmenin dersten geçirmediği öğrencilerin bir kurulun önüne çıkması gerekiyordu ve bu kurul öğrencinin subaylığa ne kadar uygun olduğunu sorgulamakla kalmıyor, silah kullanmadaki hızına bakmaksızın orduda *herhangi bir* rütbeyle yer alıp alamayacağını da tartışıyordu, sonuçta öğrenciye ilave bir talimat vermeye ya da... onu ordudan atıp, sivil hayata göndermeye karar veriyordu.

Tarih ve Ahlâk Felsefesi saatli bomba gibiydi. Gecenin kōründe uyanıp, düşünüyordunuz: Acaba *bununla ne* kastetti? Lisedeki dersimde dahi bu böyleydi; Albay Dubois'nın neden bahsettiğini bir türlü anlayamıyordum. Çocukken, bu dersin fen bölümüne alınmasını saçma bulurdum. Sonuçta bir fizik veya kimya değildi; neden ait olduğu sosyal çalışmalarda verilmiyordu? Benim derse dikkat etmemdeki tek neden, sınıfta çok hoş tartışmaların olmasıydı.

'Bay' Dubois'nın bana *neden* savaşmam gerektiğini öğrettiğini, her halükârda savaşmaya karar verdikten çok sonrasına kadar anlamamıştım.

Yani, neden *savaşmalıydım*? Yumuşak tenimi, hiç de arkadaş canlısı olmayan yabancıların şiddetine maruz bırakmak abes değil miydi? Hem de her rütbede maaşlar cep harçlığına ancak yetiyorken ve çalışma saatleri korkunç, çalışma koşulları onlardan da korkunçken? Hem de bu oyunlardan *hoşlanan* kalın kafalı insanlar mevzuyu ele alırken ben rahatça evimde oturabilecekken? Hem de karşısında savaştığını yabancılar, ben ortaya çıkıp onların çay vagonunu tekmelerimle devirene kadar bana kişisel olarak hiçbir şey yapmamışken, nasıl bir saçmalık *bu*?

Sırf Çevik Piyade olduğum için savaşmak? Arkadaş. Dr.

Pavlov'un köpekleri gibi salyan akıyor. Kes şunu ve düşünmeye başla.

Öğretmenimiz Binbaşı Reid, doğrudan size bakıp adınızla seslenmek gibi rahatsız edici bir alışkanlığı olan kör bir adamdı. Rus-Anglo-Amerikan İttifakı ile Çin Hegemonyası arasındaki savaşın ardından 1987'de ve devamında ortaya çıkan olayları gözden geçiriyorduk. Ama San Francisco ve San Joaquin Vadisi'nin yıkımının haberleri tam da o gün ulaşmıştı; bize bir moral konuşması yapacağını sandım. Ne de olsa, bir sivilin bile bunu şimdiye kadar anlaması lazımdı: Böcekler ya da biz. Savaş ya da öl.

Binbaşı Reid San Francisco'nun adını ağzına almadı. Biz maymunlardan birini kaldırıp Yeni Delhi müzakere antlaşmasını özetlemesini, bunun savaş esirlerini nasıl görmezden geldiğini anlatmasını istedi... ve böylece, konuyu sonsuza kadar kapatmış oldu; mütareke çıkmaza sürüklenmişti ve bir taraftaki askerler oldukları yerde kalmıştı; diğer taraftakiler ise serbest bırakılmış ve Karışıklıklar sırasında evlerine doğru yola çıkmıştı veya istemedilerse gitmemişlerdi.

Binbaşı Reid'in kurbanı, serbest bırakılmayan esirleri özetledi: İki İngiliz paraşütçü tümeninden sağ kalanlar ile çoğunluğu Japonya, Filipinler ve Rusya'da yakalanan ve 'siyasi' suçlarla hapis cezasına çarptırılan birkaç bin sivil. Binbaşı Reid'in kurbanı sözlerine, "Bunların yanında, başka birçok askeri esir de vardı," diyerek devam etti, "Bunlar savaş sırasında ve öncesinde yakalanmıştı, bazılarının daha önceki bir savaşta yakalanıp hiç serbest bırakılmadığı söylentileri dolaşıyordu. Serbest bırakılmayan esirlerin sayısı asla bilinmedi. En iyi tahminlere göre, rakam altmış beş bin civarında."

"Neden 'en iyi' dediniz?'

"Yani bu kitaptaki tahmin, efendim."

"Lütfen ifadelerinizde kesin olun. Sayı yüz binden büyük müydü, küçük mü?"

"Bilmiyorum, efendim."

"Hiç kimse bilmiyor. Binden büyük müydü?"

"Büyük olasılıkla, efendim. Neredeyse kesinlikle."

"Kesinlikle. Çünkü bu sayıdan çok daha kalabalık bir grup kurtuldu, eve döndü ve isimleriyle kaydedildi. Dersine dikkatlice çalışmadığını görüyorum. *Bay Rico!*"

Şimdiki kurban bendim. "Buyurun, efendim."

"Bin esirin serbest bırakılmaması, savaş başlatmak veya bir savaşı sürdürmek için yeterli bir sebep mi? Bir savaş başlar veya mevcut savaş devam ederse, milyonlarca masum insanın ölebileceğini, yani aslında kesinlikle öleceğini unutmayın."

Tereddüt etmedim. "Evet, *efendim!*' Yeter de artar bile."

"Yeter de artar bile. Peki, düşmanın serbest bırakmadığı *tek bir* esir, savaş başlatmak veya bir savaşı sürdürmek için yeterli bir sebep mi?"

Tereddüt ettim. Çevik Piyade yanıtını biliyordum ama onun istediği yanıtın bu olduğunu düşünmüyordum. Sertçe, "Hadi, hadi, Beyefendi!" dedi. "Bin üst sınırımız; sizi alt sınırımız olarak bir rakamını değerlendirmeye davet ediyorum. Ama 'bir ila bin Sterlin arasında bir yerde' yazan bir borç senedini ödeyemezsiniz ki savaş başlatmak, üç kuruş para ödemekten çok daha ciddi bir iştir. Bir ülkeyi -aslında iki ülkeyi- bir adamı kurtarmak için tehlikeye atmak suç olmaz mı? Hem de bu adam, uğrunda savaşılmasını hak etmiyorsa? Veya bu arada ölürse? Her gün kazalarda binlerce insan ölüyor... öyleyse neden bir adam için tereddüt edelim? Cevap verin! Evet veya hayır, deyin. Boşuna sınıfı bekletiyorsunuz."

Bam telimi basmıştı. Ona kapsül erlerinin vereceği cevabı verdim. "Evet, efendim!"

"'Evet' ne?'

"Bin olsun veya sadece bir olsun fark etmez, efendim. Savaşırız."

"Hah! Esirlerin sayısı önemli değil. Güzel. Şimdi cevabınızı kanıtlayın."

Sıkışıp kalmıştım. Doğru cevabın bu olduğunu *biliyordum*. Ama nedenini bilmiyordum. Üzerime gelmeye devam ediyordu. "Açıkça konuşun, Bay Rico. Bu mutlak bir bilim. Matematiksel bir ifadede bulundun; bunu kanıtlamak zorundasın. Benzetme yoluyla, bir patatesin bin patatesle aynı fiyatta olduğunu iddia ettiğiniz söylenebilir. Değil mi?"

"Hayır, efendim!"

"Peki neden? Kanıtlayın."

"İnsanlar patates değildir."

"Gayet güzel, Bay Rico! Sanırım beyninizi bir gün için yeterince yorduk. Yarın, ilk soruma verdiğiniz yanıtın sembolik mantıkla hazırlanmış yazılı kanıtını sınıfa getirin. Size bir ipucu vereyim. Bugün işlediğimiz bölümdeki yedinci referansa bakın. Bay Salomon! Günümüzün siyasi teşkilatlanması, Karışıklıklardan sonra nasıl bir evrim geçirdi? Ve bunun ahlâki gerekçesi nedir?"

Sally ilk kısımda tökezledi. Ancak, Federasyonun nasıl ortaya çıktığı hakkında hiç kimse kesin bir açıklama getiremez; kendiliğinden oldu her şey. Ulusal hükümetler 20. yüzyılın sonunda çökmeye başladığında, boşluğu doldurmak için bir şey lazımdı ve çoğunlukla bu boşluk, geri dönen gazilerle dolduruldu. Bir savaş kaybetmişlerdi, çoğunun işi yoktu, birçoğu Yeni Delhi Antlaşması'nın koşullarından ve özellikle savaş esirleri hezimetinden olabildiğine rahatsızdı ve nasıl savaşacaklarını çok iyi biliyorlardı. Ama bu bir devrim değildi; 1917'de Rusya'da olanlara daha çok benziyordu; sistem çökmüştü ve sistemin yerini başka biri almıştı.

Aberdeen, İskoçya'da görülen ilk bilindik vaka, oldukça tipik nitelikteydi. Bazı gaziler ayaklanmaları ve yağmayı durdurmak için bir araya geldi, (iki gazi dâhil) birkaç kişiyi astı ve komitelerine gazilerden başka hiç kimseyi almamaya

karar verdi. Başlangıçta her şey plansızdı; biraz birbirlerine güveniyor, başka hiç kimseye güvenmiyorlardı. Acil durum tedbiri olarak başlayan bir dalga, anayasal uygulama haline geldi... bir veya iki kuşakta.

Bazı gazilerin asılmasını gerekli gören İskoç gaziler, bunu yapacaklarsa, kâr peşinde koşan, karaborsacı, fazla mesai için iki kat maaş isteyen, ordudan kaçan, esamesi okunmayan hiçbir 'kahrolası' sivilin bu konuda söz hakkı olmayacağına karar vermişti. Onlara ne denirse aynen yapacaklardı, anlıyorsunuz ya? Ve biz de o sırada işleri düzene koyduk. Benim tahminim böyle, kendim de böyle hissettiğim için olabilir... Ama tarihçiler de siviller ile geri dönen askerler arasındaki düşmanlığın, bugün düşünebileceğimizden daha yoğun olduğunu kabul ediyor.

Sally cevabını kitaba göre vermedi. Sonunda, Binbaşı Reid onun sözünü kesti. "Yarın sınıfa üç bin kelimelik bir özet getirin. Bay Salomon, bugün oy hakkının sadece terhis edilmiş gazilerle sınırlı olmasına -tarihsel veya kuramsal değil, pratik- bir gerekçe gösterebilir misiniz?"

"Çünkü onlar seçilmiş adamlar, efendim. Daha zekiler."

"Saçma!"

"Efendim?"

"Kelime çok mu uzun geldi? Bunun saçma bir düşünce olduğunu söyledim. Askerler, sivillerden daha parlak zekâlı değildir. Birçok durumda, siviller çok daha zekidir. Yeni Delhi Antlaşması'ndan hemen önceki askeri darbe girişiminin, şu sözde "Bilim İnsanları Ayaklanması"nın temelinde yatan gerekçenin bir kıymığı da budur: Elit aydınlar yönetime geçerse, ütopya kurulur. Bu hareket tabii ki aptal yüzünün üzerine kapaklandı. Çünkü bilim arayışı topluma fayda sağlasa da, kendi başına sosyal bir erdem değildir; uygulayıcıları, sosyal sorumluluktan nasiplenmemiş, benmerkezci kişilerden oluşabilir. Size bir ipucu verdim, Beyefendi; yakalayabildiniz mi?"

Sally, "Askerler disiplinli, efendim," diye cevap verdi.

Binbaşı Reid ona nazik davranıyordu. "Kusura bakmayın. Çekici bir kuram ama gerçeklerle desteklenmiyor. Ne siz ne ben Ordu'da kaldığımız sürece oy verebiliyoruz ve ordudaki disiplinin askerleri terhislerinden sonraki yaşamlarında da disiplinli yapacağına dair hiçbir kanıt yok; gazilerin suç işleme oranı ile sivillerinki birbirinden pek de farklı değil. Ayrıca, barış zamanında çoğu gazinin muharebe dışı yardımcı servislerden geldiğini ve askeri disiplinin tüm sertliğine tabi tutulmamış olduklarını unutuyorsunuz; bu askerler sadece bezdirildi, çok çalıştırıldı ve tehlikeye atıldı ama yine de oyları sayılıyor."

Binbaşı Reid gülümsedi. "Bay Salomon, size hileli bir soru sormuştum. Sistemimizi devam ettirmemizdeki pratik gerekçe, her şeyin devam ettirilmesindeki pratik gerekçeyle aynı: Tatminkâr düzeyde işliyor. Yine de, ayrıntıları gözlemlemekte fayda var. Tarih boyunca, insanlar egemen oy hakkını onu herkesin menfaati için iyi koruyacak ve akılcı bir şekilde kullanacak olanlara teslim etmeye uğraşmıştır. Başlangıçta, "kralların ilahi hakkı" olarak tutkuyla savunulan mutlak monarşi denenmiştir. Arada sırada işi Tanrı'ya bırakmak yerine akıllı bir hükümdarın seçilmesine çalışılmıştır. İsveçlilerin yönetime bir Fransız'ı, General Bernadotte'u getirmesi gibi. Buna itiraz edenler ise Bernadotte'ların yeterince etkili olamadığını öne sürmüştür. Tarihte mutlak monarşiden tam anarşiye kadar uzanan örnekler görülür; insanlık binlerce yol denemiş ve bunlardan daha da fazlası önerilmiştir. Bu önerilerin bazıları, Platon'un yanıltıcı *Devlet* başlığı altında teşvik ettiği karınca benzeri komünizm gibi aşırılıklara varacak kadar gariptir. Ama buradaki niyet her zaman ahlâki olagelmiş, istikrarlı ve cömert bir yönetimin kurulmasına odaklanmıştır. Bu amaçla tüm sistemler, oy hakkını adilane bir şekilde kullanabilecek kadar bilge olduğuna *inanılanlar-*

la sınırlı kalmaya çalışır. Tekrar ediyorum: '*tüm* sistemler'; sözde 'sınırsız demokrasiler' dahi nüfuslarının en az dörtte birine yaş, doğum, seçim vergisi, sabıka kaydı veya diğer nedenlerle oy hakkı tanımamıştır."

Binbaşı Reid'in yüzünde alaycı bir gülümseme belirdi. "Otuz yaşındaki bir şapşalın, oyunu on beş yaşındaki bir dâhiden nasıl daha akıllıca kullanabileceğini hiçbir zaman anlayamadım... ama çağ 'sıradan insanın ilahi hakkının' çağıydı. Ama boş verin bunları, onlar aptallıklarının bedelini ödedi. Egemen oy hakkı her türlü yönetim tarafından -doğum yeri, öz aile, ırk, cinsiyet, mülk, eğitim, yaş, din vb. hususlara göre- verilmiştir. Bütün bu sistemler işlemiş ama hiçbiri iyi sonuçlar vermemiştir. Çoğu tarafından zorbalık olarak görülmüş ve nihayetinde ya çökmüş ya da çökertilmişlerdir. Şimdiyse, yine başka bir sistemle baş başayız... ve sistemimiz gayet iyi işliyor. Birçok kişi şikâyet ediyor ama hiçbiri isyan etmiyor; herkes için kişisel özgürlük tarihteki en üst seviyesinde, kanunlar az, vergiler düşük, yaşam standartları üretimin izin verdiği kadar yüksek, suç en geri seviyeye çekildi. Neden? Bunun nedeni oy verenlerin diğer insanlardan daha zeki olması değil; bu savı zaten bir kenara bıraktık. Bay Tammany, sistemimizin atalarımızın kullandığı tüm sistemlerden neden daha iyi işlediğini anlatabilir misiniz?"

Clyde Tammany ismini nereden aldı bilmiyorum; görmesem, onu Hintli sanırdım. Tammany, "Tahminime göre, bunun nedeni seçmenlerin kararları kendilerinin vereceğini bilen küçük bir grup insandan oluşması... ve bu yüzden de onları ilgilendiren meseleleri çalışıyorlar."

"Tahminde bulunmayın lütfen; bu mutlak bir bilim. Ve tahminin de yanlış. Diğer birçok sistemde yönetimi elinde tutan asiller de bu ağır gücün tam olarak farkında olan küçük birer gruptan oluşuyordu. Ayrıca, oy hakkına sahip vatandaşlarımız hiç de küçük bir kesimden oluşmuyor; ye-

tişkinler arasındaki vatandaş yüzdesinin Iskander'de yüzde seksenden, bazı Terra uluslarında yüzde üçe kadar değişiklik gösterdiğini biliyorsunuz ya da biliyor olmalısınız; yine de yönetim her yerde büyük ölçüde aynı. Seçmenler özel olarak seçilmiş kişiler de değil; egemenlik görevlerine getirdikleri öyle özel bir bilgelik, yetenek veya eğitim yok. Öyleyse, bizim seçmenlerimiz ile geçmişte seçimleri yönetenler arasındaki fark ne? Yeterince tahminde bulunduk; ortada olanı ben beyan edeyim: Bizim sistemimizde, her seçmen ve devlet memuru bütünün refahını kişisel çıkarlarının önüne koyduğunu gönüllü ve zorlu bir hizmet sonucunda kanıtlamış bir insandır. Ve uygulamadaki farklardan biri budur. Bilgelikte kaybettiğini, medeni erdemiyle tamamlayabilir. Ancak, ortalama performansı tarihteki diğer yönetim sınıflarının tümüne göre muazzam ölçüde daha yüksektir."

Binbaşı Reid duraksayarak eski moda bir saatin yüzeyine dokundu ve kollarını 'okudu'. "Dersin neredeyse sonuna geldik ve kendi kendimizi yönetmekteki başarımızın ahlâki gerekçesini hâlâ belirleyemedik. Aslında, sürekli başarı *asla* şans eseri olmaz. Unutmayın ki bu hüsnükuruntu değil, bilimdir; evren olmasını istediğimiz gibi değil, *olduğu* gibidir. Oy vermek, yetkiyi yönetmektir; diğer tüm yetkilerin -örneğin benim günde bir kez sizin hayatlarınızı çekilmez kılma yetkimin- temel aldığı üst yetkidir. *Güç* de diyebilirsiniz! Oy hakkı güçtür, çıplak ve hamdır, Sopaların ve Baltanın Gücüdür. On insan veya on milyon insan tarafından kullanılması fark etmez, siyasi yetki *güçtür*. Ama bu evren eşleşmiş ikililerden oluşur. Yetkinin karşısında ne bulunur? Bay Rico."

Yanıtlayabileceğim bir soru seçmişti. "Sorumluluk, efendim."

"Alkış. Hem pratik nedenlerden hem de matematiksel olarak doğrulanabilir ahlâk açısından, yetki ve sorumluluğun eşit olması gerekir... yoksa, potansiyeli eşit olmayan noktalar arasındaki akım kadar kesin bir dengeleme süre-

ci gerçekleşir. Sorumluluk sahibi olmayan yetkiye imkân vermek, felâketin tohumunu atmaktır; bir insanı üzerinde kontrol sahibi olmadığı herhangi bir şeyden sorumlu tutmak ise kör bir ahmaklıktan ibarettir. Sınırsız demokrasiler, vatandaşlarının egemen yetkilerini kullanma biçiminden sorumlu olmamasından dolayı istikrarsız kalmıştır ki bu ancak tarihin trajik mantığıyla ortaya çıkabilir. Ödemek zorunda olduğumuz 'seçim vergisi'nin biricikliği o zaman duyulmuş şey değildi. Bir seçmenin fiilen sınırsız olan yetkisinin kapsamı karşısında sosyal herhangi bir sorumluluk taşıyıp taşımadığını belirlemek için herhangi bir çaba gösterilmiyordu. Bunun yerine, seçmen imkânsıza oy verdiğinde, mümkün olan felaket gerçekleşmişti ve sorumluluk gelişigüzel bir şekilde seçmene yüklendiğinden, bu hem onu hem de temelsiz tapınağını yok etmişti.

"Yüzeysel olarak bakıldığında, bizim sistemimizin farkı küçük görünebilir; demokrasimiz ırk, renk, inanç, doğum, varlık, cinsiyet veya kanaatle sınırlanmıyor ve herkes genellikle kısa ve çok zorlu olmayan bir hizmetin -mağara adamı atalarımıza göre hafif bir idmanın- ardından egemen güce ulaşabiliyor. Ama bu aradaki küçük fark, gerçeklerle eşleşmek üzere yapılandırıldığı için işe yarayan bir sistem ile içkin olarak istikrarsız bir sistem arasındaki farkı ortaya koyuyor. Egemen oy hakkı insan yetkisinde nihai nokta olduğundan, bunu yönlendiren herkesin sosyal sorumlulukta da nihai olanı kabul ettiğinden emin oluyoruz. Devlet üzerinde kontrol sahibi olmak isteyen her bireyin devletin hayatını kurtarmak için kendi hayatıyla bahis oynamasını -ve gerektiğinde, bu bahsi kaybetmesini- şart koşuyoruz. Dolayısıyla, bir insanın kabul edebileceği en yüksek sorumluluk, bir insanın kullanabileceği nihai yetkiye eşittir. Yin ve Yang, mükemmel ve eşit."

Binbaşı sözlerine, "Sistemimize karşı neden hiç devrim yapılmadığını açıklayabilecek olan var mı? Hele ki tarihteki her hükümet böyle bir devrimle karşılaşmışken? Hele ki

şikâyetlerin hem belirgin hem de sürekli olduğu gerçeği tüm korkunçluğuyla karşımızda dururken?" diyerek devam etti.

Yaşı daha büyük olan subay adaylarından biri şansını denedi. "Efendim, devrim imkânsızdır."

"Evet. Ama neden?"

"Çünkü devrim -silahlı ayaklanma- için yalnızca memnuniyetsizlik değil, saldırganlık da gerekir. Bir devrimci savaşıp ölmeyi göze almalıdır yoksa sadece kumda oynar. Saldırgan olanları ayırır ve onları çoban köpeği yaparsanız, koyun asla size sorun çıkarmaz."

"Güzel ifade ettiniz! Benzetmeler her zaman şüphelidir ama bu benzetme gerçeklere oldukça yakın. Yarın bana matematiksel kanıtınızı getirin. Bir soru için daha zamanımız var; siz sorun, ben yanıtlayayım. Sormak isteyen?"

"Efendim, neden, şey, neden sınırı genişletmeyelim? Herkes hizmet etsin ve herkes oy versin?"

"Genç adam, görme yetimi geri getirebilir misiniz?"

"Efendim? Hayır, efendim!"

"Ahlâki erdemden yoksun olan, bunu istemeyen ve böyle bir yükün kendisine yüklenmesinden rahatsızlık duyan bir kişiye ahlâki erdem -sosyal sorumluluk- kazandırmaktansa bunun daha kolay olduğunu göreceksin. Bu yüzden hizmete kaydolmak bu kadar zorken, istifa etmek bu kadar kolay. Aile veya en fazla kabile düzeyinin üzerinde bir sosyal sorumluluk, bir insanın kendisinin geliştirmesi gereken bir hayal gücünü -bağlılık, sadakat, daha yüksek düzeydeki tüm erdemleri- gerektirir; insan bu erdemleri benimsemeye zorlanırsa, geri kusacaktır. Zorunlu askerlikle kurulan ordular geçmişte denendi. Yaklaşık 1950'de sözde 'Kore Savaşı'nda beyni yıkanmış esirlerin ele alındığı psikiyatri raporunu -Mayer Raporu- kütüphanede bulabilirsiniz. Sınıfa bunun analizini getirin." Saatine dokundu. "Ders bitmiştir."

Binbaşı Reid yoğun bir ders yapmıştı.

Ama ilginçti de. Etrafa gelişigüzel dağıttığı yüksek lisans tez ödevlerinden birine de ben yakalandım. Haçlı Seferleri'nin çoğu savaştan farklı olduğunu iddia etmiştim. Bu iddiayla birlikte köşeye sıkıştırıldım ve şu ödevi aldım: *Zorunlu:* Savaşın ve ahlâki mükemmelliğin aynı genetik mirastan geldiğinin kanıtlanması.

Kısaca, şöyle: Tüm savaşlar nüfus baskısından kaynaklanır. (Evet, Haçlı Seferleri de. Ama bunu kanıtlamak için ticaret yollarını, doğum hızını ve diğer birçok hususu didiklemen gerekir.) Ahlâk -*tüm* doğru ahlâki kurallar- hayatta kalma içgüdüsünden gelir; ahlâki davranış, bireysel düzeyin üzerindeki hayata tutunma davranışıdır, bir babanın çocuklarını kurtarmak için ölmesi gibi. Ancak, nüfus baskısı başkaları aracılığıyla hayata tutunma sürecinden kaynaklandığından, buna göre savaş da, nüfus baskısından dolayı ortaya çıktığı için, insanlara uygun tüm ahlâki kuralları üreten aynı kalıtımsal içgüdüden gelir.

Kanıt kontrolü: Nüfusun kaynaklarla sınırlandırıldığı bir ahlâk kodunun yapılandırılmasıyla nüfus baskısını ortadan kaldırarak (ve böylece, savaşın fazlasıyla belirgin kötülüklerini de yok ederek) savaşa son verilmesi mümkün mü?

Aile planlamasının yararını veya ahlâkını tartışmaksızın, kendi artışına son veren herhangi bir ırkın genişlemesine devam eden ırkların arasında kalacağı gözlem yoluyla doğrulanabilir. Terra tarihinde bazı toplumlar bunu yapmış ve diğer ırklar onlara doğru ilerleyerek onları çevrelemiştir.

Yine de, insan ırkının yaşam ile ölümü ancak kendi gezegenlerine uyacak kadar dengelemeyi başardığını ve böylece barışa ulaştığını varsayalım. Ne olacak?

Kısa bir süre sonra (önümüzdeki çarşamba gibi) Böcekler ilerleyecek, 'artık savaş eğitimi almayacak' olan bu ırkı yok edecek ve evren bizi unutacak. Ki bu hâlâ olabilir. Ya yayılır ve Böcekleri haritadan sileriz ya da onlar yayılır ve bizi

haritadan siler zira her iki ırk da oldukça sert, akıllı ve aynı topraklara göz dikmiş durumda.

Nüfus baskısının tüm evreni omuz omuza gelecek kadar doldurmamızı ne kadar kısa süre içerisinde sağlayabileceğini biliyor musunuz? Bu sorunun yanıtı sizi şaşırtacak, ırkımızın yaşına göre bir göz kırpma süresi kadar kısa.

Bir deneyin; bu bir bileşik faiz genişleme hesaplaması sadece.

Peki, İnsanın evrene yayılmaya 'hakkı' var mı?

İnsan neyse o; (şimdiye kadar) her türlü rekabete karşı durma iradesine ve kabiliyetine sahip, hayatta kalma güdüsüyle hareket eden vahşi bir hayvan. Bu kabul edilmedikçe; ahlâk, savaş, politika -ne derseniz- ile ilgili söylenen her şey saçma olacaktır. Doğru ahlâk İnsanın ne *olduğunu* anlamaktan doğar; iyilik yapanların ve iyi niyetli yaşlı Nellie Teyzelerin onun olmasını istediği *şey*den değil.

Evren, İnsana kendi üzerinde yayılma 'hakkı' tanıyıp tanımadığını bize -daha sonra- söyleyecek.

Bu sıradaysa, Çevik Piyade kendi ırkının yanında olacak, alesta ve tetikte.

Sona doğru, her birimiz deneyimli bir muharebe komutanının astı olarak hizmet vermek üzere mevzilerimize gönderildik. Bu vize sınavıydı; gemideki eğitmeniniz sizin gereken kumaşa sahip olmadığınıza karar verebilirdi. Aslında gemide kalmayı talep edebiliyordunuz ama ben henüz bunu yapanı duymamıştım; gidenler ya denetimden geçip geri dönüyordu ya da onları bir daha hiç görmüyorduk.

Bunların hepsi başarısız olanlar değildi; bazıları görev sırasında ölüyordu, çünkü görevler muharebeye giden gemilere atanıyordu. Çantalarımızı her zaman hazır bulundurmamız gerekiyordu. Bir öğle yemeğinde, mıntıkamdaki tüm

subay adaylarına haber geldi; yemeklerini yemeden çıktılar. Ben de kendimi bölük komutan adayı olarak buldum.

Rütbe şeritleri gibi, bu da rahatsızlık veren bir onurdu ama uzun sürmedi; benim çağrım da iki günden daha kısa sürede geldi.

Omzumda çantam, içimde büyüklük duygularıyla komutanın ofisine doğru yöneldim. Geç saatlere kadar çalışmaktan, yanan gözlerimden ve asla yetişememekten, sınıfta aptal durumuna düşmekten bıkmıştım; bir muharebe ekibinin neşeli üyelerinin arasında birkaç hafta geçirmek tam da ihtiyacım olan şeydi!

Bazı yeni subay adaylarının yanından geçtim; her Subay Adayı Okulu öğrencisinin subaylığı seçmekte hata yapmış olabileceğini fark ettiği anda takındığı o karamsarlığı gözlerinde yakaladığım adaylar, yakın düzende sınıfa doğru hızla yürüyorlardı. Kendimi marş söylerken buldum. Ofisten duyulabilecek mesafeye geldiğimde sustum.

Ofiste iki kişi daha vardı, Subay Adayları Hassan ve Byrd. Suikastçı Hassan sınıfımızın en yaşlısıydı ve bir balıkçının şişeden serbest bıraktığı bir şeye benziyordu, Birdie ise bir serçeden daha büyük değildi ve en fazla bir serçe kadar korkutucuydu.

Kutsalların Kutsalına doğru yönlendirildik. Komutan tekerlekli sandalyesindeydi. Onu cumartesi denetimi ve tören geçişi haricinde sandalyesiz görmüyorduk, galiba yürümek acı veriyordu. Ama bu onu görmediğimiz şeklinde anlaşılmasın; tahtada bir problem üzerinde çalışırken arkanıza döndüğünüzde, onu tekerlekli sandalyesiyle sizi izlerken görebilir ve Albay Nielssen'in hatalarınızı okuduğunu fark edebilirsiniz.

Asla araya girmezdi ve "Dikkat!" diye bağırılmaması yönünde daimi bir emir vardı. Ama bu durum insanı rahatsız ediyordu. Sanki ortada ondan altı tane falan vardı.

Komutanın filo generali olarak taşıdığı rütbe kalıcıydı

(evet, şu Nielssen); albaylık rütbesi ise komutan olmasına izin verecek ikinci emekliliğine kadar geçici olarak verilmişti. Bunu bir keresinde bir saymana sormuş ve şu cevapla aklımdakini doğrulamıştım: Mevzuata göre, komutan yalnızca albay maaşı alıyordu ama yeniden emekli olmaya karar verdiği gün filo generali maaşına geri dönecekti.

Ace'in dediği gibi herkes birbirinden farklı; subay adayı sürülerini gütme imtiyazı için yarı maaşa razı olmayı tahayyül edemiyorum.

Albay Nielssen kafasını kaldırıp baktı ve "Günaydın, beyefendiler. Rahatınıza bakın," dedi. Oturdum ama rahat değildim. Akar gibi bir hareketle kahve makinesine gitti, dört bardak çıkardı ve Hassan'ın yardımıyla kahveleri dağıttı. Kahve istemiyordum ama bir subay adayı, komutanının misafirperverliğini reddedemez.

Kahvesinden bir yudum aldı. "Emirleriniz elimde, beyefendiler. Geçici görevleriniz de," diye durumu bize duyurdu. Sözlerine, "Ama durumunuzu anladığınızdan emin olmak istiyorum," diyerek devam etti.

Bunu bize zaten anlatmışlardı. Yalnızca eğitim ve deneme için yetecek kadar subay olacaktık: 'ihtiyaç fazlası, deneme süresi ve geçici'. Kıdemi çok az, işe yaramaz, iyi halde ve had safhada geçici; geri döndüğümüzde subay adaylığına da geri dönecektik ve bizi denetleyen subaylar tarafından her an hazırlıksız yakalanabilirdik.

'Geçici asteğmenler' olacaktık; filo çavuşları ve gerçek subaylar arasındaki ince çizgiye sıkıştırılan bu rütbe gemi için ancak bir balığın ayaklara duyacağı ihtiyaç kadar gerekliydi. Subay olarak adlandırılmaya devam edebileceğiniz en düşük rütbeydi. Bir asteğmene herhangi bir yerde selam verilirse, orası yeterince aydınlık değil demektir.

"Görev yazılarınızda 'asteğmen' yazıyor," diye sözlerine

devam etti, "ama maaşınız aynı kalacak, size 'Beyefendi' diye seslenmeye devam edilecek; üniformanızdaki tek değişiklik ise subay adayı işaretinden de küçük bir omuz çentiği olacak. Henüz subaylığa uygun olup olmadığınız belli olmadığı için eğitim altında devam edeceksiniz." Albay gülümsedi. "Peki, sizi neden 'asteğmen' olarak adlandırıyoruz?"

Bunu ben de merak etmiştim. Gerçek görevler olmayan bu 'görevler' tantanası da neydi?

Kitaptaki yanıtı tabii ki biliyordum...

"Bay Byrd?" dedi komutan. "Yani... bizi komuta zincirine dâhil etmek için, efendim."

"Kesinlikle!" Albay duvardaki Teşkilat Şeması'na yöneldi. Duvarda, komuta zincirinin başından sonuna kadar tanımlandığı, alışıldık piramit duruyordu. "Şuna bakın..." Kendi kutusuna yatay bir hatla bağlanan bir kutuya işaret etti; şöyle yazıyordu: KOMUTAN YARDIMCISI (Bayan Kendrick).

"Beyefendiler," diye devam etti. "Burayı Bayan Kendrick olmadan yönetmek çok zor olurdu. Onun kafası, burada olup biten her şeye hızlı erişim sağlayan bir klasör gibi." Sandalyesindeki bir düğmeye dokundu ve havaya doğru konuştu. "Bayan Kendrick söyler misiniz, Subay Yardımcısı Byrd geçtiğimiz dönem askeri hukuk dersinden kaç almıştı?"

Yanıtı hemen duyduk: "Yüzde doksan üç, komutanım."

"Teşekkürler." Sözlerine devam etti, "Görüyor musunuz? Bayan Kendrick'in parafladığı her şeyi imzalayabilirim. Bir inceleme komitesi onun kaç kere benim imzamı attığını, hatta benim bunu hiç görmediğimi ortaya çıkarsa çok üzülürüm. Söyleyin bana, Bay Byrd... ben ölürsem, Bayan Kendrick buradaki işleri devam ettirir mi?"

"Yani, ee..." Birdie şaşırmış görünüyordu. "Sanırım, rutin konularda, gerekeni yapacak..."

"Hiçbir şey yapmaz!" diye gürledi Albay. "Albay Chauncey ona neyi yapacağını ve *kendi* yoluyla nasıl yapacağını *söyle-*

yene kadar hiçbir şey yapamaz. Çok akıllı bir kadın ve sizin anlamadığınız bir şeyi anlıyor; yani, komuta zincirinde yer *almıyor* ve hiçbir yetkisi yok."

Sözlerine devam etti, "'Komuta zinciri' sadece bir sözden ibaret değil; yüze atılan bir tokat kadar gerçek. Size birer subay adayı olarak savaşmanızı emredersem, yapabileceğiniz tek şey bir başkasının emirlerini iletmek olacaktır. Müfreze lideriniz ölür ve siz de bir ere emir verirseniz -gayet iyi, mantıklı ve akılcı bir emir- hem siz hatalı olursunuz, hem de o er emre uyarsa aynı ölçüde hatalı olur. Çünkü bir subay adayı komuta zincirinde yer alamaz. Bir subay adayının askeri herhangi bir varlığı, bir rütbesi yoktur ve subay adayı asker değildir. Asker olacak -ya subay olacak ya da eski rütbesine geri dönecek- bir öğrencidir. Ordu disiplininde olsa da, *Ordu'da* değildir. Bu yüzden..."

Sıfır. Çapı bile olmayan bir hiç. Bir subay adayı Ordu'da dahi değilse... "Albay!"

"Efendim? Yüksek sesle konuş, genç adam. Bay Rico."

Kendime şaşmıştım ama bunu söylemek zorundaydım. "Ama... eğer Ordu'da değilsek... o zaman Çevik Piyade'de değiliz. Efendim?"

Bana göz kırptı. "Bu seni endişelendiriyor mu?"

"Ben, şey, bundan çok da hoşlandığımı düşünmüyorum, efendim." Hiç hoşlanmamıştım hem de. Kendimi çıplak hissediyordum.

"Anlıyorum." Memnuniyetsiz görünmüyordu. "Bırak da uzay hukuku için ben endişeleneyim, oğlum."

"Ama..."

"Bu bir emirdir. Teknik olarak Çevik Piyade değilsin. Ama Çevik Piyade seni unutmadı; Çevik Piyade kendinden olanı nerede olursa olsun *asla* unutmaz. Bu görevde ölürsen, Teğmen Juan Rico olarak yakılacaksın. Teğmen Juan Rico, Çevik Piyade..." Albay Nielssen duraksadı.

"Bayan Kendrick, Bay Rico'nun gemisi hangisiydi?"

"*Rodger Young*."

"Teşekkürler." Ve ekledi, "...Terra Federasyonu'ndan *Rodger Young*, çevik muharebe ekibi George Mıntıkası İkinci Müfrezesi Üçüncü Alay, Birinci Tümen, Çevik Piyade... 'Bıçkınlar'." Bu sözü keyifle söylemiş, gemimi hatırladığı andan itibaren hiç durup düşünme ihtiyacı duymamıştı. "Çok iyi bir birlik, Bay Rico; gururlu ve çetin ceviz. Çağrılar için Son Emirleriniz onlara geri gönderilir. Adınız Anma Salonu'nda bu şekilde anılır ve görünür. Ölü bir subay adayını hep böyle görevlendiririz ki, onu evine arkadaşlarına geri gönderebilelim."

İçime bir rahatlama ve sıla hasreti çöktü ve birkaç kelimeyi kaçırdım. ". . . ben konuşurken ağzınız kapalı dursun; sizi ait olduğunuz Çevik Piyade'ye geri göndeririz. Bir muharebe atlayışında uyuşuklara yer olmadığından, çıraklık seyrinizde geçici olarak subay gibi hareket edeceksiniz. Savaşacaksınız -ve emir alacaksınız- ve emir *vereceksiniz. Yasal* emirler vereceksiniz, çünkü rütbenizi bilecek ve bu ekibe hizmet vermek için emir alacaksınız; bu da üstlendiğiniz görevleri yürütürken vereceğiniz her emri, başkomutanın imzaladığı bir emir kadar bağlayıcı olacak."

"Hatta daha bağlayıcı olacak," diye devam etti komutan. "Komuta zincirine girdiğiniz andan itibaren daha yüksek bir komutaya gelmeye hazır olmalısınız. Tek müfrezelik bir ekipteyseniz -ki savaşın bu aşamasında oldukça mümkün- ve müfreze lideriniz öldüğü sırada müfreze liderinin yardımcısı olarak görev yapıyorsanız... o zaman... *siz*... artık *o*'sunuz!"

Başını salladı. "'Müfreze lideri vekili' değil. Tatbikat yöneten bir subay adayı değil. 'Eğitimi alan kıdemsiz subay' değil. Bir anda Sözü Geçen Bilge, Patron, Mevcut Komuta Subayı olursunuz ve yanınızdaki insanların ne yapacaklarını, nasıl savaşacaklarını, görevi nasıl tamamlayacaklarını ve oradan

nasıl canlı çıkacaklarını öğrenmek için *yalnızca size* bağlı olmasının getirdiği mide bulandırıcı şokun farkına varırsınız. Saniyeler akıp giderken, komutanın kendinden emin sesini beklerler ve o ses *olmak*, kararlar vermek ve doğru emirleri iletmek sizin görevinizdir... sadece doğru olanları iletmek de değil, aynı zamanda bunları sakin, endişesiz bir ses tonuyla söylemek. Çünkü kesin bir şey varsa, beyefendiler, ekibinizin başı belada -*fena* halde belada!- ve panikle yankılanan yabancı bir ses, Galaksi'deki en iyi muharebe ekibini lidersiz, kanunsuz, korkuyla deliye dönmüş bir kalabalığa dönüştürebilir.

"Acımasız yükün tümü bir anda karşınıza çıkacak. Hemen hareket etmelisiniz; sizin üzerinizde bir tek Tanrı olacak. Tanrı'nın taktik ayrıntılarıyla ilgilenmesini de beklemeyin; bu *sizin* işiniz. Tanrı hissedeceğiniz paniğin sesinize yansımaması için size yardım ederse, bilin ki bir askerin ondan hakkaniyetle bekleyebileceği her şeyi yapıyor demektir."

Albay duraksadı. Ben sakinleşmiştim; Birdie muazzam bir ciddiyete bürünmüştü ve tam acemi bir asker gibi görünüyordu, Hassan ise kaşlarını çatıyordu. Üzerimde çok fazla şeridim olmadan, *Rog*'un yemek sonrasında tam gaz devam eden bir arkadaş sohbetinin yaşandığı atlama odasında olmayı isterdim. Manga komutanı yardımcılığı için söylenebilecek çok şey vardı; son tahlilde, kafanızı kullanmaktansa ölmek çok daha kolaydı.

Kumandan sözlerine devam etti: "Kader Ânı geldi çattı, beyefendiler. Ne yazık ki, askerlik biliminde gerçek bir subayı omuzlarında çentiklerle dolaşan çevik bir taklidinden ayırmak için ateş altında çile çektirmekten başka bilinen herhangi bir yöntem yok. Gerçek subaylar hayatta kalır veya onuruyla ölür; taklitler ise dağılıp gider. Bazen, uyumsuzlar bu dağılma sırasında ölür. Ama asıl trajedi, diğerlerinin kaybındadır... tek eksikliği beceriksiz bir komutanın emirleri al-

tında karşılaştıkları ölümcül bir kötü kader olan iyi adamlar, çavuşlar ve onbaşılar ve erler.

"Bunun yaşanmasını engellemeye çalışıyoruz. Öncelikle, her adayın eğitimli bir er olması, ateş altında yetişmesi ve muharebe atlayışlarıyla gazi olması bozulmaz kuralımızdır. Bazıları yaklaşmış olsa da, tarihte başka hiçbir ordu bu kurala bağlı kalmamıştır. Geçmişteki çoğu askeri okul -St. Cyr, West Point, Sandhurst, Colorado Springs- bu kuralı izler gibi dahi yapmamıştır; sivilleri okullara almış, eğitmiş, görevlendirmiş, dış istasyonlara göndermiş ama onlara, erleri komuta etmeleri için herhangi bir savaş deneyimi kazandırmamıştır... ve bazı durumlarda, okullar bu genç ve zeki 'subayın' bir aptal, bir tabansız veya bir isterik olduğunu çok geç fark etmiştir."

"En azından bizde böyle uyumsuzlar yok. İyi askerler olduğunuzu -cesaretinizi ve becerilerinizi savaş alanında kanıtladığınızı- biliyoruz; yoksa burada olmazdınız. Zekânızın ve eğitiminizin kabul edilebilir asgari düzeyi karşıladığını biliyoruz. Böyle bir başlangıç yaptıktan sonra, çok da yetkin olmayanları mümkün olduğunca eliyoruz, gayet iyi kapsül erlerini kabiliyetlerinin ötesinde zorlayarak mahvetmeden önce, hızla rütbelerine geri gönderiyoruz. Çünkü zaten zor olan bu süreç sizden daha sonra beklenecek görevlerle daha da zorlaşacak. Zaman içerisinde başarı şansı oldukça iyi görünen küçük bir grup ortaya çıkar. Testten geçmeyen tek önemli kriter, burada test *edemediğimiz* ve savaşta lider olacak kişi ile... gerçek kabiliyeti değil, yalnızca işaretlerini taşıyan kişi arasındaki farkı ortaya koyan o tanımlanamaz şeyi temsil ediyor. O yüzden bunu sahada test ediyoruz.

"Beyefendiler! Siz de bu noktaya geldiniz. Yemin etmeye hazır mısınız?"

Bir an sessizlik oldu; sonrasında Suikastçı Hassan sertçe, "Evet, Albay," diyerek yanıt verdi. Birdie ve ben de aynı şeyi tekrarladık.

Albay kaşlarını çattı. "Deminden beri size ne kadar kusursuz -fiziksel açıdan mükemmel, zihinsel olarak uyanık, eğitimli, disiplinli, kanlı canlı- olacağınızı anlatıp durdum. Zeki bir genç subaydan çizmesi beklenen tablo tam da..." Homurdandı. "Saçmalık! Bir gün subay *olabilirsiniz*. Ben de bunu umuyorum... bir yandan parayı, zamanı ve emeği boşa harcamaktan nefret ediyoruz, diğer yandan da -ki bu çok daha önemli- iyi bir muharebe ekibinin üzerine Frankenstein'ın yaratığını andıran bir canavarı saldığımı bilerek, siz yarım yamalak subay özentilerini ne zaman Filo'ya göndersem ödüm kopuyor. Karşı karşıya olduğunuz şeyi anlıyor olsaydınız, soru size ilk sorulduğunda yemin etmek için bu kadar hazır ve nazır olmazdınız. Yemin etmeyi reddedebilir ve beni sizi kalıcı rütbelerinize geri dönmenize izin vermek zorunda bırakabilirsiniz. Ama *bilmiyorsunuz*.

"O yüzden bir kez daha deneyeceğim. Bay Rico! Bir alayı kaybettiğiniz için askeri mahkeme önüne çıkmak nasıl bir duygu, hiç düşündünüz mü?"

Şaşkınlıktan donup kalmıştım. "Yani, hayır, efendim, hiç düşünmedim." Askeri mahkeme önüne -*her ne* sebeple olursa olsun- çıkmak, bir subay için bir ere göre sekiz kat daha kötüdür. Erlerin (belki kırbaçla, büyük olasılıkla kırbaçsız) ordudan atılmasına neden olacak suçlar, bir subay için ölüm demektir. Hiç doğmasanız daha iyi!

Ciddiyetle, "Bunu bir düşünün," dedi. "Müfreze liderinizin ölebilir dediğimde, askeri felaketler silsilesinin en üst noktasından bahsettiğimi zannetmeyin. Bay Hassan! Tek bir savaşta en fazla kaç komuta düzeyi yerle bir olmuştur?"

Suikastçının kaşları hiç olmadığı kadar sert çatıldı. "Emin değilim, efendim. Böcek Yuvası Operasyonu sırasında, *Soveki-poo** aşamasına gelmeden önce bir binbaşının, bir tugayın başına getirildiği olmamış mıydı?"

---

* Rudyard Kipling'in 'That Day' adlı şiirinde 'Canınızı kurtarın' anlamında kullandığı bir ifade. -*ç.n.*

"Olmuştu ve binbaşının adı Fredericks'ti. Hem bir nişan beratı hem de terfi aldı. İkinci Küresel Savaş'a geri dönerseniz, kıdemsiz bir donanma subayının büyük bir geminin komutasına geçtiği ve yalnızca savaşmakla kalmayıp, aynı zamanda geminin amiraliymiş gibi sinyal gönderdiği bir olayla karşılaşırsınız."

Ölüm sessizliği.

"Peki. Napolyon savaşlarının kenarında patlayan şu çalı savaşlarından biriydi. Bu genç subay, bir donanma gemisinde -tabii ki deniz donanmasından bahsediyoruz- ve hatta rüzgâr gücüyle işletilen bir gemide en kıdemsiz erdi. Bu genç, sınıfınızın çoğuyla aynı yaştaydı ve henüz göreve atanmamıştı. 'Geçici asteğmen' unvanını taşıyordu; dikkat edin, siz de bu unvanı almak üzeresiniz. Muharebe deneyimi yoktu; komuta zincirinde onun üzerinde dört subay vardı. Savaş başladığında, komuta subayı yaralandı. Bu çocuk onu kaldırdı ve ateş hattından dışarıya taşıdı. Yaptığı buydu, silah arkadaşını taşımak. Ama bunu mevziini terk etme emrini almadan yaptı. O bunu yaparken diğer subayların tümü öldü ve o da "düşman karşısında *komuta subayı* olarak bulunduğu görev yerini terk etmekten" yargılandı. Mahkûm edildi. Kovuldu."

Nefesim kesildi. "*Bunun* için mi? Efendim."

"Neden olmasın? Evet, yoldaşlarımızı savaş alanından taşırız. Ama bunu bir deniz donanması savaşından farklı koşullarda ve taşıma işini üstlenen ere verilen emirlerle yaparız. Ve yine de arkadaşımızı taşımamız, asla düşmanın karşısında savaştan ayrılmak için bir bahane olamaz. Bu erin ailesi, bir buçuk yüzyıl boyunca bu mahkûmiyeti bozmaya çalıştı. Tabii ki şanslan olmadı. Şüphelı bazı durumlar vardı ama savaş sırasında mevzilni emir olmadan terk ettiği şüphe götürmez bir gerçekti. Doğru, aceminin tekiydi ama asılmadığına şükretmesi gerek." Albay Nielssen soğuk gözlerini bana dikti.

"Bay Rico, bu *sizin* başınıza gelebilir mi?"

Yutkundum. "Umarım gelmez, efendim."

"Bu çıraklık seferinde neler olabileceğini anlatayım. Diyelim ki birden fazla geminin yer aldığı bir operasyondasınız ve bütün alay atlayışta. Subaylar önce atlıyor tabii ki. Bunun hem avantajları hem de dezavantajları var ama morali yüksek tutmak için böyle yapılıyor; hiçbir er, subay olmadan düşman gezegeninin toprağına ayak basmıyor. Böceklerin bunu bildiğini varsayalım ki biliyor olabilirler. Yere ilk ineni ortadan kaldırabilecek... ama tüm atlayış alayını ortadan kaldırmak için yeterli olmayacak bir numara geliştirdiklerini düşün. Şimdi, siz sadece birer aksesuar olduğunuzdan, ilk dalgayla yollanmak yerine boş bulduğunuz kapsülü almak zorundasınız. Bu durumda kendinizi nerede bulacaksınız?"

"Ah, emin değilim, efendim."

"Alayın komutası bir anda size geçecek. *Askerlerinizi nasıl komuta edeceksiniz, Beyefendi? Hızlı konuş! Böcekler beklemez!*"

"Ah..." Kitaptan bir cevap buldum ve papağan gibi tekrarladım. "Komutayı alır ve koşullar izin verdiği şekilde, efendim, gördüğüm taktiksel duruma göre hareket ederim."

"Öyle mi yaparsın?" diyerek Albay homurdandı. "O zaman nalları diktin, nasılsa böyle bir rezaletle ancak bu yapılır. Ama umarım giderayak mantıklı olsun veya olmasın emirlerini birine duyurursun. Biz kedi yavrularının vaşaklarla savaşıp kazanmasını beklemiyoruz, onlardan sadece bunu denemesini bekliyoruz. Tamam, kalkın. Sağ ellerinizi yukarı kaldırın."

Albay Nielssen büyük bir çabayla ayağa kalktı. Otuz saniye sonra subay olmuştuk: 'ihtiyaç fazlası, deneme süresi ve geçici'.

Omuz çentiklerimizi verip bizi bırakacağını sanmıştım. Onları satın almamız gerekmiyordu; üzerimizde ödünçtüler, tıpkı temsil ettikleri geçici görev gibi. Ama albay arkasına yaslandı ve neredeyse insan gibi bir görüntüye büründü.

"Buraya bakın, gençler! Size görevin ne kadar zorlu olduğunu anlattım. Sizden bunun için önceden endişelenmenizi, karşılaşabileceğiniz her türlü kötü gelişmeyle ilgili atabileceğiniz adımları planlamanızı ve hayatınızın artık adamlarınıza ait olduğunu ve intihara benzer bir zafer arayışı içerisinde boşa harcanamayacağını yakından fark etmenizi istiyorum... ve olur da hayatınızdan vazgeçmenizi gerektiren bir durumla karşılaşırsanız, hayatınızı kurtarmak da size bağlı olmayacak. Atlayışlardan önce endişeden deliye dönmenizi istiyorum; böylece asıl bela ortaya çıktığında soğukkanlı olabilirsiniz. İmkânsız, tabii ki. Bir şey hariç. Yük aşırı ağırlaştığında sizi bundan kurtarabilecek *yegâne* faktör nedir? Bilen var mı?"

Hiç kimse yanıt vermedi.

"Hadi ama!" dedi Albay Nielssen alay edercesine. "Siz er değilsiniz. Bay Hassan!"

"Takım çavuşunuz, efendim," dedi Suikastçı yavaşça.

"Besbelli öyle. Büyük olasılıkla sizden daha yaşlı, daha fazla atlayıştan geçmiş ve ekibini kesinlikle sizden daha iyi tanıyor olacak. Kıdemli komutanın korkutucu, hissizleştiren yükünü taşımadığından, sizden daha sağlıklı düşünüyor da olabilir. Ondan tavsiye isteyin. Sırf bunun için bir devreniz olacak. Bu, onun size olan güvenini azaltmaz; o zaten kendisine danışılmasına alışıktır. Ama bunu yapmazsanız, sizin bir aptal, kendinden emin bir ukala olduğunuza kanaat getirecek ve haklı da olacak. Ama onun tavsiyesini *dinlemek* zorunda değilsiniz. Onun fikirlerini kullansanız da, bu fikirler size farklı bir planı düşündürse de, kendi kararınızı kendiniz verin ve emirleri pat diye verin. İyi bir müfreze çavuşunun kalbine korku salabilecek *tek* bir şey var! O da aklını toplayıp da karar veremeyen bir patron için çalıştığını fark etmek. Subayların ve erlerin birbirine Çevik Piyade'deki kadar bağlı olduğu, çavuşların ise bizi bir arada tutan tutkal gibi hareket ettiği bir bölük görülmemiştir. Bunu asla unutmayın."

Kumandan sandalyesini masasının yanındaki bir dolaba doğru yönlendirdi. Dolapta, her birinde küçük bir kutu bulunan sıra sıra raflar vardı. Birini çekti ve açtı. "Bay Hassan..."

"Efendim?"

"Bu çentikleri Kumandan Terence O'Kelly çıraklık seferinde takmıştı. Bunları takmak ister misiniz?"

"Efendim?" Suikastçının sesi çatallandı. Koca aptalın gözyaşlarına boğulacağını sandım. "Evet, efendim!"

"Gel buraya." Kumandan Nielssen çentikleri iğneledi ve "Bunları onun kadar cesurca taşı... ama kesinlikle *geri getir*. Anladın mı?"

"Evet, efendim. Elimden geleni yapacağım."

"Yapacağından eminim. Çatıda bekleyen bir hava taşıtı var. Geminiz de yirmi sekiz dakika içinde kalkıyor. Size verilen emirleri yerine getirin, beyefendi!"

Suikastçı selam verdi ve çıktı; Kumandan döndü ve başka bir kutuyu aldı. "Bay Byrd, batıl inançlarınız var mı?"

"Hayır, efendim."

"Gerçekten mi? Benim var, hem de çok. Öyleyse, tümü savaşta ölmüş beş subayın taktığı çentikleri takmaya bir itirazın olmaz?"

Birdie tereddüt bile etmedi. "Hayır, efendim."

"Güzel. Çünkü bu beş subay, Terra Madalyası'ndan Yaralı Aslan'a kadar on yedi nişan biriktirmişti. Buraya gel. Kahverengisi solmuş olan çentiği her zaman sol omuza takmalısın ve sakın onu parlatmaya kalkışma! Yalnızca diğer çentikte de aynı renk değişiminin olmamasına dikkat et. Tabii gerekli olmadığı sürece. Gerekli olduğunda zaten bunu bileceksin. Burada çentiğin eski sahiplerinin bir listesi var. Ulaşım aracın yola çıkana kadar otuz dakikan var. Anma Salonu'na gidip her birinin sicilini incele."

"Tamam, efendim."

"Size verilen emirleri yerine getirin, beyefendi!"

Bana döndü, yüzüme baktı ve sertçe, "Aklında bir şey mi var, oğlum?" dedi. "Konuş!"

"Ah..." Olduğu gibi anlattım. "Efendim, şu geçici asteğmen... hani kovulmuş olan. Neler olduğunu nasıl öğrenebilirim?"

"Ah. Genç adam, ödünüzü koparmak istememiştim; sizi sadece uyandırmaktı niyetim. Savaş 1813 Haziran'ında USF *Chesapeake* ve HMF *Shannon* arasında eski usulle gerçekleşti. *Donanma Ansiklopedisi*'ne bakabilirsiniz; geminizde bir tane olacaktır." Çentiklere geri döndü ve kaşlarını çattı.

Sonra, "Bay Rico, lise öğretmenleriniz arasındaki emekli bir subaydan sizin, onun asteğmen olarak taktığı çentikleri takmanızı talep eden bir mektup aldım. Ne yazık ki ona 'Hayır,' demek zorunda kaldım," dedi.

"Efendim?" Albay Dubois'nın beni hâlâ takip ettiğini duyduğuma mutlu olmuştum ama çok da hayal kırıklığına uğramıştım.

"Çünkü *yapamam!* O çentikleri iki yıl önce bir asteğmene taktım ve bir daha asla görmedim. Anlayacağınız, asteğmenimiz mevta oldu. Hmm..." Bir kutuyu aldı, bana baktı. "Yeni bir çift çentikle başlayabilirsiniz. Burada önemli olan metal değil; talebin önemi, öğretmeninizin bu çentikleri sizin almanızı istemiş olmasında."

"Siz nasıl uygun görürseniz, efendim."

"Veya" -elindeki kutuyu salladı- "bunları takabilirsiniz. Daha önce beş kez takıldılar... ve onları takan son dört adayın tümü görevlerinde başarısız oldu, onursuz herhangi bir davranışları olmadı ama Tanrı'nın belası kötü şansa kurban gittiler. Bu şanssızlığı kırmak ister misin? Onları şanslı çentiklere dönüştürmek?"

Bir köpek balığıyla oynamayı tercih ederdim. Ama, "Tamam, efendim. Bir deneyeceğim," diyerek yanıt verdim.

"Güzel." Çentikleri üzerime iğneledi. "Teşekkürler, Bay Rico. Aslında bu çentikler benimdi, onları ilk ben takmıştım... ve eğer sen onları bana bu şanssızlığı kırmış bir şekilde geri getirir, yoluna devam eder ve mezun olursan çok memnun olacağım."

Kendimi bir anda iki metre uzamış gibi hissettim. "Deneyeceğim, efendim!"

"Deneyeceğini biliyorum. Şimdi size verilen emirleri yerine getirebilirsiniz, beyefendi. Byrd'le birlikte aynı hava taşıtıyla gideceksiniz. Bir dakika, matematik kitapların çantada mı?"

"Efendim? Hayır, efendim."

"Al onları. Geminin Tartım Sorumlusu sana ilave bagaj hakkı verilmesi konusunda talimat aldı."

Selam verdim ve sırama göre çıktım. Matematikten balı sedilir bahsedilmez, ben de eski boyuma geri dönmüştüm.

Matematik kitaplarım çalışma masamın üzerinde, günlük ödev kâğıdımın olduğu bir paketin içerisinde iple bağlı duruyordu. Albay Nielssen'in hiçbir şeyi planlamadan bırakmadığı izlenimine kapılmıştım ama bunu herkes biliyordu.

Birdie çatıda, hava taşıtının yanında bekliyordu. Kitaplarıma baktı ve sırıttı. "Ne fena. Ama aynı gemideysek, seni çalıştırabilirim. Hangi gemidesin?"

"*Tours.*"

"Üzüldüm. Ben *Moskva*'ya gidiyorum." Taşıta bindik, pilotu kontrol ettim, alan için önceden ayarlanmış olduğunu gördüm, kapıyı kapattım ve taşıt havalandı. Birdie sözlerine devam etti, "Daha da kötü olabilirdi. Suikastçı sadece matematiği değil, iki dersin daha kitaplarını aldı yanına."

Birdie kesinlikle biliyordu ve beni çalıştırmayı önerirken de gösteriş yapmıyordu; asker olduğunu kanıtlayan rozetlerin haricinde o tam bir öğretmendi.

Birdie matematik dersi almamış, aksine ders vermişti. Bir dönem boyunca her gün, Currie Kampı'nda judo öğreten kü-

çük Shujumi gibi o da okulda öğretmenlik yaptı. Çevik Piyade hiçbir şeyi boşa harcamaz; böyle bir lüksümüz olamaz. Birdie matematikteki lisans eğitimini on sekizinci doğum gününde tamamlamıştı; bu yüzden ilave bir eğitim görevine atanmış olması doğaldı ama yine de diğer saatlerde azar işitmekten kurtulamıyordu

Çok da azarlandığı söylenemezdi ya. Birdie, bir subay adayının potansiyel bir general olarak dikkate alınmasını sağlayan o ender bileşime sahipti: parlak bir zekâ, sağlam bir eğitim, sağduyu ve cesaret. Savaşın durumu düşünülürse, otuz yaşına kadar bir birliğin başına geçeceğini hepimiz biliyorduk.

Ama benim hırslarım o kadar yükseğe uzanmıyordu. "Suikastçı başarısız olursa," dedim, "çok yazık olur, çok!" Bir yandan da, olası bir başarısızlıkta *bana* da çok yazık olacağını düşünüyordum.

"Olmayacak," dedi Birdie neşeyle. "Bir hipno kabinine koymaları ve tüple beslemeleri gerekse dahi ona geri kalan eğitimi terlete terlete tamamlatacaklar. Hem," diye ekledi, "Hassan başarısız olsa da terfi alabilir."

"Efendim?"

"Bilmiyor muydun? Suikastçının kalıcı rütbesi üsteğmen, doğal olarak da saha görevinde. Başarısız olursa, bu rütbeye geri dönecek. Mevzuata baksana."

Mevzuatı biliyordum. Ben matematikten kalırsam çavuşluğa geri dönerim, hem bu nereden bakarsanız sudan çıkmış balığa dönmekten iyidir... ve bunu da bir ara sınavdan kaldıktan sonra geçirdiğim uykusuz gecelerde düşünmüştüm.

Bu durumsa farklıydı. "Bir dakika," diye itiraz ettim. "Yani kalıcı rütbesi olan üsteğmenlikten vazgeçti... ve daha şimdi geçici *asteğmen* oldu... ve eğitimin sonunda *teğmen* olacak, öyle mi? Deli misin sen? Yoksa o mu deli?"

Birdie sırıttı. "İkimizi de birer Çevik Piyade yapacak kadar."

"Ama... anlamıyorum."

"Anlıyorsun. Suikastçının Çevik Piyade'de almadığı eğitim yok. Öyleyse ne kadar yükselebilir? Savaşta bir birliğe komuta edebileceğinden ve gerçekten harika bir iş çıkaracağından eminim, yeter ki o operasyonu bir başkası planlamış olsun. Ama savaşta komutan olmak, bir subayın, özellikle de kıdemli bir subayın yaptıklarının sadece küçük bir parçası. Savaşı yönlendirmek ve hatta tek bir çarpışmayı planlamak ve operasyonu yürütmek için, oyun teorisine, operasyon analizine, simgesel mantığa, karamsar senteze ve bir düzine diğer sıkıcı konuya hâkim olman gerekir. Temelin varsa, bunları kendin uğraşa uğraşa çözebilirsin. Ama bunlara kesinlikle hâkim olman lazım, yoksa asla yüzbaşılıktan ve belki binbaşılıktan öteye geçemezsin. Suikastçı ne yaptığını biliyor."

"Sanırım," dedim yavaşça. "Birdie, Albay Nielssen, Hassan'ın subay olduğunu... gerçekten bir subay olduğunu biliyor olmalı."

"Ha? Tabii ki biliyor."

"Biliyormuş gibi konuşmadı. Hepimiz aynı nutku dinledik."

"Tam olarak öyle değil. Kumandan belirli bir şekilde cevaplanmasını istediği her soruyu sadece Suikastçı'ya sordu, fark ettin mi?"

Bunun doğru olduğuna kanaat getirdim. "Birdie, senin kalıcı rütben ne?"

Taşıt tam da iniş yapıyordu; Birdie bir eli kapı mandalındayken duraksadı ve sırıttı. "Birinci sınıf er. Geçemezsem yandım!"

Homurdandım. "Geçeceksin. Geçmelisin!" Onbaşı dahi olmamasına şaşırmıştım ama Birdie gibi akıllı ve eğitimli bir adam kendisini muharebede kanıtlar kanıtlamaz Subay Adayı Okulu'na gidecekti... Ayrıca savaşın durumu düşünülürse,

bu on sekizinci doğum gününden yalnızca birkaç ay sonra gerçekleşebilirdi.

Birdie'nin sırıtışı yüzüne iyice yayıldı. "Göreceğiz."

"Mezun olacaksın. Hassan ve ben endişelenebiliriz ama senin endişelenmene gerek yok."

"Öyle mi? Diyelim ki Bayan Kendrick benden hoşlanmıyor." Kapıyı açtı. Yüzünde şaşkınlık vardı. "Hey! Benim için çağrı yapıyorlar. Görüşürüz!"

"Görüşürüz, Birdie."

Ama ne ben onu bir daha gördüm ne de o mezun oldu. İki hafta sonra görevlendirildi. Çentikleri on sekizinci nişanıyla beraber -Yaralı Aslan- ölümünden sonra geri döndü.

13

Siz bu silik birliği bomboş bir kreş sanıyorsunuz. Hiç de değil! Anlıyor musunuz?

–Truva duvarlarının önündeki bir
Yunan onbaşıya atfedilen yorum, M.Ö. 1194

Rodger Young bir müfreze taşıyor ve kalabalık; *Tours*'ta ise altı müfreze var ve gemi oldukça havadar. Tüm müfrezelerin aynı anda atlayabileceği tüpleri ve bu sayının iki katına kadarını alabilecek ve ikinci bir atlayışı kaldırabilecek yedek alanı var. Sayı iki katına çıksa, gemi çok kalabalık olacak; yemekler vardiyalarda yenecek, koridorlara ve atlama odalarına hamaklar kurulacak, su karneye bağlanacak, ancak oda arkadaşı nefes verince nefes alınacak ve gözler dirseklerden korunacak! İyi ki ben o gemideyken sayıyı iki katına çıkarmadılar.

Ama yine de geminin hızı ve yükselişi, bu kadar kalabalık kıtaları Federasyon alanının tümünde ve Böcek alanının büyük bir kısmındaki herhangi bir noktaya çarpışma koşullarında bırakmak için elverişli; örneğin Çerenkov sisteminde, Sol'dan kırk altı ışık yılı mesafedeki Capella'ya altı haftadan kısa bir sürede Mike 400'de veya daha iyi bir düzeyde varabiliyor.

Kuşkusuz, altı müfrezelik ulaşım aracı, bir savaş treni veya yolcu uçağıyla karşılaştırıldığında çok da büyük değil. Donanma'ya kalsaydı, alay taşıtlarından başka bir şeyimiz ol-

mazdı; oysa Ç.P. her operasyon için yeterli esneklik sağlayan tek müfrezelik küçük ve hızlı korvet taşıtları tercih ediyor. Bir korveti işletmek için, bir alaya yetecek büyüklükteki bir canavarı yürüten Donanma birliği subayı kadar asker gerekir. Kuşkusuz, bakımı ve idaresi daha zor oluyor ama askerler bunları zaten halledebilir. Ne olursa olsun, o tembel erler uyumaktan, yemekten ve düğmelerini cilalamaktan başka hiçbir şey yapmıyor; biraz düzenli iş onlara da iyi gelir. En azından Donanma öyle diyor.

Donanma'nın gerçek fikri aslında daha da aşırılarda geziniyor: Ordu artık gerekli değil ve kaldırılmalı.

Donanma bunu resmi olarak beyan etmez ama izinde olan ve kendisine çok güvenen bir Donanma subayıyla hele bir konuşun; anlata anlata bitiremez. Her savaşta çarpışabileceklerine, her savaşı kazanabileceklerine ve fethedilen gezegeni Diplomatik Heyet kontrolü devralana kadar elde tutmak için kendi askerlerinden birkaçını gönderebileceklerine inanıyorlar.

En yeni oyuncaklarının herhangi bir gezegeni gökyüzünden silebileceğini kabul ediyorum, böyle bir şeyi hiç görmediysem de buna inanıyorum. Belki ben de *Tyrannosaurus rex* kadar eskidim. Ama eskimiş hissetmiyorum ve en süslü geminin yetersiz kaldığı işlere biz maymunlar yetebiliyoruz. Hükümet bunların yapılmasını istemezse, herhalde bize söyler.

Belki de son sözü ne Donanma ne de Ç.P. söyleyecek. Bir asker hem bir alaya hem de bir ana muharebe gemisine komuta etmiş olmadığı sürece Hava Kuvvetleri Orgeneralliği'ne oynayamaz; önce Ç.P.'den geçmesi ve ettiğini bulması, sonra Donanma subayı olması (ki bence Birdie'nin aklında bu yol vardı) ya da önce bir astrogatör-pilot olması ve bunu Currie Kampı'yla tamamlaması filan gerekiyor.

Bu ikisini birden yapmış olan adamı, saygıda bir an olsun kusur etmeden oturup dinlerim.

Çoğu taşıtta olduğu gibi, *Tours* karma bir gemi; benim için en inanılmaz değişiklik 'Otuzun Kuzeyi'ne geçebilmek oldu. Kadınların ülkesini, tıraş olan kaba karakterlerden ayıran bölme her zaman Otuz Numara olmuyor ama gelenekten dolayı, bu bölme her karma gemide 'otuzuncu bölme' diye adlandırılıyor. Subay salonu bu bölmenin hemen üzerinde ve kadınların ülkesi onun biraz daha önünde. *Tours*'ta subay odası aynı zamanda bizden önce yemek yiyen kadın askerler için yemekhane olarak da kullanılıyor ve yemek aralarında yine onlar için bir dinlenme odası, kadın subaylar için ise bir yemek salonu sunacak şekilde bölünüyordu. Erkek subaylarınsa, otuzun hemen arkasında oyun salonu denen bir dinlenme odası vardı.

Atlama ve kurtarma için en iyi (kadın) pilotların görevlendirilmesi gerektiği gerçeğinin yanı sıra, Donanma'daki kadın subayların taşıtlarda görevlendirilmesinin çok sağlam bir se-
 bebi var: Askerlerin moralini yükseltiyor.

Ç.P. geleneklerini bir an için kenara bırakalım. Atlayış yaptığınız yerde sizi kargaşadan ve ani ölümden başka hiçbir şeyin beklemediğini bile bile gemiden fırlatılmanıza izin vermekten daha ahmakça bir şey geliyor mu aklınıza? Ama bir kişinin bu aptal gösteriyi sunması gerekiyorsa, sürekli olarak erkeklerin savaşmasının arkasındaki tek iyi nedenin yaşayan, nefes alan bir gerçeklik olduğunu hatırlatmak yerine bir askeri bunu yapmayı isteyecek kıvama getirmekten daha kesin bir yol biliyor musunuz?

Karma bir gemide, bir askerin atlayıştan önce duyduğu son şey (belki de hayatında duyduğu son şey) ona şans dileyen bir kadının sesidir. Bunun önemli olmadığını düşünüyorsanız, insan ırkından istifa etmişsiniz, derim.

Tours'ta on beş Donanma subayı, sekiz kadın ve yedi erkek vardı; (mutlulukla söylüyorum ki) ben dâhil sekiz Çevik Piyade oradaydık. 'Otuzuncu bölmenin' Subay Adayı Okulu'na

girmek istememin tek nedeni olduğunu söylemeyeceğim ama kadınlarla birlikte yemek yemek, her türlü maaş artışından daha büyük bir teşvik sağlıyor. Yemekhanenin başkanı Reis'ti, benim patronum Kumandan Blackstone ise başkan yardımcısıydı -rütbesinden dolayı değil- üstünde üç Donanma subayı vardı ama vurucu kuvvetin Komuta Subayı olarak, Reis hariç herkesin fiilen üstüydü.

Her yemek resmiydi. Saati gelene kadar oyun odasında bekler, Kumandan Blackstone'u izleyerek içeri girer ve sandalyelerimizin arkasına geçerdik; Reis içeri girer, kadınlar onu izlerdi. Masanın başına geldiğinde, Kumandan Blackstone öne eğilir ve 'Sayın Başkan... hanımefendiler,' derdi. Başkan ise, 'Sayın Başkan Yardımcısı... beyefendiler,' diye onu yanıtlardı ve her kadının sağındaki erkek onun sandalyesini çekerdi.

Törenler sayesinde, yemek bir subay konferansına değil, sosyal bir etkinliğe dönüşüyordu; sonrasındaysa rütbeler veya unvanlar kullanılırdı ama Çevik Piyadeler arasında yalnızca ben; ve diğerleri arasında da kıdemsiz Donanma subayları 'Beyefendi' veya 'Hanımefendi' olarak çağrılırdık, gerçi burada da beni aptal yerine düşüren bir istisna vardı.

Gemideki ilk yemeğimde, Kumandan Blackstone'a 'Binbaşı' diye seslenildiğini duydum, oysaki omzundaki çentikler açıkça 'kumandan' diyordu. Daha sonra doğrusunu anlattılar. Bir Donanma gemisinde iki kumandan olamayacağından, Ordu kumandanının rütbesi sosyal ortamlarda bir seviye düşürülüyor. Böylece, bir ve tek hükümdara aynlan unvanla anılması gibi tahayyül edilmez bir cürüm işlemesi önleniyor. Bir Donanma kumandanı gemide reis haricinde herhangi bir rütbede yer alıyorsa, reis yalnızca sıradan bir teğmen olsa bile, Donanma kumandanı 'Tuğamiral' olarak biliniyor.

Ç.P. bu kurala, subay salonunda bulunma gerekliliğinden kaçınarak ve aptal geleneklere geminin kendi kısmında dikkat etmeyerek riayet ediyor.

Kıdem, masanın her kenarından aşağıya doğru ilerliyordu; Reis masanın baş kısmında, vurucu gücün komuta subayı ayak tarafında otururken, onun sağında kıdemsiz subay adayı, Reis'in sağında ise ben yer alıyordum. Kıdemsiz subay adayının yanına oturmaktan çok mutlu olurdum; çok güzeldi ama buradaki düzen, planlı bir eşlik sistemiydi; onun adını bile öğrenememiştim.

En düşük rütbedeki erkek olarak Reis'in sağında oturmam gerektiğini biliyordum ama onun sandalyesini çekmem gerektiğini bilmiyordum. İlk yemeğinde beni bekledi, kimse de oturmadı, üçüncü mühendis yardımcısı dirseğimi dürtene kadar. Kumandan Jorgenson hiçbir şey olmamış gibi davrandıysa da, kreşteki çok talihsiz bir olaydan beri bu kadar utanmamıştım.

Reis ayağa kalktığında, yemek biter. Bu konuda oldukça iyiydi; sadece bir kez sandalyesinde birkaç dakika daha uzun oturdu ve Kumandan Blackstone buna sinirlendi. Ayağa kalktı ama aynı zamanda "Kumandan..." diye seslendi.

Kumandan duraksadı. "Evet, Binbaşı?"

"Kumandan lütfen oyun salonunda subaylarıma ve bana servis yapılması için emir verebilir mi?"

Reis soğuk bir sesle, "Şüphesiz, efendim," diye yanıt verdi. Servis de yapıldı. Ama hiçbir Donanma subayı bize katılmadı.

Reis, sonraki cumartesi taşıt reislerinin neredeyse hiçbir zaman kullanmadığı Çevik Piyade'yi gemide denetleme imtiyazını kullandı. Ancak, rütbe kıtaları arasında herhangi bir yorumda bulunmadan yürümekle yetindi. Aslında çok kuralcı bir amir değildi; sert olmadığı zamanlarda gösterdiği güzel bir gülümsemesi vardı. Kumandan Blackstone, Teğmen 'Rusty' Graham'ı, beni matematik çalışmalarımda zorlaması için görevlendirmişti; Reis konuyu bir şekilde öğrendi ve Kumandan Blackstone'dan her gün öğle yemeğinden sonra

bir saat onun ofisine gitmemi sağlamasını istedi; bana orada matematik dersleri veriyor ve 'ödevim' mükemmel olmadığında beni azarlıyordu.

Altı müfrezemizde arka tabur olarak iki mıntıka vardı; Kumandan Blackstone, Blackie'nin Kara Muhafızları olarak bilinen D Mıntıkası'na ve arka tabura komuta ediyordu. Teşkilat Tablosu'na göre tabur kumandanımız Binbaşı Xera, *Tours*'un kardeş gemisi olan belki de yarım gökyüzü uzaklıktaki *Normandy Beach*'te A ve B mıntıkalarına komuta ediyordu; bize yalnızca tüm tabur bir arada atladığında komuta ediyordu. Bunun tek istisnası, Kumandan Blackie'nin belirli raporları ve mektupları onun aracılığıyla yönlendirmesiydi. Diğer hususlar doğrudan Filo, Tümen veya Ordu Üssü'ne iletiliyordu; Blackie'nin bu tür meselelerle ilgilenecek ve ona muharebe sırasında hem bir mıntıkayı hem de bir arka taburu yönetmekte yardımcı olacak gerçekten sihirbaz gibi bir filo çavuşu vardı.

İdari ayrıntılar, yüzlerce gemiyle birçok ışık yılına yayılan her orduda karmaşıktır. Eski *Valley Forge*'da, *Rodger Young*'da ve şimdi de *Tours*'ta aynı alaydaydım: Birinci ('Kutup yıldızı') Çevik Piyade Tümeni Üçüncü ('Şımartılmış Evciller') Alayı. Böcek Yuvası Operasyonu'nda mevcut birimlerden oluşan iki tabura 'Üçüncü Alay' adını vermişlerdi ama ben 'kendi' alayımı görmüyordum; gördüğüm iki şey vardı, Birinci sınıf er Bamburger ve çokça Böcek.

Şımartılmış Evcillere atanabilir, yaşlanabilir ve oradan emekli olabilirim ve bu süre boyunca alay kumandanımı bir kez bile görmem. Bıçkınlar'ın bir Kumandanı vardı ama aynı zamanda başka bir korvetteki birinci müfrezeye ('Eşekarıları') kumanda ediyordu; Subay Adayı Okulu'na gitmemle ilgili emirlerimde görene kadar Kumandan'ın adını öğrenmemiştim. Korveti görevden alındığı için 'kaybolan müfrezenin' efsanesi, istirahat saatlerinin sohbet konusuydu. Mıntıka Ku-

mandanı daha yeni terfi almıştı ve diğer müfrezeler taktiksel açıdan başka yerlere bağlanmıştı. Müfrezenin teğmeninin başına ne geldiğini unuttum ama izin zamanları, subayların orduyla ilişiğinin kesilmesi için rutin olarak kullanılır; teorik açıdan, daha öncesinde ona bir yardımcı gönderilir ki subay gittiğinde onun yerine geçebilsin ama böyle yardımcılar her zaman ender bulunur.

Bu müfrezenin kayboldukları fark edilene kadar Churchill Yolu boyunca striptiz kulüplerinde fink attığı söyleniyor.

Ben buna inanmıyorum. Ama olabilir de.

Kronik olarak devam eden subay azlığı, Blackie'nin Kara Muhafızları'ndaki görevlerimi çok etkiledi. Çevik Piyade kayıttaki tüm ordular arasında en düşük subay yüzdesine sahipti ve bu faktör, Çevik Piyade'nin kendine özgü 'birlik takozu'nun sadece bir parçasıydı. Birlik takozu askeri bir terimdi ama arkasındaki fikir basitti: 10.000 askeriniz var diyelim, kaçı savaşıyor? Kaçı sadece patates soyuyor, kamyon kullanıyor, mezarları sayıyor ve belgeleri dağıtıyor?

Çevik Piyade'de, 10.000 adam savaşıyor.

Yirminci yüzyılın kitlesel savaşlarında, bazen 10.000 adamın savaşabilmesi için 70.000 adam gerekiyordu (gerçek!).

Savaşacağımız yere intikal etmemizin Donanma sayesinde olduğunu kabul ediyorum; fakat bir Çevik Piyade vurucu gücü, bir korvette dahi olsa taşıtın Donanma mürettebatının en az üç katı kadar oluyor. Ayrıca, bizim ikmal ve hizmetlerimiz için siviller de kullanılıyor; herhangi bir anda yüzde 10'umuz istirahatte oluyor ve en iyilerimizden birkaçı acemi birliklerde eğitim vermek için rotasyona giriyor.

Yalnızca birkaç Çevik Piyade masabaşı işlerde çalışırken, onların da istisnasız bir kolunun veya bacağının olmadığını ya da başka bir eksikliğinin olduğunu görürsünüz. Emekliliği reddedenler -Çavuş Ho'lar ve Albay Nielssen'ler- işte bu ki-

şiler ve fiziksel mükemmeliyet yerine savaşma ruhu isteyen işleri kendileri doldurarak güçlü kuvvetli Çevik Piyadeleri bunlardan azat ettikleri için gerçekten iki kat daha değerliler. Sivillerin yapmadıkları işleri yapıyorlar, yoksa zaten sivilleri kullanırdık. Siviller fasulye gibi; onları yalnızca beceri ve akıl gerektiren her iş için gerektiği kadar satın alırsınız.

Ama savaşma ruhunu satın alamazsınız.

Enderdir. Tümünü kullanır, bir zerresini bile boşa harcamayız. Çevik Piyade, koruduğu nüfusun büyüklüğüne göre tarihteki en küçük ordu. Bir Çevik Piyade'yi satın alamazsınız, onu zorunlu askerlikle yaratamazsınız, onu zorlayamazsınız hatta ayrılmak isterse tutamazsınız. Bir atlayıştan otuz saniye önce işinden istifa edebilir, cesaretini kaybedip kapsüle binmeyebilir ve bunların tek sonucu ordudan tazminatla atılması ve asla oy verememesi olur.

Subay Adayı Okulu'ndayken, tarihte kürek mahkûmları gibi yönlendirilen orduları inceledik. Ama Çevik Piyade özgür bir adam; onu güdüleyen her şey içinden geliyor, tüm o öz saygı ve arkadaşlarının saygısını kazanma ihtiyacı ve moral veya *birlik ruhu* denen duyguyla onlardan biri olmanın gururu... hepsi içinden geliyor.

Moralimizin temelinde şu yatar: "Herkes çalışır, herkes savaşır." Bir Çevik Piyade yumuşak, güvenli bir iş için uğraşmaz, öyle bir iş yoktur zaten. Ah, bir er savuşturup kurtulabileceği her türlü şeyi yapar; müzikle ritim tutabilecek zekâya sahip olan her asker neden bölmeleri temizlememesi veya cephaneliği düzenlememesi gerektiğini anlatmak için gerekçeler bulabilir; bu bir askerin kadim hakkıdır.

Ama *tüm* 'yumuşak, güvenli' işler sivillere verilir; keyif çatan o asker, kapsülüne binerken generalinden erine kadar *herkesin* kendisiyle aynı şeyi yaptığından emin oluyor. Belki ışık yılları uzaklığında ve farklı bir günde, belki yaklaşık bir saat kadar sonra... fark etmez. Burada önemli olan *herkesin*

atlaması. Zaten, kendisi fark etmese de o da bu yüzden kapsüle biniyor.

Gün olur da bundan saparsak, Çevik Piyade paramparça olur. Bir arada kalmamızı sağlayan tek şey bir fikir; bizi çelikten daha kuvvetli bir bağla kenetleyen ama büyülü gücünü olduğu gibi kalmasından alan bir fikir.

Çevik Piyade'nin bu kadar az sayıda subayla idare etmesine imkân veren şey, işte bu 'herkes savaşır' kuralı.

Bu konuda bilmek istediğimden fazlasını biliyorum, çünkü Askerlik Tarihi dersinde aptalca bir soru sordum ve *De Bello Gallico*'dan *Altın Hegemonyanın Çöküşü* klasiğine kadar her şeyi kazıp çıkarmak zorunda kaldığım bir ödevle baş başa kaldım. İdeal bir Çevik Piyade tümenini düşünün; bunu kâğıt üzerinde yapmanız gerekecek, çünkü başka yerde bulamazsınız. Böyle bir tümen için kaç subay gerekir? Diğer kıtalarla bağlantılı birimleri boş verin; her patırtı çıktığında

ortada olmayabilirler ve Çevik Piyade'ye benzemezler. Lojistik ve Muhabere'yle bağlantılı özel yeteneklerin tümü subay rütbesindedir. Bir hafıza uzmanı, bir telepat, bir duyucu ya da şanslı bir adam benim ona vereceğim selamla mutlu olacaksa, bunu memnuniyetle yaparım; o benden daha değerli ve ben iki yüz yaşına kadar yaşasam da onun yerini alamam. Veya K-9 Kıtası'na bakın; yüzde 50'si 'subaylarla' dolu olan bu kıtanın diğer yüzde 50'si neo-köpeklerden oluşuyor.

Bunların hiçbiri komuta zincirinde yer almıyor, o yüzden sadece biz maymunları ve bizi yönetmek için neyin gerekli olduğunu konuşalım.

Bu hayali tümendeki 216 müfrezede 10.800 adam var ve her birinde bir teğmen yer alıyor. Bir mıntıkadaki üç müfreze için 72 yüzbaşı gerekiyor, bir taburdaki dört müfreze için ise 18 binbaşı veya yarbay. Altı albayı olan altı alay iki veya üç tugay oluşturabilir, bu tugayların her birinde bir kısa general ile en üst patron olarak orta uzunlukta bir general bulunur.

En sonunda, tüm rütbelerde 11.117 sayılan toplamın içinden 317 subaya ihtiyacımız olduğunu buluruz.

Yürüyüşlerde hiçbir askerin sırası boş bırakılmaz ve her subay bir ekibe komuta eder. Subayların tümü yüzde 3'ü temsil ediyor ki Çevik Piyade'de de zaten o kadar subay var, yalnızca biraz farklı bir şekilde düzenleniyorlar. Aslına bakılırsa, birçok müfreze çavuşlar tarafından komuta ediliyor ve birçok subay çok gerekli bazı işleri üstlenmek için 'birden fazla gömlek giyiyor'.

Bir müfreze liderinin bile 'çalışanının' olması gerekir, bu da müfreze çavuşudur.

Ama o olmasa da işine devam eder ve onun çavuşu da işlerini onsuz devam ettirebilir. Oysaki bir generalin çalışanları *olmalıdır*; bu görev, kendi başına taşıyamayacağı kadar büyüktür. Büyük bir planlama kadrosu ile küçük bir muharebe kadrosuna ihtiyaç duyar. Subay sayısı asla yeterli olmadığı için, bir subayın sancak taşıtındaki ekip kumandanları onun planlama kadrosunun yerine geçer ve Çevik Piyade'nin en iyi matematik mantıkçılarından seçilir; sonra da kendi ekipleriyle birlikte atlayış yaparlar. General, küçük bir muharebe kadrosu ve Çevik Piyade'deki en sert, en hazır askerlerden oluşan küçük bir ekiple atlar. Onların işi, generalin savaşı yönetirken kaba yabancılardan rahatsız olmamasını sağlamaktır. Bazen bunu başarırlar.

Çalışan konumundaki gerekli kadronun yanında, müfrezeden büyük her ekibin bir de kumandan yardımcısına ihtiyacı olur. Ama subay sayısı asla yeterli olmadığı için, elimizde olanla yetiniriz. Gerekli her muharebe kadrosunu doldurmak, her subaya bir görev vermek için, subayların yüzde 5 seviyesinde olması gerekir, oysaki elimizde sadece yüzde 3 var.

Çevik Piyade'nin asla ulaşamayacağı o yüzde 5'lik ideal düzeyin yerine, tarihteki birçok ordunun görevlendirdiği su-

bay oranı yüzde 10, hatta yüzde 15'i buluyordu ve akıl almıyor ama bazen yüzde 20'yi! Kulağa peri masalı gibi geliyor ancak bu özellikle yirminci yüzyıl için geçerli bir gerçekti. Onbaşıdan çok 'subayı' olan bir ordu nasıl olabilir? (Hatta erden çok çavuşu!)

Tarihten en ufak bir ders aldıysak, savaş kaybetmek için tasarlanmış bir ordu bundan farklı olamaz. Büyük çoğunluğu teşkilata, bürokrasiye ve genel işlere odaklanan, 'askerleri' asla savaşmayan bir ordu.

Peki, savaşta mevzilenen adamlara komuta etmeyen 'subaylar' ne *yapıyor*?

Aylaklık gibi görünüyor: subay kulübü subayı, moral subayı, spor subayı, bilgilendirme subayı, dinlendirme subayı, posta subayı, ulaştırma subayı, hukuk subayı, papaz, papaz yardımcısı, kıdemsiz papaz yardımcısı, herhangi bir insanın düşünebileceği her şeyden sorumlu birer subay, hatta *kreş* subayı!

Çevik Piyade'de, böyle şeyler muharebe subayları için ilave görevlerdir; *gerçekten* iş olsalardı, sivillerin kullanılmasıyla hem daha iyi ve daha ucuz hem de bir savaş birliğinin moralini düşürmeden yapılabilirlerdi. Ama bu durum yirminci yüzyılın büyük güçlerinden birinde o kadar çığırından çıktı ki, *gerçek* subaylara, yani çarpışan adamlara komuta edenlere, döner sandalyelerindeki hafif süvari erlerinden ayırt edilmeleri için özel şeritler verildi.

Savaş devam ettikçe subay azlığı giderek kötüleşti çünkü kayıp oranının en yüksek olduğu grup her zaman subaylardı... ve Çevik Piyade *asla* bir adamı sırf boşluk doldurmak için görevlendirmez. Uzun vadede, her acemi alayı kendi payına düşen sayıda subayı sağlamalı ve standartları düşürmeden yüzdeyi arttırmak mümkün değil. *Tours*'taki vurucu gücün on üç subaya ihtiyacı vardı: altı müfreze lideri, iki mıntıka

kumandanı ve iki yardımcısı ayrıca bir yardımcı ve bir emir subayıyla çalışan bir vurucu güç kumandanı.

Elindeyse altı subay vardı... bir de ben.

Teşkilat Şeması
'Arka Tabur' Vurucu Güç -
Kmd. Blackstone
('birinci gömlek')
Filo Çavuşu

C Mıntıkası— 'Warren'ın Kara Muhafızları'
Tğm. Warren

1. müfr.— Ütğm. Bayonne
2. müfr.— Tğm. Sukarno
3. müfr.— Tğm. N'gam

D Mıntıkası— 'Blackie'nin Sansarları'
Kmd. Blackstone
('ikinci gömlek')

1. müfr.— (Ütğm. Silva, Rev.)
2. müfr.— Tğm. Khoroshen
3. müfr.— Tğm. Graham

Üsteğmen Silva'nın astı olacaktım ama benim teslim olduğum gün, bir çeşit seğirmeli musibetten hastalanıp revire gitmiş. Yine de bu onun müfrezesine geçeceğim anlamına gelmiyordu. Geçici bir asteğmen demirbaştan sayılmaz; Kumandan Blackstone beni Üsteğmen Bayonne'un altına verebilir ve kendi birinci müfrezesinin başına bir çavuşu getirebilir ve hatta 'üçüncü bir gömlek giyip' müfrezeyi kendisine alabilirdi.

Aslına bakılırsa, her ikisini de yaptı ve beni Kara Muhafızlar'ın birinci müfrezesinin müfreze liderliğine getirdi. Sansarlar'ın alt düzeydeki en iyi çavuşunu kendi tabur çalışanı olarak aldı ve kendi filo çavuşunu, kendi birinci müfrezesinin tabur çavuşu yaptı ki bu rütbesinin iki derece altın-

da bir işti. Kumandan Blackstone, bunu kafa bulandıran bir derste açıkça anlatmıştı: Teşkilat Şeması'nda müfreze lideri olarak ben görünecektim ama müfrezeyi Blackie'nin kendisi ve filo çavuşu birlikte yönetecekti.

Uslu durduğum sürece, harekâtlara katılabilecektim. Hatta müfreze lideri olarak atlamama bile izin vereceklerdi ama müfreze Çavuşumun, mıntıka Kumandanıma söyleyeceği tek bir laf, fındıkkıranın ağzını kapatmaya yeterdi.

Bana uyardı. Yönlendirebildiğim sürece bu benim müfrezemdi; yapamazsam da, ne kadar erken kenara atılırsam, herkes için o kadar iyi olurdu. Ayrıca, bir müfrezeye böyle ulaşmak, savaşta ani bir hezimet yaşayarak ulaşmaktan çok daha az sinir bozucuydu.

İşimi çok ciddiye alıyordum çünkü bu benim müfrezemdi, Teşkilat Şeması öyle diyordu. Yetki dağıtmayı daha öğrenmemiştim ve yaklaşık bir hafta boyunca, erlerin ülkesinde gereğinden fazla zaman geçirdim. Blackie beni kamarasına çağırdı. "Oğlum, sen ne yaptığını sanıyorsun?"

Tutuk bir sesle, müfrezemi harekâta hazırlamaya çalıştığımı söyledim. "Öyle mi? Amacın buysa, kesinlikle ulaşamıyorsun. Onları bir vahşi arı kovanı gibi karıştırıyorsun. Sana neden Filodaki en iyi çavuşumu verdiğimi sanıyorsun? İstersen kamarana git, kendini bir çengele as ve orada *kal*! 'Harekâta Hazırlan' anonsu duyulduğunda, o sana müfrezeni bir keman gibi akordu yapılmış halde devredecek."

Somurtarak, "Kumandan nasıl isterse, efendim," diye kabul ettim.

"Bu da başka bir konu; baş belası bir subay adayı gibi davranan subaylara dayanamıyorum. O aptal üçüncü şahıs konuşmasını benim yanımda unutacaksın, onu generallere ve Reis'e sakla. Omuzlarını eğmeyi ve topuklarını tıkırdatmayı bırak. Subaylar *rahat* görünmeli, oğlum."

"Başüstüne, efendim."

"Bir hafta boyunca da bu bana son 'efendim' deyişin olsun. Aynı şey selamlama için de geçerli. Yüzündeki o karamsar subay adayı bakışını sil ve yerine bir gülümseme as."

"Evet, ef... Tamam."

"Böyle daha iyi. Bölmeye yaslan. Bir yerlerini kaşı. Esne. Bu teneke asker hareketleri olmasın da, artık ne olursa."

Denedim... ve bir alışkanlığı bırakmanın kolay olmadığını keşfederken koyun gibi sırıttım. Birine sırtını vermek, alesta durmaktan daha zor bir işti. Kumandan Blackstone beni inceliyordu. "Zayıf yönünün üzerine git," dedi. "Bir subay korkmuş veya gergin görünemez; bulaşıcı olur. Şimdi müfrezenin neye ihtiyacı var, söyle bana Johnnie. Küçük meseleleri boş ver; bir adamın dolabında nizamlarda belirtilen sayıda çorabı olup olmadığı beni ilgilendirmiyor."

Hızla düşündüm. "Ah... Üsteğmen Silva'nın, Brumby'yi çavuşluk için düşünüp düşünmediğini biliyor musunuz?"

"Aslına bakarsan biliyorum. *Senin* fikrin ne?"

"Yani... kayıtlara göre son iki aydır takım lideri vekilliği yapıyormuş. Verimlilik puanları gayet iyi."

"Sizin tavsiyenizi öğrenmek istemiştim, Beyefendi."

"Yani, ef... Affedersiniz. Onu hiç sahada çalışırken görmedim, o yüzden gerçek bir fikrim olamaz; atlama odasında herkes askerlik yapabilir. Gördüğüm kadarıyla, takipçi gemisine geri gönderilemeyecek ve üstüne bir manga lideri getirilemeyecek kadar uzun süre çavuş vekilliği yapmış. Şu üçüncü rütbe işaretini atlamamızdan önce almalı, yoksa geri döndüğümüzde sevk edilmesi gerekecek. Uzay tarafında sevke imkân varsa daha da önce sevk edilir."

Blackie homurdandı. "Kara Muhafızlarımı bir asteğmen için aşırı bir cömertlikle gözden çıkarıyorsun."

Kıpkırmızı oldum. "Yine de, bu müfrezemde yumuşak bir nokta. Brumby ya terfi ya da sevk edilmeli. Onun eski işine dönmesini ve üstüne bir adam getirilmesini istemiyorum;

büyük olasılıkla buna gücenir ve bana daha da kötü bir yumuşak noktayla geri döner. Yeni bir işaret alamazsa, kadro için ikmale gitmesi gerekecek. O zaman küçük düşmeyecek ve -burada çıkmaz sokakta kalmak yerine- başka bir ekipte çavuş olup hak ettiğini alacak."

"Gerçekten mi?" Blackie tam da dudak bükmedi. "Bu ustaca analizden sonra, çıkarım kabiliyetini kullan ve Üsteğmen Silva'nın neden onu üç hafta önce Sanctuary'ye geldiğimizde sevk etmediğini söyle."

Bunu ben de merak etmiştim. Bir adamı sevk etmek için en uygun zaman, onu bırakmaya karar verdikten sonra mümkün olan en erken andır ve bunun uyarısız yapılması hem adam hem de ekip için daha iyidir, en azından kitap böyle söyler. Yavaşça, "Üsteğmen Silva o zaman da hasta mıydı, Kumandan?" diye sordum.

"Hayır."

Parçalar yerine oturmuştu. "Kumandan, Brumby'nin hemen terfi edilmesini öneriyorum."

Kaşları kalktı. "Bir dakika önce, onu gereksiz görüp kenara atmaya hazırdın."

"Ah, aslında tam öyle değil. Ya birinin ya diğerinin olması gerektiğini ama hangisinin doğru olduğunu bilmediğimi söylemiştim. Şimdi biliyorum."

"Devam et."

"Yani, burada Üsteğmen Silva'nın verimli bir subay olduğunu varsayıyoruz..."

"*Off!* Beyefendi, bilginiz olsun, Form Otuz Bir'de 'Hızlı' Silva adına 'Mükemmel ve Terfi için Tavsiye Edilir' ibaresi peş peşe sıralanır."

"Ama ben onun iyi olduğunu biliyordum," diyerek taktiğime devam ettim. "Çünkü iyi bir müfreze devraldım. İyi bir subay, bir adamı -birçok nedenle- terfi ettirmese de,

onun eksikliklerini yazıya dökmeyebilir. Ama bu durumda, eğer onu çavuşluk için önermeyecekse, ekipte de tutmaz ve bu yüzden onu ilk fırsatta gemiden çıkarması gerekir. Ama Teğmen Silva bunu yapmadı. Bu yüzden, Brumby'yi terfi ettirmeyi düşündüğünü biliyorum." Sözlerime devam ettim. "Ama işlemi üç hafta önce başlatıp, neden Brumby'nin istirahatteyken üçüncü şeridini takmasına izin vermediğini anlamıyorum."

Kumandan Blackstone sırıttı. "Bunun nedeni, senin *benim* verimliliğime inanmaman."

"Ef... Affedersiniz?"

"Boş ver. Cock Robin'i kimin öldürdüğünü* kanıtladın. Hem nemi hâlâ kurumamış bir subay adayının tüm numaraları bilmesini beklemiyorum. Ama beni dinle ve öğren, oğlum. Savaş devam ettiği sürece, bir adamı üsse dönmek üzereyken asla terfi ettirme."

"Ah... neden, Kumandan?"

"Brumby terfi edilmezse İkmal Deposu'na göndermekten bahsettin. Ama onu üç hafta önce terfi ettirmiş olsaydık, gideceği yer tam da orası olacaktı. İkmaldeki o onbaşının ne kadar aç olduğunu sen bilmezsin. Dağıtım dosyasına bir bak; kadro için bizden iki çavuş bekleyen bir taleple karşılaşacaksın. Bir müfreze çavuşu Subay Adayı Okulu'na gidip, sıradan bir çavuş kadrosu boş kalınca, eksiğim oldu ve bunu reddedebildim." Vahşice sırıttı. "Bu çok sert bir savaş ve eğer dikkatli olmazsan, kendi insanların en iyi adamlarını çalacaktır." Çekmeceden iki sayfa çıkardı. "İşte burada..."

Bunlardan biri Silva'dan Kumandan Blackie'ye giden bir mektuptu ve Brumby'yi çavuşluk için öneriyordu; tarihi bir ay öncesinden eskiydi.

* 'Who killed Cock Robin' adlı İngiliz halk hikâyesine gönderme yapılıyor. -*yhn*

Diğeriyse Brumby'nin çavuşluk belgesiydi, üzerinde Sanctuary'den çıktığımız günden bir *sonraki* günün tarihi vardı.

"Sana uydu mu?" diye sordu.

"Ha? Ah, evet!"

"Senin ekibindeki zayıf noktayı fark etmeni ve bana ne yapılması gerektiğini söylemeni bekliyordum. Bunu fark ettiğine memnun oldum ama şöyle böyle memnunum çünkü deneyimli bir subay bunu Teşkilat Şeması'ndan ve hizmet sicillerinden hemen analiz edebilirdi. Önemli değil ancak böyle deneyim kazanabilirsin. Şimdi şunu yapacaksın. Bana Silva'nınki gibi bir mektup yaz, tarihini dün olarak yaz. Müfreze çavuşundan Brumby'ye onu üçüncü rütbe işareti için önerdiğini söylemesini iste ve bunu Silva'nın yaptığından bahsetme. Bunu kendi fikrini söylerken bilmiyordun; işleri karıştırmaya lüzum yok. Brumby'ye kabul yeminini ettirirken, her iki subayının da onu ayrı ayrı önerdiğini söyleyeceğim, bu da onun kendisini iyi hissetmesini sağlayacak. Tamam, başka bir şey var mı?"

"Ah... teşkilat konusunda yok; tabii Üsteğmen Silva, Brumby'nin yardımcısı Naidi'yi terfi ettirmeyi planlamadıysa. Böyle bir durumda, birinci sınıf erlerden birini aktif göreve terfi ettirebiliriz... ve bu da şimdiki üç boş kadroyla birlikte dört eri Birinci Sınıf Erliğe terfi ettirmemize imkân sağlar. Teşkilat Şeması'nın tam dolu olması gibi bir politikanız var mı, bilmiyorum."

"Tabii ki olabilir," dedi Blackie nazikçe. "Senin de bildiğin gibi, bu adamların bazılarının keyifle yaşayabileceği çok fazla günü kalmadı. Sadece bir adamı muharebeye çıkmadan birinci sınıf er yapmadığımızı unutma. En azından Blackie'nin Kara Muhafızları böyle yapmaz. Müfreze çavuşunla bu işi çöz ve bana haber ver. Acelesi yok... bugün yatma vaktinden

önce herhangi bir anda olabilir. Şimdi... başka bir konu var mı?

"Yani... Kumandan, takımlar ne olacak merak ediyorum."

"Ben de. Tüm müfrezeler de."

"Diğer müfrezeleri bilmem ama beş ere takım lazım, bir de üzerine hasarlı ve değişen dört takım ile geçen hafta kontrolden geçemeyip depodan değiştirilen iki takım daha var. Cunha ve Navarre'nin o kadar takımı nasıl hazırlayabileceğini, kırk bir takımın daha rutin testlerini nasıl yapabileceğini ve her şeyi hesaplanan tarihe kadar nasıl tamamlayabileceğini bilmiyorum. Hiç sıkıntı çıkmasa bile..."

"Her zaman bir sıkıntı çıkar."

"Evet, Kumandan. Ama burada sadece hazırlık ve ayar için iki yüz seksen altı iş saatinden, rutin kontroller için yüz yirmi üç saatten bahsediyoruz. Ve bu işler her zaman hesaplanandan uzun sürer."

"Peki, sence ne yapılabilir? Diğer müfrezeler, kendi takımlarını zamanında bitirebilirlerse sana yardımcı olurlar. Ama ben bundan şüpheliyim. Sansarlar'dan yardım istemeyi düşünme; büyük olasılıkla biz onlara yardımcı olacağız."

"Ah... Kumandan, erlerin bölgesinden uzak durmamı söylediğiniz için siz buna ne dersiniz bilmiyorum. Ama ben onbaşıyken, Donatım ve Zırh çavuşunun yardımcısıydım."

"Devam et."

"Sonunda Donatım ve Zırh çavuşu *oldum*. Ama sadece başka birinin yerini dolduruyordum, eğitimi bitmiş bir Donatım ve Zırh teknisyeni değilim. Yine de oldukça iyi bir yardımcıyım ve eğer izin verilirse, yeni takımları ısıtma işlemine hazırlayabilir, rutin kontrolleri yapabilir ve böylece, Cunha ve Navarre'ye olası sorunları çözmeleri için daha fazla zaman verebilirim."

Blackie geriye yaslandı ve sırıttı. "Mevzuatı dikkatle inceledim, Beyefendi ve... bir subayın ellerini kirletmemesi ge-

rektiğini söyleyen bir kural göremiyorum." Sözlerine devam etti. "Bunu özellikle söylüyorum, çünkü bana atanan bazı 'genç beyefendiler' böyle bir kuralı okumuş gibiler. Tamam, iş elbiselerini al, ellerinle birlikte üniformanı da kirletmeye gerek yok. Kıç tarafına git ve müfreze çavuşunu bul, ona Brumby'nin durumunu anlat ve olur da Brumby'yle ilgili tavsiyeni onaylamaya karar verirsem diye, ona Teşkilat Şeması'ndaki boşlukları doldurması amacıyla bir tavsiye hazırlaması için emir ver. Sonra da ona tüm zamanını donatım ve zırha vereceğini -ve diğer her şeyle onun ilgilenmesini istediğini- söyle. Herhangi bir sorunla karşılaşırsa, seni cephanelikte aramasını söyle. Bana danıştığından bahsetme, sadece emirlerini ver. Anladın mı?"

"Evet, ef... Evet, anladım."

"Tamam, hadi başla. Oyun salonundan geçerken, lütfen Rusty'ye selamlarımı ilet ve tembel gövdesini buraya sürüklemesini söyle."

Sonraki iki haftaki kadar meşgul olmamıştım hiç, Acemi Birliği'nde bile. Yaptıklarım günde on saat kadar donatım ve zırh teknisyeni olarak çalışmaktan ibaret de değildi. Tabii ki matematik vardı, Reis bana ders verirken bundan kaçmam mümkün değildi. Yemekler için ise günde bir buçuk saat diyebiliriz. Bunların yanındaysa hayatta kalmanın mekanikleri var: tıraş olmak, duş almak, üniformalara düğme dikmek ve Donanma muhafızını yakalamaya çalışmak, denetimden on dakika önce temiz üniformaları bulmak için çamaşırhaneyi açmasını sağlamak. (Donanma'da tesislerin en gerekli olduklan zamanlarda *her daim* kilitli tutulması yazılmamış bir kural gibiydi.)

Nöbet, geçiş, denetimler, asgari müfreze rutini de günde bir buçuk saatimi daha alıyordu. Ama bunların da ötesinde ben 'George'tum. Her birliğin bir 'George'u vardı. En kıdem-

siz subaydı ve ilave unvanları vardı: spor subayı, mektup denetçisi, yarışma hakemi, okul subayı, uzaktan eğitim subayı, askeri mahkeme savcısı, refah yatırım kredi fonu haznedarı, kayıtlı yayınlar muhafızı, depo subayı, erlerin yemek subayı benzeri ve sonsuz bir bıkkınlık silsilesi.

Rusty Graham, görevi memnuniyetle bana devredene kadar birliğin 'George'u o olmuştu. İmzalamam gereken her şey için bir ibraz envanter çizelgesi almakta ısrar ettiğimde bundan çok da memnun gözükmedi. Görevli bir subayın imzalı envanterini kabul etmek için yeterli mantığa sahip değilsem, fikrimin belki de doğrudan bir emirle değişebileceğini söyledi. Ben de ciddileştim ve emirlerini yazıyla iletmesini söyledim; emrin aslını saklamam ve nüshasını ekip Kumandanı'na vermem için onaylı bir nüshayla birlikte vermesi gerekecekti.

Rusty öfkeyle geri adım attı; bir teğmen bile bu tür emirleri yazıya dökecek kadar aptal değildir. Ben de çok mutlu olmadım çünkü Rusty benim oda arkadaşımdı ve hâlâ bana matematik dersleri veriyordu ama ibraz envanterini tutmaya devam ettik. Aptallık derecesinde işgüzar olduğum için Teğmen Warren'dan azar işittim ama o da kasasını açtı ve kayıtlı yayınlarını kontrol etmeme izin verdi. Kumandan Blackstone kendisininkini hiçbir yorumda bulunmadan açtı ve ibraz envanterimi onaylayıp onaylamadığını anlamadım.

Yayınlar tamamdı ama mal sayım belgesi değil. Zavallı Rusty! Selefinin sayımını kabul etmişti ve şimdi sayımda eksik çıkıyordu; diğer subaysa sadece ayrılmakla kalmayıp, aynı zamanda ölmüştü. Rusty (ve ben) rahatsız bir gece geçirdikten sonra, Blackie'ye giderek gerçeği söyledi.

Blackie onu azarladı; sonra da kayıp kalemleri gözden geçirdi ve çoğunu 'muharebe zayiatı' olarak göstermenin yollarını buldu. Rusty'nin açığı birkaç günlük ücrete kadar düşmüştü ama Blackie onu işinde tutarak, bu nakit hesabını süresiz olarak ertelemiş oldu.

'George'un tüm işleri bu kadar baş ağrıtıcı değildi. Askeri mahkeme yoktu; iyi muharebe ekiplerinde olmazdı. Gemi Çerenkov yolunda olduğundan denetlenecek mektup da yoktu. Aynı şey yine benzer sebeplerle refah kredileri için de geçerliydi. Sporu Brumby'ye devretmiştim; hakemlik 'gün olur da gerekirse' yapılacaktı. Erlerin karavanası mükemmeldi; menüleri paraflıyor ve bazen de mutfağı denetliyordum, yani cephanelikte geç saatlere kadar çalışırken, iş tulumumu çıkarmadan bir sandviç yürütüyordum. Savaş olsun veya olmasın, azımsanmayacak sayıda asker eğitimine devam ettiği için uzaktan eğitim kursları çok fazla evrak işi getiriyordu ama bu görevi müfreze çavuşuma vermiştim. Kayıtlarsa, çavuşa kâtiplik yapan birinci sınıf er tarafından tutuluyordu.

Yine de, 'George'un işleri her gün yaklaşık iki saatimi alıp götürüyordu ve çok iş vardı.

Kendimi nerede bulduğumu görüyorsunuz. On saatimi donatım ve zırh bölümünde, üç saatimi matematikle, bir buçuk saatimi yemekle, bir saatimi kişisel işlerimle, bir saatimi askeri evrak işleriyle, iki saatimi 'George' işleriyle, sekiz saatimi ise uykuyla geçiriyordum; toplamda, yirmi altı buçuk saat. Gemi yirmi beş saatlik Sanctuary günü düzeninde dahi değildi; Sanctuary'den çıkar çıkmaz standart Greenwich saatine ve evrensel takvime geçmiştik.

Esnek davrandığım tek zaman uykularımdı.

Bir gece saat bir civarında oyun salonunda oturuyor, harıl harıl matematik çalışıyordum ki, Kumandan Blackstone içeriye girdi. "İyi akşamlar, Kumandanım," dedim.

"Günaydın demek istiyorsun sanırım. Senin canını ne sıkıyor, oğlum? Uyuyamadın mı?"

"Ah, tam olarak öyle değil."

Bir çarşaf yığınını aldı ve "Evrak işlerini çavuşun yapamıyor mu? Ah, anlıyorum. Yatağına git."

"Ama, Kumandanım..."

"Dur otur. Johnnie, seninle konuşmak istiyordum. Seni

akşamları hiç oyun salonunda görmüyorum. Odanın yanından geçiyorum, masanda oluyorsun. Oda arkadaşın yattığındaysa, buraya taşınıyorsun. Sorun ne?"

"Yani... Hiçbir şeye yetişemiyorum."

"Hiç kimse yetişemiyor. Cephanelikte işler nasıl gidiyor?"

"Gayet iyi. Sanırım yetiştirebileceğiz."

"Ben de öyle düşünüyorum. Bak, oğlum, neyin ağır bastığını iyi anlaman lazım. İki önemli görevin var. Birincisi müfrezenin ekipmanlarının hazır olmasını sağlamak ki bunu yapıyorsun zaten. Sana söylemiştim, müfrezenin kendisi için endişelenmene gerek yok. İkinci görevin ise -bu da aynı derecede önemlidir- savaşmaya hazır olmalısın. Bunu yüzüne gözüne bulaştırıyorsun."

"Hazır olacağım, Kumandanım."

"Saçmalık. Anlamsız. Hiç pratik yapmıyorsun ve uykundan taviz veriyorsun. Atlayış için böyle mi hazırlanıyorsun? Oğlum, bir müfrezeyi yönlendiriyorsan, hep alesta olmak zorundasın. Şu andan itibaren, her gün on altı otuzdan on sekize kadar egzersiz yapacaksın. Saat yirmi üçte yatağına girmiş, ışıkları kapatmış olacaksın. İki gece üst üste on beş dakika daha fazla uyanık kalırsan, bunu tedavi için doktora bildireceksin. Emirdir."

"Başüstüne, efendim." Bölmelerin üstüme üstüme geldiğini hissettim ve çaresizce, "Kumandanım, hem saat yirmi üçte nasıl yatakta olur hem de her şeyi *tamamlarım*, bilmiyorum," dedim.

"O zaman yapmayacaksın. Söylediğim gibi, oğlum, önceliklerini iyi anlamalısın. Bana zamanını nasıl geçirdiğini anlat."

Anlattım. Başını salladı. "Tam da düşündüğüm gibi." Matematik 'ödevimi' aldı ve önüme fırlattı. "Bunu al. Tabii ki bunun üzerinde çalışmak istiyorsun. Ama harekâta geçmemizden önce neden bu kadar çok çalışıyorsun?"

"Yani, ben düşünmüştüm ki..."

"Bence sen 'düşünmemişsin'. Burada dört olasılık var ve bunlardan yalnızca biri bu ödevleri tamamlamanı gerektiriyor. İlk olarak, ölebilirsin. İkinci olarak, küçük bir paye alıp, onur göreviyle emekli olabilirsin. Üçüncü olarak, her aşamadan gayet güzel geçebilir... ama denetçinden, yani benden Form Otuz Bir'de ret alabilirsin. Şu anda resmen bunun için kıvranıyorsun oğlum, uykusuzluktan kıpkırmızı gözlerle ve sandalye nöbetinden gevşemiş kaslarla karşıma çıkarsan, atlamana bile izin vermem. Dördüncü olasılık ise, senin kendini toparlaman... ki bunu yaparsan, müfreze yönetiminde sana bir şans verebilirim. O yüzden, senin bu yolu seçtiğini, Aşil'in Hektor'u katlettiğinden beri en iyi gösteriyi sunacağını ve benim de seni geçireceğimi varsayalım. Şu matematik ödevlerini ancak bu durumda tamamlaman gerekecek. O yüzden ödevlerini geri dönüş yolunda yap.

"Bunu da böylece halletmiş olduk, Reis'e ben haber veririm. İşlerin geri kalanından seni şu anda ibra ediyorum. Üsse dönerken zamanını matematikle uğraşarak geçirebilirsin. Tabii dönersek. Ama önceliklerini öncelik olarak korumayı öğrenmezsen, hiçbir yere varamazsın. Yatağına git şimdi!"

Bir hafta sonra, filo sinyal alışverişindeyken, yoldan çıkıp ışık hızından biraz düşük bir hızla yanaşarak buluşma yerine vardık. Brifing, Savaş Planı, Görev ve Emirler -bir roman kadar uzayıp giden kelimeler yığını- gönderilmiş ve atlamamamız söylenmişti.

Ah, aslında operasyonda yer almamız gerekiyordu ama kurtarma botlarında rahatımıza bakacak, beyefendiler gibi ilerleyecektik. Federasyon zaten yüzeyi elinde tuttuğu için bunu yapabiliyorduk; İkinci, Üçüncü ve Beşinci Çevik Piyade Tümenleri yüzeyi almıştı ve bedelini peşin ödemişti.

Gittiğimiz yer çabalarımıza değer gibi gözükmüyordu. P Gezegeni, 0,7'lik yüzey yerçekimiyle Terra'dan daha küçük-

tü, çoğunlukla buz gibi okyanuslardan ve kayalardan oluşuyordu, yosunlu bir bitki örtüsü ve hiç ilgi çekmeyecek bir hayvan yaşamı vardı. Havası uzun süre solunamıyordu çünkü azot oksit ve aşırı miktarda ozonla kirlenmişti. Tek kıtası, Avustralya'nın yaklaşık yarısı büyüklüğündeydi ve çok sayıda değersiz adayla çevriliydi; büyük olasılıkla, bu kıtayı kullanabilmemiz için Venüs kadar yer şekillendirme yapılması gerekecekti.

Ancak, üzerinde yaşayacağımız bir mülk almıyorduk; oraya gitmemizin sebebi Böceklerin de -Personele göre bizim için- orada olmasıydı. Personel, P Gezegeni'nin bize karşı kullanılacak bitmemiş bir ilerleme üssü (büyük olasılıkla yüzde 87 ± 6) olduğunu söylemişti.

Gezegende herhangi bir ganimet olmadığı için, bu Böcek Üssü'nden kurtulmanın rutin yolu Donanma'nın güvenli bir mesafede demir atıp beklemesi ve bu çirkin küremsiyi İnsan veya Böcek için yaşanamaz hale getirmesi olacaktı. Ama başkomutanın aklında başka fikirler vardı.

Operasyon aslında bir baskındı. Yüzlerce geminin ve binlerce kaybın olacağı bir savaşı 'baskın' olarak adlandırmak kulağa inanılmaz geliyordu çünkü bu sırada, Donanma ve diğer birçok kapsül eri de Böceklerin dikkatini dağıtarak P Gezegeni'ne takviye göndermelerini engellemek için Böcek uzayında binlerce ışık yılı mesafede işleri karıştırıp duruyordu.

Ama başkomutan adamlarını boşa harcamayacaktı; bu dev baskın belki sonraki yıl belki de otuz yıl sonra savaşı kimin kazanacağını belirleyebilirdi. Böcek psikolojisini daha iyi öğrenmemiz gerekiyordu. Galaksi'deki her Böceği ortadan kaldırmak zorunda mıydık? Yoksa onları bozguna uğratıp zorla bir barış antlaşması imzalatmak mümkün müydü? Bunu bilmiyorduk; onları ancak termitleri anladığımız kadar anlıyorduk.

Psikolojilerini öğrenmek için onlarla iletişime geçmeli, motivasyonlarını öğrenmeli, neden savaştıklarını ve hangi

koşullarda savaşmaktan vazgeçeceklerini bulup çıkarmalıydık; bunları yapmak için ise, Psikolojik Savaş Kıtası'nın esirlere ihtiyacı vardı.

İşçileri yakalamak kolay. Ama bir Böcek işçisi ancak hareketli bir makineden ibaret. Savaşçıları, ancak onları çaresiz bırakmaya yetecek kadar uzuvlarını yakıp koparınca yakalayabiliyoruz ama başlarında bir direktör olmadan onlar da neredeyse işçiler kadar aptal. Kendi öğretmenlerimiz bazı önemli konuları böyle esirler sayesinde öğrenmişti; bizi değil sadece onları öldüren tek gazın geliştirilmesi, işçilerin ve savaşçıların biyokimyalarının analizi sayesinde mümkün olmuştu ve kapsül erliğinde geçirdiğim kısa süre içerisinde bu araştırmalar bize başka yeni silahlar da kazandırmıştı. Ama Böceklerin neden savaştığını öğrenmek için, beyin sınıflarının üyelerini incelememiz gerekiyordu. Ayrıca, esir değişimi yapmayı da umuyorduk.

Şimdiye kadar tek bir Böceği canlı yakalayamamıştık. Ya Sheol'de olduğu gibi kolonileri yüzeyden tamamen silmiştik ya da (ki bu çok daha sık oluyordu) baskıncılar onların inlerine girmiş ve geri dönmemişti. Çok sayıda cesur adamı bu yolda kaybetmiştik.

Yine de, kurtarma başarısızlıkları daha fazla askerin kaybına yol açmıştı. Bazen yerdeki bir ekibin gemisi veya gemileri gökyüzünden müdahaleyle yerle bir edilirdi. Bu durumda ekibe ne olur? Büyük olasılıkla son adamına kadar katledilir. Daha da büyük olasılıkla, gücü ve cephanesi bitene kadar savaşır ve hayatta kalanlar sırtlarındaki küçük böcekler kadar kolay yakalanıverir.

Harp müttefikimiz Kemik-Torbaları'ndan, birçok kayıp erin hayatta ama esir olduğunu öğrenmiştik, sayılarının binlere vardığını umuyorduk ama yüzlerce olduğundan emindik. İstihbarat, esirlerin her zaman Klendathu'ya götürüldüğüne inanıyordu; bizim onları merak ettiğimiz kadar Böcekler de bizi merak ediyordu; şehirler, yıldızlararası uzay

gemileri ve ordular kurabilen bir ırk, kovanlarda yaşayan bir toplum için bizim onlara atfettiğimizden çok daha büyük bir gizem olabilir.

Ne olursa olsun, o esirleri geri istiyorduk!

Evrenin amansız mantığında, bu bir zayıflık olarak görülebilir. Belki de bir bireyi kurtarmak için asla kılını kıpırdatmayan bir ırk, bu insani özelliği bizi ortadan kaldırmak için kullanabilir.

Kemik-Torbaları bu özellikten bir nebze nasiplenmişti ama Böceklerde bunu hiç görmüyorduk. Böceklerin yaralı ırkdaşlarının yardımına koştukları *hiç* görülmemişti; savaşta mükemmel bir işbirliği sergiliyorlardı ama birimler, kullanım amaçlarına hizmet etmediği anda terk ediliyordu.

Bizimse farklı davranışlarımız var. Şöyle bir başlığı kaç kere gördünüz? "İKİ KİŞİ BOĞULAN ÇOCUĞU KURTARMAYA ÇALIŞIRKEN ÖLDÜ." Bir adam dağlarda kaybolursa, yüzlerçesi onu arayacak ve genellikle arayanlardan ikisi veya üçü ölecektir. Ama bir sonraki kayıpta, aynı sayıda kişi onu aramak için gönüllü olur.

Zayıf bir aritmetik... ama oldukça insani. Folklorumuzun bütününde, tüm insan dinlerinde, edebiyatımızın her yerinde bu duygu var; ırkımızdan dolayı, bir insanın kurtarılması gerekiyorsa, diğerlerinin onu kurtarmanın bedelini düşünmemeleri gerekiyor.

Bu bir zayıflık mı? Aslında bize Galaksi'yi kazandıracak eşsiz gücümüz bu olabilir.

Zayıflık ya da güç. Ne olursa olsun, Böceklerde yok; savaşçıları savaşçılarla değiştirmek gibi bir olasılığımız yok.

Ama kovan poliarşisinde, bazı sınıflar değerli görülüyor ya da en azından Psikolojik Savaş uzmanlarımız bunu umuyor. Beyin takımındaki Böcekleri canlı ve hasarsız yakalayabilirsek, bunu kendi menfaatimiz için kullanabiliriz.

Hele bir kraliçeyi yakaladığımızı düşünsenize!

Bir kraliçenin ticari değeri nedir? Bir alay er mi? Bunu hiç kimse bilmiyordu ama Savaş Planı'na göre, Böceklerin 'kraliyet ailesini' ve kraliçelerini insan karşılığında bahse sunma olasılığımız için *bedeli ne olursa olsun onları* yakalamamız gerekiyordu.

Kraliyet Operasyonu'nun üçüncü amacı, yöntem geliştirmekti: Nasıl iniş yapılacağı, Böceklerin nasıl dışarı çıkarılacağı ve tüm silahlarımızı kullanmadan nasıl zafer kazanılacağı incelenecekti. Savaşçılarının karşısına erlerimiz çıktığında, onları yerin üzerinde yenebiliyorduk; gemiler savaştığında, Donanmamız onlarınkinden daha iyi olduğunu göstermişti; ama şimdiye kadar, inlerine girme çabalarımız hep başarısız olmuştu.

Herhangi bir koşulda esir değişimi yapamasak bile: (a) savaşı kazanmalıydık, (b) savaşı kendi askerlerimizi kurtarabileceğimiz bir fırsata çevirerek kazanmalıydık veya (c) -belki şimdiden itiraf etmek lazım- savaşı kazanmaya çalışırken

ölecek ve kaybedecektik. P Gezegeni, onları dışarı çıkarmayı öğrenip öğrenemeyeceğimizi belirlemek için bir saha testiydi.

Brifing her ere okundu ve hipno hazırlık sırasında her er brifingi uykusunda yeniden dinledi. Dolayısıyla, hepimiz Kraliyet Operasyonu'nun asker arkadaşlarımızın nihayet kurtarılması için gereken temeli atacağını biliyorduk. P Gezegeni'nde insan esir olmadığını da biliyorduk; Gezegen hiç baskına uğramamıştı. Bu yüzden, kurtarmaya şahsen katılma umuduyla gereksiz kahramanlık yapmak için herhangi bir neden yoktu; bu sadece bir başka Böcek avıydı ama yoğun bir güç ve yeni tekniklerle yürütülüyordu. Her Böceğin zemine çıkarıldığından *emin olana* kadar bu gezegeni soğan gibi soyacaktık.

Donanma, adaları ve kıtanın boş kesimini radyoaktif maddeyle kaplanana kadar sıvamıştı; Böcekleri arkamızda kuşatılma endişesi taşımadan karşılayabilecektik. Donanma'nın, gezegenin etrafında sıkı yörüngelerde dolaşan, bizi koruyan,

taşıtlara eşlik eden ve Böceklerin sıvamaya rağmen arkamızdan çıkmasını engellemek için yüzeyi bir casus gibi izleyen eksiksiz bir devriyesi de vardı.

Savaş Planı'na göre, Blackie'nin Kara Muhafızları bize emir üzerine asıl Görevi destekleme veya fırsat buldukça işgal alanındaki diğer mıntıkaları rahatlatma, bu alandaki diğer kıtaların birimlerini koruma, etrafımızdaki Çevik Piyade birimleriyle teması sürdürme –ve çirkin kafalarını zemine çıkaran her Böceği yok etme– görevlerini veriyordu.

Herhangi bir müdahaleyle karşılaşmadan gezegene rahat bir iniş yaptık. Müfrezemi güçlendirilmiş zırhlarıyla koşuya çıkardım. Blackie önden nöbeti devralacağı mıntıka lideriyle görüşüp durumu öğrenmeye ve araziyi tartmaya gitti. Ufka doğru korkmuş bir tavşan gibi yöneldi.

Cunha'ya birinci takımındaki gözcüleri devriye alanımın ileri köşelerini tespit etmeye göndermesini söyledim, ben de kendi müfreze çavuşumu Beşinci Alayın devriyesiyle temas kurmaya gönderdim. Üçüncü Alay olarak korumamız gereken beş yüz kilometre genişliğinde ve yaklaşık yüz otuz kilometre derinliğinde bir alan vardı; bana düşense, en uçtaki sol kanadın ön köşesinde altmış dört kilometre derinliğinde ve yirmi yedi kilometre genişliğinde bir dikdörtgen olmuştu. Sansarlar arkamızda, Teğmen Khoroshen'in müfrezesi sağımızda, Rusty ise onun arkasındaydı.

Birinci Alayımız hâlihazırda önümüzdeki Beşinci Tümen alayından nöbeti devralmıştı; 'tuğla duvar' çakışmasından dolayı, onlar hem benim köşemi hem de biraz ileriye yerleşmişti. 'Ön' ve 'arka', 'sağ kanat' ve 'sol' her komuta birimindeki parakete hesabı yapan takipçilerde Savaş Planı'ndaki alan örgüsüyle eşleşen yönlendirmeleri anlatıyordu. Gerçek bir cephemiz yoktu, sadece bir alanımız vardı. Şu anda da devam

eden tek çarpışma yüzlerce kilometre uzağımızda ve kabaca sağ arkamızdaydı.

'Bıçkınlar' olarak tanınan İkinci Müfreze G Ko İkinci Tabur Üçüncü Alayı o yönde bir yerde, büyük olasılıkla üç yüz kilometre uzakta olmalı.

Veya Bıçkınlar kırk ışık yılı uzaklıkta da olabilir. Taktiksel düzen, Teşkilat Şeması'na asla uymaz; plandan anladığım tek şey, 'İkinci Tabur' adlı bir şeyin *Normandy Beach* gemisinin oğlanlarının arkasında, sağ kanadımızda olduğuydu. Ama bu tabur bir başka tümenden ödünç alınmış da olabilirdi. Hava Kuvvetleri Orgenerali, satranç oyununu taşlara danışmadan oynar.

Yine de, Bıçkınlar'ı düşünmememem lazımdı; bir Kara Muhafız olarak yapabileceğim çok şey vardı. Müfrezem o an için iyiydi -düşman bir gezegende olabileceği kadar güvendeydi- ama Cunha'nın birinci mangası ileri köşeye ulaşana kadar yapacak çok şeyim vardı. Şu işleri yapmam gerekiyordu:

1. Alanımı ben gelene kadar tutacak olan müfreze liderinin yerini tespit etmek.
2. Köşeleri tespit edip manga ve takım liderlerine iletmek.
3. Alanımın kenar ve köşelerindeki sekiz müfreze lideriyle temas kurmak. Bunların beşi hâlihazırda mevzide olmalıydı (Beşinci ve Birinci Alaylardan olanlar) ve üçü (Kara Muhafızlar'dan Khoroshen ve Sansarlar'dan Bayonne ve Sukarno) şimdi mevziye intikal ediyordu.
4. Kendi askerlerimi en kısa yolları kullanarak mümkün olan en hızlı şekilde ilk mevzilerine dağıtmak.

Son işin önceliği vardı, çünkü gemiden indiğimiz açık kol bunu yapmayacaktı. Brumby'nin son mangasının sol kanata konuşlanması, Cunha'nın önleme mangasının tam önden sol yana yayılması, diğer dört manganın ise aradaki mesafeyi kapatması gerekiyordu.

Standart kare konuşlanma düzeni böyleydi ve bu düzeni hızla nasıl sağlayacağımızı atlama odasında konuşmuştuk; seslendim: "Cunha! Brumby! Onbaşı devresini kullanarak askerlerinizi yayın."

"Birinci manga tamam!" ... "İkinci manga tamam!"

"Takım liderleri başa geçsin... ve her askeri uyarsın. Bir sürü Keruv'la karşılaşacaksınız. Onları kazayla vurmanızı istemiyorum!" Kendi asker devreme döndüm ve "Çavuş, solda temas kurdunuz mu?" diye sordum.

"Evet, efendim. Hem beni hem sizi görüyorlar."

"Güzel. Demirleme köşemizde işaret ışığı göremiyorum..."

"Kayıp."

"... o zaman Cunha'ya hava savunma radarıyla koçluk yapacaksın. Aynısı ileri gözcü -yani Hughes- için de geçerli. Bir de Hughes yeni bir işaret ışığı yerleştirsin." Üçüncü veya Beşincinin neden üç alayın bir araya geldiği ileri sol köşemdeki bu demirleme ışığını değiştirmediğini merak ettim.

Konuşmanın anlamı yoktu. Sözlerime devam ettim: "Radar tamam. İki yedi beş, yirmi kilometre gidin."

"Efendim, tersi dokuz altı geriye, yirmi kilometre dar."

"Yeterince yakın. Düşman sayısını henüz bilmiyorum, o yüzden azamide ilerliyorum. Dikkat edin."

"Tamam, Bay Rico."

Subay devresiyle temas kurarken, azami hızla ilerliyordum: "Kare Kara Bir, yanıt ver Kara Bir, Keruvlar... beni duyuyor musunuz? Yanıt verin." Nöbetini devralacağımız müfreze lideriyle konuşmak istiyordum, baştan savma bir 'nöbeti devralıyorum' sohbeti için de değildi bu: Salt gerçeği istiyordum.

Gördüklerimden hoşlanmamıştım.

Ya amirler küçük, tam olarak gelişmemiş bir Böcek Üssü'ne karşı ezici bir güçle gezegene indiğimizi düşünerek iyimserliğe kapılmıştı ya da Kara Muhafızlar çatının çöktüğü noktaya denk gelmişti. Geminin dışında geçirdiğim birkaç

dakika içerisinde, yerde yarım düzine zırhlı takım görmüştüm; boş olduklarını umsam da ölü adamlarımızla karşılaşma ihtimali daha yüksekti ve nereden bakarsanız bakın sayıları çok fazlaydı.

Ayrıca, taktik radarımın ekranında eksiksiz bir müfrezenin (benim müfrezemin) mevziye ilerlediği görülüyordu ama nöbet değişimine doğru geriye hareket eden ya da hâlâ istasyonda olan ortaya saçılmış bir grup vardı. Hem bunların hareketlerinde de herhangi bir düzen göremiyordum.

1800 kilometre karelik bir alandan sorumluydum ve mangalarım bu alanın derinliklerine girmeden önce öğrenebileceğim her şeyi öğrenmeyi çok istiyordum. Savaş Planı'nda, korkutucu bulduğum yeni bir taktik emri yer alıyordu: Böceklerin tünellerini kapatmayın. Blackie bunu isabetli bulduğu bir düşünce gibi açıklamıştı ama bundan memnun olduğundan şüpheliydim.

Strateji basitti ve galiba mantıklıydı... ama bu, ancak oluşacak kayıpları karşılayabileceksek işe yarardı. Böcekler yukarıya çıksın. Onları yüzeyde karşılayın ve öldürün. Bırakın çıkmaya da devam etsinler. İnlerini bombalamayın, inlerine gaz vermeyin, bırakın dışarı çıksınlar. Eğer gücümüz gerçekten ezici düzeydeyse, bir süre -bir gün, iki gün, bir hafta- sonra yukarı çıkacak Böcek kalmayacaktı. Planlama Personeli, Böceklerin bizi yüzeyden uzaklaştırmaya çalışmaktan vazgeçene kadar savaşçılarının yüzde 70 ila 90'ını kaybedeceğini öngörmüştü (nasılını sormayın!).

Sonra alanı ayıklamaya başlayacak, içeriye girip 'kraliyet ailesini' canlı yakalamaya çalışırken, hayatta kalan savaşçıları öldürecektik. Beyin sınıfının neye benzediğini biliyorduk; ölülerini (fotoğraftan) görmüştük ve zar zor işleyen bacakları ve çoğunluğu sinir sisteminden oluşan şişmiş vücutlarıyla koşamadıklarını biliyorduk. Kraliçeleriyse hiçbir insan görmemişti ama Biyolojik Savaş Kıtası neye benzemeleri ge-

rektiğini gösteren taslaklar hazırlamıştı: attan büyük olan ve kesinkes hareketsiz vücutlarıyla korkunç canavarlar.

Beyin takımı ve kraliçelerden ayrı başka 'kraliyet' sınıfları da olabilirdi. Öyle bile olsa, savaşçıları dışarıya çıkıp ölmeye zorlayacak, sonra da savaşçılar ve işçiler haricindeki her Böceği canlı yakalayacaktık.

Gerekli bir plan ve kâğıt üzerinde çok güzel görünüyor. Benim gördüğümse, kapatılmamış Böcek inleriyle dolu olabilecek 27 x 64 kilometrelik bir alanla baş başa olduğumdu. Her birinin koordinatlarını istiyordum.

Eğer çok fazla varsa... belki birkaçını mecburen kapatır ve askerlerimin geri kalanını gözetlemeye odaklanmasına imkân verebilirdim. Yağmacı kılığındaki bir er büyük bir araziyi gözetim altında tutabilir ama tek seferde ancak bir şeye bakabilir; sonuçta insanüstü bir varlık değil.

Birinci manganın birkaç kilometre önüne geçtim. Bu sırada, *herhangi bir* Keruv subayına seslenip ve aktarıcı ışığımın düzenini açıklayıp (daa-di-daa-daa) değiştirdiğim yöntemlerle hâlâ Keruv müfreze liderini anyordum.

Yanıt yoktu...

En azından üstümden bir yanıt geldi: "Johnnie! Gürültüyü kes. Konferans devresinde bana yanıt ver."

Ben de öyle yaptım. Blackie, sert bir sesle Kare Kara Bir'in Keruv liderini bulmaya çalışmaktan vazgeçmemi söyledi. Böyle bir lider yoktu. Yani, bir yerlerde hayatta kalmış bir onbaşı olabilirdi ama komuta zinciri dağılmıştı.

Kurallara göre her zaman bir üst rütbeye geçilir. Ama çok fazla halkanın ortadan kalktığı durumlar da *görülebilir*. Albay Nielssen'in uzak geçmişte... neredeyse bir ay önce beni uyardığı gibi.

Kumandan Chang yanında üç subayla harekâta geçmişti; geride yalnızca biri kalmıştı (sınıf arkadaşım Abe Moise) ve Blackie ondan durumu öğrenmeye çalışıyordu. Abe çok da

yardımcı olamadı. Konferans çağrısına katılıp kendimi tanıttığımda, Abe onun tabur kumandanı olduğumu zannedip neredeyse içler acısı denilebilecek resmiyette bir rapor verdi ama anlattıklarından bir şey anlaşılmadı.

Blackie araya girdi ve benim devam etmemi söyledi. "Nöbet brifingini bir kenara bırak. Durum sen nasıl görüyorsan öyle, o yüzden etrafa bak ve *gör*."

"Tamam, Patron!" İleri köşeye, demirleme köşesine doğru kendi alanımı elimden geldiği kadar hızlı bir şekilde taradım ve ilk hareketimde devreleri değiştirdim. "Çavuş! İşaret ışığı ne oldu?"

"O köşede ışığı koyacak yer yok, efendim. Yaklaşık altı ölçeğinde yeni bir krater var."

Kendi kendime ıslık çaldım. *Tours*'u altı ölçeğinde bir kratere indirebilirdiniz. Böceklerin, biz yüzeyde, onlarsa yer altında çarpışırken bize karşı kullandığı kaçış manevralarından biri de kara mayınlarıydı. (Uzaydaki gemilerden attıkları haricinde füze kullanmıyor gibi görünüyorlardı.) O noktaya yakınsanız, yer şoku sizi yakalıyordu; mayın patladığında havadaysanız, sarsıntı dalgası cayrolarınızı altüst ederek geminizi kontrolden çıkarabiliyordu.

Dört ölçekliden büyük bir krateri hiç görmemiştim. Buradaki teori, etrafına batardo yerleştirmiş olsalar dahi, ilkel habitatlarına vereceği zarardan dolayı aşırı büyük bir patlama gerçekleştirmeye cesaret edemeyecekleri yönündeydi.

Ona, "İşaret ışığını açılı yerleştirin," dedim. "Manga ve takım liderlerine haber verin."

"Verdim, efendim. Açı bir bir sıfır, bir nokta dört kilometre. Dadi-dit. Sizin olduğunuz noktadan yaklaşık üç beş mesafesinde duruyor, okuyabiliyor olmalısınız." Sesi tatbikattaki bir çavuş eğitmen kadar sakin geliyordu. Bense sesimin tizleşmesine izin verip vermediğimi merak ettim.

Işığı ekranda sol kaşımın üzerinde buldum: uzun ve iki kısa. "Tamam. Cunha'nın birinci mangasının neredeyse

mevziye ulaştığını görüyorum. O mangayı ayır, kraterde devriye gezdir. Alanları eşitle; Brumby'nin altı buçuk kilometre daha derine gitmesi gerekecek." Her adamın otuz altı kilometre karede devriye gezmesi gerektiğini öfkeyle fark ettim; bu kadar ince bir yayılmada adam başına kırk dört kilometre kare düşüyordu. Bir Böcek ise, bir buçuk metre genişliğinde bir inden çıkabilirdi.

Sözüme devam ettim. "Şu krater ne kadar 'sıcak'?"

"Kenarı kor kırmızı. İçine girmedim, efendim."

"Dışında kal. Daha sonra kontrol edeceğim." Kor kırmızı, korumasız bir insanı öldürürdü ama zırhlı bir er, gayet uzun bir süre içeride kalabilirdi. Kenarda o kadar radyasyon varsa, dibi kesinlikle göz bebeklerinizi yakacak kadar tehlikeliydi. "Naidi'ye, Malan ve Bjork'u sarı alana çekmesini söyle. Zemin dinleme cihazlarını kursunlar." Beş erimden ikisi bu birinci mangadaydı ve erler yavru köpek gibi olurlardı; burunlarını bir şeylere sokmadan edemezler.

"Naidi'ye ilgilendiğim iki şey olduğunu söyle: Kraterin içindeki hareket... ve etrafındaki zeminde duyulan gürültüler." *Biz* erleri sırf çıkışlarının dahi ölümcül olabileceği kadar radyoaktif bir ine göndermezdik. Ama Böcekler bize böyle ulaşabilirlerse gönderirdi. "Naidi bana rapor versin. Sana ve bana, yani."

"Tamam, efendim." Müfreze çavuşum, "Bir öneride bulunabilir miyim?" diye ekledi.

"Tabii ki. Bir daha da izin isteme."

"Navarre birinci takımın geri kalanıyla başa çıkabilir. Çavuş Cunha kraterdeki mangayı alıp, Naidi'yi zemin izleme görevini gözetlemesi için boşa çıkarabilir."

Ne düşündüğünü biliyorum. Naidi o kadar yeni onbaşı olmuştu ki zeminde hiç manga yönetmemişti; Kare Kara Bir'deki en kötü tehlike noktası gibi görünen bir mevziiyi ele alacak adam değildi. Naidi'yi geri çekmek istemesindeki neden, benim erleri geri çekmemdeki nedenle aynıydı.

Ne düşündüğümü biliyor muydu acaba? Şu 'fındıkkıran', Blackie'nin tabur personeliyken giydiği aynı takımı kullanıyordu. Kumandan Blackstone'un özel devresiyle birlikte benden bir devre fazlası vardı.

Blackie büyük olasılıkla bağlantıyı kurmuştu ve ilave devresiyle dinlemedeydi. Müfreze çavuşumun, müfrezeye uyguladığım dağılıma itirazı olduğu açıktı. Onun tavsiyesini dinlemezsem, sonra duyacağım ilk şey Blackie'nin araya giren sesi olabilirdi: "Çavuş, komutaya geç. Bay Rico, nöbetiniz bitti."

Ama -kahretsin ki- kendi mangasına patronluk taslamasına izin verilmeyen bir onbaşı, onbaşı değildi... ve kendi müfreze çavuşu için bir vantrilok kuklasından ibaret olan bir müfreze lideri ancak içi boş bir takım olabilirdi!

Buna çok kafa yormadım. Konuyu kafamdan geçirdim ve hemen yanıt verdim. "Bir onbaşıyı iki erle birlikte bebek bakıcılığına bırakamam. Bir çavuşu da dört er ve bir mızraklıya baksın diye gözden çıkaramam."

"Ama..."

"Orada dur. Krater gözetim nöbetinin her saat değişmesini ve birinci devriye taramamızın hızla yapılmasını istiyorum. Manga liderleri rapor edilen her ini kontrol edecek ve işaretler bırakacak; böylece, takım liderleri, müfreze çavuşu ve müfreze lideri inlere ulaştıkça bunları kontrol edebilir. Eğer çok fazla in yoksa her birine gözetim kıtası yerleştireceğiz, buna sonra karar vereceğim."

"Başüstüne, efendim."

"İkinci seferinde, yavaş ve mümkün olduğunca sıkı bir devriyenin ilk taramamızda gözden kaçırdığımız delikleri yakalamasını istiyorum. Manga liderlerinin yardımcıları bu geçişte gece görüş cihazlarından yararlanacak. Manga liderleri zemindeki her ere -veya takıma- yön tayin edecek;

Keruvlar'dan geriye yaralılar kalmış olabilir. Ama ben emir verene kadar fiziksel koşullar kontrol edilmeye devam edilecek. Önce Böcek durumunu öğrenmemiz lazım."

"Başüstüne, efendim."

"Herhangi bir öneri?"

Müfreze çavuşum, "Yalnızca bir önerim var," diye yanıt verdi. "Bence manga takipçileri gece görüş cihazlarını ilk hızlı taramada kullanmalı."

"Tamam, öyle yapılsın." Yüzeydeki hava sıcaklığı Böceklerin tünellerde kullandığından çok daha düşük olduğu için, önerisi mantıklıydı; kamuflajlı bir havalandırma deliği baca dumanını kızıl ötesi görüşle bir gayzer gibi göstermeliydi. Ekranıma baktım. "Cunha'nın askerleri neredeyse sınırdalar. Yürüyüşe başlayın."

"Tamam, efendim!"

"Çıkın." Geniş devrenin kanalına geçtim ve müfreze çavuşumun ön planı gözden geçirdiği sırada herkesi aynı anda dinleyip kratere giden yolları düzenlemeye devam ettim. Plana göre, bir manganın yönü değiştiriliyor, manga kratere gönderiliyordu. İkinci takım önceden planlandığı gibi ama bin iki yüz metre daha derinden dairesel bir taramada tutulurken, birinci manganın geri kalanı iki takımlı bir karşıt yürüyüşe başlıyordu. Müfreze çavuşum takımları harekete geçirdi, gereken mevzilere yönlendirdi ve birinci mangayı demirleme köşesindeki kratere yaklaşırken yakalayıp talimatlarını verdi; takım liderlerineyse sıralarına uygun olarak yeni mevzi komutu verecek kadar erken ulaştı.

Bütün bunları bir tambur majörünün geçit töreninde gösterebileceği kadar zekice bir dikkatle ve benim yapabileceğimden hem daha hızlı hem de daha az kelimeyle yaptı. Bir müfreze kilometrelerce uzanan kıra yayılmışken, geniş emirle yönlendirilen zırhlı tatbikat, tören geçişinin gururlu hassasiyetini korumaktan çok daha zordur ama tam bir

doğruluk içerisinde yürütülmesi gerekir yoksa harekât anında arkadaşınızın kafasını uçurursunuz... veya, bu durumda olduğu gibi, arazinin bir kısmını iki kez tarar ve diğer kısmı atlarsınız.

Ama eğitim subayı kendi düzenini yalnızca bir radar ekranından kontrol eder; gözleriyleyse ancak yakınındakileri görebilir. Dinlemedeyken, durumu kendi ekranımdan takip ettim; gözümün önünde kesin hatlar halinde sürünen ışıklı solucanlar gibiydiler. 'Sürünen' diyorum çünkü otuz iki kilometre uzaklıktaki birliği, insanın görebileceği bir ekrana sıkıştırırsanız saatte altmış beş kilometre dahi, yavaş bir sürünme olarak görünür.

Herkesi aynı anda dinliyordum çünkü mangaların içindeki konuşmaları duymak istiyordum.

Konuşma yoktu. Cunha ve Brumby ikinci komutalarını vermiş ve sonra susmuşlardı. Onbaşılar yalnızca manga değişimi gerektiğinde bülbül kesiliyordu; takım ve manga takipçileri arada sırada mesafe veya hiza düzeltmelerini bildiriyordu, erlerse hiçbir şey söylemiyordu.

Elli adamın nefes alışverişini, yalnızca mümkün olan en az kelimeyle ifade edilen gerekli emirlerle bozulan sessiz bir dalga vızıltısı gibi duyuyordum. Blackie haklıydı; müfreze bana 'bir keman gibi akort edilmiş' halde sunulmuştu.

Bana ihtiyaçları yoktu! Elimi kolumu sallaya sallaya eve dönebilirdim ve müfrezem gayet iyi bir şekilde ilerlemeye devam ederdi.

Hatta belki daha iyi...

Cunha'yı krater gözetimine göndermeyi reddetmekte haklı olduğumdan emin değildim; orada sorun çıkarsa ve o askerlere zamanında ulaşılamazsa, bunu 'kitabına uygun' yaptığım bahanesi asla işe yaramazdı. Ölürseniz veya bir başkasının ölmesine izin verirseniz, bu cürmün kalıcılığı 'kitaba göre' herhangi bir durumdakinden farklı olmaz.

Bıçkınlar'ın sıradan bir çavuş için müsait yeri olup olmadığını merak ettim.

Kare Kara Bir'in büyük bir kısmı Currie Kampı'ndaki kırsal kadar düz ve ondan çok daha çoraktı. Buna şükrediyordum; bir Böceği aşağıdan gelirken fark etmek ve önce davranan olmak için tek şansımız buydu. O kadar geniş bir alana yayılmıştık ki, adamlarımız arasına altı metre açıklıklar ve tarama dalgaları arasına yaklaşık altı dakika koyarak elimizden geldiği kadar sıkı bir devriye yürütüyorduk. Ama yeterince sıkı değil; herhangi bir nokta devriye dalgaları arasında en az üç veya dört dakika boyunca gözetimden uzakta kalıyor ve Böcekler üç veya dört dakika içinde çok küçük bir delikten çıkabilir.

Radar tabii ki gözden daha uzağı görebilir ama o kadar doğru göremez.

Ayrıca, kısa menzilli bazı silahlardan başka hiçbir şeyi kullanmaya cesaret edemedik; etrafımız her yöne yayılmış kendi adamlarımızla doluydu. Bir Böcek çıkarsa ve siz onun ölümcül bir silahla uçmasına izin verirseniz, o Böceğin çok da uzak olmayan bir mesafesinde kesinlikle bir kapsül erinin yer aldığını görecektiniz; bu durumsa kullanmaya cesaret edebileceğiniz korkunçluğun menzilini ve gücünü kesin olarak sınırlıyordu. Bu operasyonda, yalnızca subaylar ve müfreze çavuşları roketle donatılmıştı ve buna rağmen roketlerin kullanılmasını beklemiyorduk. Bir roket hedefini bulamazsa bile aramaya devam eder ta ki bir tane bulana dek... ve dostu düşmandan ayıramaz; küçük bir rokete sığdırılabilecek bir beyin gayet aptaldır.

Etrafımızda binlerce Çevik Piyade'nin olduğu o alan devriyesini, kendi askerlerinizin nerede olduğunu bildiğiniz ve onlardan başka her şeyin düşman hedefi olduğu tek müfrezeli bir saldırıya memnuniyetle değişirdim.

Şikâyetle zaman harcamadım; bir yandan zemini izler

ve aynı zamanda radar ekranını takip etmeye çalışırken, o demirleme köşesindeki kratere doğru ilerleyişimi asla bırakmadım. Hiç Böcek deliği bulamadım ama birkaç deliği gizleyebilecek neredeyse kanyona benzeyen kuru bir sandur düzlüğünün üzerinden atladım. Durup kontrol etmedim; yalnızca bu noktanın koordinatlarını müfreze çavuşuma bildirdim ve birine kontrol ettirmesini söyledim.

Bu krater gözümde canlandırdığımdan da büyüktü; *Tours* içinde kaybolurdu. Radyasyon sayacımı yön aşamalı ayara getirdim, zemin ve yan okumalarını aldım: kırmızıdan ölçeğin tam dışında çoklu kırmızıya; uzun süre maruz kalması durumunda zırhlı bir adam için bile çok sağlıksız olabilecek bir dereceye. Genişliğini ve derinliğini miğferimdeki menzil bulucuyla tahmin ettim ve sessizce etrafı kolaçan ederek, yeraltına yönelen açıklıkları tespit etmeye çalıştım.

Hiç bulamadım ama Beşinci ve Birinci Alayların bitişik müfrezelerinin kurduğu, krater gözetim noktalarıyla karşılaştım. Bunları bir araya geldiklerinde üç müfrezeden birden yardım isteyebilecekleri şekilde bölgelere ayırmak için düzenleme yaptım; bunun için gereken bağlantıyı, solumuzdaki 'Kelle Avcıları'ndan Teğmen Do Campo sağlayacaktı. Sonra, Naidi'nin mızraklısını ve mangasının yarısını (erler dâhil) geri çektim ve müfrezeye gönderdim. Bütün bunları da komutanıma ve müfreze çavuşuma rapor ettim.

"Kumandan," dedim Blackie'ye. "Yerden hiç titreşim almıyoruz. İçeriye gidip delik arayacağım. Okunan değerlere göre, çok fazla doz almadan..."

"Genç adam, o kraterden uzak dur."

"Ama Kumandan, ben sadece..."

"Kes sesini. Oradan öğrenebileceğin bir şey yok. Uzak dur."

"Baş üstüne, efendim."

Sonraki dokuz saat sıkıcı geçti. Zorla uyuma, yüksek kan

şekeri ve hipno öğretim sayesinde kırk saat (P Gezegeni'nin iki kez dönüşü kadar) görevde kalmaya hazırdık; üzerimizdeki takımlar da tabii ki kişisel ihtiyaçları karşılamak için gereken özelliklere sahipti. Takımlar uzun süre giyilemiyordu ama her adamda ilave güç üniteleri ve şarj için süper güçlü hava kartuşları vardı. Aktif görevi olmayan bir devriyede zaten sıkıcılık hâkim olur, dalga geçmek kolaylaşır.

Düşünebildiğim tek şeyi yaptım; Cunha ve Brumby'nin eğitim subaylığını nöbetleşe üstlenmelerini (böylece, müfreze çavuşunu ve liderini etrafı taramaları için boşa çıkarmalarını) sağladım; hiçbir taramanın düzeninin bir öncekiyle aynı olmaması ve sonuç olarak, her askerin her zaman kendisi için yeni arazileri araması yönünde emir verdim. Bir alanın taranması için kullanılabilecek düzenler sonsuzdu; kombinasyonlar yeni kombinasyonlarda birleşiyordu. Ayrıca, müfreze çavuşuma danıştım ve doğrulanan ilk delik, yok edilen ilk Böcek vb. için onur mangasına yönelik fazladan puan verileceğini duyurdum. Bunlar hep acemi birliği numaralarıydı ama alesta olmak hayatta kalmaktı, o yüzden can sıkıntısına şans vermemek için her şey mübahtı.

Nihayet özel bir birim, bir yeteneğe -mekânsal duyucuya- eşlik eden üç muharebe mühendisi, hizmet hava taşıtıyla gelerek bizi ziyaret etti. Blackie beni onların gelebilecekleri konusunda uyarmıştı. "Onları koru ve ne isterlerse ver."

"Başüstüne, efendim. Neye ihtiyaçları olur?"

"Ben nereden bileyim? Albay Landry derinden sıyrılıp kemiklerinle dans etmeni isterse, tamam de!"

"Başüstüne, efendim. Albay Landry."

Durumu ilettim ve alt alanların yanına bir koruma yerleştirdim. Sonra, gezegene geldiklerinde onları karşıladım, çünkü merak ediyordum; hiçbir özel yeteneği iş başında görmemiştim. Sağ arka kanadımın içine indiler ve dışarı çıktılar. Albay Landry ile iki subay zırh ve ateşleyiciyle donatılmıştı ama yetenekte zırh veya silah yoktu, yalnızca bir oksijen

maskesi vardı. İşaretsiz eski bir üniforma giymişti ve her şeyden çok sıkılmış görünüyordu. Onunla tanıştırılmadım. On altı yaşında bir oğlana benziyordu... yaklaşınca bu görüntüsü değişti ve yorgun gözlerinin etrafındaki kırışıklık ağlarını fark ettim.

Dışarı çıkarken, oksijen maskesini çıkardı. Çok korktum; bu yüzden telsizi kullanmadan miğferden miğfere Albay Landry'ye seslendim. "Albay, buradaki hava 'sıcak'. Ayrıca, bu konuda uyarılmıştı, yani..."

"Sakin ol," dedi Albay. "Biliyor."

Sesimi kestim. Yetenek kısa bir mesafede yürüdü, geri döndü ve alt dudağını aşağıya çekti. Gözleri kapalıydı ve sanki düşüncelerinde kaybolmuş gibiydi.

Gözlerini açtı ve huysuzca söylendi, "Bu kadar aptal insan etrafta zıplayıp dururken bir insanın nasıl çalışması beklenir?"

Albay Landry sertçe, "Müfrezeni topla," dedi.

Yutkundum ve itiraz etmeye yeltendim, tekmil tayfa devresi sözümü kesti: "Birinci Müfreze Kara Muhafızlar - *toplan ve kal!*"

Emrim manga için tekrarlanırken duyduğum tek şeyin kendi emrimin ikili yankısı olması, Teğmen Silva hakkında çok şey söylüyor. "Albay, zeminde dolaşmalarına izin verebilir miyim?"

"Hayır. Ve kes sesini."

An itibarıyla duyucu araca geri döndü ve maskesini taktı. Benim için yer yoktu ama tutunmama ve çekilmeme izin verildi. Aslında bu emredildi; üç kilometre kaydık. Duyucu yine maskesini çıkardı ve etrafta yürüdü. Bu sefer, diğer muharebe mühendislerinden biriyle konuştu. Konuşma sırasında, mühendis sürekli başını aşağıya yukarıya sallıyor ve bir deftere not alıyordu.

Özel görev birimi benim alanımda yaklaşık bir düzine iniş

yaptı ve her seferinde amaçsız görünen aynı rutini tekrarladı; sonra Beşinci Alayın alanına girdiler. Alanımı terk etmeden önce, not alan subay defterinin arka tarafından bir sayfa kopardı ve sayfayı bana uzattı. "Alt haritanız burada. Alanınızdaki tek Böcek geçişi şu geniş kırmızı bantta. Giriş noktası neredeyse üç yüz metre aşağıda ama sürekli sol arkanıza doğru yükseliyor ve yaklaşık eksi dört yüz elli noktasında alandan çıkıyor. Bitişiğindeki açık mavi ağ büyük bir Böcek kolonisi; yüzeyin otuz metre yakınına geldiği alanların tümünü işaretledim. Biz buraya gelip durumu ele alana kadar oraya dinleyiciler yerleştirebilirsiniz."

Haritaya baktım. "Bu harita güvenilir mi?"

Mühendis subay duyucuya bir bakış attı ve sessizce, "Tabii ki öyle, seni aptal! Sen ne yapmaya çalışıyorsun? Onu sinirlendirmeye mi?" dedi.

Ben haritayı incelerken, onlar da gittiler. Sanatçı-mühendis ikili bir çizim yapmış, kutuysa bu çizimi yüzeyin altındaki ilk üç yüz metrelik kısmın üç boyutlu bir resmine dönüştürmüştü. Bu beni o kadar şaşırtmıştı ki müfrezeyi 'kal' komutundan çıkarmam için hatırlatma yapmak zorunda kaldılar, sonra zemindeki dinleyicileri kraterden çektim, her mangadan iki adamı aldım ve onlara o korkunç haritadaki noktaları ileterek, Böcek yolu boyunca ve kent üstünde dinleme yapmalarını sağladım.

Durumu Blackie'ye rapor ettim. Böcek tünellerini koordinatlarıyla anlatmaya başladığımda, sözümü kesti. "Albay Landry bana bir faks iletmişti. Sadece dinleme istasyonlarının koordinatlarını ver bana."

Ben de öyle yaptım. "Fena değil, Johnnie," dedi. "Ama tam benim istediğim gibi de değil. Haritalarda belirtilen tünellerin üzerine gereğinden daha fazla dinleyici yerleştirmişsin. Dördünü şu Böcek yarış pisti boyunca yay, diğer dördünüyse kentlerinin etrafına karo şeklinde diz. Geriye bir dörtlü daha

kalıyor. Birini sağ arka köşe ile ana tünel arasında oluşan üçgene yerleştir; geri kalan üç dinleyici ise tünelin diğer tarafındaki daha geniş alana çıksın."

"Başüstüne, efendim," dedim ve ekledim: "Kumandan, bu haritaya güvenebilir miyiz?"

"Canını sıkan ne?"

"Yani... büyü gibi bir şey. Kara büyü gibi."

"Ah! Bak buraya oğlum, Hava Kuvvetleri Orgenerali'nden özel bir mesajım var. Sana haritanın resmî olduğunu söylememi istedi... ve diğer her şey için kendisinin endişeleneceğini ve dolayısıyla, senin tüm zamanını müfrezene ayırabileceğini. Anladın mı?"

"Evet, Kumandan."

"Ama Böcekler çok hızlı kazı yapabiliyor, o yüzden tünellerin kapladığı alanın *dışındaki* dinleme istasyonlarına özellikle dikkat et. Bu dört dış noktadan gelen kelebek kükremesinden yüksek her türlü gürültü hangi nitelikte olursa olsun hemen rapor edilecek."

"Başüstüne, efendim."

"Kazı yaptıkları yerlerde, kızaran pastırma gibi bir ses duyuluyor, daha önce duymadıysan diye söylüyorum. Devriye taramalarını durdur. Bir adamını kraterde gözlem için bırak. Müfrezenin yarısı iki saat uyurken, diğer yarısı ikili gruplar halinde nöbetleşe dinleme yapsın."

"Başüstüne, efendim."

"Başka muharebe mühendisleriyle de karşılaşabilirsin. Yeni plan şöyle. Bir istihkâm mıntıkası, ana tüneli yüzeye en yakın olduğu noktada ya senin sol kanadında ya da daha arkada 'Kelle Avcısı' bölgesinde patlatacak ve tıkayacak. Aynı zamanda, diğer bir mühendis mıntıkası da tünelin Birinci Alayın yetki bölgesinde senin yaklaşık elli kilometre sağındaki dallara ayrıldığı noktada aynı şeyi yapacak. Tıkaçlar yerleştirildikten sonra, ana yolun uzun bir kısmının ve görece

büyük bir yerleşimin bağlantısı kesilmiş olacak. Bu sırada, aynı şey diğer birçok alanda gerçekleşiyor olacak. Bundan sonrasına bakacağız. Ya Böcekler yüzeyi parçalayıp yukarı çıkacak ve büyük bir savaş kopacak ya da içeride duracaklar ve biz adım adım onların peşine düşeceğiz."

"Anlıyorum." Anladığımdan emin değilim ama en azından kendi rolümü biliyordum: Dinleme istasyonlarımı yeniden düzenleyecek, müfrezemin yarısının uyumasına izin verecektim. Sonra da bir Böcek avı başlayacaktı; şanslıysak yüzeyde, mecbur kalırsak da yer altında.

"Kanadın, istihkak mıntıkasıyla buraya varır varmaz temas kursun. Yardım isterlerse, onlara yardım edin."

"Tamam, Kumandan," diyerek içtenlikle kabul ettim. Muharebe mühendisleri neredeyse piyade kadar iyi bir ekip; onlarla çalışmak keyiftir. Gerektiğinde, uzmanca olmasa da cesaretle savaşırlar. Veya etraflarında savaş devam ederken, başlarını dahi kaldırmadan kendi işlerine devam ederler. Gayriresmi, oldukça alaycı ve çok eski bir sloganları var: 'Önce onları kazar, sonra içlerinde ölürüz'. Bu, resmi sloganları olan 'Yapabiliriz!' sloganının yanına eklendi. Her ikisi de gerçek.

"İşe başla, oğlum."

On iki dinleme istasyonumun olması, her bir noktaya yarım manga -bir onbaşı veya mızraklısı artı üç er- yerleştirebileceğim ve her dörtlü gruptan ikisinin uyumasına izin verirken, diğer ikisinin nöbetleşe dinleme yapmasını sağlayabileceğim anlamına geliyordu. Navarre ve diğer takım takipçisi nöbetleşe uyuyarak krateri gözetlerken, takım çavuşları da müfrezenin sorumluluğunu nöbetleşe üstlenebilirdi. Planı ayrıntılarıyla hazırlayıp çavuşlara konum bilgilerini verdikten sonra, yeniden düzenleme on dakikadan fazla sürmedi; hiç kimsenin çok uzağa gitmesine gerek kalmamıştı. Herkesi mühendis mıntıkasına dikkat etmesi için uyardım.

Her takım, operasyondaki dinleme noktalarını rapor ettikten sonra, geniş devreye geçtim: "Tek sayılar! Uzanın, uyumaya hazırlanın... bir... iki... üç... dört... beş... uyuyun!"

Üzerimizdeki takımlar bir yatak değildir ama idare eder. Muharebede hipno hazırlığın iyi yönlerinden biri, nadiren de olsa dinlenmeye fırsat bulan bir askerin post-hipnotik komutayla hemen uyutulabilmesidir ve asker aynı hızla da uyandırılabilir, dahası canlı ve savaşmaya hazır bir şekilde kalkar. Bir asker savaşta var olmayan şeyleri vuracak ve neyle savaşması gerektiğini görmeyecek kadar yorulabildiğinden, bu teknoloji hayat kurtarır.

Ama benim uyumak gibi bir niyetim yoktu. Böyle bir emir almamıştım ve böyle bir emir istememiştim. Binlerce Böceğin yalnızca birkaç yüz metre ötemde olabileceğini bilerek uyumanın düşüncesi dahi midemi bulandırıyordu. Belki de o duyucu hiç yanılmıyordu, belki de Böcekler dinleme istasyonlarımızı alarma geçirmeden bize ulaşamazdı.

Belki. Ama ben işimi şansa bırakmak istemiyordum.

Özel devreme geçtim. "Çavuş..."

"Evet, efendim?"

"Sen de bir şekerleme yapsan iyi olur. Ben nöbet tutacağım. Uzan ve uyumaya hazırlan. . . bir... iki..."

"Affedersiniz, efendim. Bir önerim var."

"Evet?"

"Yeni planı doğru anladıysam önümüzdeki dört saat için herhangi bir harekât beklenmiyor. Siz şimdi bir şekerleme yapabilirsiniz ve sonrasında..."

"Unut gitsin, Çavuş! Ben uyumayacağım; dinleme istasyonlarını kolaçan edeceğim ve istihkâm mıntıkasını gözleyeceğim."

"Peki, efendim."

"Numara üçü de buradan kontrol edeceğim. Sen orada Brumby'yle kal ve biraz dinlen, ben de..."

"Johnnie!"

Diğer hattan çıktım. "Evet, Kumandan?" Yoksa komutan beni dinliyor muydu?

"Tüm istasyonlarınız kuruldu mu?"

"Evet, Kumandan. Tek sayılılarım da uyuyor. Ben de her istasyonu denetlemeye çıkmak üzereyim. Sonra da..."

"Bırak, denetimi Çavuşun yapsın. Senin dinlenmeni istiyorum."

"Ama Kumandan..."

"Uzan. Bu doğrudan bir emirdir. Uyumaya hazırlan... bir... iki... üç - *Johnnie!*"

"Kumandan, izin verirseniz, önce istasyonlarımı denetlemek istiyorum. Sonra siz öyle istiyorsanız dinlenirim ama aslında ayakta kalmayı tercih ederim. Ben..."

Blackie kulağımı kahkahalarıyla doldurdu. "Bak, oğlum, bir saat on dakika uyudun."

"Efendim?"

"Saatine bak." Saatime baktım ve kendimi aptal gibi hissettim. "Tam uyanık mısın, oğlum?"

"Evet, efendim. Öyle sanıyorum."

"İşler hızlandı. Tek sayılılarını çağır, çift sayılılarına söyle dinlensinler. Şansımız yaver giderse, bir saat uyuyabilirler. O yüzden uyuma düzenini ayarla, istasyonlarını denetle ve beni geri ara."

Ben de öyle yaptım ve müfreze çavuşuma tek kelime etmeden devriyeme başladım. Hem ona hem de Blackie'ye kızmıştım; mıntıka Kumandanı'ma kızgındım çünkü isteğim dışında uykuya yatırılmaktan hoşlanmıyordum, müfreze çavuşumaysa içimde o gerçek patron, bense yalnızca bir köşe minderi olmasaydım bunun böyle olmayacağını söyleyen kötü bir hisden dolayı kızıyordum.

Ama üçüncü ve birinci istasyonları kontrol ettikten (ve herhangi bir gürültünün olmadığını ve bu istasyonların Bö-

cek alanının ötesinde yer aldığını gördükten) sonra sakinleştim. Ne olursa olsun, bir kumandanın yaptığı bir şey için bir çavuşu ve hatta bir filo çavuşunu suçlamak aptalcaydı. "Çavuş..."

"Evet, Bay Rico?"

"Çift sayılılarla birlikte sen de şekerleme yapmak ister misin? Seni onları uyandırmadan bir - iki dakika önce uyandırırım."

Biraz tereddüt etti. "Efendim, dinleme istasyonlarını kendim denetlemek istiyorum."

"Bunu daha yapmadın mı?"

"Hayır, efendim. Son bir saattir uyuyordum."

"Ne?"

Sesinde utanç vardı. "Kumandan beni uyumaya zorladı. Brumby'yi geçici olarak göreve aldı ve beni de sizi serbest bıraktıktan hemen sonra uyuttu."

Yanıt vermeye davrandım ama çaresizce gülüyordum. "Çavuş? Sen de ben de bir yer bulup uykuya geri dönelim. Zamanımızı boşa harcıyoruz; bu müfrezeyi Kumandan Blackie yönetiyor."

"Ben Kumandan Blackstone'un ne yaparsa yapsın bir gerekçesi olduğunu fark ettim, efendim," diyerek sert bir cevap verdi.

Düşünceli düşünceli başımı salladım; dinleyicimden on beş kilometreden daha uzakta olduğumu unutmuştum. "Evet. Haklısın, her zaman bir gerekçesi var. Hmm... ikimizi de uyuttuğuna göre, ikimizi de şu anda uyanık ve ayakta istiyor olmalı."

"Öyle galiba."

"Hmm... neden olduğu hakkında bir fikrin var mı?"

Yanıt vermeden önce uzun uzun düşündü. "Bay Rico," dedi yavaşça. "Kumandan bunu bilseydi bize söylerdi; onun

hiç bilgi sakladığını görmedim. Ama bazen işleri nedenini açıklayamasa da belli bir şekilde yürütür. Ben kumandanın hislerine güvenmeyi öğrendim."

"Öyle mi? Manga liderlerinin tümü çift sayılarda; hepsi uyuyor."

"Evet, efendim."

"Her manganın mızraklısına haber ver. Hiç kimseyi uyandırmayacağız... ama uyandırdığımızda, saniyeler bile önem kazanacak."

"Hemen."

Ön istasyonu kontrol ettim ve telefonlarımı bütün dinleyicilerle paralel olarak fişe takıp Böcek köyünü çevreleyen dört istasyonu kolaçan ettim. Kendimi onları dinlemeye zorladım, çünkü onları aşağıda birbirleriyle sohbet ederken *duyabiliyordunuz*. Koşmak istedim; fark ettirmemek için yapabileceğim tek şey buydu.

Şu 'özel yeteneğin' yalnızca inanılmaz bir duyma menziline sahip bir adamdan ibaret olup olmadığını merak ettim. 281

Nasıl yaptıysa yaptı; Böcekler onun söylediği yerlerdeydi. Subay Adayı Okulu'nda Böcek seslerinin kayıtlarını dinlemiştik; bu dört istasyon büyük bir Böcek kentinin tipik yuva seslerini yakalıyordu; bu sohbetler onların konuşması olabilirdi (oysaki beyin sınıfı tarafından uzaktan kontrol edilen savaşçıların neden konuşmaya ihtiyacı olurdu ki?). Sohbetleri, sopalar ve kuru yapraklar gibi bir çatırdamaya benziyor ve arka planda, her zaman duyulan yüksek bir inleme duyuluyordu. Bu inleme makinelerden -belki de klimalardan- geliyor olmalıydı.

Taşların arasından geçerken tıslama ve çatırdama sesi çıkardıklarını duymuyordum.

Böcek yolu boyunca duyulan sesler, yerleşim seslerinden farklıydı; geride duyulan gümbürtü sanki trafik artışıyla birlikte her birkaç dakikada bir kükreme haline geliyordu.

Beşinci istasyonu dinlerken aklıma bir fikir geldi, tünel boyunca yer alan dört istasyonlarda bekleyen her adamın kükremenin en yüksek noktaya vardığı her seferde 'İşaret!' diye bağırmasını sağlayarak ilave bir kontrol gerçekleştirdim.

Şu anda raporumu veriyordum. "Kumandan..."

"Evet, Johnnie?"

"Bu Böcek yolunda trafik tek yönde ilerliyor, benden size doğru. Hızı saatte yaklaşık yüz seksen kilometre ve kabaca dakikada bir yük taşınıyor."

"Oldukça yakın," diyerek onayladı. "Ben de yüz yetmiş üç kilometre, sefer aralığını ise elli sekiz dakika olarak hesaplamıştım."

"Ah." Hayal kırıklığı. Konuyu değiştirdim. "Şu istihdam mıntıkasını da görmedim."

"Görmeyeceksin. 'Kelle Avcısı' alanının arka ortasında bir noktayı belirlediler. Affedersin, sana söylemem gerekirdi. Başka bir konu var mı?"

"Hayır, efendim." Hattan ayrıldık. Kendimi daha iyi hissediyordum. Blackie bile bir şeyleri unutabiliyordu... ve benim fikrimde *yanlış* herhangi bir şey yoktu. Tünel alanından çıkıp Böcek alanının sağ arkasındaki on ikinci istasyonu denetlemeye gittim.

Diğerlerinde olduğu gibi, iki adam uyuyor, biri dinliyor, biri ise nöbet tutuyordu. Nöbet tutan adama, "Bir şey yakalayabiliyor musun?" diye sordum.

"Hayır, efendim."

Beş erimden biri olan dinleyici yukarıya baktı ve "Bay Rico, bence yakalama görevi pek iyi gitmiyor," dedi.

"Kontrol edeceğim," dedim. Kenara çekilerek, onunla birlikte dinleme yapmama imkân tanıdı.

'*Kızaran* pastırma' o kadar gürültülüydü ki, kokusunu alabiliyordunuz!

Tüm müfrezelerin duyabildiği devreye bastım. "Birinci müfreze *kalk!* Uyan, görevi iptal et ve rapor ver!"

... Sonra da subayların devresine geçtim. "Kumandan! Kumandan Blackstone! *Acil!*"

"Sakin ol, Johnnie. Rapor ver."

"'Kızaran pastırma' sesleri, efendim," diyerek cevap verirken, sesimi sakin tutmak için çaresizce çaba gösteriyordum. "Paskalya Dokuz, Kare Kara Bir koordinatlarındaki on ikinci istasyon."

"Paskalya Dokuz," diye onayladı. "Desibelleri?"

Hızla alıcının üzerindeki sayaca baktım. "Bilmiyorum, Kumandan. Ölçeğin dışında, en yüksek uçta. Sanki ayaklarımın hemen altında gibiler!"

"Güzel!" diyerek onayladı. Onun nasıl olup da böyle hissedebildiğini merak ettim. "Bugün aldığımız en iyi haber bu! Şimdi, beni dinle oğlum. Erlerini uyandır..."

"Uyanıklar, efendim!"

"Güzel. İki dinleyicini geri çek ve on ikinci istasyonun etrafında rastgele kontrol yapsınlar. Böceklerin nereden çıkacaklarını öğrenmeye çalış. *Ve o noktadan uzak dur!* Anladın mı?"

"Sizi duydum, efendim," dedim dikkatle. "Ama anlamıyorum."

İç geçirdi. "Johnnie, sen benim saçıma ak düşüreceksin. Bak, oğlum, biz onların dışarı çıkmasını *istiyoruz*, ne kadar fazla çıkarsa o kadar iyi. Onlar yüzeye yaklaşırken tünellerini patlatmaktan başka bir yönteme başvuracak ateş gücün yok ki bu da *senin yapmaman* gereken tek şey! Bütün kuvvetleriyle dışarı çıkarlarsa, bir alay onlarla başa çıkamaz. Ama General de tam bunu istiyor ve yörüngede bunu bekleyen ağır silahlı bir tugayı var. O yüzden, sen çıkışı tespit edecek, geriye çekilecek ve noktayı gözetim altında tutacaksın. Kendi alanında büyük bir çıkış görecek kadar şanslıysan, keşif takımın en üste kadar güçlendirilecek. O yüzden şansını ve hayatını koru! Anladın mı?"

"Evet, efendim. Çıkış noktasını tespit edeceğim. Geriye çekilecek ve temastan kaçınacağım. Gözlemleyecek ve rapor vereceğim."

"İşe başla!"

Dokuzuncu ve onuncu dinleyicileri 'Böcek Yolu'nun orta kısmından geri çektim ve onlara Paskalya Dokuz koordinatlarına sağdan sola doğru yaklaşmalarını, her sekiz yüz metrede durarak 'kızaran pastırma' sesini yakalamaya çalışmalarını emrettim. Aynı zamanda, on ikinci istasyonu kaldırdım ve arkaya doğru taşıdım, bu sırada da sesin uzaklaşıp yok olduğu noktayı kontrol ediyordum.

Aynı zamanda müfreze çavuşum, müfrezeyi -zemin dinlemesi yapan on iki adam haricindeki herkesi- Böcek yerleşimi ile krater arasındaki ön alanda yeniden gruplara ayırıyordu. Saldırmama emri altında olduğumuzdan, ikimiz de müfrezenin karşılıklı destek veremeyecek kadar ince bir dağılımla yayılacağını düşünerek endişeleniyorduk. Bu yüzden, çavuş müfrezeyi sekiz kilometre uzunluğunda sıkışık hatlarda yeniden düzenledi; Brumby'nin takımı solda, Böcek yerleşimine daha yakın bir noktada duruyordu. Böylece, adamların arasında üç yüz metreden daha kısa bir mesafe oluştu (kapsül erleri için neredeyse omuz omuza bir düzen vardı) ve hâlâ dinleme istasyonlarında olan adamların dokuzu, bir kanada destek verebilecek mesafede kaldı. Yalnızca benimle çalışan üç dinleyici acil yardım alamayacak bir mesafedeydi.

Sansarlar'dan Bayonne'a ve Kelle Avcıları'ndan Do Campo'ya devriyeyi bıraktığımı söyledim ve bunun nedenini açıkladım. Yeniden gruplandırmanın sonucunu ise Komandan Blackstone'a rapor ettim.

Homurdandı. "Sen bilirsin. Çıkış konusunda bir tahminin var mı?"

"Paskalya On civarında odaklanıyor gibi görünüyor, Ku-

mandan, ama tam yeri belirlemek güç. Sesler, üç mil genişliğinde bir alanda çok yükseliyor ve bu alanın genişlediğini düşünüyoruz. Noktayı, ölçeğin hemen altındaki bir yoğunluk düzeyinde çerçevelemeye çalışıyorum. Yüzeyin hemen altında yatay bir tünelde ilerliyor olabilirler mi?"

Şaşırmış görünüyordu. "Bu mümkün. Öyle olmamasını umalım, dışarıya çıkmalarını istiyorum," dedi ve ekledi: "Ses merkezinin yeri değişirse bana haber ver. Kontrolünü yap."

"Tamam, efendim. Kumandan..."

"Efendim? Yüksek sesle konuş."

"Bize Böcekler çıkış yaptığında saldırmamamızı söylediniz. Tabii çıkarlarsa. O zaman bizim ne *yapmamız* gerekiyor? Sadece izleyecek miyiz?"

On beş veya yirmi saniyelik uzunca bir gecikme oldu, bu sırada 'yukarıya' danışmış olabilirdi. Nihayet, "Bay Rico, Paskalya On noktasında veya civarında saldırıda bulunmayacaksınız. Diğer her yerdeyse Böcekleri avlamak istiyoruz," dedi.

"Başüstüne, efendim," diyerek bu emri memnuniyetle kabul ettim. "Böcekleri avlayacağız."

"Johnnie!" dedi sertçe. "Eğer Böcek yerine kahramanlık peşinde koşarsan -ve ben bunu fark edersem- Form Otuz Bir'de seni üzecek şeyler görürsün!"

"Kumandan," dedim dürüstçe, "Ben *asla* kahramanlık peşinde olmadım. Asıl olan Böcekleri avlamak."

"Tamam. Şimdi beni rahatsız etme."

Müfreze çavuşumu aradım, ona yeni çalışma sınırlarımızı açıkladım ve haberi müfrezeye ulaştırmasını ve her erin takımının hava ve güç açısından taze şarj edildiğinden emin olmasını söyledim.

"Biz de o işlemi henüz tamamlamıştık, efendim. Ben sizinle çalışan adamların nöbetini değiştirelim, diyorum." Üç nöbetten bahsetti.

Zemin dinleme erlerimin dinlenmek için zamanı olmadığından, bu mantıklı bir öneriydi. Ama onun söylediği nöbetlerin tümü gözcülerden oluşuyordu.

Aptallığım için kendime sessizce küfrettim. Bir gözcünün takımı bir komuta takımıyla aynı hızda, yağmacıdan ise iki kat daha hızlıdır. İçimde, bana bir şeylerin eksik kaldığını sürekli tekrarlayan rahatsız edici bir duygu vardı. Bu duyguyu, Böceklerin etrafındayken her zaman hissettiğim sinir bozukluğuna vermiştim.

Oysa şimdi biliyorum. Müfrezemden on altı kilometre uzakta, üç adamlık bir grupla duruyordum. Adamların tümü yağmacı takımı giymişti. Böcekler yeri yarıp dışarı çıktığında, verilmesi imkânsız bir kararla karşı karşıya gelecektim... tabii benim yanımdaki erler, benim kadar hızlı bir şekilde gruba yeniden katılabilirse, durum farklı olacaktı. "İyi olur," diyerek durumu kabul ettim. "Ama artık üç ere ihtiyacım kalmadı. Hughes'u gönder hemen. Nyberg'in nöbetini devralsın. Diğer üç gözcüyü, en öndeki dinleme istasyonunun görevini devralmaya gönder."

Şüpheyle, "Sadece Hughes'u mu?" diye sordu.

"Hughes yeterli. Bir dinleme istasyonunda ben olacağım. İkimiz alanı destekleyebiliriz; artık nerede olduklarını biliyoruz. Hughes'u hemen buraya gönder."

Sonraki otuz yedi dakika boyunca hiçbir şey olmadı. Hughes ve ben Paskalya On etrafındaki alanın ön ve arka kemerleri boyunca gidip gelerek her seferinde beş saniye dinleme yaptık ve sonra ilerledik. Mikrofonu kayaya yerleştirmemize artık gerek yoktu; 'kızaran pastırma' sesini güçlü ve net bir şekilde duymak için yere dokunmak yeterli oluyordu. Gürültü alanı genişlemiş ama merkezi değişmemişti. Bir keresinde, Kumandan Blackstone'u arayarak, sesin aniden durduğunu bildirdim ama üç dakika sonra, onu tekrar aramam ve sesin devam ettiğini söylemem gerekti; diğer koşullarda, gözcü devresini kullandım ve müfreze çavuşumdan müfre-

zeye ve müfrezenin yakınındaki dinleme istasyonlarına göz kulak olmasını söyledim.

Bu sürenin sonunda, her şey bir anda gerçekleşti.

Gözcü devresinden bir ses, "Pastırma Kızartması! Albert İki!" diye seslendi.

Devreye girdim ve ben de seslendim, "Kumandan! Albert İki, Kara Bir'de 'Pastırma Kızartması'!" Etrafımı çevreleyen müfrezelerle temasa geçmek için devreye girdim: "Ani temas! Albert İki, Kare Kara Bir'de 'Pastırma Kızartması'," dedim, hemen Do Campo'nun raporu geldi: "Adolf Üç, Yeşil On İki'de 'Kızaran Pastırma' sesleri."

Blackie'ye döndüm ve kendi gözcülerimin devresine geçtim. Şunu duydum: "Böcekler! *Böcekler! YARDIM EDİN!*"

"Nerede?"

Cevap gelmedi. Diğer hatta geçtim. "Çavuş! Böcekleri kim bildirdi?"

Cevap verdi, "Kendi kasabalarından geliyor; Bangkok Altı civarında."

"Onları vurun!" Blackie'ye döndüm. "Bangkok Altı, Kara Bir'de Böcekler var... Saldırıyorum!"

"Emir verdiğini duydum," dedim sakince. "Paskalya On ne olacak?"

"Paskalya On..." O anda, altımdaki zemin çöktü. Böcekler etrafımı sardı.

Bana ne olduğunu bilmiyordum. Yaralanmamıştım; sanki bir ağacın dallarına düşer gibiydim ama bu dallar canlıydı ve cayrolarım alarm verip beni dik tutmaya çalışırken, onlar beni sürekli itiyordu. Üç dört metre düştüm; gün ışığını görmeyecek kadar derine inmiştim.

Sonra, canlı bir canavar dalgası beni yeniden ışığa taşıdı. Eğitimim işe yaramıştı; ayaklarımın üzerine indim, konuşuyor ve savaşıyordum: "Paskalya On'da... hayır, Paskalya On

Bir'de, benim olduğum noktada çıkış var. Büyük bir delik ve sürü halinde dışarıya çıkıyorlar. Yüzlerce Böcek. Hayır, daha da fazla." İki elimde de ateşleyici vardı ve rapor verirken, bir yandan da Böcekleri yakıyordum.

"Çık oradan, Johnnie!"

"Wilco!" ...ve sıçramaya başladım.

Sonra durdum. Sıçramayı zamanında kontrol ettim, ateşlemeyi durdurdum ve gerçekten etrafıma baktım, ölmüş olmam gerektiğini fark ettim aniden. "Düzeltme," dedim, etrafıma bakıyor ve gözlerime inanamıyordum. "Paskalya On Bir'deki çıkış bir şaşırtmaca. Savaşçı yok."

"Tekrarla."

"Paskalya On Bir, Kara Bir. Buradaki saldırıda şimdiye kadar hep işçiler var. Savaşçı yok. Etrafımda Böcekler var ve hâlâ dışarıya çıkıyorlar ama içlerinde silahlı olan tek bir Böcek yok ve en yakınımda olanların tümünde tipik işçi özellikleri görülüyor. Bana saldırmadılar. Kumandan, sizce bu sadece bir şaşırtma olabilir mi? Gerçek saldırı başka bir yerden gelebilir mi?"

"Olabilir," diyerek itiraf etti. "Raporun hemen Tümen'e bildirilecek, o yüzden bırak bu konuları onlar düşünsün. Etrafını araştır ve raporunu kontrol et. Tümünün işçi olduğunu varsayma; aksini yaşayarak öğrenmen gerekmesin."

"Tamam, Kumandan." Yüksek ve geniş bir atlamayla, zararsız ama korkunç canavar topluluğunun dışına çıkmaya çalıştım.

Kayalık ova, her yönde uzanan ürkütücü siyah şekillerle doluydu. Jet kontrollerimi kapattım ve atlamayı artırdım. Bir yandan da "Hughes!" diye seslendim. "Rapor ver!"

"Böcekler, Bay Rico! Zilyonlarca Böcek var! Tümünü yakıp yıkıyorum!"

"Hughes, o Böceklere yakından bak. Herhangi biri ateşe karşılık veriyor mu? Tümü işçi değil mi?"

"Uh..." Zemine çarptım ve yeniden zıpladım. Hughes devam etti, "Hey! Haklısınız, efendim! Nasıl bildiniz?"

"Mangana geri katıl, Hughes." Devreyi değiştirdim. "Kumandan, binlerce Böcek bu noktanın yakınında bilinmeyen sayıda delikten çıkış yaptı. Bana saldırmadılar. Tekrarlıyorum, bana hiç saldırmadılar Aralarında savaşçı yok; ateşi erteleyip, işçileri kamuflaj olarak kullanıyor olmalılar."

Cevap vermedi.

Solumda çok uzaktan aşırı parlak bir ışık yanıp söndü ve hemen ardından, sağ ön tarafımda daha uzak bir noktadan ona benzer bir ışık geldi; bunların zamanlarını ve yönlerini otomatik olarak not ettim. "Kumandan Blackstone! Cevap verin!" Atlayışımın üst noktasında kumandanın işaret ışığını seçmeye çalıştım ama o ufuk, Kare Kara İki'deki alçak tepelerle doluydu.

Devreye girdim ve seslendim, "Çavuş! Benim için kumandana mesaj iletebilir misin?"

Tam o anda, müfreze çavuşumun işaret ışığı söndü.

Takımımı itebildiğim kadar hızlı bir şekilde o konuma doğru hareket ettim. Ekranımı yakından izlemiyordum; müfrezenin sorumluluğu müfreze çavuşumdaydı ve ben önce zemin dinleme işiyle, sonraysa birkaç yüz kadar Böcek'le meşgul olmuştum. Daha iyi bir görüş elde etmek için, onbaşının işaret ışıkları haricindeki tüm ışıkları bastırdım.

İskelet ekranına baktım, Brumby ve Cunha'yı, manga liderlerini ve takım takipçilerini yakaladım. "Cunha! Müfreze çavuşum nerede?"

"Bir deliği keşfe gitti, efendim."

"Ona söyle, yoldayım, müfrezeye katılacağını." Hiç beklemeden devreyi değiştirdim. "Birinci müfreze Kara Muhafızlar'dan ikinci müfrezeye! Cevap verin!"

"Ne istiyorsun?" Teğmen Koroshen homurdandı.

"Kumandana ulaşamıyorum."

"Ulaşamayacaksın da. Devreden çıktı."

"Öldü mü?"

"Hayır. Ama güç kaybetti, o yüzden dışarıda."

"Ah! O zaman bölük komutanı sizsiniz?"

"Evet, evet, ne olmuş? Yardım mı istiyorsun?"

"Ah... hayır. Hayır, efendim."

Koroshen, "O zaman, yardıma ihtiyacın olana kadar kes sesini," dedi. "Burada başa çıkabileceğimizden fazlasıyla uğraşıyoruz."

"Tamam." Bir anda, benim de başa çıkabileceğimden fazlasıyla karşı karşıya olduğumu fark ettim. Koroshen'e rapor verirken, tam ekrana ve kısa menzile geçtim, çünkü müfrezemle neredeyse yan yanaydım. Şimdiyse, birinci mangamın teker teker yok olmasını izliyordum. Brumby'nin işaret ışığı ekrandan ilk kaybolan ışık olmuştu.

"Cunha! Birinci mangaya neler oluyor?"

Sesi gergin geliyordu. "Müfreze çavuşunu izleyerek aşağıya iniyorlar."

Kurallar bu durumla ilgili bir şey söylüyorsa bile benim haberim yok. Brumby emir olmadan mı harekete geçmişti? Yoksa, o emir almıştı ama ben mi duymamıştım? Bakın, adam çoktan Böcek deliğine inmişti, onu görmek ya da duymak mümkün değildi, kurallara uymanın zamanı mıydı şimdi? Bu tür konuları yarın çözerdik. Tabii yarınımız varsa...

"Tamam," dedim. "Geri döndüm. Rapor ver." Son atlayışımla onların arasına gelmiştim; sağ tarafımda uzakta bir Böceği fark ettim ve onu yere inmeden önce vurdum. Bu işçi değildi; hareket halindeyken ateş ediyordu.

"Üç adam kaybettim," diye yanıt verdi Cunha, nefes nefeseydi. "Brumby'nin kaç kayıp yaşadığını bilmiyorum. Üç yerden aynı anda çıktılar, tam da o anda kayıp verdik. Ama şimdi onları yok ediyoruz..."

Yeniden zıpladığım anda muazzam bir şok dalgasına çarptım ve iki yandan darbe yedim. Üç dakika otuz yedi saniye...

elli kilometre diyelim. İstihkâm mıntıkamız ateş kesicileri mi yerleştiriyordu? "Birinci takımlar! Yeni bir şok dalgasına hazırlanın!" İnişimde dikkatsiz davrandım; neredeyse üç veya dört Böcek'ten oluşan bir grubun tepesine iniyordum. Ölü değillerdi ama savaşmıyorlardı da; yalnızca kıpırdıyorlardı. Onlara bir el bombası bağışladım ve yeniden zıpladım. "Onları şimdi vurun!" diye seslendim. "Sersemlediler. Ve dikkat edin, bir sonraki..."

Ben tam bunu söylerken ikinci patlama gerçekleşti. Öncekı kadar sert değildi. "Cunha! Mangana saldırı emri ver. Herkes sırada kalsın ve geri kalan düşmanları tarasın."

Saldırı aralıklı ve yavaştı; fiziksel ekranımdan çok fazla kayıp sıra olduğunu görüyordum. Ama tarama isabetliydi ve hızlı gerçekleşiyordu. Kenarda konuşlandım ve bir düzine Böceği kendim öldürdüm; sonuncu Böcek, onu ateşe boğmadan hemen önce birden canlandı. Beyin sarsıntısı neden onları bizden daha fazla sersemletiyordu? Zırhsız oldukları için mi? Yoksa asıl sersemleyen, aşağıda bir yerde duran beyin Böceği miydi?

Saldırının sonunda on altı aktif er, iki ölü, iki yaralı vardı ve üç er, takımlarının arızalanmasından dolayı muharebenin dışında kalmıştı; Navarre, ölülerin ve yaralıların güç ünitelerini alarak bu ikisine onarım yapıyordu. Bir üçüncü takım arızası telsiz ve radar birimindeydi ve onarılamıyordu. O yüzden, Navarre bu eri geri çekilene kadar kurtarma açısından yapabileceğimiz tek şey olan yaralıları koruma görevine atadı.

Bu sırada, Çavuş Cunha'yla birlikte Böceklerin aşağıdaki yuvalarından çıktıkları üç yeri denetliyordum. Tahmin edilebileceği gibi, alt haritanın işaretleriyle bir karşılaştırma yaptığımızda, Böceklerin tünellerinin yüzeye en yakın olduğu yerlerden çıkış delikleri açtığı görülüyordu.

Bir delik kapanmıştı; yerinde gevşek kayalardan oluşan

bir yığın vardı. İkinci delikte Böceklerin herhangi bir faaliyeti görünmüyordu; Cunha'ya oraya bir mızraklı ve bir er konuşlandırmasını ve tek dolaşan Böcekleri öldürmeleri ve Böcekler delikten çıkmaya başlarsa deliği bombayla kapatmaları için onlara emir vermesini söyledim. Hava Kuvvetleri Orgenerali oturduğu yerde deliklerin kapatılmamasına karar vermiş olabilirdi ama benim önümdeki de bir teori değil, fiili bir durumdu.

Üçüncü deliğe, yani müfreze çavuşumu ve müfrezemin yarısını yutmuş olan deliğe baktım.

Burada, yüzeyin altı metre altına kadar gelen bir Böcek koridoru vardı ve çatıyı yalnızca on beş metre yüksekliğe taşımışlardı. Kayaların nereye gittiğini, kayalar hareket ettirilirken 'kızaran pastırma' sesini neyin çıkardığını bilemiyordum. Kayalık çatı ortadan kaybolmuştu ve deliklerin yan kesimleri eğimli ve olukluydu. Neler olup bitmiş olabileceği haritada görülüyordu; diğer iki delik küçük yan tünellerden yükselirken, buradaki tünel ana labirentin bir parçasıydı; dolayısıyla, diğer iki tünel dikkat çekmek için açılmıştı ve ana saldırı buradan gerçekleştirilmişti.

Bu Böcekler som kayaçların arkasını görebiliyor muydu?

Delikten bakınca görünürde hiçbir şey yoktu; ne Böcek ne de insan vardı. Cunha ikinci takımın ilerlediği yöne işaret etti. Müfreze çavuşu aşağıya indiğinden bu yana yedi dakika kırk saniye geçmişti. Onun hemen arkasından gittiği için Brumby de yedi dakikadan biraz daha uzun süredir ortada yoktu. Karanlığa baktım ve yutkundum, sanki midem ağzımdaydı. Neşeli çıkmasına uğraştığım bir sesle, "Çavuş, takımının başına geç," dedim. "Yardıma ihtiyacın olursa, Teğmen Koroshen'i ara."

"Emirleriniz, efendim?"

"Emrim yok. Tabii Böcekler yukarıdan gelmeye başlama-

dığı sürece. Ben aşağıya inip, ikinci mangayı bulacağım, o yüzden bir süre bana ulaşamayabilirsiniz." Sonra, cesaretimi kaybetmek üzere olduğumu fark edip bir anda deliğin içine zıpladım.

Arkamdaki sesleri duyuyordum: *"Manga!"*

"Birinci manga! İkinci manga! Üçüncü manga!"

"Mangalarınızla birleşin! *Beni takip edin!*" ...ve Cunha da aşağıya zıpladı.

Böylece çok da yalnız kalmayacaktım.

Cunha'nın delikte arkamızı kollaması için iki adamı orada bırakmasını sağladım; biri tünelin zemininde, diğeri ise yüzeyde duracaktı. Sonra onu ve erleri tünelin içerisinde yönlendirdim. İkinci manga da peşimizden gelmişti, mümkün olduğunca hızlı ilerliyorduk; çok da hızlı olduğunu söyleyemem aslında çünkü tünelin çatısı kafalarımızın hemen üzerindeydi. Bir asker güçlendirilmiş takımı sayesinde ayaklarını kaldırmadan kayar gibi bir hareketle ilerleyebilir ama bu ne kolay ne de doğaldır; zırhımız olmadan çok daha hızlı yürüyebilirdik.

Bir anda gece görüş cihazlarına ihtiyacımız oldu ve daha önce teori olarak ortaya atılmış olan bir şeyi doğruladık: Böcekler kızılötesi ışınla görüyordu. O karanlık tünel, gece görüş cihazlarıyla bakıldığında gayet aydınlıktı. Şimdiye kadar özel herhangi bir niteliği yoktu, yalnızca pürüzsüz, düz bir zeminin üzerinde kemer halinde duran kaplamalı kayalardan ibaretti.

İçinde olduğumuz tüneli kesen bir başka tünel girişine vardığımızda aniden durdum. Darbe kuvvetini yer altındayken nasıl savuşturmak gerektiğini anlatan kurallar vardı ama bu kurallar şimdi işe yarar mıydı? Burada kesin tek bir şey varsa, o da kuralları yazmış olan kişinin onları gerçekte asla denememiş olduğuydu... çünkü Kraliyet Operasyonu'ndan

önce hiç kimse neyin işe yaradığını, neyin yaramadığını anlatmak için yukarıya geri çıkamamıştı.

Kurallardan biri, bunun gibi her kavşağın korunması gerektiğini söylüyordu. Ama iki adamımı zaten çıkış deliğini korumak üzere konuşlandırmıştım; her kavşakta kuvvetimin yüzde 10'unu bırakırsam, bu yüzde onlar beni kısa sürede ölüme götürecekti.

Grubu bir arada tutmaya karar verdim... aynı zamanda, hiçbirimizin yakalanmasına müsaade etmemeye de karar verdim. Böcekler bizi yakalayamayacaktı. Temiz tarafından postu deldirsek daha iyiydi... Kararımdan sonra omzumdan büyük bir yük kalktı ve endişelerim son buldu.

Tedbirli bir hareketle kavşağa ve uzandığı iki yola baktım. Böcek yoktu. Onbaşıların devresine geçtim: "Brumby!"

Ürkütücü bir sonuçla karşılaştım. Kendi yanıtınıza karşı bir siper içerisinde olduğunuzdan, takım telsizinde kendi sesinizi zar zor duyarsınız. Ama burada, yer altında düzgün koridorlardan oluşan bir ağın içerisinde, sanki bütün kompleks çok büyük bir dalga kılavuzuymuş gibi kendi sesim bana geri döndü:

"BRRRRUMMBY!"

Kulaklarım bu sesle çınladı.

Sonra başka bir çınlama duydum: "BAY RRRICCCO!"

"O kadar yüksek sesle konuşma," dedim. Ben de sesimi yumuşatmaya çalışıyordum. "Neredesin?"

Brumby'nin bu yanıtı önceki kadar sağır edici değildi. "Efendim, bilmiyorum. Kaybolduk."

"Tamam, sakin olun. Sizi almaya geliyoruz. Çok uzakta olamazsınız. Müfreze çavuşu sizinle birlikte mi?"

"Hayır, efendim. Biz asla..."

"Bekle." Özel devreme geçtim. "Çavuş..."

"Sizi duyuyorum, efendim." Sakin ve kısık bir sesle ko-

nuşuyordu. "Brumby ve ben telsiz temasındayız ama birbirimizle buluşamadık."

"Neredesin?"

Biraz tereddüt etti. "Efendim, bence Brumby'nin mangasıyla buluşun ve yüzeye geri dönün."

"Sorumu yanıtla."

"Bay Rico, burada bir hafta harcayıp beni yine de bulamayabilirsiniz... Hareket de edemiyorum. Siz..."

"Kes şunu, Çavuş! Yaralı mısın?"

"Hayır, efendim, ama..."

"Öyleyse neden hareket edemiyorsun? Böcek belası mı?"

"Çok fazla Böcek var. Şimdilik bana ulaşamıyorlar... ama ben de dışarı çıkamıyorum. O yüzden, en iyisi ben..."

"Çavuş, zamanı boşa harcıyorsun! Nerelerden döndüğünü tam olarak bildiğinden eminim. Şimdi, sen dönüşlerini söyle, ben de haritaya bakacağım. Takipçinden vemiye değerini söyle. Bu doğrudan bir emirdir. Rapor ver."

Öyle de yaptı; ifadeleri kesin, kısa ve özdü. Başucu lambamı açtım, gece görüş cihazımı yukarıya çevirdim ve haritayı inceledim. "Tamam," dedim hemen. "İki kat aşağıda, neredeyse bizim tam altımızdasın ve ben nerelerden döneceğimizi biliyorum. İkinci mangayı alır almaz orada olacağız. Bir dakika." Diğer hatta geçtim. "Brumby..."

"Buradayım, efendim."

"İlk tünel kavşağına geldiğinde, sağa mı, sola mı, yoksa düz mü ilerledin?"

"Düz ilerledim, efendim."

"Tamam. Cunha, askerlerini getir. Brumby, Böcek sorunun var mı?"

"Şimdilik yok, efendim. Ama kaybolmamızın sebebi buydu. Bir sürü Böcek'le birbirimize girdik ve... akın bittiğinde, kendimizi ters yönde bulduk."

Yaralı ve ölüleri soracaktım ki, kötü haberlerin bekleyebileceğine karar verdim; müfrezemi bir araya getirmek ve ora-

dan çıkarmak istiyordum. Görünürde hiçbir Böceğin olmadığı bir Böcek kenti, karşılaşmayı beklediğimiz Böceklerden daha sinir bozucuydu.

Brumby sonraki iki seçimde de bizi yönlendirdi ve kullanmadığımız her koridora ayağa dolanan bombalar yerleştirdim. "Ayağa dolanan" bomba, geçmişte Böcekler için kullandığımız sinir gazının bir çeşidiydi, onları öldürmek yerine, üzerinden geçen her Böceğe bir nevi titremeli felç geçirtiyordu.

Bu bombayı özellikle bu operasyon için almıştık ve ben birkaç kilo gerçek malzeme için bunun bir tonundan rahatlıkla vazgeçebilirdim. Yine de, kanatlarımızı korumakta başarılı olabilirdi.

Uzun bir tünelde Brumby'yle teması kaybettim, bunun telsiz dalgalarının yansımasındaki bir gariplikten kaynaklandığını düşündüm, çünkü sonraki kavşakta teması yeniden sağladım.

Ama o kavşakta bana nereye döneceğimi söyleyemedi. Ve burası, Böceklerin onlara saldırdığı yerdi ya da o yerin yakınındaydı.

Tam o noktada Böcekler bize saldırdı.

Nereden geldiklerini bilmiyorum. Bir anda her şey sessizleşti. Sonra, arkamdaki koldan "Böcekler! *Böcekler!*" bağırışlarını duydum ve geri döndüm, bir anda Böcekler her yeri sarmıştı. Bu düzgün duvarların göründükleri kadar katı olmadığından şüpheleniyorum; Böceklerin bir anda etrafımızı sarmasını ve içimize girmesini ancak bu şekilde açıklayabiliyorum.

Ateşleyicilerimizi kullanamadık, bombaları kullanamadık; birbirimizi vurma olasılığımız çok yüksekti. Böceklerse içimizden birini yakalayabilecekleri hiçbir durumda birbirlerini düşünüp tereddüde düşmüyorlardı. Ama bizim ellerimiz ve ayaklarımız vardı...

Bir dakikadan daha uzun sürmemiştir; sonra bir anda tüm Böcekler ortadan kayboldu ve zeminde sadece kırık parçaları kaldı... bir de yerde yatan dört kapsül eri.

Bunlardan biri, Çavuş Brumby'ydi, ölmüştü. Kargaşa sırasında, ikinci manga bize katılmıştı. Çok uzakta değillerdi ve o labirentte daha da kaybolmamak için birbirlerine yakın düzende yürürken, çarpışmayı duymuşlardı. Bunu duyduktan sonra, bizi telsizle bulamadıkları yerlerde sesle takip etmişlerdi.

Cunha ve ben kayıplarımızın ölü olup olmadığını kontrol ettik ve iki takımı dört mangadan biriyle birleştirdik. Sonra aşağıya doğru ilerleyerek müfreze çavuşumuzun etrafını saran Böcekleri bulduk.

O çarpışma hiç zaman almadı, çünkü ne beklememiz gerektiği konusunda uyarılmıştık. Bir beyin Böceğini yakalamıştık ve şişmiş vücudunu miğfer olarak kullanıyorduk. O dışarı çıkamazken, diğer Böcekler de kendi beyinlerini vurarak (fiilen) intihar etmeden bize saldıramıyordu.

Bizimse böyle bir engelimiz olmadığından onları arkadan vurduk. Beyin Böceği'nin elindeki korkunç şeye bakıyordum ki, bir anda 'kızaran pastırma' sesinin yok olduğunu duyunca, kayıplarımıza rağmen sevinçle doldum. Çatının büyük bir parçası üzerime düştü ve Kraliyet Operasyonu benim için o anda bitti.

Uyanınca kendimi yatakta buldum ve Subay Adayı Okulu'nda olduğumu ve oldukça uzun ve karmaşık bir Böcek kâbusu gördüğümü sandım. Ama Subay Adayı Okulu'nda değildim; *Argonne* gemisinin geçici revirindeydim ve gerçekten on iki saat boyunca kendi müfrezemi yönetmiştim.

Oysa şimdi sadece hastalardan biriydim, kurtarılmadan önce bir buçuk saat zırhsız kaldığım için azot oksit zehirlenmesi yaşamış ve aşırı derecede radyasyon almıştım, buna kı-

nk kaburgalarım ve kafama yediğim darbe de eklendiği için artık harekâtın dışındaydım.

Kraliyet Operasyonu hakkında her şeyi bir araya getirmem uzun zaman aldı. Bazı noktaları ise asla bilemeyecektim. Örneğin, Brumby neden kendi mangasını yer altına yönlendirmişti? Brumby ölmüş, Naidi de onun hemen ardından gitmişti. Her ikisinin de önceden rütbe işaretlerini aldığını ve P Gezegeni'nde hiçbir şeyin plana göre ilerlemediği o günde şeritlerin üzerlerinde olduğunu bilmek içimi biraz rahatlatıyordu.

Müfreze çavuşumun neden o Böcek kentine inmeye karar verdiğini en sonunda öğrendim. Benim 'büyük saldırı'nın aslında katledilmek için gönderilen işçilerin yer aldığı bir şaşırtmaca olduğunu Kumandan Blackstone'a rapor ettiğimi duymuştu. Onun olduğu yeri gerçek savaşçı Böcekler bastığında, Böceklerin çaresizlikle son bir hamle yaptığı, aksi halde sadece ateşimizi saptırmak için işçilerini feda etmeyecekleri sonucuna varmıştı (ki doğru bir çıkarımdı ve birkaç dakika sonra karargâh da aynı çıkarıma varmıştı).

Böcek kentinden gelen karşı saldırıların yeterli güçte olmadığını görmüş ve düşmanın çok fazla rezervi olmadığına kanaat getirmişti. Bu düşüncelerle, o önemli anda, tek başına hareket eden bir adamın 'kraliyet ailesini' bulmak ve yakalamak konusunda bir şansı olabileceğine karar vermişti. Unutmayın ki, operasyonun tek amacı buydu; P Gezegeni'ni temizlemek için yeterince gücümüz vardı ama asıl amacımız, kraliyet sınıflarını yakalamak ve aşağıya nasıl ineceğimizi öğrenmekti. O da bunu denedi, o anı yakaladı ve her iki açıdan da başarılı oldu.

Kara Muhafızların Birinci Müfrezesi 'görevi tamamladı'. Yüzlerce müfreze arasında bunu söyleyebilecek çok fazla müfreze yoktu; kraliçe yakalanmamıştı (Böcekler önce onları öldürmüştü) ve elimizde yalnızca altı beyin vardı. Altı beynin

hiçbiri esir değişimi için kullanılamadı; yeterince uzun yaşamadılar. Ama Psikolojik Savaş'taki adamlar canlı numuneler aldı; dolayısıyla, Kraliyet Operasyonu'nun başarılı olduğunu söyleyebiliriz, sanırım.

Müfreze çavuşumuz sahada görevlendirildi. Bana böyle bir görev teklif etmediler (etselerdi de kabul etmezdim) ama onun görevlendirildiğini öğrenince, şaşırmadım. Kumandan Blackie bana 'filodaki en iyi çavuş'un yanında görev alacağımı söylemişti, ben de Blackie'nin düşüncesinin doğruluğundan bir an olsun şüphelenmemiştim. Müfreze çavuşumla daha önce tanışmıştım. Başka herhangi bir Kara Muhafızı'nın bunu bildiğini düşünmüyorum, benden ya da ondan kesinlikle öğrenmiş olamazlar. Blackie'nin de bunu bildiğinden şüpheliyim. Ama müfreze çavuşumu Acemi Birliği'ndeki ilk günden beri tanıyordum.

Adı Zim'di.

Kraliyet Operasyonu'ndaki görevimde başarılı olduğumu düşünmüyordum. Beni ve bir düzine askeri Sanctuary'ye teslim etmelerinden önce, *Argonne*'da önce hasta, sonraysa bağımsız personel olarak bir aydan uzun süre kaldım; bu sürede düşünecek çok zamanım oldu; çoğunlukla kayıpları ve zeminde müfreze lideri olarak geçirdiğim kısa sürede ne kadar berbat bir iş yaptığımı düşünüyordum. Her şeyi Teğmen'in daha önce yaptığı şekilde dengede tutmadığımı biliyordum, hatta yaralarımı dahi çarpışma sırasında almamıştım; üzerime büyük bir kaya düşmüştü.

Kayıplardaysa, kaç kişiyi kaybettiğimizi bilmiyordum; ama safları sıklaştırdığımda, elimde yalnızca dört manga kaldığını biliyordum. Hâlbuki altı mangayla başlamıştım. Zim onları yüzeye çıkarmasa ve Kara Muhafızlar görevlerinden ibra edilip harekâttan geri çekilmese daha kaç kayıp verirdik bilmiyorum.

Kumandan Blackstone'un hâlâ hayatta olup olmadığını bile bilmiyordum (ki hayattaydı ve ben yer altına girdiğim zaman komutaya geri dönmüştü) ve denetçisi ölmüş bir adayın hayatta kalması durumunda hangi prosedürün izlendiği konusunda hiçbir fikrim yoktu. Ama Form Otuz Bir'in beni yeniden alt düzey çavuşluğa götüreceğini hissediyordum. Matematik kitaplarımın başka bir gemide olması da önemli görünmüyordu.

Yine de, *Argonne*'da geçirdiğim ilk haftada yataktan kalkmama izin verildiğinde, aylaklık yaptığım ve düşüncelere daldığım bir günün ardından, kıdemsiz subaylardan birinden bir kitap ödünç aldım ve çalışmaya başladım. Matematik zor bir dersti ve insanın aklına takılıyordu, hangi rütbede olursanız olun, öğrenebileceğiniz kadarını öğrenmekten asla zarar gelmezdi; matematik, önem taşıyan her şeyin temelinde yatıyordu.

Nihayet Subay Adayı Okulu'na gelip, şeritlerimi teslim ettiğimde, çavuş değil yeniden subay adayı olduğumu öğrendim. Sanırım Blackie'nin benimle ilgili görüşleri olumsuz değildi.

Oda arkadaşım Angel ayaklarını masaya koymuş, içeride oturuyordu. Ayaklarının önündeyse, içinde matematik kitaplarımın olduğu bir paket vardı. Bana doğru baktı ve yüzünde şaşkın bir ifade belirdi. "Merhaba, Juan! Senin öldüğünü sanıyorduk!"

"Ben mi? Böcekler beni o kadar da sevmiyor. Sen ne zaman çıkıyorsun?"

Angel, "Çıkıp döndüm bile," dedi. "Sizden bir gün sonra yola çıktık, üç atlayış yaptık, bir hafta önce de geri döndük. Sen neden bu kadar uzun kaldın?"

"Eve kestirmeden gitmedim. Bir ay yolculuk yaptım."

"Bazıları şanslı oluyor. Kaç atlayış yaptınız?"

"Hiç yapmadık," diye itiraf ettim.

Bana dik dik baktı. "Bazıları çok şanslı oluyor!"

Angel belki de haklıydı; nihayet mezun olmuştum. Ama bu şansın bir kısmını sabırlı eğitmenliğiyle kendisi yaratmıştı. Sanırım benim "şansım" insanlardan ileri gelmişti: Angel, Celi, Teğmen, Carl, Albay Dubois ve babam, ayrıca Blackie... Brumby... Ace ve her zaman Çavuş Zim. Çavuş Zim, şimdi kalıcı rütbesi üsteğmen olan kıdemli bir kumandandı. Ondan kıdemli bir rütbeye gelmem benim için *doğru* olmazdı.

Mezuniyetten sonraki gün sınıf arkadaşım Bennie Montez'le birlikte iniş alanında gemilerimize binmek için bekliyorduk. Teğmenliğimiz hâlâ o kadar yeniydi ki, bize selam verilince geriliyorduk. Bu gerginliği, Sanctuary'nin etrafında yörüngede duran gemilerin listesini okuyarak gizlemeye çalışıyordum. Liste o kadar uzundu ki, bana hiç kimse söylememiş olmasına rağmen büyük bir şeyin döndüğü açıktı. Heyecanlanmıştım. İki dileğim tek seferde gerçekleşmişti: eski birliğime atanmıştım ve babam da hâlâ oradaydı. Şimdiyse bu -artık her ne anlama geliyorsa- Teğmen Celal'in komutasında alacağım eğitimle cilalanacak ve yakında önemli bir atlayışı gerçekleştirecektim.

O kadar heyecanlıydım ki, bu konuda konuşamıyordum. O yüzden listelere bakıyordum. Of, ne kadar çok gemi vardı! Tiplerine göre listelenmişlerdi, aksi halde o kadar gemi içinden aradığınızı bulamazdınız. Askeri birlik taşıma araçlarını, yani Çevik Piyade için önemli olanları okumaya başladım.

Mannerheim da buradaydı! Acaba Carmen'i görebilir miydim? Büyük olasılıkla göremezdim ama haber gönderip bunu öğrenebilirdim.

Büyük gemiler; yeni *Valley Forge* ve yeni *Ypres*, *Marathon*, *El Alamein*, *Iwo*, *Gallipoli*, *Leyte*, *Marne*, *Tours*, *Gettysburg Hastings*, *Alamo*, *Waterloo*... çamurlu ayakların, isimlerini parlak yazılarla yazdırdığı bütün o yerler...

Küçük gemiler, ayak işçileri için ayrılmıştı: *Horatius*, *Al-*

vinYork, *Swamp Fox*, Tanrı eksikliğini göstermesin, *Rog'un* kendisi, *Colonel Bowie*, *Devereux*, *Vercingetorix*, *Sandino*, *Aubrey Cousens*, *Kamehameha*, *Audie Murphy*, *Xenophon*, *Aguinaldo*...

"Magsaysay adlı bir gemi de olmalı," dedim.

Bennie, "Ne?" dedi.

"Ramón Magsaysay," diye açıkladım. "Büyük bir adam, büyük bir askerdi; belki de bugün canlı olsaydı psikolojik savaşın başına geçerdi. Hiç tarih çalışmadın mı?"

"Yani," diye itiraf etti Bennie. "Simón Bolivar'ın Piramitleri inşa ettiğini, Armada'nın üstesinden geldiğini ve ilk kez Ay'a çıkan insan olduğunu öğrendim."

"Kleopatra'yla evlendiğini unutuyorsun."

"Ah, bir de o var. Evet. Galiba her ülke tarih için kendi versiyonunu yazıyor."

"Elbette." Kendi sözlerime bir şey daha ekledim. Bennie, "Ne dedin?" diye sordu.

"Affedersin, Bernardo. Sadece kendi dilimde eski bir söz var, onu söyledim. Sanırım bunu az veya çok şöyle tercüme edebilirim: 'Kalp neredeyse, ev oradadır.'"

"Ama hangi dilde bu söz?"

"Tagalog. Benim anadilimde."

"Senin memleketinde Standart İngilizce konuşulmuyor mu?"

"Ah, tabii ki. İş dünyasında, okulda vb. İngilizce konuşuluyor. Biz eski dilimizi sadece biraz evde konuşuyoruz. Gelenekler. Bilirsin."

"Evet, biliyorum. Benim ailem de aynı şekilde Español konuşurdu. Ama sen nereden..." Hoparlörden 'Meadowland' çalmaya başladı; Bennie'nin yüzünde bir sırıtma belirdi. "Gemimle randevum var! Kendine dikkat et, arkadaşım! Görüşmek üzere."

"Böceklere dikkat et." Geri döndüm ve gemilerin isimle-

rini okumaya devam ettim: *Pal Maleter, Montgomery, Tchaka, Geronimo...*

Sonra dünyadaki en tatlı sesi duydum: *"...adı parlar, Roger Young'ın adı parlar!"*

Çantamı alıp aceleyle yürüdüm. "Kalp neredeyse, ev oradadır," ve işte eve geri dönüyordum.

14

Ben kardeşimin muhafızı mıyım?

-Yaratılış 4: 9

Nasıl düşünürsün sen? Bir adamın yüz koyunu varsa ve biri kaybolursa, bilmez mi ki geride doksan dokuz kalır? Ve dağlara gidip o kaybolan koyunu aramaz mı?

-Matta 18: 12

O zaman insan koyundan ne kadar iyi olabilir?

-Matta 12: 12

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla... Kim bir adamın hayatını kurtarırsa, bütün insanların hayatını kurtarmış gibi olur.

-Kur'an, Mâide 32

Her yıl biraz daha kazanıyoruz. Önceliklerini iyi belirlemelisin.

"Zamanı geldi, efendim." Eğitimimdeki kıdemsiz subay, Aday veya 'Asteğmen' Bearpaw hemen kapımın dışında duruyordu. Hem görünüşü hem de sesi çok gençti ve ancak kelle avlayan atalarından biri kadar zararsızdı.

"Tamam, Jimmie." Zırhımı çoktan giymiştim. Arkadaki

atlama odasına yürüdük. Yürürken, "Tek bir şey söyleyeceğim, Jimmie," dedim. "Benimle kal ve ayağımın altında dolaşma. Eğlen ve cephanenin tamamını kullan. Olur da ölürsem, patronluk sana geçecek. Eğer biraz aklın varsa, müfreze çavuşunun sinyalleri ele almasına izin verirsin."

"Başüstüne, efendim."

İçeriye girdiğimizde, müfreze çavuşu onlara dikkat komutunu verdi ve bizi selamladı. Ben de karşılık verdim ve "Rahat," dedim. Sonra ben birinci mangaya bakarken Jimmie ise ikinci mangaya baktı. İkinci mangayı da denetledim; adamların üzerindeki her şeyi tek tek kontrol ettim. Müfreze çavuşum benden çok daha dikkatliydi, o yüzden hiçbir şey bulamadım, zaten hiç bulamazdım. Ama üstleri her şeyi kontrol eden adamlar kendilerini daha iyi hisseder, hem bu benim işimdi.

Ardından ortaya geçtim. "Bir başka Böcek avında birlikteyiz, çocuklar. Ama biliyorsunuz, bu sefer biraz farklı. Hâlâ ellerinde esirlerimiz olduğundan, nova bombasını Klendathu'da kullanamıyoruz; o yüzden, bu sefer aşağıya inecek, zeminde duracak, zemini elimizde tutacak ve onların elinden alacağız. Gemi bizi almaya gelmeyecek; bunun yerine daha fazla cephane ve yiyecek getirecek. Esir alınırsanız, başınızı dik tutun ve kuralları takip edin çünkü bütün birlik sizin arkanızda, bütün Federasyon sizin arkanızda; gelip sizi alacağız. *Swamp Fox* ve *Montgomery*'nin erleri de buna güveniyor. Hâlâ hayatta olanlar, bizim geleceğimizi bilerek bekliyorlar. Ve biz buradayız. Şimdi onları gidip alacağız. Etrafımızda ve üstümüzde bize yardımcı olacak birçok birimin olduğunu unutmayın. Endişelenmemiz gereken tek şey bize düşen küçük rolü daha önce provasını yaptığımız gibi tamamlamak.

"Son bir şey var. Yola çıkmadan hemen önce Kumandan Celal'den bir mektup aldım. Bacaklarının gayet iyi olduğunu

söylüyor. Ayrıca, *size* sizi düşündüğünü... ve adınızın parıldamasını beklediğini söylememi istedi! Ben de sizden aynısını bekliyorum. Papazla konuşma için beş dakika."

Titremeye başladığımı hissettim. Onlara yine dikkat komutu verdiğimde rahatladım ve ekledim: "Sol ve sağ mangalar... atlamaya hazırlanın!"

Kozaların içine giren adamları tek tek denetlerken kendimi iyi hissediyordum. Jimmie ve müfreze çavuşu da diğer tarafı almıştı. Sonra Jimmie'yi orta hattaki 3. kapsüle yerleştirdim. Yüzünü başlığıyla kapattıktan sonra, titreme beni gerçekten vurdu.

Müfreze çavuşu kolunu zırhlı omzuma koydu. "Aynı tatbikat gibi düşün, oğlum."

"Biliyorum, baba." Titrememem bir anda kesildi. "Beklemek canımı sıkıyor, o kadar."

"Biliyorum. Dört dakika. Biz de kapsüle girelim mi, efendim?"

"Hemen, baba." Ona hızla sarıldım ve Donanma atlama mürettebatının bizi kapsüllere yerleştirmesine izin verdim. Bir daha titreme gelmedi. Kısa bir süre sonra rapor verebildim: "Köprü! Rico'nun Bıçkınları... atlamaya hazır olun!"

"Otuz bir saniye, Teğmen."

"İyi şanslar, çocuklar! Bu sefer onları alıp gelelim!"

"Tamam, Kumandanım."

"Tamam. Beklerken müzik dinlemek ister misiniz?" Müziği açtı:

"Piyade'nin sonsuz zaferine..."

Tarihsel Not

YOUNG, RODGER W., Er, 148. Piyade, 37. Piyade Tümeni (Ohio At Kestaneleri); doğum Tiffin, Ohio, 28 Nisan 1918; ölüm 31 Temmuz 1943, New Georgia, Solomon Adaları, Güney Pasifik; düşmanın makineli tüfek yuvasına tek başına saldırıp onu yok ederken vefat etti. Müfrezesi tüfek yuvasından gelen yoğun ateşle olduğu yere çivilenmişti; Er Young ilk patlamada yaralandı. Tüfek yuvasına doğru süründü, ikinci kez yaralandı ama bir yandan kendi tüfeğiyle ateş ederek, ilerlemeye devam etti. Tüfek yuvasını kapattı, el bombalarıyla saldırdı ve yok etti ama bu sırada üçüncü kez yaralandı ve öldü.

Ezici bir çoğunluk karşısında sergilediği bu cesur ve kahramanca hareket, ekip üyelerinin kayıp vermeden oradan kaçmasına sağladı; ölümünden sonra Onur Madalyası aldı.